

Vol. VIII

No. 4

11th July, 1974.

(Thursday)

20th Ashadh, 1896 S. E.

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

CONTENTS

PAGES.

Oral Answers to Questions.	.. 509
Written Answers to Questions. (Unstarred Questions)	.. 543
Announcement :	
re : Expunction of certain words from the proceedings of the House, dated 9th July, 1974.	.. 568
Matters under Rule 341 :	
re : Murder of D. Nagireddy and Obulesu, who (were on bail) of Kulkuntla village, Anantapur District.	.. 566
re : Laying of railway line between Nadikudi and Bibinagar.	.. 567
Business of the House.	.. 568
Calling attention to matters of urgent Public Importance :	
re : Atrocities of landlords of Chidipi village, Kovvur taluk, West Godavari District.	.. 569
re : Supply of weedicide in the campaign for weed control launched by Government of India.	571
Papers laid on the Table :	
1. Amendment to Rules for the supply and distribution of stamps (G. O. Ms. No. 364, Revenue, dt, 9th April, 1974).	.. 575
2. Amendments to rules for the supply and distribution of stamps (G. O. Ms. No. 362, Revenue, dated 9th April, 1974)	.. 576

[Contd. on 3rd Cover]

**THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY**

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker: Sri P. Ranga Reddy

Deputy Speaker: Sri Syed Rahmat Ali

- Panel of Chairmen:**
1. Sri Kaza Ramanadham
 2. Sri Baddam Yella Reddy
 3. Smt. D. Indira
 4. Sri M. Yellappa

Secretary : Sri A. Shanker Reddy,
B. A., LL. B.

- Assistant Secretaries:**
1. Sri M. Ramanadha Sastry
 2. Sri P. Ranga Rao
 3. Sri E. Sadasiva Reddy
 4. Sri V. K. Viswanath
 5. Sri S. Poornananda Sastry
 6. Sri K. Satyanarayana Rao
 7. Sri R. N. Sarma

CONTENTS—(Contd.)

PAGES

3. Amendment to A. P. Public Service Commission Regulations
(G. O. Ms. No. 110, G. A. (Ser. A) Dept., dt. 18-2-1974.	576
4. Rule specifying certain items as forest produce (G. O. Ms.
No. 121, Forests and Rural Development, dt. 29th April,
1974.	.. 576

Government Bill :

The Andhra Pradesh (Telangana Area) Eunuchs (Repealing) Bill,
1974.	.. 576

Voting of Demands for 1974-75.

Demand No. XXVIII—Tribal Welfare.	.. 577
Demand No. XXVII —Social Welfare.	.. 577
Demand No. XXIX —Women and Child Welfare.	.. 577
—Discussion (contd).	.. 577

Appendix.	.. 619

—

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

Forty First day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 11th July, 1974.

The House met at Half Past Eight of the Clock.
(Mr. Speaker, Sri P. Ranga Reddy, in the Chair.)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

PLYWOOD FACTORY AT RAMPACHODAVARAM

750—

*4298 Q.—Sarvasri Nallapareddi Sreenivasul Reddi (Gudur) 8.30 a.m.
and D. Rajagopal Reddy (Darsi) :—Will the hon. Minister for
Industries be pleased to state:

(a) when will the plywood factory at Rampachodavaram in
the agency area of East Godavari District start production ;

(b) what is its annual production capacity ; and

(c) what is the cost of the project ?

The Minister for Public Works deputised for the Minister for
Industries (Sri Ch. Venkata Rao) :—(a) It is likely to go into
production by the end of October 1975.

(b) 15 lakh Square Meters of Plywood per annum.

(c) Estimated capital outlays is 100 lakhs.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—దాంట్లో ఎంతమందికి ఉద్యోగం
కల్పిస్తారు ?

శ్రీ సి.పె.ఎ. వెంకటరావు :—అక్కడ దొరికే ఎంప్లాయిమెంట్ 350
మంది అయితే డై రెక్ట్ గాగాని, ఇండై రెక్ట్ గాగాని దొరికే ఎంప్లాయిమెంట్ 185
మందికి.

శ్రీ నల్ల వరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—ఇందులో వాటాదారులు ఎవరు ?

* An asterisk before the name indicates correction by the Member.

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు :— జాయింట్ వెంచర్. దాంట్లో — ఎ. పి. ఐ. డి. సి.—ఎస్. వెంకయ్య— వీరు ఇద్దరు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఇప్పుడు దీని ఇన్వెస్ట్ లేషన్ ప్రారంభించారా? విదేశాలలో టెక్నికల్ సహాయం కావలసి ఉంటుంది అది చాలా ఎడ్వాన్స్డ్ ఇండస్ట్రీ ఏ దేశంతో మీరు ఎగ్రిమెంట్ చేసుకొన్నారు? మన రాష్ట్రంలో ఇంకొక ప్లాంట్ ఫ్యాక్టరీకి అవకాశం ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. దానికి లైసెన్సు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నదా?

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు :—దానికి కావలసిన పొటెన్షియల్, కావలసిన డిమాండ్ ఉన్నది. మొదట ఇది పెట్టటం జరిగింది. దీనికి ఫారెన్ కొలాబ రేషన్ లేదు. ఇది స్టార్ట చేయటం జరిగింది. 75 అక్టోబరుకు కంప్లీట్ అయి ప్రొడక్షన్ లోకి వస్తుంది.

SETTING UP OF LARGE INDUSTRIES IN DIFFERENT DISTRICTS

751—

* 3578 Q.—Sri Vanka Satyanarayana (Penugonda) :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether the Government have determined to set up a number of large industries in different districts of the State to solve the Unemployment problem ; and

(b) what are the industries proposed in West Godavari District as it is barren of Industries ?

Sri Ch. Venkata Rao :—(a) Government propose to encourage the setting up of new industries in different districts.

(b) It is not correct to state that West Godavari District is barren of Industries. There are a number of medium and large industries already functioning in the District. The list of industries proposed and which are likely to come up is placed on the Table of the House.

Answer to Clause (b) of the L. A. Q. No 3578.

- (i) P. V. C. (Poly, Vinyl, Chloride).
- (ii) Pesticides.
- (iii) Coconut Complex.
- (iv) Fruit Canning.
- (v) Protein foods.
- (vi) Milk Products.
- (vii) Pharmaceuticals Industries.
- (viii) Hose and pipes.
- (ix) Furfural.
- (x) Solvent extractions Plant for Rice Bran.
- (xi) Bagasse News Print Plant.
- (xii) Floor Mill

- (xiii) Epoxyresin.
- (xiv) Bread and Biscuits.
- (xv) Brewery.
- (xvi) Roofing and sheets.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు బి-కి సమాధానం చెబుతూ—ఇట్ ఈజ్ నాట్ కరెక్ట్—అన్నారు నేను భారీ పరిశ్రమలగురించి అడిగాను. వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో భారీ పరిశ్రమ ఏది ఉన్నదో సెలవిస్తారా?

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :—తలుకు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఉంది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—దాని ఇన్ వెస్టుమెంటు ఎంత ఉన్నది?

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :—7 కోట్ల రూపాయలు. ఇంకా మూడున్నర కోట్లవైన ప్రపోజలులో ఉంది.

Sri A. Sriramulu (Eluru) :—Has the Government conducted any survey of the industrial potential available in each district and if so, what is the possibility of developing Small Scale and Medium Industries in West Godavari.

శ్రీ కె. వెంగళరావు :—ఇప్పుడు గవర్నమెంట్ మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 21 జిల్లాలలో సర్వే చేసింది. ఆ 21 జిల్లాలకు సంబంధించిన సమాచారం చిన్న బుక్స్ మాదిరిగా ప్రింట్ చేశారు. ఏ జిల్లాలో ఎక్కడ ఏ రామెటీరియల్ ఎవైలబుల్ ఉంటుంది, ఎక్కడ ఏ ఇండస్ట్రీ పెట్టడానికి అవకాశం ఉన్నది—ఆ కంప్లీట్ ఇన్ ఫర్మేషన్ గవర్నమెంట్ దగ్గర ఉన్నది ప్రతి జిల్లామీద—బుక్ ప్రింట్ చేశారు.

శ్రీ కె. విజయనరసింహారాజులు (అత్తిలి) :—వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో స్ట్రోమండి మనం డెంటన్ ప్లాంట్ పెట్టడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ స్ట్రోమండి వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా అకివీడు, భీమవరం తాలూకాలలో దొరికినట్లు ఎక్కడా దొరకదు. కాబట్టి ఈ ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలాగా—అక్కడ కో ఆపరేటివ్ జేసిన్ మీద పెట్టడానికి వీలవుతుందా?

శ్రీ కె. వెంగళరావు :—అదీకూడ ప్రతి జిల్లాలో 10 టన్నులు—యూ స్ట్రోమీద పెట్టాలనే ప్రపోజల్ ఉంది. జాయింట్ వెంచర్ లో ఎవరైనా వస్తే తప్పకుండా కొలాబరేషన్ మీద చేయవచ్చు. గా. సభ్యులు—అక్కడ లోకల్ గా—లోకల్ ఎంటర్ ప్రెనర్స్ ను ఎంకరేజ్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి రామశర్మ (చేవరకొండ) :—అధ్యక్షా, జిల్లాకు ఒక భారీ పరిశ్రమ పెట్టడానికి ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉన్నట్లు తెలిపారు నల్లగొండజిల్లాలో ఏ పరిశ్రమ పెట్టడానికి ఆలోచనలో ఉంది?

శ్రీ కె. వెంగళరావు :—నల్లగొండ జిల్లాలో రామశర్మగారి కాన్స్ట్రక్షన్ ట్యుయన్స్—నిమ్మల రాములుగారి కాన్స్ట్రక్షన్ ట్యుయన్స్ మధ్యలో ఇండియన్ అక్సిజిన్

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :— జాయింట్ వెంచర్. దాంట్లో — ఎ. పి. ఐ. డి. సి.—ఎస్. వెంకయ్య— వీరు ఇద్దరు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :— ఇప్పుడు దీని ఇన్ స్టలేషన్ ప్రారంభించారా? విదేశాలలో టెక్నికల్ సహాయం కావలసి ఉంటుంది. అది చాలా ఎడ్వాన్స్ డ్ ఇండస్ట్రీ ఏ దేశంతో మీరు ఎగ్రిమెంట్ చేసుకొన్నారు? మన రాష్ట్రంలో ఇంకొక బ్లెడ్డ్ ఫ్యాక్టరీకి అవకాశం ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. దానికి తై సెన్ను ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నదా?

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :— దానికి కావలసిన పొటెన్షియల్, కావలసిన డిమాండ్ ఉన్నది. మొదట ఇది పెట్టటం జరిగింది. దీనికి ఫారెన్ కొలూబరేషన్ లేదు. ఇది ప్లాట్ చేయటం జరిగింది 75 అక్టోబరుకు కంప్లీట్ అయి ప్రొడక్షన్ లోకి వస్తుంది

SETTING UP OF LARGE INDUSTRIES IN DIFFERENT DISTRICTS

751—

* 3578 Q.—Sri Vanka Satyanarayana (Penugonda) :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether the Government have determined to set up a number of large industries in different districts of the State to solve the Unemployment problem ; and

(b) what are the industries proposed in West Godavari District as it is barren of Industries ?

Sri Ch. Venkata Rao :—(a) Government propose to encourage the setting up of new industries in different districts.

(b) It is not correct to state that West Godavari District is barren of Industries. There are a number of medium and large industries already functioning in the District. The list of industries proposed and which are likely to come up is placed on the Table of the House.

Answer to Clause (b) of the L. A. Q. No 3578.

- (i) P. V. C. (Poly, Vinyl, Chloride).
- (ii) Pesticides.
- (iii) Coconut Complex.
- (iv) Fruit Canning.
- (v) Protein foods.
- (vi) Milk Products.
- (vii) Pharmaceuticals Industries.
- (viii) Hose and pipes.
- (ix) Furfural.
- (x) Solvent extractions Plant for Rice Bran.
- (xi) Bagasse News Print Plant.
- (xii) Floor Mill

- (xiii) Epoxyresin.
- (xiv) Bread and Biscuits.
- (xv) Brewery.
- (xvi) Roofing and sheets.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు బి-కి సమాధానం చెబుతూ—ఇట్ ఈజ్ నాట్ క రెక్ట్—అన్నారు. నేను భారీ పరిశ్రమలగురించి అడిగాను. వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో భారీ పరిశ్రమ ఏది ఉన్నదో సెలవిస్తారా?

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :—తమకు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఉంది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—దాని ఇన్ వెస్టుమెంటు ఎంత ఉన్నది?

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :—7 కోట్ల రూపాయలు. ఇంకా మూడున్నర కోట్లపైనే ప్రపోజలులో ఉంది.

Sri A. Sriramulu (Eluru) :—Has the Government conducted any survey of the industrial potential available in each district and if so, what is the possibility of developing Small Scale and Medium Industries in West Godavari.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇప్పుడు గవర్నమెంట్ మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 21 జిల్లాలలో సర్వే చేసింది. ఆ 21 జిల్లాలకు సంబంధించిన సమాచారం చిన్న బుక్స్ మాదిరిగా ప్రింట్ చేశారు. ఏ జిల్లాలో ఎక్కడ ఏ రామెటీరియల్ ఎవైలబుల్ ఉంటుంది, ఎక్కడ ఏ ఇండస్ట్రీ పెట్టడానికి అవకాశం ఉన్నది—ఆ కంప్లీట్ ఇన్ ఫర్మేషన్ గవర్నమెంట్ దగ్గర ఉన్నది ప్రతి జిల్లామీద—బుక్ ప్రింట్ చేశారు.

శ్రీ కె. విజయనరసింహారాజులు (అత్తిలి) :—వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో స్ట్రామండి మనం డెంటన్ స్టాంట్ పెట్టటానికి అవకాశం ఉంది. ఆ స్ట్రామండి వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా అకివీడు, భీమవరం తాలూకాలలో దొరికినట్లు ఎక్కడా దొరకదు. కాబట్టి కో ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలాగా—అక్కడ కో ఆపరేటివ్ బేసిన్ మీద పెట్టడానికి వీలవుతుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అదీకూడ ప్రతి జిల్లాలో 10 టన్నులు—యీ స్ట్రామీద పెట్టాలనే ప్రపోజల్ ఉంది. జాయింట్ వెంచర్ లో ఎవరైనా వస్తే తప్పకుండా కొలాబరేషన్ మీద చేయవచ్చు. గౌ. సభ్యులు—అక్కడ లోకల్ గా—లోకల్ ఎంటర్ ప్రెనర్స్ ను ఎంకరేజ్ చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి. రామశర్మ (దేవరకొండ) :—అధ్యక్షా, జిల్లాకు ఒక భారీ పరిశ్రమ పెట్టడానికి ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉన్నట్లు తెలిపారు నల్లగొండ జిల్లాలో ఏ పరిశ్రమ పెట్టటానికి ఆలోచనలో ఉంది?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నల్లగొండ జిల్లాలో రామశర్మగారి కాన్స్ ట్రిట్యుయన్స్—నమ్మల రాములుగారి కాన్స్ ట్రిట్యుయన్స్ మధ్యలో ఇండియన్ అగ్నిజిన్

కంపినివారు ఫాస్టర్ సిడ్ మీద పెద్ద ప్రాజెక్టు తీసుకువస్తున్నారు. దానికి లై సెన్సు, రెటర్ ఆఫ్ ఇంటెండ్ వచ్చింది. ఒక సుగర్ ఫ్యాక్టరీ మిర్యాలగూడలో వస్తున్నది. ప్లాంకు సంబంధించి—ఒక ఫ్యాక్టరీ కోదాడలో కూడ వస్తున్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—ఇండస్ట్రీస్ కు సంబంధించి జిల్లాలవారీగా కొంత సమాచారం సేకరించాము అన్నారు. మన రాష్ట్రంలో తరో—జూలాజికల్ సర్వే జరిగి మనకు ఉన్న రామెటేరియల్ పొటెన్షియల్, ఖనిజాలు—వీటన్నింటికీ సంబంధించిన ఇన్ ఫర్మేషన్ తీసుకొన్న తర్వాత—అట్లాంటి ఇండస్ట్రీయల్ పొటెన్షియల్ గురించి ఏదైనా ప్లాన్ తయారు చేస్తుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—ఇప్పుడు మీరు చెప్పినట్లు జూలాజికల్ సర్వే చేసి మినరల్ జేస్ట్ ఇండస్ట్రీ అక్కడ పెట్టటానికి సోక్స్ ఉన్నదా అని చూస్తారు. ఫార్మేస్ట్ జేస్ట్ ఇండస్ట్రీ అక్కడ పెట్టాలి, మెరిన్ జేస్ట్ ఇండస్ట్రీ అక్కడ పెట్టాలి, అక్కడ ఏ రామెటేరియల్ ఉన్నదో అక్కడ ఆ ఇండస్ట్రీ పెట్టాలని సర్వే చేయటం జరిగింది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం):—భారీ పరిశ్రమలు అక్కడెక్కడ పెట్టాలో దానికి సంబంధించిన రిపోర్టు తయారైనదని, ప్రభుత్వం దగ్గర ఉన్నదని చెప్పారు. చిత్తూరు జిల్లాలో పెట్టదలచుకొన్న ఇండస్ట్రీ ఏమిటి?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—నిన్న చిత్తూరు జిల్లా శాసనసభ్యుల మీటింగ్ లో ఇండస్ట్రీస్ డైరెక్టర్-అక్కడ ఏమి ఇండస్ట్రీస్ పెట్టటానికి సోక్స్ ఉన్నదో చెప్పారు.

Sri A. Sriramulu:—I want copies of these booklets prepared for each district may be supplied to all Members so that we can make efforts to encourage entrepreneurs to start industries in the Fifth Five Year Plan. According to the survey conducted what are the industries that are proposed to be set-up in West Godavari, because the question is very specific. What is the proposal of the Government to set-up Small and Medium scale industries in West Godavari?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా ఇండస్ట్రీయల్ ఫార్ వర్క్ జిల్లా. మీకు, వంకా సత్యనారాయణగారికి—మీకిద్దరికీ స్వార్థం తప్ప—మీకు ప్లేట్ ఇంటరెస్ట్ లేకపోతే ఎట్లా?

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ (ఖమ్మం):—భద్రాచలం డివిజన్ లో పేపర్ పరిశ్రమ స్థాపించటానికి ఇంతకుముందు అనుకొన్నారు. అది ఎప్పుడు ప్రారంభం అవుతుంది?

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—దానికి కూడ లై సెన్సు అప్లయ్ చేశారు. అది ఇంకా రాలేదు. దానికి జాయింట్ కొలాబరేషన్ కు చాలామంది వస్తున్నారు. అది కూడ తొందరగా వస్తుంది.

ఒక గౌరవసభ్యులు:—21 జిల్లాలలో మొత్తం సర్వే చేయటం జరిగిందని అన్నారు. ఏ ఏ జిల్లాలో ఏ ఏ ఇండస్ట్రీ రావటానికి అవకాశం ఉన్నదో—ఆ ప్లేట్ మెంట్ బిల్లమీద పెట్టగలరా? ఈ సర్వే ఎప్పుడు జరిగింది? ఆ సర్వే ఎప్పుడో

చాలా పాత కాలంలో జరిగినట్లు నాకు తెలిసింది. కొత్తగా మళ్ళీ సర్వే చేయించటానికి ప్రభుత్వ ఆలోచన ఉన్నదా ?

శ్రీ తె. వెంగళరావు :—పాత కాలంలో కాదు. రెండు, మూడు సంవత్సరాల క్రితం జరిగింది. అన్ని పుస్తకాలు ప్రింట్ కాలేదు. కొన్ని ప్రింట్ అయినవి. కొన్ని ప్రింట్ కాలేదు. బ్రాడ్ గా ఎక్కడెక్కడ ఏ ఇండస్ట్రీకి అవకాశం ఉన్నదో—ఆ వివరాలు టేబుల్ మీద పెట్టమంటే పెడతాను.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :—మన దగ్గర ఉన్న ఎవైలబుల్ ఇన్ ఫర్మేషన్ బట్టి, మైవై సర్వే చేసిన దానిని బట్టి కాదు. మన అసెంబ్లీలో మేము చాలా రోజుల నుండి డిమాండ్ చేస్తున్నాము. తరో జూలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ జరిగి—ఆ బేసిన్ తో రెడిగా ఒక మాస్టర్ ప్లాన్ తయారు చేసుకొని, ఎప్పటికప్పుడు రెడిగా బ్లాప్రింట్స్ పెట్టుకొంటే మనం పాచ్చు ఇండస్ట్రీస్ సాధించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అట్లాంటి సర్వే జరిగి, అట్లాంటి మాస్టర్ ప్లాన్ మనం తయారు చేసుకొన్నామా?

శ్రీ తె. వెంగళరావు :—మన దగ్గర ఉన్న ఇన్ ఫర్మేషన్ మీద మన దగ్గర మాస్టర్ ప్లాన్ ఉంది.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, ఇందులో బ్రూవరీ ఇండస్ట్రీ అని చెప్పారు. వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో అది ఎవరికైనా ఇచ్చారా? ఇవ్వకపోతే చెప్పండి—మేము కొంతమందిచేత లై సెన్సుకు పెట్టిస్తాము. ఇప్పిస్తారా?

శ్రీ తె. వెంగళరావు :—ధనవంతులు ఉన్న ఆ జిల్లాలో బ్రూవరీకి ఎక్కువ డిమాండ్ ఉంది. అది మన చేతిలో లేదు. అది గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఇవ్వాలి.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—మీరు రికమెండ్ చేస్తారా ?

శ్రీ తె. వెంగళరావు :—ఎంతమంది పెడితే అంతమందికి రికమెండ్ చేస్తున్నాము.

Sri D. Venkatesham:—Regarding Chittoor district ...

Mr. Speaker :—It is a question relating to West Godavari, 8.40 a.m. . You are asking about Chittoor. How can he answer when you are asking about your constituency and the entire State? Please resume your seat.

శ్రీ తె. వెంగళరావు :—చెప్పాను. కుప్పం తాలూకా మైన్స్ విషయంలో డైరెక్టర్ తో జవాబు చెప్పించాను. అది కన్సిడరేషన్ తో యున్నది.

GRANT IN AID TO PROMOTE INDIAN MEDICINE

752—

*3894 Q.—Sri A. Sreeramulu :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the total amount of grant-in-aid given to the institutions and individuals to promote Indian Medicine and nature cure during the year 1972-73;

(b) whether a list of the recipients of those grants will be placed on the Table of the House; and

(c) whether the accounts of these institutions are being audited; and if so, by whom?

The Minister for Health and Medical (Sri K. Rajamallu):—

(a) Rs. 38,706 Grant-in-aid to the institutions of Indian Medicine including Nature Cure and Yoga Institutions.

Rs. 81,000 grant - in-aid to Rural Medical Practitioners (individuals).

(b) Yes, Sir.

(c) Yes, sir, by Chartered Accountants and also by Departmental Audit.

LIST OF INDIAN MEDICINE INSTITUTIONS AND RURAL MEDICAL
PRACTITIONERS TO WHOM GRANT-IN-AID WAS SANCTIONED
(1972-73)

[vide item (b) of L.A.Q. (Starred) No. 3894]

1. Ramkrishna Prakruthi Ashram-Nature Cure Bhimavaram (West Godavari)	Rs. 10,000 P.A.
2. Gandhi Nature Cure Clinic, Bapatla Nature Cure Guntur @ Rs. 120 p.m.	Rs. 1,440 P.A.
3. Nature Cure Hospital, Penamalur, Dist. Krishna-Nature Cure @ Rs. 80 p.m.	Rs. 960 P.A.
4. Nature Cure Hospital, Visakhapatnam-Nature Cure @ Rs. 3.00 P.M.	Rs. 3,600 P.A.
5. Nature Cure Hospital, Thammadpally-Nature Cure Warangal @ Rs. 90 p.m.	Rs. 1,080 P.A.
6. Nature Cure Hospital, Kakatiya-Nature Cure Warangal @ Rs. 100 p.m.	Rs. 1,200 P.A.
7. Nature Cure Hospital, Ameerpet-Nature Cure Hyderabad.	Rs. 6,000 P.A.
8. Prakriti Chikitsalaya-Nature Cure Shivarampalli, Hyderabad @ Rs. 90 p.m.	Rs. 1,080 P.A.
9. Dr. C.L. Modi's Charitable (Homoeo) Homeo Dispensary, Himayatnagar, Hyd'bad,	Rs. 8,000 P.A.

10.	Sri Ramakrishna Math (Homoeo) Begumpet, Hyderabad @ Rs. 150 p.m.	Rs. 1,800 P.A.
11.	Sri Ramakrishna Ashram (Homoeo) Ashoknagar, Hyderabad @ Rs. 150	Rs. 1,800 P.A.
12.	Yoga Prakruthi Health Centre (Yoga) Vidyanagar, Hyderabad @ Rs 150 p.m.	Rs. 1,800 P.A.
		Rs. 38,760 P.A.

S. No. (1)	Name of the grantee (2)	Grant sanctioned (3)
ANANTHAPUR DISTRICT		Per month
Nil		
CHITTOOR DISTRICT		
1	Sri P. Damoder Reddy	.. 45
2	„ K. Narayana Murthy	.. 45
3	„ K. Sreeramulu Reddy	.. 45
4	„ P. Laxmaiah	.. 45
5	„ C. Venkata Ramaiah	.. 50
CUDDAPAH DISTRICT		
1	Smt. K. Eshwaramma	.. 50
EAST GODAVARI DISTRICT		
1	Sri E. Subba Rao	.. 90
2	„ K. Narasimha Somayajulu	.. 45
3	„ G. V. Sheshagiri Rao	.. 45
4	„ A. Sathyanarayana Shastry	.. 90
5	„ A. Rama Murthy	.. 72
6	„ M. V. S. Sharma	.. 76-50
7	„ M. V. Chalapathi Rao	.. 45
8	„ S. Varala Narsimha Raju	.. 45
9	„ K.V.V. Subramanyam	.. 50
10	„ S. M. Sastry	.. 50
WEST GODAVARI DISTRICT		
1	Sri B. Venkaiah	.. 45
2	„ N. Prabhu Das	.. 45
3	„ D. Brahmananda Sastry	.. 81
4	„ D. Appala Raju	.. 108
5	„ V. Sathyanarayana Raju	.. 45
6	„ A. C. Sathyanarayana Murthy	.. 45
7	„ U. Brahmaiah	.. 45
8	„ T. Sathyananda Charyulu	.. 45
9	„ K. Venkata Ratnam	.. 45
10	„ M. Suryanarayana	.. 50

(1)	(2)	(3)
GUNTUR DISTRICT		Per Month
1	Sri N. Narayana	.. 45
2	„ G. V. Raghavacharyulu	.. 45
3	„ M. Satyanarayana	.. 45
4	„ M. Sreeramulu	.. 45
5	„ A. Sreeramulu Reddy	.. 45
6	„ Abdul Aziz	.. 76-50
7	„ M. Ramkrishnaiah	.. 50
8	„ N. Rama Rao	.. 50
KRISHNA DISTRICT		
1	Sri R. Naghabushanam	.. 72
2	„ T. V. Narsaiah	.. 45
3	„ B. Bhageshwara Prasad Rao	.. 45
4	„ D. Gopala Charyulu	.. 50
KURNOOL DISTRICT		
1	Sri M. Ramanandappa	.. 45
2	„ V. C. Subba Reddy	.. 45
3	„ K. Pullaiah	.. 45
4	„ M. Fakaruddin	.. 50
5	„ G. Gurappa	.. 45
NELLORE DISTRICT		
1	Sri A. Subbaramaiah	.. 45
ONGOLE DISTRICT		
1	Sri P. Singara Charyulu	.. 45
2	„ Alalari Venkatacharyulu	.. 45
3	„ Gudluru Shankara Rao	.. 45
4	„ P. Subba Rao Madapi	.. 45
5	„ V. Veera Badrachary	.. 45
SRIKAKULAM DISTRICT :		
1	Sri B. Seetarama Sharma	.. 45
2	„ N. Krishna Rao	.. 45
3	„ J. Venkatappa Rao	.. 45
4	„ A. Venkata Rao	.. 45
5	„ P. Subba Rao	.. 45
VISHAKHAPATNAM DISTRICT		
1	Sri N. Narayana Murthy	.. 45
2	„ U. Seetharamaiah	.. 45
3	„ M. Srirama Murthy	.. 50
4	„ T. P. G. Ramanju Swamy	.. 45

(1)	(2)	(3)
HYDERABAD DISTRICT:		
		Per Month
1	Sri D. Sundershan Raj	.. 45
2	„ Syed Mohd. Fazel	.. 45
3	„ Syed Waheeduddin	.. 76-50
4	„ M. Brahmanandan	.. 76-50
5	„ B. Vithalaiah	.. 45
6	„ D. Narasimha Chary	.. 45
7	„ Mir Moinuddin Ali Khan	.. 75
KARIMNAGAR DISTRICT:		
1	Sri Raja Mouli	... 45
2	„ G. Narasiah	.. 45
3	„ Sitha Ramaiah	.. 58-50
KHAMMAM DISTRICT:		
1	Sri C. Ranga Rao	... 45
2	„ C. Krishna Murthy	.. 45
3	„ D. Sesharata Ram	.. 45
MAHABUBNAGAR DISTRICT:		
1	Sri M. A. Raof	.. 50
2	„ Mohd. Abdul Aziz	.. 45
3	„ T. Venkata Swamy	.. 45
4	„ V. T. Ranga Ramanja	.. 76-50
5	„ Mohd. Ghouse	.. 45
6	„ S. Eshacharyulu	.. 45
7	„ P. Venkata Reddy	.. 45
8	„ G. Chandra Reddy	.. 45
9	„ K. C. Syalanna	.. 45
10	„ N. Pentaiah	.. 45
11	„ M. A. Samad	.. 45
12	„ M. Rachaiah	.. 76-50
13	„ P. Ramulu	.. 50
14	„ Jameelunnisa	.. 50
15	„ K. Pullaiah	.. 50
MEDAK DISTRICT:		
1	Sri R. Krishna Murthy	.. 45
2	„ K. Malliah	.. 45
3	„ Vipen Biharilal	.. 108
4	„ Rajeshwara Sharma	.. 45
5	„ Shaik Subhanuddin Barki	.. 45
6	„ S. Sathiah	.. 45

(1)	(2)	(3)
GUNTUR DISTRICT		Per Month
1	Sri N. Narayana	.. 45
2	„ G. V. Raghavacharyulu	.. 45
3	„ M. Satyanarayana	.. 45
4	„ M. Sreeramulu	.. 45
5	„ A. Sreeramulu Reddy	.. 45
6	„ Abdul Aziz	.. 75-50
7	„ M. Ramkrishnaiah	.. 50
8	„ N. Rama Rao	.. 50
KRISHNA DISTRICT		
1	Sri R. Naghabushanam	.. 72
2	„ T. V. Narsaiah	.. 45
3	„ B. Bhageshwara Prasad Rao	.. 45
4	„ D. Gopala Charyulu	.. 50
KURNOOL DISTRICT		
1	Sri M. Ramanandappa	.. 45
2	„ V. C. Subba Reddy	.. 45
3	„ K. Pullaiah	.. 45
4	„ M. Fakaruddin	.. 50
5	„ G. Gurappa	.. 45
NELLORE DISTRICT		
1	Sri A. Subbaramaiah	.. 45
ONGOLE DISTRICT		
1	Sri P. Singara Charyulu	.. 45
2	„ Alalari Venkatacharyulu	.. 45
3	„ Gudluru Shankara Rao	.. 45
4	„ P. Subba Rao Madapi	.. 45
5	„ V. Veera Badrachary	.. 45
SRIKAKULAM DISTRICT :		
1	Sri B. Seetarama Sharma	.. 45
2	„ N. Krishna Rao	.. 45
3	„ J. Venkatappa Rao	.. 45
4	„ A. Venkata Rao	.. 45
5	„ P. Subba Rao	.. 45
VISHAKHAPATNAM DISTRICT		
1	Sri N. Narayana Murthy	.. 45
2	„ U. Seetharamaiah	.. 45
3	„ M. Srirama Murthy	.. 50
4	„ T. P. G. Ramanju Swamy	.. 45

(1)	(2)	(3)
HYDERABAD DISTRICT:		Per Month
1	Sri D. Sundershan Raj	.. 45
2	„ Syed Mohd. Fazel	.. 45
3	„ Syed Waheeduddin	.. 76-80
4	„ M. Brahmanandan	.. 76-80
5	„ B. Vithalaiah	.. 45
6	„ D. Narasimha Chary	.. 45
7	„ Mir Moinuddin Ali Khan	.. 75
KARIMNAGAR DISTRICT:		
1	Sri Raja Mouli	... 45
2	„ G. Narasiah	.. 45
3	„ Sitha Ramaiah	.. 58-50
KHAMMAM DISTRICT:		
1	Sri C. Ranga Rao	... 45
2	„ C. Krishna Murthy	.. 45
3	„ D. Sesharata Ram	.. 45
MAHABUBNAGAR DISTRICT:		
1	Sri M. A. Raof	.. 50
2	„ Mohd. Abdul Aziz	.. 45
3	„ T. Venkata Swamy	.. 45
4	„ V. T. Ranga Ramanja	.. 76-80
5	„ Mohd. Ghouse	.. 45
6	„ S. Eshacharyulu	.. 45
7	„ P. Venkata Reddy	.. 45
8	„ G. Chandra Reddy	.. 45
9	„ K. C. Syalanna	.. 45
10	„ N. Pentaiah	.. 45
11	„ M. A. Samad	.. 45
12	„ M. Rachaiah	.. 76-80
13	„ P. Ramulu	.. 50
14	„ Jameelunnisa	.. 50
15	„ K. Pullaiah	.. 50
MEDAK DISTRICT:		
1	Sri R. Krishna Murthy	.. 45
2	„ K. Mallaiah	.. 45
3	„ Vipen Biharilal	.. 108
4	„ Rajeshwara Sharma	.. 45
5	„ Shaik Subhanuddin Barki	.. 45
6	„ S. Sathaiiah	.. 45

(1)	(2)	(3)
NALGONDA DISTRICT:		Per Month
1	Sri K. Sudershan	
2	„ G. Pedda Ramulu	.. 45
3	„ V. Ramachary	.. 45
4	„ B. Anjan Raju	.. 45
5	„ R. Kodanda Ramaiah	.. 45
6	„ M. Ramanuja Charyulu	.. 45
7	„ P. Anthaiah	.. 45
8	„ M. Singaracharyulu	.. 45
9	„ K. Satyanarayana	.. 45
10	„ G. Krishna Murthy	.. 45
11	„ Syed Abdul Lateef	.. 50
12	„ Syed Aseemuddin	.. 45
NIZAMABAD DISTRICT:		
1	Sri G. Venkata Swamy	.. 45
2	„ G. Ganga Ram	.. 45
WARANGAL DISTRICT:		
1	Sri M. Rama Krishna	.. 45
2	„ I. Venkata Ramaiah	.. 45
3	„ C. Rajaiah	.. 50
4	„ M. Baji Rao	.. 45
5	„ K. Komaraiah	.. 50
6	„ V. Vodaiah	.. 50
ADILABAD DISTRICT:		
1	Sri K. Narasimha Chary	.. 50

* Sri A. Sriramulu:—Sir, we have a list giving details of amounts that are paid to institutions and also to individuals. What is the purpose for which these amounts are paid and as the Government has made any analysis in regard to whether this is resulting in any service to the people. We see here that different amounts are given to different individuals. In one case Rs. 45, in another case Rs. 105. In West Godavari, for example, Sri Venkayya and Sri Appala Raju. What is the basis on which these amounts are being given monthly?

Sri K. Rajamallu:—Those who are practising hereditary, are uneducated, for them we are paying Rs. 45. Those who are Graduates but still unemployed, they are being paid between Rs. 75 and Rs. 105. The discretionary powers are with the Director of Indian Medicine.

Sri A. Sriramulu:—My question is whether the Department had made any assessment in regard to the service that has been rendered to the people by the village practitioners. My information is there is a big fraud. If the Government is really interested in providing some service for Ayurveda medicine and the people in

rural areas either the scandal has to be increased or this has to be dispensed with. There cannot be via media.

Sri K. Rajamallu :—Sir, I don't think it was done on the basis of any scientific study. I will certainly go into the details on what basis these payments were being made. I will certainly place on the table of the house all the information, by next time.

శ్రీ పి. వి. రమణ (అనకాపల్లి) :—ఈ విధంగా సెలక్ట్ చేసి కొంతమందికి సబ్సిడీస్ ఇస్తున్నారు. వారు చేస్తున్న పనులు సైనిక్ గా ఉన్నాయా? అవి ఏమైనా రిపోర్ట్స్ ఉన్నాయా?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—నాకు తెలిసినంతవరకు విలేజ్ వైద్యంలో ఎవరు ఉన్నారో వారు—మీర కాదు ఉన్నది. దీనితో ఏమి లాభం చిక్కుడుకాయ యున్నది దీనితో ఏమి లాభం అని ఒక్కొక్క పార్ట్ తో, రా మెటీరియల్ తో కొన్ని జబ్బులు నయం చేయడం జరుగుతోంది. సిస్టమెటిక్ గా ఏ మేరకు జరుగుతోంది అనేది తరువాత స్టడి చేసి చెబుతాను.

శ్రీ కె. రంగదాస్ (కొల్లాపూర్) :—ఇప్పుడు ప్రభుత్వం మంచి దేశీయ వైద్యానికి వినియోగిస్తున్న డబ్బు చూపించారు. ఒక తాలూకాలో సివిల్ హాస్పిటల్ కు వెచ్చిస్తున్నంత డబ్బు లేదు మొత్తం రాష్ట్రానికి ఇస్తున్నది. రూ. 40,50 అయినా ఆ డాక్టర్స్ కంటే ఈ డాక్టర్స్ పల్లెటూళ్ళలో బాగా చేసుకుంటున్నారు. దేశీయ వైద్యము చాల చౌకతో కూడినది. ప్రభుత్వం చాల నిరాదరణ చేసినది. కేరళలో బాగా ఉన్నదని మనకు తెలుసు. ఒకప్పుడు మన రాష్ట్రంలో బాగా ఉండేది. దేశీయ వైద్యాన్ని అభివృద్ధి చేసేదానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—ఇండియన్ మెడిసిన్ కు సంబంధించిన డిపార్ట్ మెంట్స్ ఏవైనా ఉన్నాయో వాటిని అన్నిటిని రీ ఆర్గనైజ్ చేసి ఏ మేరకు ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు చేయాలనేది ఆలోచనలో యున్నది.

Sri C.V.K. Rao (Kakinada) :—What is this nature cure Sir? Are they want to cure nature itself? Nature Cure Hospital, Ameerpet, and Nature Cure Hospital, Hyderabad, were given Rs. 6,000. Were they able to cure the nature by Rs. 6,000 p.m.? Who is this wonderful man Sri D. Appalaraju. He was given Rs. 195 p.m. where as others were given only Rs. 45 to Rs. 50. Why this discrepancy? Can the Minister tell us?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—నేచర్ క్యూర్ అంటే ప్రకృతి చికిత్స. దాని ప్రభావం తెలుసుకొని చాల దూర ప్రాంతాల నుంచి యిక్కడకు రావడం జరిగింది. అల్లోపతి, అయుర్వేద మందుల సహకారం లేకుండానే ప్రకృతికి సంబంధించిన ఏర్పాట్లు వేడి నీళ్లతో స్నానం చేయించడం, చల్లని నీళ్లతో స్నానం చేయించడం యిటువంటివి ఉన్నాయి. ఎక్స్ పర్ సైజ్ చేయిస్తారు. ఈ విధంగా చాలమంది రోగులకు నయం అయిపట్లు తెలుస్తున్నదని దూర ప్రాంతాల నుంచి నేచర్ క్యూర్ హాస్పిటల్ కు రావడం జరుగుతున్నది.

FILLING UP OF THE POST OF STATE MALARIOLOGIST

753—

*3714 Q.—Sri P. Sanyasi Rao (Visakhapatnam) :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether it is a fact that the post of State Malariologist is vacant for want of suitable candidate;

(b) whether there are any W. H. O. trained Chief Entomologists of Malaria working in our State; and

(c) if so, whether the Government is considering to post one of them as State Malariologist?

SRI K. RAJAMALLU:—(a) Yes Sir,

(b) There are four world Health Organisation trained Entomologists.

(c) There is no such proposal and the qualifications for these posts are different.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—మలేరియా విషయం తెలియని శాస్త్రజ్ఞుని పేసి మలేరియాను అభివృద్ధి చేయడమే తమ యొక్క ఆలోచన విధానంగా యున్నదా?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—అలాగలేదు. మలేరియాకు సంబంధించిన ఆఫీసర్ రిటైర్ అయిన వెంటనే జాన్ వచ్చినది. ఆఫీసర్స్ ను అప్పాయింట్ చేయకూడదని, అందుగురించి ఆలస్యం జరిగిన మాట నిజమే. ఇప్పుడు వెంటనే ఒక ఆఫీసర్ ను పోస్ట్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—ఇండాక లేదన్నారు. పోస్ట్ చేస్తామన్నారు. ఉండి పోస్ట్ చేయలేదన్నమాట నిజమేగదా?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—అప్పాయింట్ చేయకూడదని జాన్.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—జాన్ ఉన్నమాట నిజం. అయినా యింకోచోట పని చేస్తున్నప్పుడు మలేరియాకు సంబంధించిన దానిలో పేయడానికి జాన్ ఏమి వచ్చినది?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—ఆ జబ్బుకు సంబంధించిన వ్యక్తిని, నిపుణుని వెంటనే అప్పాయింట్ చేయబోతున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అప్పుడు ఈ ఎక్స్ పర్ట్ యింకోచోట ఉన్నారు. ఆ పేకెస్సి వచ్చినప్పుడు ఆ ఎక్స్ పర్ట్ ను ఎందుకు పేయకూడదు?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—ఎక్స్ పర్ట్ అని ఎవరైతే వారి దృష్టిలో ఉన్నారో ఆయన ఎక్స్ పర్ట్ కాదు. ఆయనకు సరైన క్వాలిఫికేషన్స్ లేవు.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—ఇప్పుడు నేను అడిగినది రాష్ట్రం మొత్తం మీద మలేరియా రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్నది. మంత్రుల దగ్గర లెక్కలు ఉన్నాయి సరైన శాస్త్రజ్ఞుని పెట్టకపోవడం మూలంగా కొంతవరకు నష్టం కలిగిందనే

అభిప్రాయంలో ప్రశ్న వేకాను గాని, నా తాలూకు పెదనాన్న, చిన్ననాన్న, నా అన్నయ్య, నా తోడల్లుడు, నా భార్య తమ్ముడు ఎవరూ లేరు. ఆ రకంగా మాట్లాడడం మంచిది కాదు, మెంబర్ ను యిన్ సెర్ట్ చేయడం గదా? ఏదైనా ప్రశ్న వేస్తే మా తాలూకు మనుష్యులు ఉన్నారని చెప్పడం కాదా?

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—మంత్రిగారి రిప్లయిలో యిన్ సుమ్యుయేషన్ యున్నది. సన్యాసిరావుగారు ఏదో చుట్టం డిపార్ట్ మెంట్ లో యున్నట్లు ఆయన ప్రమోషన్ కోసం ఈయన కృషి చేసినట్లు, ఆయన క్వాలిఫైడ్ కాదని ఇంకెవరో క్వాలిఫైడ్ అయిన వారిని తీసుకువస్తున్నట్లుగా మంత్రిగారు రిప్లయి చెప్పారు మినిష్టర్ గారు యిట్లా చెప్పకూడదు. సభ్యుల యొక్క ప్రశ్న మీద యిటువంటి యిన్ సుమ్యుయేషన్ ఉండకూడదు. ఆ స్టేట్ మెంటును విట్ డ్రా చేసుకోవాలని లేకపోతే మీరు డైరక్షన్ యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Sri K. Rajamallu :—I am receiving these informations that there are some qualified people and why not fill up posts. I did not mean to say anything to Sri Sanyasi Rao. 8-50 a.m.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—సన్యాసిరావుగారు ఎప్పుడయినా మంత్రిగారి వద్దకు వెళ్లి ఎవరినయినా ప్రమోట్ చేయమని అడిగారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లేదని చెప్పారు.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఆ విధంగా సన్యాసిరావుగారు వెళ్లి ఈయన నా బావమరది, ఈయన్ని ప్రమోట్ చేయండి అని ఎప్పుడయినా వారినిడిగితే అప్పుడు వారు ఆ నిర్ణయానికి రావచ్చు; ఆయన ఎప్పుడూ ఆ విధంగా వెళ్లనప్పుడు ఆయన మనసులో ఏదో వున్నదని ఎందుకు అనుకోవాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అనుకోకూడదు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇక్కడ కొంచెం మంచి సాంప్రదాయాలు నెలకొల్పడం మంచిది ఏ ప్రశ్న వేసినా సభ్యులకు బంధుత్వాన్ని నెలకొల్పి మాట్లాడుతున్నారు. ఇది మంచి సాంప్రదాయం కాదు. మొన్ననే మీరు రూలింగు ఇచ్చారు. 'సభ్యులు ప్రశ్న వేసినప్పుడు, బంధుత్వాన్ని తీసుకొచ్చి అంటగట్టడం మంచిది కాదని రాజుగారి విషయంలో మీరు రూలింగు యిచ్చారు. ఈ రోజు కూడా యిట్లాగే వస్తున్నది. ఇది మంచి సాంప్రదాయం కాదని, మీరు ఖచ్చితంగా చెప్పవలసిన అవసరమున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri K. Rajamallu—Sir, once again I repeat I did not mean to attribute motivations. In the light of information and opinions expressed I was provoked to say that somebody might have approached. But I have not attributed any motivations. I did not mean that.

Mr. Speaker :—The Minister has given a satisfactory reply on the point raised. Secondly, about the point raised by Sri N. Srinivasul Reddy, it is a fact that I find such things happening in the House. This is not exclusively with the Ministers, but I find some

more Members indulging in the same manner. I hope the Members and the Ministers will bear this in mind, and my earlier advice too

శ్రీ కె. రంగదాసు :— పల్లెలలోనేగాక, ప్రత్యేకించి చిక్కడపల్లి ప్రాంతంలో కొన్ని వందలమంది మలేరియాతో బాధపడుతున్నారు. ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదా? తక్షణమే చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ కె. రాజమల్లు :— ఈ విషయం మా దృష్టికి రావడం జరిగింది. సరియైన కట్టుదిట్టాలు చేయడం జరిగింది

AMOUNT ACCUMULATED WITH T. T. D.

754—

*3861 Q.—Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddy:—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state :

(a) the extent of the amount accumulated with the Tirumalai Tirupathi Devasthanams ; and

(b) the proposals with the Trust Board to utilise the accumulated funds ?

*The Minister for Endowments (Sri Sagi Suryanarayana Raju) :—(a) An amount of Rs. 8,30,17,818-15 Ps. is accumulated with the Tirumalai Tirupathi Devasthanams as reserved fund only.

(b) Since it is a reserved fund the question of utilisation of it does not arise.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—(ఎ)తిరుమల-తిరుపతి దేవస్థానంవద్ద రిజర్వు నిధిగా, రు. 8,30 17,818.15 పైసలు జమ అయివున్నవి.

(బి) ఆ మొత్తం రిజర్వునిధి అయినందువల్ల దానిని వినియోగించడమనే ప్రశ్నకు తావు లేదు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—అది ఏమి చేసుకుంటారు? ఎనిమిది కోట్ల చిల్లర రిజర్వునిధి అని, దానిని తాకడానికి వీలులేదు అంటున్నారు. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు అప్పు యిస్తే అనేక కొత్త గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ యివ్వవచ్చు గదా. పవర్ జనరేషన్ కుగాని. లేదా ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకోవడానికి, కార్పొరేషన్స్ కు అప్పు యివ్వవచ్చునుగదా, ఆ డబ్బును ఇంట్లో పెట్టుకోవడంవల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—ఇంట్లో దాచుకోలేదు. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయ నిర్వహణకు ఒక కోటి 80 లక్షల రు. లు; అన్ని రకాలైన సంస్థలసిబ్బందికి ఒకకోటి 87 లక్షలు, యితర దేవాలయాలు, మతసంస్థలకు రెండు కోట్లు ఖర్చుకాగా, మిగిలిన సొమ్ములో పదవంతు రిజర్వుఫండ్ గా వుంచాము. ఎప్పుడయినా అవాంతరంవచ్చినప్పుడు వుపయోగించేనిమొత్తం ప్రపోజ్టేషన్ గా యీ మొత్తం నిధి అయివున్నది తరువాత వారు వేసిన ప్రశ్నకు రావ్వి, కేంద్ర ప్రభుత్వాల సలహా, హామీలపై రుణాలు; 109,02,025 ఒక కోటి 90 లక్షల 2వేల2వ రు.లు. బ్యాంకులో ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్స్—రు. 58,88,411లు

ఇతరతా డిపాజిట్స్ 77,479 రు.లు అప్పులు; ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్డు రవాణా సంస్థకు 35 లక్షలు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు రు. 8,45,740 లు. భద్రాచలం శ్రీసీతారామస్వామి దేవస్థానంకు 5 లక్షలు, జమలాపురం వేంకటేశ్వరస్వామి దేవస్థానంకు 2 లక్షలు, టి.టి.డి. కోఆపరేటివ్ స్టోర్సుకు 18 లక్షలు; విద్యుచ్ఛక్తి సెక్యూరిటీ డిపాజిట్స్ 3,83,124 లు మొత్తం 8,30,17,818 రు. లు సర్వీనియోగం చేస్తున్నామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—5 కోట్ల చిల్లర బ్యాంక్కులో ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్స్ చేసుకు కూర్చుని సర్వీనియోగం చేస్తున్నామని పెద్దాయన చెబుతుంటే ఎట్లా నమ్మాలి? 5 కోట్ల చిల్లర ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్స్ ఎందుకు? ఇది అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు అప్పుగా ఎందుకు యివ్వకూడదు? ఇది సర్వీనియోగం చేయడం ఎట్లా అవుతుంది.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—మొట్టమొదటనే చెప్పాను. ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్స్ ఎప్పుడయినా అవసరం వచ్చినప్పుడు, దేవాలయం పరిస్థితులు మారి నప్పుడు, ఏదయినా చేసుకోవడానికి, అదిగాక, బ్యాంక్కులో మనం వేళాము అంటే అది మన స్టేట్ లోవున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకే వారు ఖర్చు పెడుతున్నారని. యితరతా వారు పట్టికెళ్లడం లేదు. మనం కూడా యీ మధ్య ఒక నిర్ణయం చేసుకున్నాం గవర్నమెంటు ఖూరిటీపై ఇండస్ట్రిస్ కు లోన్ యివ్వడానికి కూడా నిర్ణయం చేసుకున్నాం. అది కూడా వారు ఎప్పుడు వస్తే అప్పుడు యివ్వడానికి సిద్ధంగావున్నాం. ఆ ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్స్ నుంచి తీసి యిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ఇప్పుడు మనం కూడా నిర్ణయం చేసుకున్నాం అంటున్నారు; ఇండస్ట్రిస్ కు అప్పు యివ్వడానికి. మీరు కాదు నిర్ణయించవలసినది, టి.టి.డి. బోర్డువారు. టి.టి.డి. బోర్డువారిని పిలిచి, చర్చించి, ఇండస్ట్రిస్ కుగాని, ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకుగాని అప్పు యిప్పించడానికి ప్రయత్నిస్తే బాగుంటుంది. అది ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—వీరెవరంటారేమిటి? గవర్నమెంటుకు డైరెక్టర్ యిచ్చే అధికారం ఆ యాక్టు ప్రకారం వుంది. ఇప్పుడు రూలు అమెండ్ చేశాము. యీ మధ్యనే పబ్లిక్ గా నోటిఫై చేసి, ఆ రూల్స్ ప్రకారంగా మన వద్ద—స్టేట్ ఫినాన్సియల్ కార్పొరేషన్ గాని, ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ గాని గవర్నమెంటు గ్యారంటీపై వారికి ఆ డబ్బును లోన్ గా యివ్వడానికి ఆ రూలు అమెండు చేశాము. టి.టి.డి. బోర్డు కూడా ఒప్పుకున్నది. ఇప్పుడు సెగోసియేషన్ జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇండస్ట్రిస్ కు యివ్వడానికి నిర్ణయించుకున్నామనే ఆ సమాధానం ముందేచెబితే యిన్ని సప్లిమెంటరీస్ కు అవకాశం లేదుగదా. మేము బ్యాంకులో వేళాము, చాలా భద్రంగావుంది అని వారు మొదట చెప్పారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— మీరు చెప్పిన అభిప్రాయమే గవర్నమెంటుకు కూడా వుంది. ఇది బ్యాంకులలో డెడ్ కాపిటలుగా వుండడంకంటే, మన స్టేట్ లో ఇండస్ట్రిల్ లో ఇన్వెస్ట్ చేయడానికి డబ్బు దొరకడం లేదు కాబట్టి, యీ డబ్బును లోన్ గా తీసుకుని ఆ యింటరెస్టు దేవుడికి యిచ్చి గవర్నమెంటు గ్యారంటీతో మన రాష్ట్రంలో ఇండస్ట్రిల్ బాగా ప్రమోట్ చేయడానికి గవర్నమెంటు నిర్ణయం తీసుకున్నది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— అధ్యక్షా, ఒక విషయం మీ దృష్టికి తీసుకువస్తాను. ఇండస్ట్రిల్ పెట్టడానికి దీనిని ఎందుకు వినియోగించరు? ఎందుకు అనవసరంగా అట్టే పెడుతున్నారు? అని అంటే మమ్ములను గంటసేపు పడిపించి ఆ తరువాత ఇప్పుడు ఇండస్ట్రిల్ పెట్టడానికి అంగీకరించామని చెబుతున్నారు....

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :— ఇదివరకువున్న లెక్కలు మనవిజేతాను. ఇటువైపు నిర్ణయం తీసుకున్నామని మనవిజేతాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీకు డిపార్టుమెంటు ఎట్లా ఆన్ ధర్ను ఫార్ములేట్ చేస్తున్నదనేది ఎరైజ్ అవుతున్నది? ప్రశ్న ఏమిటి? తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము వారి వద్ద ఏ మేరకు సొమ్ము ప్రోగ్రెస్ నది; ప్రోగ్రెస్ ఆ నిధులను వినియోగించుటకు ధర్మకర్తల మండలివద్దనున్న ప్రతిపాదనలెవ్వి? అని, మీరు రిజర్వులో వున్నది అన్నారు. దానిని ఎట్లా వినియోగిస్తారు? అని అడిగితే, ఆ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు అన్నారు. తర్వాత ఉత్పన్నం అయింది అంతా కూడా. దానిని వినియోగించము, రిజర్వుఫండు అని చెప్పిన తరువాత ఇండస్ట్రిల్స్ కు లోను యిస్తామని ఇప్పుడు చెప్పారు. How can the first answer fit in with the later answers of the Minister?

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :— ముఖ్యమంత్రిగారు ఇలాంటి రిప్లయ్స్ యిప్పించి మమ్ములను పనిష్ చేయాలనుకున్నారా ఏమి? నాకు అర్థం కాకుండావుంది.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— మీకు కావలసిన సమాచారం చెప్పాముగదండి దీనిలో మీకు రహస్యంగా దాచివుంచవలసినదేమీలేదు. అంతా మీకు చెప్పాము.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :— నిజమే చెప్పాముగాని, అబద్ధము అతిశయోక్తి చెప్పలేదుగదండి.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :— ముఖ్యమంత్రిగారు ఇండస్ట్రిల్స్ లో ఇన్వెస్ట్ చేస్తామన్నారు. చాలా సంతోషం. రెడిమెడ్ గా మా యాస్ట్ గోదావరిలో సాల్టు నుంచి కాస్టిక్ సోడా మాన్యుఫ్యాక్చర్ చేయడానికి ఒక లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ వచ్చినట్లుగా తెలుస్తున్నది. తిరుపతి వేంకటేశ్వర్లు ఒక పార్ట్ నర్ గా, ఇండస్ట్రిల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ఒక పార్ట్ నర్ గా పెట్టి, ఇమిడియేట్ గా ఆ ఫ్యాక్టరీ ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— తిరుపతి వేంకటేశ్వర్లు పార్ట్ నర్ గా ఫౌండేషన్ లు లేదు. ఆ డబ్బు ప్రభుత్వమే అప్పుగా తీసుకుని పెడుతుంది. వారెవరో తెస్తే, జాయింట్ వెంచర్ లో 26 పర్సెంట్ మేము ఇన్వెస్ట్ చేస్తాం.

శ్రీ ఎ శ్రీరాములు :—తమరు ఇప్పుడు చాలా పెర్మినెంట్ పాయింట్ 9-00 a.m. రెయిజ్ చేశారు. ప్రశ్నలకు జవాబులు ఫార్ములేట్ చేసే విధానం గురించి తమరు ఒక రూలింగు యివ్వాలి, దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు యింప్లీమెంట్ చేయాలి. లేకపోతే యీ సభ ప్రైము అంథా వేస్ట్ ఆయిపోతున్నది—సరైన సమాధానాలు రావడంలేదు. పబ్లిక్ లో యీ అసెంబ్లీలో యీ చర్చలేమిటి అనే తేలిక అభిప్రాయం ఏర్పడడానికి అవకాశం ఏర్పడుతోంది కాబట్టి దీనిమీద తమరు రూలింగు యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రిగారు బాగా చెబుతున్నారు, యీ మంత్రిగారు కారు కాదని చేయి ఊపుతున్నారు. సాగివారు సమాధానాలు సాగిదిస్తున్నారు...

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—వారుకూడా దేవుడికి పేరు ఉండదని చెప్పారు.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—మీరు ఇంతకుముందే రూలింగు యిచ్చారుకదా. మరి వారు, డైరెక్టుగా సెలవిస్తుంటే తమరు ఊరుకోవడం ధర్మమా అధ్యక్షా.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇది దేవుడు సంపాదిస్తున్న డబ్బు. ఈ డబ్బును ప్రభుత్వం ఉపయోగించడానికి ఏమి హక్కు ఉన్నదని నేను ఫండమెంటల్ క్వశ్చను వేస్తున్నాను. మనుషులు సంపాదించే డబ్బు ప్రభుత్వం లాక్కుంటోంది, దేవుడు సంపాదించే డబ్బుకూడా తీసుకోవడం ధర్మమా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—సి. వి. కె. రావుగారు చాలా కన్సర్వేటివ్ గా తయారై నట్లు కనిపిస్తోంది. ఎవరు సంపాదించిన డబ్బుయినా ప్రజలకోసం ఖర్చు చేయాలనేదే ప్రభుత్వ ఉద్దేశం.

శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం (గుంటూరు-2) :—వరిశ్రమలకు యీ డబ్బు యిస్తారా అంటే మంత్రిగారు చేయి ఊపారు యివ్వము అని. ఆగమశాస్త్రం వంటివి తాటాకులమీద వుండి శిథిలమైపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. వాటిని యీ డబ్బుతో ప్రింటు చేయించటానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—దానికోసం యిన్నికోట్ల రూపాయలు ఎందుకు? కొన్ని వేలో, వందలో సరిపోతాయి.

శ్రీ ఎన్ వెంకటరత్నం :—ఆగమశాస్త్రానికి కూడా యిప్పిస్తారా?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—చాలావరకు ప్రింటు చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎన్. వెంకటయ్య (కొడంగల్) :—రి కొట్ల రూపాయలు రిజర్వు నిధి, అది పెట్టుబడులు పెట్టడానికి వీలుకానిది. ఎప్పుడు కూడా వాడుకోడానికి వీలు లేదు. అది రిజర్వు నిధి కాబట్టి మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానం చాలా కరెక్టుగా ఉందని నా అభిప్రాయం. దీనికి ఏమి చెబుతారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— రిజర్వు నిధిని బాంకులో పెట్టేబదులు ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషనుకు యిస్తే ఉపయోగమవుతుందని యిట్లా చేస్తున్నాము. ఇది యికముందు జరగబోయేది.

శ్రీ జె. దామోదరరావు (బుగ్గారం) :—తిరుపతి దేవస్థానం నిధులనుంచి కుంట, గ్రుడ్డి, కుష్టువారికి సదనాలు ఏర్పాటుచేసి ఆ దేవునికి కొంత పుణ్యంప్రసాదిస్తారా ?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు :—అవి కూడా ప్రారంభం చేస్తున్నారు.

DEFICIT FINANCES IN A. P. S. E. B.

755—

*3450 (H) Q.—Sri Nallapareddi Sreenivasul Reddi:—Will the hon. Minister for Power be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Andhra Pradesh State Electricity Board has run in deficit finances in the year 1972-73; and

(b) if so, the reasons therefor ?

The Minister for Power (Sri G. Raja Ram):—(a) Yes, Sir.

(b) The Andhra Pradesh State Electricity Board had a loss of Rs. 765.73 lakhs in the year 1972-73 for the following reasons :

- (i) Severe drought conditions and reduction in Hydro Generation ;
- (ii) Increase in Thermal and Gas Turbine Generation and additional expenditure towards fuel.
- (iii) Introductions of restrictions in consumptions of power to various categories of consumers thereby reducing sales as well as revenue.
- (iv) Increase in wages due to sanction of additional D. A. to workers.
- (v) Increase in interest liability on account of increased investment on rural electrification which has a long gestation period to achieve economic results.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—సి. నరసింహంగారు బోర్డు అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు లాభంలో నడుస్తున్నట్లు తరువాత నష్టంలో పడ్డట్లుగా ఉన్నది. ఈ నష్టాన్ని పూడ్చుకోడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర ఏయే ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి ? ఇప్పుడు యీ బోర్డు అధ్యక్ష పదవిని ఎందుకు కాళీగా పెట్టి ఉంచారు ? ఎప్పుడు భర్తీ చేస్తారు ?

శ్రీ జి. రాజారాం :—చట్టం ప్రకారం ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుపైన నష్టం రాకుండా చూడాలనే బాధ్యత వేళారు. దానితో పాటు కమర్షియల్ ఆర్గనైజేషన్ గా పని చేయకూడదు, సర్వీసు ఆర్గనైజేషన్ గా పనిచేయాలి అన్నారు. ఈ రెండూ

వృష్టిలో ఉంచుకున్నప్పుడు నష్టం రాకతప్పదు. పబ్లిక్ యుటిలిటీ సర్వీసు ఆర్గనైజేషన్ అయినప్పుడు — రేట్లు పెంచలేము, టారిఫ్ పెంచలేము. లాస్ రాకుండా చేయడానికి. అందువల్ల లాస్ రావడం జరుగుతూనే ఉంటున్నది. ప్రత్యేకంగా రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను ప్రోగ్రాం పెట్టుకొని దూరదూర ప్రాంతాలకు కరెంటు తీసుకు వెడుతున్నప్పుడు నష్టం రాకతప్పదు. నష్టాన్ని భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఘడ్సు నుంచి సహాయం చేస్తుంది, అంతకంటే ఎక్కువ చేయడానికి వీలులేదు. బోర్డు చైర్మనుగా వేసినవారిని రిలీవు చేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు యింకా కొంతకాలం పట్టుతుందంటున్నారు. వారు ఎంత త్వరగా వారిని రిలీవ్ చేస్తే అంత తొందరగా ఆ కాళీని భర్తీ చేస్తాము.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—73-74 సంవత్సరానికి ఎంత నష్టం వచ్చింది?

శ్రీ జి. రాజారాం :—రూ. 5.80 కోట్లు.

శ్రీ జె. దామోదరరావు :—రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను వల్ల నష్టం ఎట్లా వస్తున్నది?

శ్రీ జి. రాజారాం :—రూరల్ ఎలక్ట్రిఫికేషను సిద్ధాంతం ప్రకారం, వరల్డ్ బాంకువారి సిద్ధాంతం ప్రకారం 25.7 పర్సెంటు రిటరన్ రావాలి. కానీ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విద్యుచ్ఛక్తి సంస్థ అది సాధ్యం కాదని 12½ పర్సెంటు నిర్ణయించింది. అది కూడా 5 ఏండ్లు పూర్తయిన తరువాత రిటరన్ రావడం మొదలుపెట్టుతుంది. అందువల్ల 5 ఏండ్లువరకూ నష్టం వస్తూనే ఉంటుంది.

Sri A. Sriramulu :—There is a loss of Rs. 13 crores which Minister says is because it is a service organisation. He says the loss is inevitable. I want to know whether the Minister has at any time probed in this particular matter to see what exactly is the proportion of wasteful expenditure in this loss of Rs. 13 crores.

శ్రీ జి. రాజారాం :—ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఎడ్మినిస్ట్రేషనును రిస్ట్రక్చర్ చేయడానికి, స్ట్రీమ్లైను చేయడానికి అతి త్వరలోనే నిర్ణయాలు తీసుకోబోతున్నాము. కేంద్ర స్థాయిలో కూడా చర్చలు జరుగుతున్నాయి. ఈ వేళే నేను సవర్ మినిస్టర్లు కాన్ఫరెన్సుకు హాజరవడానికి వెడుతున్నాను. అందులో యీ బోర్డును రీస్ట్రక్చరింగ్ ఎట్లా చేయాలి, వేస్ట్ ఫుల్ ఎక్స్ పెండిచరు ఎక్కడ ఉన్నది, ఎట్లా తగ్గించడా చేయాలి యీ విషయాలన్నీ ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—బోర్డు చైర్మను ఎప్పుడు వచ్చి పదవీ బాధ్యతలు తీసుకుంటారో చెప్పలేము, యిది కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడి వున్నది అంటున్నారు. ఇంత పెద్ద పదవిని ఎడిషనల్ ఛార్జితో ఉంచడంవల్ల ఎఫిషియంట్ ఎడ్మినిస్ట్రేషను సాగడంకష్టం. ఎంతకాలం పట్టుతుందో కూడా ఖచ్చితంగా చెప్పలేని పరిస్థితులలో వారు ఉండడం మంచిది కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెప్పి వెంటనే వారిని రిలీవ్ చేయించే ఏర్పాటు చేస్తారా? లేక పోతే అల్టరేటివ్ అరెంజిమెంటయినా చేస్తారా?

శ్రీ జి. రాజారాం :—చేసేవేళ వెడుతున్నాను. మళ్లా కేంద్ర పథకానికి నివేదిస్తాను. వారిని రిలీఫ్ చేసిన వెంటనే యీ పదవిని భర్తీ చేస్తాము. ఇంతకుముందు చైర్మనుగా వుండి అనభవం వున్న కృష్ణస్వామిగారు యిప్పుడు చైర్మనుగా వున్నారు. వారుకూడా ఇంజనీరు కాబట్టి మాకు యీనాడు పెద్ద యిబ్బందేమీ కలగడం లేదు.

ARREARS OF ELECTRICITY DUES FROM INDUSTRIALISTS

756—

* 3798 Q.—Sri K. Rangadas .—Will the hon. Minister for Power be pleased to state:

(a) the amount of Electricity arrears due to the Andhra Pradesh Electricity Board from the Industrialists for the electricity supplied;

(b) the action taken by the Government to collect the said arrears;

(c) whether the Government have given any concessions in respect of the arrears due; and

(d) if so, the nature of concessions given from 1970 upto the end of 1973 and the reasons for giving the said concessions?

Sri G. Rajaram :—(a) Rs. 5,12,37,228 (as on 31-12-1973).

(b) 1. The services are ordered for disconnection for non-payment of arrears.

2. Consumption deposits available with the Board are set-off against the arrears of disconnected services and other live services of the consumers are being disconnected for non-payment of dues.

3. After exhausting all efforts to realise the arrears, action is being taken to get the arrears collected through Court of Law by filing Civil Suits.

(c) Yes Sir.

(d) The Board has given concession in B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-1969 for waiver of 90% of minimum charges levied during disconnection for revival of services, if the services are under disconnection for more than an year and the capital cost for affording supply to the consumer was fully realised. Board in B. P. Ms. No. 238, dated 14-4-1972 has reduced the amounts to be waived to 75% and this has been extended upto 31-3-1974 in B. P. Ms. No. 412, dated 16-7-1978. The above concession is extended to other classes and this concession is allowed with a view to give an opportunity to the consumer to revive their services and thus add to increase in sale of power and reduce the arrears. The industrial as well as other classes of consumers, are being permitted to pay the arrears in instalments subject to payment of usual surcharge 1% and 9% penal interest.

ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD

ABSTRACT

Service connection - Disconnected or unconnected services
Revival of - Certain concessions-Orders-Issued.

B. P. Ms. No. 114.

Dated 7-2-1969.

Read the following :

B. P. Ms. No. 1092 dated 2-12-1968.

ORDER:

The State Electricity Board has made various efforts to revive disconnected services and to reduce the number of unconnected services but there still remain many disconnected and unconnected services. According to the existing rules consumers are required to pay before resuming supply, the accumulated arrears including minimum charges in the case of disconnected services and unconnected minimum charges in the case of unconnected services. In certain cases due to heavy damage of minimum charges/unconnected minimum charges according to rules, the consumers are unable to take supply.

2. The revival of disconnected and unconnected services would bring recurring revenue and increase employment opportunities and production. The Andhra Pradesh State Electricity Board has, therefore, examined carefully to what extent and what manner the existing rules may be liberalised to induce the consumers to take supply and directs as follows :—

(a) Disconnected services :—In cases where the C. C. Charges already paid by the consumer cover the entire cost incurred by the Board for affording supply to him, supply should be reconnected after collecting 10% of the monthly/annual minimum charges payable by him and waiving the balance. The C. C. Charges if any, due prior to the date of disconnection should be recovered in full.

(b) Unconnected services :—

(i) If the delay in taking supply is three months only from the date of expiry of three months notice, the unconnected Minimum Charges be waived.

(ii) If the delay in taking supply is more than three months but is six months or less from the date of expiry of the three months notice, Un-connected Minimum Charges need not be collected for the first three months from the date of expiry of 3 months notice and they must be collected for the period in excess of 3 months.

(iii) If the delay in taking supply is more than six months from the date of expiry of the three months notice, Un-connected Minimum Charges should be collected for the entire period from the date of expiry of the three months notice.

The above principles should be applied to all categories of consumers except L. T. Agricultural consumers.

3. In partial modification of the procedure laid down in B. P. Ms. No. 1092, dated 2-12-1968, the Board directs that the following procedure should be followed in the case of L. T. Agricultural consumers who have taken supply :—

(i) If the delay in taking supply is three months from 1-7-1968, the Un-connected Minimum Charges should be waived.

(ii) If the delay in taking supply is more than three months and is six months or less from 1-7-1968, Un-connected Minimum Charges should not be collected for the first three months.

(iii) If the delay in taking supply is more than six months Un-connected Minimum Charges should be collected in full.

(iv) In cases where the party has not taken supply even for twelve months, the instructions issued in Board's Memo No. 35607-G2/68-5, dated 8-7-1968 regarding dismantling of the service lines should be followed strictly and at the point of dismantling if the party comes forward and tenders payment of charges due under para 3 (iii), service should be released. If, however, the party pleads his inability to pay the whole amount, 50% of the dues should be collected immediately and balance in two or three monthly instalments.

4. The Superintending Engineers are empowered to order waiver of minimum charges on the above lines. They should however furnish a monthly return to the Board in proforma appended before 10th of every month.

5. The Superintending Engineer (Operation) are requested to give wide publicity to the above orders of the Board and take immediate action to release supply when the parties come forward to take supply.

(By order and in the name of the Andhra Pradesh State Electricity Board)

K. Satyanarayana,
Joint Secretary

ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD ABSTRACT

SERVICE CONNECTIONS—Disconnected or unconnected services—Revival of—Certain concessions—Ordered—Revised Orders—Issued.

B. P. Ms. No. 238.

Dated: 14-4-1972

Read the following:—

- (1) B. P. Ms. No. 114, date 7-2-1969
- (2) Board's Memo No. 5062-G1/70-6, Dated 18-8-71
- (3) Board's Memo No. 4832-G1/70-5, Dated 28-10-71
- (4) Board's Memo No. 953-G1/71-14, Dated 10-11-71

ORDER :

In modification of the orders issued in Para (2) (a) of B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-1969 and in relaxation of the clause 6.25 of tariffs, the Andhra Pradesh State Electricity Board directs that with immediate effect in cases where services were under disconnection for over 12 months and where the C. C. charges already paid by the consumer over the entire cost incurred by the Board for affording supply to him, supply should be reconnected after collecting 25% of the monthly/annual minimum charges payable by the consumer, waiving the balance. The C. C. Charges if any prior to date of disconnection should be recovered in full.

2. The orders issued in B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-1969 as modified above will be in force only upto 31-3-1978 and will be cancelled therefrom.

3. This order issued with the concurrence of Member (Accounts) Vide his U.O. No. Nil, dated 21-2-1972,

(By Order and in the Name of the Andhra Pradesh State Electricity Board)

K. Umapathy,
Secretary.

ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD

ABSTRACT

Service Connections—Disconnected or unconnected Services—Revival of Certain concessions—Ordered—Extension of time-orders—issued.

B. P. Ms. No. 412,

Dated: 16-7-1973

Read the following:

- (i) B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-69
- (ii) Board's Memo. No. 4832—G1/ 0-5, dated 28-10-71
- (iii) B. P. Ms. No. 238, dated 14-4-72
- (iv) B. P. Ms. No. 67, dated 24-2-1973
- (v) From the CCA Lr. AX/A1/City/LT/F. 30/84/73, dated 1-5-1973
- (vi) From the C.C.A. Lr. No. AX/A1/City/LT/F. 36/123/73, dated 9-5-73.

ORDERS :

The orders issued in B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-69 as modified in B.P.Ms. No. 238, dated 14-4-72 expired by 31-3-73. Some of the Superintending Engineers (Operation) have stated that due to the recent agitation in the Andhra Region a good number of cases could not be settled as per the above orders and to ensure recurring revenues the provisions of the above orders may be extended further. The Chief Controller of Accounts has recommended for extension of the above orders beyond 31-3-73.

2. After careful consideration the Andhra Pradesh State Electricity Board extends the concessions approved in B. P. Ms. No. 114, dated 7-2-69 as modified in B.P. Ms. No. 238, dated 14-4-72 upto 31-3-74.

(By Order and in the Name of Andhra Pradesh Electricity Board)

K. Umapathy,
Secretary.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—
చేతులుపై పెట్టేటప్పుడు దేనిపైన అయినా మంత్రిగారి సంతకం వుండాలని తమరు
రూలింగ్ ఇచ్చారు. ఇక్కడ యీ కాగితంపై డిప్యూటీ సెక్రటరీకూడా కాదు,
సర్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ అని ఎవరో సంతకం పెట్టారు. 9—10 a.m.

Mr. Speaker :—I was thinking that you will certainly raise this point of order. Should we not draw the distinction? It is only a copy of the G. O. issued.

Sri Na'lapureddy Srinivasul Reddy:—It is answer placed on the Table of the House with reference to L.A.Q. No. 3798 by Sri K. Ranga Das, M. L. A.

శ్రీ జి. రాజారాం :—అఫూల్వేడ్ బై ది మినిస్టర్ అని వుంది.

శ్రీ నల్లపు రెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—తమరు యిచ్చిన రూలింగ్ ఆవిధంగా లేదు.

Sri C. V. K. Rao :—I raise another point of order. When the Minister give the answer verbatim as prepared by the Department, I suppose, will he place that thing? That paper should not come advertently or inadvertently on to the Table. You will see here that the entire answer which the Minister has read, has been placed on the Table of the House. The normal practice is such relevant thing is given, instead of reading it they place it. Even a simple thing like (c) he says Yes Sir. When he has placed on the Table of the House, the Minister does not normally read it. The Minister is in a fit of absentmindedness and does not know. Even here, I would request you Sir on page 2 of this particular paper, 'the above answer has been approved by the Minister for Power'. That is the paper placed on my Table Who is giving that note to me? That note is given to me by the 'for Deputy Secretary to Government'. I do not know who this I, Venkateswara Rao is? Perhaps the Superintendent, that it is being approved by the Minister is being signed by the Deputy Secretary or I. Venkateswara Rao is doing this thing. This has come on the Table. It is gross irregularity and it is absentmindedness on the part of the Minister and the Department concerned. They cannot treat this House so lightly. Therefore, I beg to request you that you have got to be severe. You have been giving advice to the Ministers that they should follow certain decorum and they should keep up the dignity of the House.

With regard to the answer L.A.Q. 3578, no one has signed this. It is an answer given to Sri Vanka Satyanarayana and no one has signed it. It is another slipshod business. If you permit me I will raise a privilege motion so much so the entire House may deal with such erring Minister Sir.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :—తమరు యిచ్చిన రూలింగ్ చాలా స్పష్టంగా వుంది. అఫూల్వేడ్ బై ది మినిస్టర్ అన్నప్పుడు కూడా ఎవరూ సంతకం చేయకూడదని, టేబిలుపై పెట్టే కాగితం మంత్రిగారి సంతకంతో వుండాలని తమరు రూలింగ్ యిచ్చారు. The answer should be the answer of the Minister either approved by him or placed by somebody else. Answer placed on the Table of the House must be answered and signed by the Minister.

శ్రీ జి రాజారాం :—ఇక్కడ రెండు విషయాలున్నాయి. తమరు ఇచ్చిన రూలింగ్ కంటే ముందుగానే దీనిని డిస్మిస్ చేయడం జరిగింది. జవాబు టేబిలుపై పెట్టబడిందని నేను చదువలేదు. I read the entire answer. Therefore, there was no need for me to place it on the Table of the House. ఎట్లాగో ప్లీజ్

అయి యిక్కడకు వచ్చింది. తమరు యిచ్చిన రూలింగ్ కు ముందే జరిగింది. ఆ విధంగా పొరపాటుగా వచ్చినప్పుడు నేను ఒక పైలుపై కూడా వ్రాశాను— from now onwards according to the Ruling given by the Hon'ble Speaker every answer must be signed by the Minister. I have instructed Sir.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ :—ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్— నేనేమీ బిల్లపై కాగితాలు పెట్టలేదు, నాకు బాధ్యత లేదని మంత్రి గారు అంటున్నారు జవాబు లేబిలుపై పెట్టాను అని జవాబు చదువలేదంటున్నారు. కాని మా లేబిలుపైకి వచ్చి ఈ కాగితం ఉంది తమరి రూలింగ్ స్పష్టంగా ఉంది. మంత్రిగారికి బాధ్యత లేదంటే ఈ ఆగస్ట్ హౌస్ లోనికి ఈ కాగితం ఎట్లా వచ్చింది? ఆయనకు బాధ్యత లేదంటే అది మరీ సీరియస్. ఇక్కడ ఎవరు పెట్టారు? డిపార్టుమెంటు వారు పెట్టారా? ఎవరికివడితే వారికి ఇక్కడ కాగితాలు పెట్టే అధికారం ఉందా? దీనికి మంత్రిగారు సీరియస్ గా సమాధానం చెప్పవలసి ఉంటుంది ఈ విషయంలో పొరపాటు చేసారు అనుకుంటున్నాను. ఇక్కడ తమరున్నారు. ఆగస్ట్ హౌస్ కు సంబంధించిన రూల్స్ ఉన్నవి. వాటితో నిమిత్తం లేకుండా ఎవరు వడితే వారు ఇక్కడ కాగితాలు పెట్టవచ్చునా? మంత్రి గారికి బాధ్యత లేదంటే ఎట్లా వచ్చినట్లు? ఈ విషయం మంత్రి గారికి తెలియక పోతే తమరు మందలించి ఐనా—

Sri C.V.K. Rao :—In this House when answers are put you are ordering the Ministers to answer us, and it goes with the Minister as responsible to this House and answers to this House. Who is I. Venkateswer Rao who has got to tell this House that the above answer has been approved by the Minister for Power and he placed this on the Table. It is somebody for the Duputy Secretary. This is a very serious matter which you have got to take into account. The Minister is directly responsible to this House. On your passing a question to him and he has got to answer, who is this I. Venkateswer Rao? Who is this Deputy Secretary? What business has he got to say that the above answer has been approved by the Minister for Power? The Minister for Power is directly responsible to this House Sir.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—లేబిలుపై పేపరు ఎవరు పెట్టినా మంత్రిగారు పెట్టినట్లే అవుతుంది కాని డిపార్టుమెంటల్ ప్లాఫ్ పెట్టినట్లుకాదు. ఆ విధంగా పెట్టేటప్పుడు మంత్రిగారి సంతకం ఉండాలని తమరి ఖచ్చితమైన రూలింగ్ ఉంది. నాకు తెలియకుండా ఈ పేపరు ఇక్కడ ప్రవేశించిందని మంత్రి గారు చెప్పింది ఉపసంహరించుకుంటే మంచిది.

శ్రీ జి. రాజారాం :—తెలియకుండా అనలేదు. రూలింగ్ కంటే ముందే పంపబడింది అన్నాను. Unnecessarily they are trying to make out of nothing Sir.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—తమ రూలింగ్ ఇవ్వకముందే దీనిని తయారు చేసినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారుకదా. రెండవ పేజీలో నోట్ చూడండి—

P.W.D.U.O. Note 790/PR.II/1/74-5, dated 8-7-74 and your ruling is not after 8-7-1974 Sir.

Mr. Speaker :—It is knowingly and wilfully trying to mislead the House. I will go through the Proceedings which we have discussed and I will give a very categorical and clear ruling tomorrow or the day after.

9-20 a.m. శ్రీ కె. రంగదాస్ :—ఇందులో కేవలం పారిశ్రామిక వేత్తలనుంచి రావలసిన మొత్తం చూపించారా? రైతులు చెల్లించవలసినది కూడా చూపించారా? కొన్ని లక్షల బకాయిలు ఉన్నవారికి డిస్కన్టేజీ చేసినట్లు చూపించారు. కాని అవి రన్ టౌతున్నట్లు కనిపిస్తున్నది. వాటిని డిస్కన్టేజీ చేసినట్లు ఈ సభలో హామీ యిస్తారా?

శ్రీ జి. రాజారాం :—రూ. 5,12,87,228 లు పారిశ్రామిక వేత్తలనుంచి అరియర్సు రావలసి ఉంది ఎక్కడైతే నడుస్తున్నవో వాటిలో కొందరు యిన్ స్టాల్మెంట్లకు ఒప్పుకున్నారు, పర్మిషను యివ్వబడినది. చాలామట్టుకు కోర్టులో ఉన్నాయి. కోర్టు స్టే యిచ్చారు కాబట్టి వారి మీద యాక్టు తీసుకోవడం లేదు. కోర్టులో ఫైట్ చేస్తున్నాం స్టే వెకేటు చేయించడానికి. ఆ కార్యక్రమం నడుస్తున్నది.

శ్రీ కె. రంగదాస్ :—కోర్టు స్టే యివ్వక మీరు డిస్కన్టేజీ చేయక బకాయిలున్నప్పటికీ నడుస్తున్న పరిశ్రమలు ఎన్నో కలవిస్తారా?

శ్రీ జి. రాజారాం :—అలాంటివి ఏమీ లేవు.

MISAPPROPRIATION OF FUNDS IN HYDERABAD MUNICIPAL CORPORATION

757—

*3606 Q.—Smt. J. Eswari Bai (Yellareddy):—Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether there was any probe into the alleged misappropriation of funds of the Municipal Corporation of Hyderabad during the year 1973 and whether the Anti-Corruption Bureau officials have seized papers and files etc. ;

(b) if so, what is the report of the ACB or its findings ; and

(c) if not, is the matter still under investigation and when will the enquiry be completed ?

*Minister for Municipal Administration (Sri Challa Subbarayudu) :—(a) No, Sir. However, there was a probe by the Anti-Corruption Bureau into certain other allegations levelled against the officers of the Municipal Corporation of Hyderabad and certain records, files and measurement books etc., of the Municipal Corporation of Hyderabad were collected by the Anti-Corruption Bureau.

(b) The preliminary enquiry report received from the Anti-Corruption Bureau revealed that there is a prima-facie case warranting a regular enquiry in respect of certain allegations.

(c) Regular enquiry will have to be conducted by the Anti Corruption Bureau.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆ ఆఫీసర్లు ఎవరు? వారి పేర్లు చెప్పండి.

Sri Challa Subbarayudu :—At this stage, it is not advisable to give the names and also the nature of allegations. As I said there is a prima facie case and regular enquiry is going to be conducted based on the remarks of the Vigilance Commission, which is awaited.

Sri V. Srikrishna :—On this there must be a ruling. It is highly objectionable. ఎంక్వయరీ జరుగుతోంది. ప్రయిమా ఫేసీ కేసుంపని ఒప్పుకుని ఎంక్వయరీకి పంపించారు. హాసునుంచి నేమ్సు విత్ హోల్డ్ చేసిన ఉదంతం యిదివరకు లేదు. నేమ్సు మెన్షన్ చేస్తున్నారు ఇన్ ది యింటరెస్ట్ ఆఫ్ ది ఎంక్వయరీ చెప్పడానికి వీలులేదనడం సరికాదు. తప్పనిసరిగా నేమ్సు చెప్పడానికి అభ్యంతరం ఉండకూడదు.

Sri Challa Subbarayudu :—That is what the Department feels. It is not advisable to give the names and also the nature of the allegations for further probe.

Sri V. Srikrishna :—‘That is what the Department feels,’ అంటారు. What does he feel, he must give an answer. Previously when there were similar situations. when there was prima facie case and enquiry was conducted, there was no objection to giving out the names.

Sri Challa Subbarayudu :—Personally, I also feel the same Sir. It will not be in the interest to give the names and the nature of allegations when a detailed enquiry is going to be made and when prima facie case is established. What I feel is, it will help us if we with-hold for the present.

*Sri Syed Hassan (Charminar) :—Sir, this Anti-Corruption Bureau is also a part of the Police department. They conduct cases against officers whereas in Police stations or Police department they conduct cases against any other person. So, once a prima facie case is established and enquiry is going to start the name could be revealed as to who are those against whom the prima facie case is established?

Sri Challa Subbarayudu :—It is a confidential enquiry. As such, it will not be in furtherance of the enquiry and its findings. That is what I feel.

శ్రీ వంకా సత్యవారాయణ :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం విచ్చి కుదిరింది రోకలి తలకు చుట్టమన్నట్లుంది విజిలెన్సు కమిషనుకు కేసు వెళ్లిన దంటున్నారు. ప్రయిమా ఫేసీ కేసుందంటున్నారు. నేమ్సు చెప్పడానికి అభ్యంతరం ఏముంది. రెగ్యులర్ ప్రోసీజరు ప్రకారం వస్తాయి కదా?

Sri Challa Subbarayudu :—They do not announce the names.

Sri Vanka Statyanarayana :— Why not Sir? ప్రయిమా ఫేసీ కేసుందని యాంటీ కరప్షన్ బూరోకి పంపించాలని నిర్ణయించారు. గవర్న మెంటు సబ్ మిట్ చేశారు. ఎంక్వయిరీ కండక్టు చేయడం జరుగుతున్నప్పుడు నేమ్సు రహస్యం కాదు ఈ వశాన్ లో బయటకు రావడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి? ప్రభుత్వ రహస్యాలు బయట పెట్టడం కాదు. కాండాక్టు రూల్సుకు భిన్నం కాదు, ఎందుచేత నేమ్సు పీల్డ్ చేస్తున్నారు?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— పీల్డ్ చేయడం అనే క్వశ్చన్ ఏమీ లేదు. కాన్ ఫిడెన్షియల్ ఎంక్వయిరీ కనుక the stage has not come to place all the relevant facts before the House and it will not be in the interest of the enquiry. That is what I am saying. పేర్లు చెప్పడానికి ఆక్షేపం ఏమీ లేదు. There is nothing to hide for the Government. రెగ్యులర్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నప్పుడు పేర్లు యాలిగేషన్సు చెబితే ఉపయోగపడదేమోనని.

Sri C. V. K. Rao :— Who are the persons involved in it?

Sri A. Madan Mohan :— Sir, with the basic knowledge of Law that I claim to possess, the Minister has admitted that there is prima facie case established. When once he admits that a prima facie case has been established, he should have no objection to take the House into confidence in revealing the names.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— ప్రయిమా ఫేసీ కేసుంది. డిటెయిల్డ్ ఎంక్వయిరీ జరగవలసిఉంది కనుక చెప్పకుండా ఉండడం ఉపయోగపడుతుందనే అభిప్రాయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మీరే సందేహపడతారెందుకు?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— సందేహ పడడం లేదు. పేర్లు, nature of offence వల్లము చేసినప్పుడు naturally it will be reported in the Press and other things.

Sri C. V. K. Rao :— Why are you afraid of it?

Sri CH. Subbrayudu :— I am not afraid of it.

Sri C. V. K. Rao :— That means you want to shield them.

Sri CH. Subbrayudu :— No, Sir. I am not afraid of it. డిటెయిల్డ్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— డేర్ ఆర్ టూ తింగ్స్. ఒకటి, ఇంకా నిచారణలో ఉంది కనుక పేర్లు, చార్జెస్ చెప్పినట్లయితే వారిపై అపవాదు వస్తుందేమో. యింకా ప్రూవ్ కానప్పుడు అనే అభిప్రాయమా? లేకపోతే అసలు చెప్పినట్లయితే జరుగుతున్న ఎంక్వయిరీకి భంగం కలుగుతుందనా అర్థం చేసుకొలేకుండా ఉన్నాను.

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :— మొదటి ప్రశ్న ఒకటి, రెండ చానికి కూడా ఉపయోగపడుతుందేమో....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మొదటిదైతే you can declare the names because it is already under enquiry. After all, this is not such a secret thing పేర్లు యివ్వడానికి అభ్యంతరం ఉండకూడదు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి:— అధ్యక్షా, మంత్రులగు యిచ్చిన జవాబులో స్పష్టంగా ప్రయిమా ఫేసీ కేసుందని చెప్పారు. చెప్పిన తరువాత రికార్డ్స్ సీట్ చేసి ఉన్నారు. చేసిన తరువాత చెప్పటానికి భయం ఏముంది? రికార్డ్స్ టాంబరు చేస్తారని భయం లేదు కదా ఇప్పటికీ వారిని సస్పెన్స్ మలో పెట్టలేదు. రికార్డ్స్ సీట్ చేసిన తరువాత టాంబరింగును అవకాశం లేదు. ఇక్కడ పేర్లు చెప్పకపోతే సప్రెషన్ ఆఫ్ ఛార్జ్స్ జాతుంది ఇతను మధ్య పెట్టినట్లువుతుంది

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఏ స్టేజీలో చెప్పాలి. ఏవి అపాలి అనే ప్రీవిలేజి 9.30 a. m. గవర్నమెంటుకు వుంది. అవసరము కాదనుకొన్నప్పుడు చెప్పకూడని ప్రీవిలేజి మాకు వుంది.

Sri C. V. K. Rao :—When the Speaker has directed that the Minister should give the names, no one can claim that he is above the Speaker.

Sri V. Srikrishna :—Once prima facie case is established, he need not withhold the reading of the names. ముఖ్యమంత్రిగారు వారికి రైట్ వుంది అని చెప్పి.....

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— రైట్ అనలేదు. ప్రీవిలేజి అన్నాను. రూల్స్ లో వుంది. రూల్స్ చదవండి.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ :— ఇలాంటి క్వశ్చన్స్ ఎప్పుడు వచ్చినా హౌస్ లో పేర్లు అడిగినప్పుడు పేర్లు, ఛార్జెస్ ఫ్రేమ్ అన్ని చెబుతున్నారు. ఎంక్వయిరీ డీటెయిల్డ్ గా వచ్చేటప్పటికీ, వాటిని అపుతాము కేసు ఎంక్వయిరీకి నష్టము కలుగు తుందేమో అని. అది ప్రాక్టీస్. ఆ ప్రాక్టీసును కాదని కొన్ని చోట్ల పేర్లు రివీల్ చేయడము, కొన్ని చోట్ల రివీల్ చేయకుండా వుండడము ఏమి వద్దతి? ప్రైమా ఫేసీ కేసు ఎస్టాబ్లిష్ అయిన తరువాత వాటిని రివీల్ చేయడములో అభ్యంతరము ఏమి వుంది? ఇలాంటి పరిస్థితిలో ఇదివరకు రివీల్ చేస్తున్నారు. You must give the names. You should not withhold.

Mr. Speaker :—I am giving my ruling. There are two things here. "Questions asking for information about the progress made in the prosecution of a person of public standing and not about the merits of the case has been permitted to be raised." Therefore, we are not going into the merits of the case as such. Otherwise, it will affect the enquiry. Already a prima facie case has been made out. The Question has been admitted and the Minister has come with certain information. There is nothing wrong in giving the names. This is the procedure of Parliament I have told you.

Sri Challa Subbarayudu :—We have not received the remarks of the Vigilance Commissioner. It is from the Anti-Corruption Bureau Report. Unless we get the remarks of the Vigilance Commissioner....

Sri C. V. K. Rao :— I raise a point of order .

Mr. Speaker .—Let him explain the whole thing. After all we are interested in the proper conduct of the enquiry and the culprits to be punished.

Sri C. V. K. Rao .—Hon'ble Speaker has given a ruling. when the hon'ble Speaker has given a ruling, has the Minister got any right to argue and to defend his position ?

Sri Ch. Subbarayudu :—I am not defending.

Sri C. V. K. Rao :—Now May's Parliament procedure is there and we are following. Now can the Minister go against the ruling given by the Speaker ?

Sri Kudipudi Prabhakara Rao :—The reply given by the hon'ble Minister is far from satisfactory. Since 1969 I am observing the procedure and no Minister suppressed the names of any culprits where prima facie case has been established. I do not know under whose advice the Minister is trying to shield the names. Whether he has got advice of Advocate General to shield the names ?

Sri Challa Subbarayudu :—I will act as per the direction of the Speaker. The names are—Sri C. N. Sastri, I. A. S., Sri K. N. Venkatachari, Superintending Engineer, Sri Pentaiah, Superintending Engineer and Sri Amerendra, P. A. to Special Officer.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—పేర్లు చెప్పారు కదా. మరల క్వశ్చన్స్ ఎందుకు ?

శ్రీ వంకా నత్యనారాయణ :—మంత్రిగారు ఇందాక మాట్లాడుతూ వారికి తెలిసో, తెలియో ఒక ప్రకటన చేశారు. పేర్లు ఇక్కడ చెప్పకపోయినా పేపరులో పడతాయి. పేపరులో చూసుకోవచ్చును అని అన్నారు. మేము ఇక్కడ అడిగాము పేపరులో పడుతాయి అన్నారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అట్లా అనలేదు. హౌస్ ని మిన్ లీడ్ చేయకండి. ఇక్కడ చెబితే పేపరులో పడతాయి. ప్రచారములోకి వస్తాయి అన్నారు. హౌస్ ని మిన్ లీడ్ చేయవద్దు శ్రీకృష్ణగారిని చెప్పమనండి.

శ్రీ వంకా నత్యనారాయణ :—శ్రీకృష్ణగారు కాదు సాక్ష్యము. రికార్డు చూడండి. బయట పేపరులో పడతాయి. పేపరులో చూసుకోండి అన్నారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అట్లా అనలేదు. పొరపాటున మీరు అట్లా విని వుంటారు.

Sri A. Sreeramulu :—Now, it is evident that some big shops are involved in this case. That is why there was so much wrangling. Now, the prima facie case has been established. What is the next course? It has been referred to the Vigilance Commissioner. As soon as he gives clearance, will the prosecution launched against them? How much time is needed for that ?

Sri Challa Subbarayudu :—The enquiry will be conducted and based on the remarks of the enquiry, action will be taken. The present one is only a Preliminary enquiry. It is not a regular enquiry.

Sri C. V. K. Rao :—What was the position of Sri C. N. Sastry in the Corporation? What is his present position? Will the Minister be able to tell us?

Sri Ch. Subbarayudu :—He was the Commissioner and Special Officer for Municipal Corporation of Hyderabad. He is now Special Commissioner at Delhi.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ఏమి ఆరోపణలు వచ్చినవి అని నేను నా ప్రశ్నలో స్పష్టముగా యిచ్చాను. సీటీ యం యల్. ఏలు కూడ వారి దగ్గరకు అప్లికేషను పంపించారు. వీరు కాకుండా వేరే పేర్లను కూడ పోలీసుకు వ్రాశారా? వారందరినైన చర్య తీసుకోవాలని వ్రాశారా లేదా?

శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడు :—వచ్చిన రిప్రజెంటేషన్స్ ని బట్టి ఎంప్లాయిరీ కండ్క్ట్ చేయాలని వ్రాయడము జరిగింది. వాటికి సంబంధించిన ఇన్ఫర్మేషన్ ఫ్యూలకు మనవి చేశాను.

***Sri Syed Hasan :—**The prima facie case has been established and regular enquiry is being conducted. Whether these persons, whose names have been given, would they be kept under suspension? The other question is in addition to these names, myself and others had written to the Minister and the Government against other officers also; whether their cases will also be referred to the Anti Corruption Bureau?

Sri Ch. Subbarayudu :—So far other cases are being enquired

Sri Syed Hasan :—What about suspension?

Sri Challa Subbarayudu :—We cannot put them under suspension. It is only a preliminary enquiry report. On the basis of regular enquiry report only, action will be taken.

COMPULSORY SUBJECT IN INTERMEDIATE COURSE

758—

*** 3595 Q.—Sri M. Nagi Reddy :—**Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that General Mathematics and Biology subjects have been made compulsory in Intermediate Course in addition to the group subject;

(b) if so, whether the Government propose to eliminate them as compulsory; and

(c) if not, the reasons therefor?

The Minister for Education (Sri M.V. Krishna Rao) :—(a) Yes, Sir. But, subsequently on representations made by the student representatives, it has been decided to delete the two subjects from the curriculum of the Intermediate Education.

(b) & (c) —Do not arise.

9.40 a. m.

శ్రీ డి వెంకటేశం :— జనరల్ మాథిమెటిక్స్, బైయాలజీ డిగ్రీ చీకారా?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణరావు :— జనరల్ మాథిమెటిక్స్, బైయాలజీ మాత్రమే డిగ్రీ చీకాము.

ASSISTANT LECTURERS ETC. WORKING ON TEMPORARY BASIS IN ALL THE DEGREE COLLEGES

759—

* 3686 Q. —Sarasri K. A. N. Bhukta (Harischandrapuram) and Nallapareddi Sreenivasul Reddy:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) the number of Assistant Lecturers, Tutors and Demonstrators working on temporary basis in all the Degree Colleges in Andhra area;

(b) since how long they are working on temporary basis;

(c) whether there is any proposal to regularise their services;

(d) if not, the reasons therefor; and

(e) whether it is a fact that personnel who are appointed recently and those who are junior to these people are promoted to the higher cadre ignoring the services of the temporary personnel?

Sri M. V. Krishna Rao:—(a) 364 Assistant Lecturers and 241 Tutors and Demonstrators are working on temporary basis in all the degree colleges in Andhra area.

(b) The Assistant Lecturers, Tutors and Demonstrators who were appointed on temporary basis under rule 10 (a) (i) (1) have been working from 1962 and 1963 respectively as detailed below:

Assistant Lecturers (freshers—Open Market).—

1.	1962	2
2.	1963	4
3.	1964	4
4.	1965	15
5.	1966	39
6.	1967	33
7.	1968	45
8.	1969	33
9.	1970	33
10.	1971	22
11.	1972	24
12.	1973	17

Tutors and Demonstrators :-

1.	1968	4
2.	1964	3
3.	1965	7
4.	1966	37
5.	1967	19
6.	1968	41
7.	1969	17
8.	1970	37
9.	1971	25
10.	1972	18
11.	1973	19
12.	1974	14

241

Out of the 364 temporary Assistant Lecturers, 271 are freshers recruited from the open market. The rest of them are promotee from the lower categories.

(c) Yes, Sir.

(d) Does not arise in view of Answer to Clause (c) ;

(e) No senior who is qualified as per the recruitment Rules, has been overlooked

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—దాదాపు 10, 12 సంవత్సరాలనుండి కొంతమంది వుంటున్నారు. 3, 4 సంవత్సరాలనుండి కొంతమంది వుంటున్నారు. పది, పన్నెండు సంవత్సరాలనుండి అంతరరి జేరిన మీద పని చేస్తున్న వారి సర్వీసులు ఇంతవరకు ఎందుకు రెగ్యులరైజ్ చేయలేదు ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణరావు :— డైరెక్టు రిక్రూట్ మెంట్ 50 పర్సంటు, ప్రమోషన్ 50 పర్సంటు, డైరెక్టు రిక్రూట్ మెంట్ సర్వీస్ కమీషన్ చేయాలి. రిరి నుండి సర్వీస్ కమీషన్ రిక్రూట్ చేయలేదు. వారు చేసే పర్మినిలో అంతరరి వారిని రెగ్యులరైజ్ చేస్తాము.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—50 పర్సంటు ప్రమోషన్ మీద వచ్చిన వారు కదా. వారిని ఎందుకు చేయలేదు ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణరావు :— రెగ్యులరైజ్ జేషన్ మొత్తంగా చేయాలి కాని 50 పర్సంటుకు చేయటానికి వీలులేదు. 50 పర్సంటు డైరెక్టు రిక్రూట్ మెంట్ మీద సర్వీస్ కమీషన్ చేయాలి, వారు చేయలేదు. మేము అంతరరిగా ప్రమోట్ చేయడం జరిగింది. సర్వీస్ కమీషన్ వారు అప్పు పెట్టిన తరువాత మొత్తం రెగ్యులరైజ్ జయడానికి వీలవుతుంది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—ప్రభుత్వం సర్వీస్ కమీషన్ కు రిఫర్ చేసిందా ?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— చేకాము. త్వరలోనే వారు చర్య తీసుకోబోతున్నారు.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు) :—దై రెట్టు రిక్రూట్ మెంట్స్ కు ప్రమోషన్ ఇవ్వకుండా డిపార్టుమెంటల్ క్యాండిడేట్స్ కు రెగ్యులరైజ్ కాక ముందే ప్రమోషన్స్ ఇస్తున్నారు మొత్తం రెగ్యులరైజ్ అయిన తరువాత ఒకటి ఒకటి నిష్పత్తిలో రెట్రాగ్రేడ్స్ ఎఫెక్టుతో ప్రమోషన్ ఇచ్చేట్లు చూస్తారా?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :— రీస్ కమిషన్ శేకవ్ చేయగానే రెగ్యులరైజ్ జేషన్ మొదలు పెడతాము. అప్పుడు సీనియారిటీ ప్రకారం ప్రమోషన్స్ వస్తాయి.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—తయారుచేసిన సీనియారిటీ లిస్టు ...

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—సీనియారిటీ లిస్ట్ ప్రిపేర్ చేసినప్పుడు అన్వయం జరిగితే తొలగిస్తాము.

Sri A. Sreeramulu :—While answering Clause (c) the Minister says that there is a proposal to regularise their service. I want to know when this matter was referred to Service Commission and since how long it is pending with the Service Commission? If the Service Commission is likely to take decades, we can dispense with the Service Commission and withdraw it from the Service Commission. The Government can regularise the service.

(Pause)

Sri A. Sreeramulu :—When that was referred and what later action has been taken by the Department and what reply the Service Commission has given for the delay of nearly a decade.

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—కొన్ని కం డిషన్స్ ఇచ్చారు దాని ప్రకారం వారికి లెట్స్ కండక్ట్ చేస్తారు. అది అయిన తరువాత రెగ్యులరైజ్ జేషన్ మొదలు పెడతారు.

The A. P. Public Service Commission has since conveyed its approval to conduct test on interview as the case may be to such of the temporary employees working in various categories of posts in the Subordinate services other than the Ministerial posts in Secretariat and Heads of Departments which are within the purview of fulfilling the following conditions.

Sri A. Sreeramulu :—What is my question and what is that reply? I am making a specific reference to Asst. Lecturers, Tutors, and Demonstrators. When this issue was referred to Public Service Commission?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—ట్యూటర్స్ కు, డిమాన్ స్ట్రీటర్స్ కు సర్టిఫైడ్ కమిషన్ అక్కరలేదు. అది మొత్తం రెగ్యులరైజ్ జేషన్ శేకవ్ చేకాము. అసిస్టెంట్ లెక్చరర్స్ కు మాత్రం సర్టిఫైడ్ కమిషన్ కావాలి. మేము వారిని అడిగాము. దాని ప్రకారం చేయమని చెప్పారు.

Sri A. Sreeramulu :—When was it done. We want to know. The date when it was referred and why there was delay.

Mr, Speaker :—They want to find out where the delay was ? Is it at the Government level or ...

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—వారు ఇన్ స్పెక్టివ్స్ యిచ్చారు దాని ప్రకారం టేకప్ చేస్తున్నారు. త్వరలోనే పూర్తి అవుతుంది. దీలే కి కారణం ఏమంటే సర్కిల్ కమిషన్ ఈ మధ్య రెక్యూట్ మెంట్ ప్లాప్ చేయడం జరిగింది. తరువాత డబ్బు లేదని పోస్ట్ అపటం జరిగింది. ఇప్పుడు బ్యాంక్ ను తీసేశాము కాబట్టి వెంటనే టేకప్ చేయాలని సర్కిల్ కమిషన్ ను అడగడం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—ఏ డేట్ న రిఫర్ చేశారు?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—డేట్ తరువాత చెబుతాను.

Sri A. Sreeramulu :—The Minister is not fully prepared.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—తెక్కరెడ్స్ కు యూ. జి. సి. స్కేల్స్ ప్రకారం ఇస్తారా?

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారావు :—దాని గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో సంప్రదిస్తూన్నాము. అది తేలిత తరువాత దానిగురించి నిర్ణయించడం జరుగుతుంది

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS (UNSTARRED QUESTIONS)

ABOLITION OF PENALTY TO AYACUTDARS OF ANANTAPUR DISTRICT UNDER THUNGABHADRA UPPER CANAL

932—

812-Q.—Sri M. Nagireddy :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Thungabhadra Upper Canal ayacutdars of Anantapur district have submitted a petition for the abolition of penalty, in March, 1970 and May, 1971;

(b) the reply given to the petition of the ryots;

(c) whether any assurance was given stating that penalties will not be collected during these two years;

(d) the reason why the swamp, salty and black-cotton soil lands where wet crop cannot be raised, under the Thungabhadra Upper Canal, should not be converted into wet lands; and

(e) whether the above lands will be converted into wet in case wet crops are raised in the lands for three years consecutively, if not the reason therefor?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The Collector of Anantapur was requested to review the cases of penalties and take necessary action in the light of the orders issued in G. O. Ms. No. 1426, Revenue, dated 18th December, 1970.

(c) No, Sir.

(d) and (e) After irrigation facilities were provided certain areas have developed alkalinity and have become water logged and the extents of such areas are as follows.

(i) saline lands (alkalinity) 1,391 acres, and

(ii) water logged and seepage affected lands 2,040.

Proposals for converting the above lands into wet are under consideration of Government.

Regarding black cotton soils which are localised as Irrigated dry the ryots of these lands are reported to be regularly raising wet crops without adhering to the cropping pattern. It will not be possible to convert these irrigated dry lands into wet as assured supply of water is not possible. The Agriculture Department are of the opinion that hybrid Chulam (Swarna) can be successfully raised on the lands localised as Irrigated dry.

PROVISION OF SHARES TO LABOURERS IN TEXTILE MILLS

933—

2459-Q.—*Sarvasri M. Nagi Reddy and Vanka Satyanarayana* :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to provide shares to the labourers in the profits earned through additional production by the labourers in the Textile Mills and to appoint labour representatives on the Board of Directors;

(b) if so, the extent of the share available to the labourers in the profits;

(c) the ratio in which the labour representatives will be appointed on the Board of Directors; and

(d) by what time the above Scheme will be implemented?

A.—

(a) No, Sir

(b), (c) and (d) Do not arise.

FINANCIAL AID TO CO-OPERATIVE SPINNING MILLS AT CHIRALA

934—

2487-Q.—*Sri G Kotaiah*—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the management of the Co-operative Spinning Mills at Chirala have made a representation to the Government to provide financial aid to modernise the machinery of the said Mills;

(b) whether it is also a fact that old machines were purchased and fitted when the mill was first installed;

(c) whether count No. 30 yarn was produced during 1968-69 instead of producing count No. 40 and more;

(d) if so, the number of bales of count No. 30 yarn produced and its value thereof; and

(e) the reasons for spinning only 30s?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) Second-hand machinery was installed at the time of starting the mill.

(c) Both these counts in addition to other counts were produced in that year.

(d) The following are the particulars of the number of bales produced under each count during 1968-69:

<i>No. of counts</i>	<i>Quantity in Bales—Bundles</i>	<i>Value in Rs.</i>
60s	15.31	30,470.50
40s	1,476.19	20,03,301.00
36s	16.24	23,572.00
30s	8.24	10,964.00
10s	1.24	1,312.00

(e) Does not arise.

CONSTRUCTION OF STADIA IN THE STATE

935—

2589-Q.—*Sri Vankaa Satyanarayana*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the number of stadia proposed for construction in the State in 1972-73;

(b) whether the construction of Indoor Stadium at Fateh Maidan, Hyderabad is completed;

(c) whether it is a fact that a stadium at Eluru, West Godavari district was sanctioned; and

(d) if so, whether it is to be named after the Chief Minister?

A.—

(a) Two stadia were proposed to be constructed in the State in 1972-73

(b) The construction of Indoor Stadium in Fateh Maidan, Hyderabad was completed by the Public Works Department and it was handed over to the Andhra Pradesh Sports Council in May, 1973.

(c) No, Sir.

(d) Does not arise.

WATER FROM MICA MINES FOR IRRIGATION OF LANDS

936—

2716-Q.—*Sri M. Nagi Reddy*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state;

(a) whether the Government prohibited the use of water pumped out of Mica Mines for Irrigation of the adjoining patta lands;

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) whether the Government will consider revoking the above order?

A.—

(a) No, Sir.

(b) and (c) Do not arise.

SPECIAL OFFICER FOR LAND RECORDS

937—

3082-Q.—*Smt. J. Eswari Bai*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state;

(a) whether the Government had appointed an I A. S. Officer as Special Officer for Land Records, along with the Special Staff, and

(b) if so, whether the said officer has completed his work and whether any report on the progress of the work done by this officer will be placed on the Table of the House?

A.—

(a) No Special Officer was appointed by the Government exclusively for Land Records work. An I A. S. Officer as Special Officer for Record of Rights worked in the Office of the Board of Revenue for a period of six months. No special staff was sanctioned to him.

(b) The Officer attended to the preliminary work relating to the implementation of the Record of Rights besides preparation of Draft Rules. But before the scheme could actually be taken up for implementation, Government decided to defer the scheme till the revised ceiling Law is implemented

MECHANISED AND COUNTRY BOATS AT VISAKHAPATNAM

938—

3400-Q —*Sri P. V Ramana* —Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the number of mechanised boats and country boats at Visakhapatnam;

(b) is it a fact that the mechanised boats are also allowed fishing in the area where country boats have to fish; and

(c) if so, the action taken thereupon?

A —

(a) 50 Mechanised boats. 1,740 Country boats.

(b) At present there is no legal bar to country boats and mechanised boats operating in the same area.

(c) The Government of India have proposed legislation to regulate fishing by different kinds of craft and this Government have conveyed their acceptance of the proposal.

SRIKAKULAM SPORTS COUNCIL

939—

3452-N Q.—*Sarvasri Ch. Parasurama Naidu and P. Sreerama Murthy*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Sports Council constituted for Srikakulam district consists of a predominant number of residents of Srikakulam town since its inception; if so, the principles adopted in giving representation on the Council;

(b) the funds allotted to the Srikakulam Sports Council during 1971-72 and 1972-73 and the amount spent in each taluk of the same; and

(c) whether audit of accounts for the above years was done?

A—

(a) The answer is in the affirmative. The reason is, according to the constitution approved for the District Sports Council, it shall consist of the District Collector as its President, the Chairman of Zilla Parishad as Vice-President and the Superintendent of Police, District Educational Officer, the President of the District Olympic Association, the District Medical Officer, the Municipal Chairman and Principals of Colleges situated at the District Headquarters as members. The District Council can also co-opt non-officials or persons interested in Sports and Games not more than three in number as members of the Council. In view of the above provision, most of the members of the Council are naturally residents of Srikakulam town. However out of the 3 non-official members, one is from Bobbili and another is from Rajam.

(b) No grant was released to the Srikakulam District Sports Council during 1971-72. A cheque for Rs. 5,000 was sent by the Andhra Pradesh Sports Council, Hyderabad, to the District Collector and President of Sports Council, Srikakulam for the conduct of District Sports and Games meets during 1972-73. But the amount was not utilised in the year, as the Sports meets could not be held due to agitation in the district.

(c) Does not arise.

MUSIC COLLEGE AT GUNTUR

940—

3661-Q.—*Sri N. Venkataratnam*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the 'Music College' at Guntur is functioning ;

(b) if not, the reason therefor; and

(c) the steps, being taken by the Government to make it functioning?

A.—

(a) No, Sir.

(b) For want of suitable accommodation for location of the College.

(c) The Government issued instructions to the Director of Technical Education to depute the Deputy Director, to explore the possibilities of providing suitable accommodation for the location of the Government College of Music and Dance at Guntur in consultation with the Collector and the District Educational Officer, Guntur. Accordingly the Deputy Director inspected a number of private and Government Institutions at Guntur and it is found that the Government High School for Boys is found suitable for starting the College. Until a better accommodation is secured, the College would start functioning at Government High School for Boys, Guntur from the year 1974-75.

SIDDIGARIODDU MINOR IRRIGATION SCHEME

941—

3782Q.—*Sri D. Venkatesam*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether any investigation for a minor irrigation scheme of Siddigarioddu at 10th Mile on Palar river in Kuppam-Chittoor main road and for diversion of Palar river water to Vijulapuram Firka has been made; and

(b) if so, the results thereof?

A.—

(a) and (b) The proposal was examined and found not feasible due to deficit yield in Palar river.

ZILLA PARISHAD GUEST HOUSE AT PAYAKARAOPET

942—

4076 Q.—*Sri P. Sanyasi Rao*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the year in which Visakhapatnam Zilla Parishad constructed a Guest House in S. No. 177/1 in Payakaraopet;

(b) the person to whom the site in which the Guest House was constructed belongs, and whether gift deed was taken from the owner of the site before constructing the building;

(c) whether the owner of the land is now demanding from the Zilla Parishad for the cost of the land; and

(d) the name of the owner of the land ?

A.—

(a) The guest house at Payakaraopet was constructed by Ex-District Board during the years 1958-59 and 1959-60.

(b) The site belongs to Sri R. S. V. Narasimha Raju and Brothers of Tangedu. No gift deed has been taken from the owner of the site before constructing the building

(c) It appears that the owner has been demanding payment orally after the construction was over; but there are no records in the Zilla Parishad.

(d) Sri R. S. V. Narasimha Raju and Brothers of Tangedu.

PROTECTED TENANTS IN JANGAON TALUK

943—

4207Q.—*Sri B. Yella eddy*.—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the village-wise number of protected tenants in the Jangaon taluk, Warangal district treated and declared as pattadars under Section 38-E of the Tenancy (Telangana Area) Act;

(b) whether it is a fact that Sri Arutla Ramachandra Reddy, Ex-M.L.A. has submitted Memoranda on 11th February, 1974 to the Tahsildar of Jangaon taluk, District Collector and Revenue Minister stating that not even a single person in the said taluk has been treated and declared as pattadar under Section 38-E; and

(c) if so, the action taken by the Government thereon?

A.—

(a) No protected tenant in Jangaon taluk has been declared as owner under Section 38-E of the Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agriculture Lands Act, 1950.

(b) It is a fact that Sri Arutla Ramachandra Reddy presented a Memorandum to the Collector, Warangal on 11th February, 1974.

(c) The Tahsildar, Jangaon has completed preliminary enquiries in 93 villages. He has prepared provisional lists in 26 villages, of which provisional lists have been published in 11 villages. The Sub-Collector, Warangal, has so far disposed of objections filed against the provisional lists in 6 villages covered by 48 protected tenants involving 561.35 acres. Necessary further action is being taken by the Sub-Collector, Warangal.

ANDHRA PRADESH GOVERNMENT HANDICRAFTS EMPORIUM (LEPAKSHI)
AT NEW DELHI

944—

1517(U) Q.—*Sri Nallapareddi Srinivasul Reddy*.—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) the value of goods sold by the Andhra Pradesh Government Handicrafts Emporium (Lepakshi), New Delhi in the year 1971-72 ;

(b) whether the Emporium is exporting handwoven wooden pile carpets, handloom block printed silk sarees, Kordapalli Toys, lac art-ware etc., to United States and Britain directly; and

(c) when will the Lepakshi's new premises be declared open?

A.—

(a) Rs. 11 17 lakhs.

(b) Yes, Sir.

(c) The new building of the Emporium was declared open on 9th September, 1972.

KALAMKARI ART TRAINING AND PRODUCTION CENTRE AT
SRIKALAHASTI.

945—

3638-Q.—*Sri Nallapareddi Srinivasulreddi*.—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Kalahasti Art Training and Production Centre at Srikalahasti in Chittoor district has been closed down on 5th January, 1974;

(b) if so, the reasons therefor; and

(c) the number of members of the staff who were thrown out of employment due to its closure?

A.—

(a) Yes, Sir.

(b) The workers engaged in the production programme demanded the benefits such as leave with wages on Sundays and other public holidays and also to provide work irrespective of Budget allotment and availability of raw materials. They have also demanded wages for the period of 108 days during the Andhra Agitation when the Centre was closed. The workers are putting the plea that they did not participate in the said movement. There was acute scarcity in the availability of L. M. C Gada 21-B or 51 Gada cloth and the suppliers expressed their inability to supply the cloth. With great difficulty the Gada cloth was procured in small quantities in the open market and it was not possible to provide work regularly to the Artisans of the Centre. As such it was not possible to continue the production programme. The workers of this Centre were approaching the Manager of the Training Centre aggressively to comply with their demands and also threatening to manhandle the staff members. The artisans demanded that the Centre should be made permanent production centre and all of them appointed as regular employees. Since the production programme was not possible, the Centre was closed with effect from 5th January, 1974 by the Collector. The Collector has been instructed to reopen the Centre, pending further investigation.

(c) 22 workers (Artisans).

LAND ACQUIRED FOR INDUSTRIES NEAR VISAKHAPATNAM

946—

4071-Q.—*Sri P. Sanyasi Rao*:—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state:

(a) the extent of land (in acres) acquired by the Government for the establishment of Industries near Visakhapatnam;

(b) whether the villages of Mulagada, Mirdi, Nathyyapalem, Akkireddipalem and Thungalam are situated in the midst of the lands acquired by the Government;

(c) the extent of land exempted from acquisition for the purpose of future development of these villages taking into consideration the scope of growth of population of the villages on account of the increased number of industries; and

(d) in case no land is left out, whether Government will earmark some land at least now for the development of the villages?

A.—

(a) An extent of acres 1,440.75 of private land has been acquired and about acres 185.25 are under various stages of acquisition.

(b) No, Sir.

(c) Adequate measures have been taken to leave 300' around the villages for the future expansion of the villages in question as far as possible.

(d) Does not arise.

JOINT COMMITTEE ON POST-GRADUATE MEDICAL EDUCATION

947—

1059Q —*Sri M. Nagi Reddy*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether the Vice-Chancellors of the three Universities of the State have decided to appoint a Joint Committee to make decisions on the system of Post-Graduate Medical Education on the basis of the recent recommendations of the Indian Medical Council, and

(b) if so, what are the recommendations of the Indian Medical Council?

A—

(a) Yes, Sir.

(b) The recommendations of Medical Council of India are placed on the Table of the House.

RECOMMENDATIONS OF THE MEDICAL COUNCIL OF INDIA
ON POST-GRADUATE MEDICAL EDUCATION.

ADOPTED BY THE MEDICAL COUNCIL OF INDIA ON 12/13TH
FEBRUARY, 1971.

THE UNIVERSITIES ARE ADVISED TO GET THEIR POST-GRADUATE TRAINING FACILITIES AND COURSES AT A GIVEN CENTRE EVALUATED BY THE COUNCIL BEFORE THE COURSES ARE ACTUALLY STARTED.

The specialities for which post-graduate degree courses may be conducted are divided into four groups.—

A. GENERAL MEDICINE AND GENERAL SURGERY.

B. SPECIALITIES IN WHICH A STRAIGHT M.D./M.S. CAN BE TAKEN:

1. Obstetrics and Gynaecology.
2. Orthopaedics.
3. E. N. T.
4. Paediatrics.
5. Ophthalmology.
6. Social and Preventive Medicine.

- *7. Radio-diagnosis.
- *8. Radio-therapy.
- 9. Anaesthesiology
- 10. Psychiatry.
- 11. Dermatology, Venereology and Leprosy.
- 12. Forensic Medicine.
- 13. Tuberculosis & Respiratory Diseases.

C. SPECIALITIES IN WHICH A CANDIDATE SHALL HAVE M.D./M.S. IN ANY OF THE SUBJECTS NOTED AGAINST EACH BEFORE TAKING UP FURTHER SPECIALISATION OR DEGREE IN THE FOLLOWING :

Prior requirements.

1. Neuro-Surgery	.. M.S. (Surgery or M.S. Orthopaedics),
2. Cardio-Thoracic Surgery	M.S. (Surgery).
3. Plastic Surgery	.. M.S. (Surgery), M.S. (Orthopaedics),
M.S. (E.N.T.).
4. Genito-Urinary Surgery	.. M.S. (Surgery), M.D. (Obst. and Gynaecology).
5. Paediatric Surgery	M.S. (Surgery), M.S. (Orthopaedics).
6. Gastroenterology	.. M.D. (Medicine), M.D. (Paediatrics).
7. Endocrinology	.. Do.
8. Neurology	.. Do.
9. Cardiology	.. Do.
10. Clinical Haematology	.. M.D. (Medicine), M.D. (Pathology),
M.D. (Paediatrics).
11. Other subjects :	

D. BASIC SCIENCES :

- 1. Anatomy.
- 2. Physiology.
- 3. Biochemistry.
- 4. Pharmacology.
- 5. Microbiology.
- 6. Pathology.
- 7. Bio-physics.

Note.—Experiments in organising training in subjects under category 'C' can be done with the prior approval of the Council.

* M.D. in Radiology and M.D. in Pathology and Bacteriology i.e., combined radio diagnosis and radio therapy and combined pathology and microbiology may continue for the present but the bifurcation of the two degrees should be effected within 3 years. However, the Council strongly urges that the separation of these disciplines should be effected as early as possible.

1. *Nomenclature :*

The Committee was of the opinion that the following nomenclature should be uniformly adopted for all clinical and non-clinical subjects.

For the post-graduate Degree, the following Degrees were recommended :—

(a) M.D./M.S. in General Medicine/Surgery.

(b) M.D./M.S. for specialities in which a straight post-graduate degree can be taken.

(c) D.M., M Ch. for specialities in which a candidate should have taken prior M D /M.S., i.e., for specialities in Category 'C'.

(d) M.D./M.S. in basic medical sciences.

(e) M Sc., by examination for non-medical persons in Basic Medical Sciences.

Note.—Non-Medical persons should not be admitted to post-graduate courses in Pathology.

(f) Ph D. by thesis for both medical and non-medical persons.

Nomenclature for Diplomas :

- *1. Tuberculosis and Chest Diseases (D.T.C.D.).
2. Dermatology, including General Diseases and Leprosy (D.V.D.).
3. Anaesthesiology (D.A.).
4. Oto Rhino Laryngology (D.L.O)
5. Paediatrics (D.C.H.).
6. Ophthalmology (D.O.).
7. Orthopaedics (D. Orth).
8. Clinical Pathology (D.C.P.).
9. Public Health (D.P.H.).
10. Psychiatry (D.P.M.).
11. Industrial Hygiene (D.I.H.), Occupational Health and Industrial Hygiene D.O.I.H. (Diploma in Occupational and Industrial Health).
12. Tropical Medicine (D.T.M. & H.).
13. Diploma in Microbiology (D. Microbiology).
14. Obstetrics and Gynaecology (D.G.O.).
15. Maternity and Child Welfare (D.M.C.W.).

16. Radiology Diagnosis (D.M.R.C.).
17. Radiology Therapy (D.M.R.T.).
18. Diploma in Biostatistics (D. Bio. St.).
19. Diploma in Nuclear Medicine (D.N.M.).

Note.—The training courses in Diploma in Tuberculosis and Chest Diseases should cover both pulmonary and extra pulmonary Tuberculosis as well as other Chest Diseases.

General :

1. For M.S./M.D. Degree in Clinical subjects, there shall be proper training in basic medical sciences related to the disciplines concerned as well as a paper in these subjects at the Examination. In the case of M.D. and M.S. in basic medical sciences there should be training in applied aspects of the subject and a paper on the subject.

2. In all post-graduate course, whether clinical or basis medical sciences, preventive and social aspects should be emphasised.

3. Thesis should be a part of the examination in the Degree Courses as this gives training in research methodology.

4. The student teacher ratio should be such that the number of post-graduate teachers to the number of post-graduate students admitted per year be maintained at 1 : 1.

For the proper training of the post-graduate students, these should be a limit to the number of students admitted per year. For this purpose every unit should consist of atleast 3 full time post-graduate teachers and can admit not more than 3 students for post-graduate training per year. If the number of post-graduate teachers in the unit is more than three then the number of students can be increased proportionately. For this purpose one student should associate with one post-graduate teacher.

*(Each post-graduate unit shall consist of Professor/Association Professor and Assistant Professors; or Readers or other post-graduate teachers and may admit not more than 3 students every year and if the number of teachers are less, then the number of post-graduate students be lessened proportionately, *i.e.*, 1 per teacher).

Where the number of post-graduate teachers is less than 3 per unit then the number of students should be reduced so as to keep the ratio to one student per teacher per year.

(In exceptional cases, in a unit with one post-graduate teacher and another teacher with post-graduate qualification a maximum of 2 students can be admitted per year)

In addition to students admitted to M.D./M.S. Course, a maximum of 6 students per year can be admitted to diploma course in such departments where diploma courses are conducted

For qualification of post-graduate teachers, refer to teachers qualification requirements

5. The selection of post-graduate both for degree and diploma courses should be strictly on the basis of academic merit

6. The training of post-graduates for degree courses should be on the Residency pattern with patient care. Both the inservice candidates and the stipendiaries should be given similar clinical responsibility. The participation of the students in all facts of the educational process should be insisted upon and training in basic medical sciences and laboratory and experimental work emphasised. In basic sciences adequate number of training posts of Demonstrators, Tutors, etc., should be provided for

7. Candidates pursuing Degree or Diploma Courses should work in the concerned department of the institution for the full period.

8. Examiners. At least 50 per cent of the examiners should be external. The number of candidates examined per day should not exceed 10.

Minimum requirements for a post-graduate teaching centres—6

(a) Where both undergraduate and post-graduate teaching is conducted, the centre must satisfy the minimum requirements for undergraduate training as prescribed by the Medical Council of India and in addition must fulfil additional requirements of post-graduate training depending on the type of work being carried out in the department.

(b) In a department imparting only post-graduate training facilities consistent with the requirements of all-round training including training in Basic Sciences related to the subjects of training as recommended by the Medical Council of India should be provided.

(c) The Institution should make every effort to have as many autopsies, biopsies and cytopsies as possible for teaching purposes.

In the organisation of a Post-graduate Department, it is necessary that all the facilities of ancillary departments, should be available for co-ordination of training.

Facilities for Post-graduate Students :

There would be two types of post-graduate students :—

(a) Those holding posts in the same department like Resident, Registrars, Demonstrator, etc. Adequate number of paid posts should be created for this purpose.

(b) Those receiving stipends. The stipends should normally be Rupees 300 per month payable for the duration of the course.

The students for both the Categories (a) and (b) above shall be full time Residents.

Clinical Subjects : General Medicine and General Surgery and Specialities in Category 'B'.

Criteria for the selection of candidates :

(a) Students for post-graduate training should be selected strictly on merit judged on the basis of academic record in the under-graduate course.

(b) The candidates should have obtained full registration, *i.e.*, they must have completed satisfactorily one year of compulsory rotating internship after passing the final M.B.B.S. Examination and must have full registration with the State Medical Council.

(c) They must subsequently have done one Year's Housemanship prior to admission to the M.D./M.S. Course.

Alternatively ! ..

(i) Must have worked as a full time post-graduate student in the department concerned before taking up the M.D./M.S. Diploma Courses in a manner equivalent to housemanship requirements.

(ii) or worked in hospitals approved by the Council for internship training for a period of three years.

(iii) or worked in State Medical Service or Armed Forces Medical Service or other equivalent service for a period of five years.

(d) Other conditions being equal, weightage may be given to persons who have worked in rural areas of the Armed Forces Medical Services for at least two years.

Period of Training .

The period of training for M.D., M.S. shall be 3 years after full registration including one year of house job or equivalent thereof and

for Diploma Courses, 2 years after full registration including one year of house job. The Council encourages universities or medical institutions to have a longer period of training as the Council recommendations are for minimum requirement. The Council, however, emphasises that through and intensive training on a planned programme should be given to the students during all stages of the course and such programme should be available for the inspection and scrutiny of the Council during its visitation

Methods of Training :

The emphasis should be on in service training and not in didactic lectures. The candidates should take part in Seminars, Group Discussions, Clinical Meetings, etc. The candidates should be required to write a thesis or dissertation with detailed commentary which should provide the candidate with necessary background of training in research methods and techniques along with the art of writing research papers and learning the use of the library. The in-service training requires the candidate to be a resident in the campus and he should be given graded responsibility in the management and treatment of patients entrusted to his care. Adequate number of posts of clinical residents or tutors should be created for this purpose.

The period should also include adequate training in the basic sciences of Anatomy, Physiology, Biochemistry, Bio-Physics, Pharmacology and Pathology in all its applied aspects relevant to the speciality concerned. The candidates should be required to participate in the teaching and training programmes of under-graduate students or interns in their subjects.

Examination and Assessment :

The examination for the M.S./M.D. Degree shall consist of (i) Thesis or Dissertation, (ii) written papers, (iii) Clinical, Oral and Practical Examination as the case may be.

Thesis/Dissertation :

The Thesis or Dissertation should be compulsory and should embody the candidates own work under a superior qualified for the purpose as recommended by the Medical Council of India. It should be submitted well in advance preferably at least 3 months before the date of written, oral, clinical and practical examination. Acceptance of the thesis by examiners should be a pre-condition for permission to sit in the rest of the examination.

Theory :

There should be four theory papers at the post-graduate degree examination of which one would be on Applied Basic Sciences.

Clinical :

The Clinical Examination should aim at eliciting knowledge of the candidate to undertake independent work as a specialist.

The oral and practical examinations should aim in eliciting knowledge on investigative procedure, techniques, and other aspects of the specialities.

Number of Examiners :

There shall be atleast three examiners in any such examinations. Not less than 50 per cent of the examiners shall be external.

*Diplomas :**Criteria for the selection of candidates .*

(a) Students for Post-graduate diploma courses should be selected properly on the basis judged by the academic record in the under-graduate course

(b) The candidates should have obtained full registration, *i.e.*, they must have completed satisfactorily one year of compulsory rotating internship after passing the final M.B.B.S. Examination and must have registered with the State Medical Council.

(c) They must subsequently have done One Year's Housemanship or, as alternatives thereof, worked in any of the three capacities described earlier

Period of Training :

The minimum period of training for post-graduate diploma course should be 12 months after full registration with the State Medical Council and one year's housemanship or equivalent thereof.

During the period, the candidate must work in the concerned department of the institution where the courses are being run.

In the case of D.P.H. (Diploma in Psychological Medicine) the period of training may be extended to 24 months according to requirements

Methods of Training .

The training should be aimed at emphasising the practical aspects of the subjects. Seminars, Group Discussion should be encouraged rather than didactic lectures. Efforts should be made to give clinical responsibility to the trainees as far as possible.

Examination :

The examinations should consist of (i) written, (ii) oral and practical and (iii) Clinical (in Clinical subjects).

Written .

There should be three papers. In clinical subjects, there should be one paper on the applied aspects of the basic subjects related to the speciality concerned.

Oral and Practical and Clinical .

The examination should be aimed to test the candidate's clinical acumen and his ability and working knowledge in the practice of the speciality.

At least 50 per cent of the examiners should be external.

C. SPECIALITIES IN WHICH A CANDIDATE SHALL HAVE PRIOR M.D./M.S
RELEVANT SUBJECTS AS DEFINED EARLIER.

These include —

1. Neuro-Surgery.
2. Cardio-Thoracic Surgery.
3. Plastic Surgery.
4. Genito-Urinary Surgery
5. Paediatric Surgery
6. Gastro-Enterology.
7. Endocrinology.
8. Neurology.
9. Cardiology.
10. Clinical Haematology.
11. Other subjects

In all the above higher specialities, the period of training should be two years after obtaining the M.S. or M.D. Degree as specified earlier. The training should be done at a centre recognised by the Medical Council of India. There should be an examination at the end of the training period followed by the award of a degree.

Examination and Assessment :

(i) The examination would consist of Theory, Oral, Clinical and Practical.

(ii) There should be three theory papers of which one may be on basic sciences as applicable to the speciality.

(iii) The clinical, oral and practical examination should be aimed at eliciting the knowledge of the candidate and his fitness to work independently as a specialist.

The Clinical Examination should aim at a careful and searching assessment of the competence of the candidate. The familiarity with scientific literature should be judged. The *Viva-Voce* part of the examination should be extensive and involve discussion on any aspect of the speciality.

Examiners :

The pattern should be the same as in A. and B.

D. Basic Sciences :

The Nomenclature would be as indicated earlier.

Criteria for Admission :

The general principles as applicable to clinical subjects would be applicable except that one year as Demonstrator/Tutor or Research Worker in the Department is acceptable in lieu of one year as house man. Adequate number of posts of Demonstrators or Tutors should be created for this purpose.

Period of Training :

The period of training would be two years in the department after one year of housemanship, Demonstrator, Research Worker in the Department concerned.

For the non-medical M.Sc., Degree, the candidate should be a B.Sc., and the period of training should be three and a half years, the first one and a half year being an orientation course in allied subjects like Bio-Physics, Bio-chemistry, Anatomy, Physiology, Pharmacology etc.

For these who have obtained their B.Sc., with the subjects of Anatomy, Physiology and Bio-Chemistry, the period of training may be reduced to two years.

The period of post-graduate training for non-medical persons in basic medical sciences who hold the M.Sc., qualification in subjects like Physics, Chemistry, Zoology, etc., shall also be two years.

Examination and Assessment :

The examination and assessment would follow the general principles as laid down for A. and B. except that one paper shall be on the applied aspects of the Basic Sciences in relation to the subject of specialisation. Adequate training in the related clinical departments should form part of the training programme.

Ph.D.

1. Ph.D. Degree may be instituted in all subjects both in basic medical sciences and clinical sciences.

2. The rules and regulations and the period of study would be the same for the Ph.D. Degree both in basic and the clinical medical sciences.

3. For the Ph.D. Degree the period of training shall be 2 years for those who already possess M.D./M.S. and 3 years for those with M.Sc. (Med.). This would apply to all the subjects provided that in exceptionally meritorious cases, Ph.D., may be allowed direct after M.B.B.S. in basic medical sciences in which case the duration of the courses would be 4 years after one year as house surgeon or the equivalents thereof recognised by the Medical Council of India

4. Ph.D. in clinical sciences should be taken only for M.D. or M.S. as the case may be.

5 Any institution or department which is considering the question of starting the training for the award of Ph.D. Degree should have adequate facilities for experimental medicine and experimental surgery, the ancillary departments should be adequately equipped and well staffed and there should be facilities for advanced research work and laboratory investigation in the departments of Bio-Pathology, etc. There should be adequate facilities for all types of investigative procedures including diagnostic and therapeutic X-Rays.

6. A guide for the Ph.D. Degree should have not less than 10 years teaching and research experience after obtaining his post-graduate qualification and should have not less than 5 years post-graduate teaching experience.

Note.—As Ph.D. is obtained after work in a limited field, it may be an adequate qualification for research appointments or appointment as teacher in basic medical sciences. It cannot be considered adequate for teaching appointments in clinical subjects, unless the candidate also possess M.D./M.S. in these subjects.

ESTABLISHMENT OF A PUBLIC HOSPITAL AT KOTHAGUDEM

948—

3525-Q.—*Sri M. Nagi Reddy*:—Will the Hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(a) whether there is any proposal with the Government to establish a public hospital at Kothagudem, Khammam district;

(b) if so, the proposed bed strength of the same; and

(c) when the construction will be commenced?

A.—

- (a) No, Sir.
- (b) Does not arise.
- (c) Does not arise.

PURCHASE OF A JEEP FOR CO-OPERATIVE MARKETING SOCIETY,
ANAKAPALLI

949—

3171-Q.—*Sri P. V. Ramana* —Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

- (a) whether the officer-in-charge of the Anakapalli Co-operative Marketing Society has purchased a Jeep during last two years, and
- (b) if so, whether he obtained permission from the higher authorities?

A.—

- (a) Yes, Sir, the society purchased one Jeep on 20th July, 1972
- (b) Formal permission of the higher authorities has not been obtained as yet.

RESIGNATION OF CHAIRMAN, A. P. S. E. BOARD

950—

3607-Q.—*Srimathi J. Eshwari Bai* —Will the hon. Minister for power be pleased to State:

- (a) whether it is a fact that Mr. Srinivasa Rao, Chairman of the Andhra Pradesh State Electricity Board tendered his resignation in the month of November, 1973,
- (b) if so, the reasons or grounds on which he resigned;
- (c) whether a copy of the resignation letter be placed on the Table of the House;
- (d) whether the Government have accepted the resignation, and
- (e) if not, the reasons therefor?

A —

- (a) Yes, Sir.
- (b) and (c) A copy of the letter of resignation is appended.

*Copy of letter, dated 30th November, 1973 from K. V. Sreenivasa Rao
B. A., B E., M. I. E., Chairman, Andhra Pradesh State Electricity
Board, Hyderabad, addressed to the Secretary to Government,
P. W. D., Hyderabad.*

Sir,

With great sorrow I am to inform you that Sri S. A. S. Kameswara Rao, Union Leader who attempted to self-immolate himself on the afternoon of 29th November, 1973 and admitted in the Osmania General Hospital has breathed his last this morning. This incident has caused a great distress to me and in sympathy with the deceased I hereby tender my resignation. This may kindly be accepted and arrangements may please be made to relieve me immediately.

(d) and (e) No, Sir, Sri K. V. Sreenivasa Rao had not pressed for acceptance of his resignation and continued as Chairman till the expiry of his term by 31st January, 1974.

STATE REGIONAL LIBRARY AT GUNTUR.

951—

3312-Q.—*Sri N. Venkata Ratnam*.—Will the hon. Minister for Tourism be pleased to state:

(a) the extent of accommodation required for the State Regional Library, Guntur and the accommodation now available,

(b) whether the Government received any representation submitted by Sri N. Venkata Ratnam, M. L. A., Guntur-2 on 5th July, 1973 to the Advisers to the Governor to provide additional accommodation; and

(c) if so, the steps taken in the direction?

A.—

(a) The total requirement of accommodation for the State Regional Library, Guntur is 14,900 sq. ft. Accommodation now available is 4,650 sq. ft.

(b) No, Sir.

(c) Due to paucity of funds, it has not been possible to provide additional accommodation.

Matter Under Rule 341 :
re: Murder of D. Nagi Reddy and
Obulesu (who were on bail) of
Kulakuntla village, Anantapur
District.

ANNOUNCEMENT

re: Expunction of certain words from proceedings of the House, dated 9-7-1974.

Mr. Speaker :—Now I will give my decision on the point raised by Sri Konda Lakshman during discussion under Rule 341, over the promulgation of Ordinances.

During the discussion on 9-7-74 on a motion under Rule 341 relating to the promulgation of Ordinances by the Government of India, Sri C. V. K. Rao and Sri A. Sriramulu made certain remarks against the President of India.

The Chief Minister took objection to those remarks, Sri Konda Laxman Bapuji also objected to them on the ground that they were undignified and requested that they might be expurged from the record.

Rule 316 (v) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the A. P. Legislative Assembly lays down that a member while speaking "shall not reflect upon the conduct of persons in high authority unless the discussion is based on a substantive motion drawn in proper terms".

I have carefully gone through the relevant proceedings of the day, I agree with the objections raised, and I am of opinion that the expressions used are not dignified. I accordingly order that those expressions be expunged from the official report of the Proceedings and all consequential alterations made in the report."

MATTER UNDER RULE 341

(i) re: Murder of D. Nagireddy and Obulesu (who were on bail) of Kulakuntla Village, Anantapur District.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—అధ్యక్షా, అనంతపురం జిల్లా కూలకుంట్ల గ్రామంలో జైలునుండి జైలులో మీద విడుదల అయి వచ్చిన అనంతపురం జిల్లా కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ సెక్రటరీ డి. నాగిరెడ్డిని, ఓబులేసును సింగారెడ్డి ఇంటిలోకి లాక్కని వెళ్లి ముక్కలు ముక్కలుగా నరికి మధ్యాహ్న సమయంలో దారుణంగా హత్యచేశారు.

9-50 a.m. ఇట్లా పట్టపగలు దారుణంగా హత్య చేసిన ఘటన మీద పోలీసు యంత్రవరకు ఏమి స్పెషల్ తీసుకుంది? ఇన్వెస్టిగేషన్ గురించి తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? ఎవరెవరిని అరెస్టు చేశారు? ప్రభుత్వము ఏమి చర్యలు తీసుకున్నదో చెప్పాలి భూస్వాములకు బ్లాకు మార్కెట్టుదారులకు వ్యతిరేకంగా ప్రజా పోరాటాలు నడిపి ప్రజల మన్నన

పొంగిన తాలూకా కమ్యూనిస్టుపార్టీ కార్యదర్శిని ఆ విధంగా పట్టుకలు
హత్య చేసిన ఘటన మీద పవీ చర్యలు తీసుకున్నారో చెప్పాలి.

Sri J. Vengala Rao :—Sir, Pulakunta village of Anantapur District is a highly factious village since the Panchayat elections held in 1971. Consequently, there were two murders in 1972 and 1974. On 24-4-1972, one Maddireddi Lakshmi Reddy belonging to the group of deceased Davam Nagi Reddy was murdered. In retaliation, one Settipalli Narayana of K. Narasimha Reddy's group was murdered at Anantapur town on the intervening night of 25/26-2-1974.

Regarding the present incident on 4-7-1974 at about 12 hours accused Deverapalli Narayana Reddy and 25 of his partisans, all belonging to Poolakunta village; hamlet of Chivuada of Anantapur Taluk waylaid the deceased Dayyam Nagi Reddy, Chitra Obulesu and Chitra Lakshmana, while they were returning from the bus stop of Poolakunta village near the house of one Settipalli Lakshma Reddy and attacked them with deadly weapons like battle axes, spears etc. Davuam Nagi Reddy died instantaneously. Chitra Obulesu died in the hospital. Chitra Lakshmana is progressing in the hospital. A case in Cr. No. 82/74 u/s 147, 324, 326 and 302 IPC r/w 149 IPC was registered at Anantapur Taluk P. S. and the C. I. Anantapur circle rushed to the village with 1 S. I. and local force. By the time the Police reached the village, the people of both the groups gathered on house tops and were pelting stones and indulged in a free fight. The C. I. warned both the groups to disperse but in vain. Since serious breach of peace was anticipated, he ordered opening of fire. 3 rounds were fired on the unruly mob and the groups dispersed. There were no casualties. While the crowd was dispersing, they set fire to 4 han-ricks belong to the accused group in the fields. But for the timely action of the C. I. there would have been large scale arson, loot and murders. Out of the 26 accused concerned in the case, 20 accused have been arrested so far and the remaining accused are absconding. The accused were sent to judicial custody. The deceased D. Nagi Reddy was the Secretary CPI (R) of Anantapur taluk. His rival K. Narasimha Reddy is the sympathiser of Congress Party. Security proceedings u/s 107 Cs. P. C. were launched against both the groups and they were bound over. Sufficient police force is stationed at the village and the situation is under control. A magisterial enquiry into the Police firing has been ordered and it is in progress.

(ii) re : Laying of Railway Line between Nadikudi and Bibinagar.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అధ్యక్షా, నడికూడె-బీబీనగరు రైలు మార్గమునకు ప్రధాన మంత్రిగారు శంఖస్థాపన చేశారు. అది త్వరలో ప్రారంభము అవుతుందని ఎంతో ఆశ వడ్డాము. కాని నిన్న పత్రికలలో చూస్తే, సౌత్ సెంట్రల్ రైల్వే జనరల్ మేనేజరు కాలుగారు ఒక ప్రకటన చేశారు. అది అంత తొందరగా నియర్ ఫ్యూచర్ లో ప్రారంభించలేమని ప్రకటించారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ప్రప్రథమంగా కొత్త మార్గము యిది ఒకటే ప్రారంభము కాబో

తున్నది బహుశః వాయిదా పడినట్లు అనిపిస్తున్నది. ఎందువల్ల? దాని మీద నిర్ణయమైన ప్రకటన చేస్తే జాగుంటుందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినదాని గురించి ప్రతికల్లో వచ్చిన దాని గురించి జనరల్ మేనేజర్. కౌలుగారికి నేను ఫోను చేసి తెలుసుకున్నాను. ఆ సందర్భంగా చెప్పలేదు అన్నారు. తప్పనిసరిగా ఎక్కువ డబ్బు కావాలి, యిచ్చిన డబ్బు చాలదు, వర్క్ అవుచేయడం లేదు, Preliminary works are going on there already. బడ్జెటులో ప్రావిజను ఆఫీషియల్ కమ్యూనికేషన్ లేకపోయినా I have ascertained from the Railway Department on phone and they informed me that 15 lakhs and 23 lakhs are there, under two items.

For conversion it is about 26 lakhs. For the formation of new lines an amount of Rs. 15 lakhs was already provided in the Budget 74-75. The Chief Minister also wrote on 24th May. He wrote a D.O. letter to the Railway Minister. On 30-6-74 he wrote back the reply. It is under active consideration of the Government of India. Detailed survey estimate has to be made by the Railway Ministry and the administration. That is being done now. Preliminary works are going on and this Government is pressing the Government of India for allocation of more grants and the work is still going on. There is no apprehension. There need not be any apprehension regarding this, I assure this House, Sir.

BUSINESS OF THE HOUSE

Sri C. V. K. Rao :—Sir, I want to know about that Privilege issue Sir.

మిస్టరు స్పీకరు :—మీరు ప్రీవలెంట్ యిష్యూ నేను వస్తూ వుంటే యిచ్చారు. I am just going through that. I will get it examined and take up tomorrow.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—టుమారో అంటే యీ రోజు సోషల్ వెల్ఫేరు తీసుకుంటున్నారు దానికి రిలేవంట్ నేను రైట్ చేసింది కూడా. సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు మీద పాలసీ డిమాండు డిస్కంషన్లు పెట్టినప్పుడు మంత్రిగారు కంట్రీవైడ్ పోయే స్టేటుమెంటు చేయకూడదు. That is a very fundamental principle which has been honoured from the inception of Parliament itself. Therefore it has got to be taken at the time of... You can make a necessary observation on it, They go about the country announcing the policies and discussing about the problems concerning the demand and whatever it might be, it becomes highly objectionable.

Mr. Speaker :—That is right.

మిస్టరు స్పీకరు :—వారు చేకారో లేదో అది వేరే విషయం.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మీరు మినిస్టరు గారిని అడగండి.

Mr. Speaker :—Let me send that relevant information which you have given and then find out. I will take up tomorrow. There

re: Atrocities of landlords of Chidipi
village, Kovvur taluk, West Go-
davari District.

is also this discussion tomorrow. This is not going to come in the way of our discussion. That is a separate matter. I will take up to-morrow.

Sri C. V. K. Rao :—It is a point of decorum and dignity.

Sri A. Sriramulu :—I have submitted already three days ago.

Mr. Speaker :—I will take up to-morrow.

Sri Syed Hasan :—I have also submitted on 9th, Sir.

Mr. Speaker :—I have not seen it as yet. They say it is coming. But anyway, may I just request the Members one thing. I always come half-an-hour before coming to the Chair. You are welcome to my chambers and find out the details instead of just enquiring in the House

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re : Atrocities of landlords of Chidipi village, Kovvur taluk, West Godavari District.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— అధ్యక్షా! చిడిపి విలేజ్ కొవ్వూరు తాలూకా వెస్టు గోదావరిజిల్లాలో లేబరర్స్ కష్టపడి పనిచేసేవారు కూళ్ళు అడిగితే పెద్ద భూస్వాములు కొట్టారు. చిట్టూరు కృష్ణారావు అని ఎక్స్-సర్పంచు వున్నాడు, కొంతమందిని తయారుచేసి వారి యింట్లోకి దూరి ఆడ మగ విడ్డ అనే బేధము లేకుండా కొట్టారు, తరువాత వారిని హాస్పిటల్ లో చేర్చారు. పోలీసుకు తెలిసినా కూడా ఏమి యాక్షను తీసుకోలేదు. పోలీసు పెద్ద భూస్వాములతో వుండి వారిని కొట్టారు. ఇలాంటి అట్రాసిటీస్ రోజు జరుగుతున్నాయి. దానికి ఏవో రిప్లయిస్ యిస్తూ వుంటారు. నిన్నగాక మొన్న సోషల్ వెల్ఫేరు మినిస్టరుగారు డీజేల్డ్ గా చెప్పారు. ప్రతి తాలూకాలో ప్రతి గ్రామములో యిలాంటి అట్రాసిటీస్ జరుగుతున్నాయి. దీని విషయంలో ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో స్టేటుమెంటు చేయాలి, ముందు అటువంటివి జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను.

Sri J. Vengala Rao :—Sir, the Collector, West Godavari, Eluru in his proceedings bearing Roc. No. K8709/73, dated 11-8-73 sanctioned lease of the following lankas of Chidipi village in favour of

Calling attention to matters of Urgent
Public Importance:
re: Atrocities of landlords of Chidipi
village, Kovvur taluk, West G-
davari district.

of the Co-operative Collective Farming Society, Chidipi of Kovvur taluk for F. 1383 only.

Sl. No.	Lanka No.	Name of Lanka	Class	Extent	Lease Amount For F: 1383.
1.	247	Newly created Lankas in the middle of the river opposite to H. S. N. 37.	'C'	Ac. 8-50	Rs. 420 (Four hundred and twenty only)
2.	278	New Lanka formed to the East of the Lanka opposite to R.S.No. 37 for grazing only.	'C'	Ac. 50 40	Rs. 2491 (two thousand four hundred and ninety one only).

Twenty nine Harijan members of the Co-operative Collective Farming Society, Chidipi, cultivated lankas and raised crops, "Sama and maize" in part of the land and the remaining land was left barren for grazing purpose.

On 16 and 17-6-74, Kammas left their cattle for grazing in those lankas. Digapati Gontheyya, President, Cooperative Collective Farming Society, Chidipi presented a complain in the Police Station at Kovvur on the evening of 17-6-1974. The Asst. Sub-Inspector issued summons to Kammas to appear in the Police Station on 18-6-74 at 5 p. m. for enquiry but the respondents did not turn up though acknowledged the summons.

On 18-6-1974 at about 12 noon, again the Kammas allowed their cattle to graze in lankas assigned to Harijans by the Collector for grazing purpose. Beera Sankaraiah, Watchman, kept at Lanka Lands to watch their crops and grazing, objected Kammas's cattle grazing in lankas. But the kammas without caring for the protestation of Beera Sankaraiah continued to graze their cattle in the Lankas. Beera Shankaraiah went and informed this to the Harijans, Then Harijans Digapai Gontayya and 19 others who were then present in Harijanwada, went to Lankas to drive away the cattle belonging to Kammas from lanka lands. In the meanwhile, 14 Kammas armed with sticks and knives arrived at lankas and objected the Harijans from driving away their cattle. There ensued an altercation between Harijans and Kammas who had a free fight in lankas with sticks and knives. As a result, both the parties sustained injuries.

Both the parties went to the Government Hospital, Kovvur and had treatment from Medical officer, Kovvur. The Medical Officer, Kovvur sent information to the Police Station, Kovvur. Asst. Sub-Inspector Sri Shaik Mastan went to the Govt. Hospital Kovvur, recorded a statement from injured Harijan. Beera Sankaraiah and injured Kammas Chitturi Krishna Rao on 18-6-1974 at 7-15 p. m. and registered the case against Kammas, accused Chitturi

re: Supply of weedicide in the campaign for weed control launched by Government of India.

Satyam and 13 others in crime No. 131/74 under section 144, 323 and 324 IPC and another case against Harijans, accused Digapati Gothavva and 32 other Harijans in crime No. 132/74 under section 147 and 323 IPC. Both the cases were investigated by Asst. Sub-Inspector, Kovvur. As there was controversy with regard to the scene of offence and as S. I. Kovvur was on medical leave, the Dy. Superintendent of Police, personally visited the scene of offence on 11-6-74 noticed blood and scuffle marks in Lanka lands and fixed the scene as Lanka lands only. Thus, the complaint preferred by Harijan Beera Sankaraiah was true in its facts, while the complaint preferred by Kamma Complainant Chitturi Krishna Rao (Ex-Sarpanch) was false and exaggerated giving the scene of offence as Chidipi Bus stand with a view to give colour of free fight in a public place avoiding their being aggressors in this clash.

During investigation, it was revealed that Kamma accused had let loose their cattle into Lankas assigned to Harijans and also assaulted them when Harijans were driving away their cattle. Thus, Kammass were found aggressors. So all the Kamma accused, with the exception of Edupuganti China Dharmaraju, who was an inpatient in the Kovvur Govt. Hospital, having undergone an operation, were arrested on 24-6-74 and sent for remand. Thirty Harijans, accused of the offence in crime No. 132/74 under section 147 323 IPC surrendered in II Additional Judicial First Class Magistrates Court, Kovvur on 27-6-74 and were released on bail immediately.

As Harijans were apprehending danger at the hands of Kammass, one section of Armed Reserve was stationed in Chidipi village from 20-6-74 to 25-6-74. Two police constabls are posted at Chidipi village from 25-6-74 to watch developments. At present situation is the village is peaceful. కలక్టరుగారు కూడా చెప్పారు. కొంత 10-00 a.m. మంది భూస్వాములు హరిజనులను ఇబ్బంది పెట్టారు. అందరిని అరెస్టుచేయడం జరిగింది ఒక రినిమాత్రం అరెస్టు చేయడం జరగలేదు. హరిజనులవయస్ దౌర్జన్యం చేసినవారివయస్ కేసులు పెట్టడమయినది.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి:—అక్కడివారికి చాలా భయంగా ఉంది డెడ్లీ వెపన్నతో చంపుతారేమోనని భయపడుతున్నారు. చారికి రక్షణ కల్పించాలి.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—పోలీసు ఫోర్సు పికెట్ ఉంది. ఏమీ ప్రమాదం లేదు.

(ii) re: Supply of weedicide in the campaign for weed control launched by Government of India.

Sri A. Sriramulu :—Mr. Deputy Speaker Sir, releasing the seriousness of the situation arising out of shortage of fertilisers, Ministry of Agriculture, Government of India, has been trying various other alternatives for fertilisers. One of the methods now that had contemplated by the Agriculture Ministry is effective weed control. It is estimated Sir, that nearly 30% of the nutrients of the

Calling attention to matters of Urgent Public Importance :
re: Supply of weedicide in the campaign for weed control launched by Government of India.

soil are eaten away by the weeds. Weeds are being removed manually and by mechanically, and to-day they are removed by chemical process. The Commissioner of Fertilisers, wrote to all the State Governments on 13-5-1975 in this regard.

The Plant Protection Directorate has already organised a training programme for different plants in the country. He suggested that training of Extension Staff, training of Farmers and various other methods to control weed. Whatever weedicides we require, according to crops, they should be supplied immediately. Banks and other Co-operatives should also be requested to come forward to advance loans. The Commissioner of Fertilisers had made some of the suggestion to the State Government. The Maharashtra Government immediately introduced a scheme of supplying weedicides, and a paper report shows that the Government of Maharashtra is likely to save nearly 28 Crores on account of avoiding losses in fertilisers. Madras Government is also taking the scheme Sir. I want to know what steps our Government are being taken because this is going to be a bigger and more difficult problem in the State. Unless we take up this programme of weedicide along with fertilisers and save 30% loss that we are getting, it is going to be very difficult for the State Government.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి — అధ్యక్షా! యీ కలుపు మొక్కల సంహారణ ఎలాగ అవుతుందో తెలియదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే యీ పొలాలలో వేసిన యీ పేడ ఏరువులు వేసినప్పటికీ యీ కలుపు పెరుగుతున్నది కానీ క్రాప్ సమీరావడంలేదు. ఏమయినా క్రాప్ వచ్చినప్పటికీ చాలా తక్కువ క్రాప్ వస్తున్నది. కలుపు మొక్కల నివారణకు ఈ విడ్ సైడ్ ఎలాగ వాడాలో చూడాలి. ఏ విధంగా యీ విడ్ సైడ్స్ ఉపయోగించాలో మంత్రిగారు చెప్పాలి.

శ్రీ కె. రంగదాసు: — అధ్యక్షా! మేము కలుపు నివారణకు పథకము ఉన్నదా అంటే కలుపు మొక్కలు అన్నారు. మేము కలుపు మొక్కల గురించి అడిగాము. మొదట మనము ఏరువులు ఇవ్వలేము అని మంత్రిగారు ప్రకటించారు. ఏమయినా సారం ఉంటే ఆ సారమంతా యీ కలుపు మొక్కలు తీవేస్తున్నాయి. ఇందాక శ్రీరాములుగారు చెప్పారు. మహారాష్ట్రలో 28 కోట్ల రూలు ఖర్చుచేసి యీ సిస్టము ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. మన వ్యవసాయ శాఖామంత్రిగారి ధర్మమే అని మనకు అటువంటి స్కీము ఉన్నట్లులేదు. యీ కలుపు మొక్కల నివారణ మనం ఏమయినా వేస్తే యీ కలుపు మొక్కలే పెరుగుతున్నాయి. కాబట్టి యీ కలుపు మొక్కలు పెరగకుండా మన మంత్రిగారు యీమధ్య ఢిల్లీ వెళ్ళారు కాబట్టి కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఢిల్లీనుంచి తెచ్చి ఉండవచ్చు. ప్రతి జిల్లాకు కొంత కేటాయించి యీ కలుపు మొక్కలు పెరగకుండా ఏమయినా సడ పాపం చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

re: Supply of weedicide in the campaign
for weed control launched by Govern-
ment of India.

శ్రీ జె. చొక్కారావు:—అధ్యక్షా! 10-4-74 న ఢిల్లీ సమావేశ నిర్ణయాల ప్రకారంగా ఫెర్టిలైజరు కమిషనరు అయిదవ ప్రణాళికలో కలుపు నివారణ అవసరం గురించి తెలియజేశారు. కలుపు నివారణ మందులు వినియోగిస్తే 30 శాతం వరకూ రసాయన ఎరువులు పొదుపు చేయవచ్చు అన్నారు అందుకని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కలుపు నివారణ మందుల ఉత్పత్తిదారుల సహకారంతో రయితులకు తగిన శిక్షణ ఇవ్వాలని దానికోసం ఒక కార్యక్రమం రూపొందించాలని సూచించారు. రయితులకు యీ మందులు సహకార సంస్థల ద్వారా ఆగ్రో ఇండస్ట్రీస్ ద్వారా ఇప్పించాలని బాంకుల ద్వారా ఇందుకోసం రుణాలు ఇప్పించాలని కోరినారు. భారత ప్రభుత్వ సన్మత సంరక్షణ శాఖవారికి యీ మందులు వ్యాప్తి చేయడానికి వరి, పత్తి మొదలయిన పైరులకు యీ కలుపు పట్టకుండా మందులు ఉచితంగా ఇచ్చారు. 1973-74 సంవత్సరానికి ఉచితంగా మందులు ఇచ్చారు. 85,750 లీటర్లు మందు 5,925 హెక్టారులతో ఉన్న పైరులకు ఇచ్చారు. కలుపు నివారణ మందు వాడినప్పటికీ తరువాత ఒకసారి కూలీలచేత కలుపు తీయించడం అవసరమని అనుభవంవల్ల తెలియవచ్చింది కూలీలచేత కలుపుతీయడం కన్నా కలుపు నివారణ మందులు ఉపయోగించడంవలన ఖర్చు ఎక్కువ అగు తున్నది. ఉదాహరణకు ఊటాకూర్ అనే మందు విలువ 134 రూ.లు. మరొక సారి కూలీలచేత కలుపు తీయించడానికి 34 రూ.లు అవుతుంది. మొత్తం 163 రూ.లు అవుతుంది. ఎస్ 34 అనే మందు ధర 194 రూ.లు. మరొకసారి కలుపు తీయించడానికి 34 రూ.లు. అవుతుంది. మొత్తం 228 రూ.లు అవుతుంది. కూలీలచేత కలుపు తీయిస్తే హెక్టారుకు గరిష్ట ఖర్చు 150 రూ.లు మాత్రమే. మందులవాడకంవలన ఉత్పత్తి ఎక్కువ అయ్యే ప్రభావం ఏమీ కనిపించలేదు. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కూలీలు ఎక్కువగా ఉండడంవలన కలుపు నివారణకై ఈ మందులు ఉపయోగించడంలో రైతులు ముందుకు రాలేదు. 1974-75 సంవత్సరంలో 4,780 హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో వేరుశనగ, ప్రత్తి మొదలైన వాటిలో వినియోగించుటకు ప్రతిపాదించబడింది. భారత ప్రభుత్వం సలహా ప్రకారం వరి, చెరకు, వేరుశనగ, ఇతర పైర్లలో కలుపు నివారణ మందుల ఉత్పత్తిదారుల సహకారంతో సదర్శన శ్రేణులు ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రతిపాదించబడింది. ఇట్టి సహాయానికై ఈక్రింది కంపెనీలవారు ఆమోదించారు. కలకత్తాలో ఉన్న ఆల్ ఇండియా ఆల్కహోల్ టెమికల్ కార్పొరేషను, ఆగ్రో మోర్ లిమిటెడ్, బెంగళూరు, ఇండోఫిల్ టెమికల్, బోంబే, పల్వరైజింగు మిల్సు, బోంబే, మోన్ నెంట్రో లిమిటెడ్, బోంబే. కలుపు నివారణ మందులయొక్క ఖర్చు రైతులకు సమృద్ధ మైనప్పుడు వ్యాప్తిలోనికి రాగలదు. కాని ఎరువులతో జతచేసి రైతులకు ఒత్తిడి చేయడం సమంజసం కాదు. ప్రస్తుతం కలుపు తీయు పద్ధతులు వారికి లాభదాయకంగా ఉన్నాయి. ఈ విషయంలో ఈ నెల మొదటి తేదీన అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీకి సంబంధించినటువంటి నిపుణులతోను, వ్యవసాయశాఖ అధికారులతోను చర్చించడం జరిగింది. ఈసంవత్సరం

re: Supply of weedicide in the campaign for weed control launched by Government of India.

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చినటువంటి డబ్బుతో ఉచితంగా మందులు ఇవ్వడమే కాకుండా కొంతమంది రైతులకు దానిని ఉపయోగించుటకు ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలని, ఈ డిపార్టుమెంటుయొక్క నిబ్బందికి, రైతులకు శిక్షణ ఇచ్చేటటువంటి కార్యక్రమాన్ని తీవ్రతరం చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీవారిని ఈ సంవత్సరం లాభదాయకంగా ఉండేటటువంటి మంచిచెడ్డలను శ్రద్ధగా పరిశీలించాలని కోరడం జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొంటుంది. మహారాష్ట్రలో దీనిని ఫెర్టిలైజర్లకు కలిపి ఇచ్చేటటువంటివార్తను గురించి నిన్ననే మన అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటువారు వారిని తెలుసుకుంటే అట్లాగ ఏమీ ముడిపెట్టలేదని, రైతులను ప్రోత్సహిస్తున్నామని చెప్పారు. అట్లాగే మన రాష్ట్రంలోకూడా రైతులను ప్రోత్సహించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—మంత్రిగారు రైతులకు, ఉద్యోగులకు శిక్షణ ఇవ్వాలని అన్నారు. అలాంటి శిక్షణ కేంద్రం ప్రారంభించి కొంతమంది రైతులకు ప్రయోనిగు ఇవ్వడం గురించి మీరు చేస్తున్నటువంటి ఆలోచన ఏమిటి? మొత్తం రాష్ట్రంలో ప్రయోగం చేయడం కన్నా 1, 2 జిల్లాలు సెలెక్టు చేసి ఎక్స్పరిమెంటల్ గా ప్రయోనిగు ఇచ్చేటటువంటి ఆలోచన చేస్తారా? మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం గురించి శ్రీ చొక్కరావు గారు చెబుతున్నారు, ఇది పత్రికలలో వధినవార్త. అది కరెక్టు కావచ్చు, కాకపోవచ్చు. ఆ పేరా చదివి వినిపిస్తాను.

“At present the farmers use fertilisers costing Rs. 2,100 per hectare as per the present recommendations. Weedicides take away 30 to 40 per cent Plant nutrients, the saving through weedicides in sugarcane in the State (of Maharashtra) will be about Rs. 10 crores. With an investment of Rs. 1.5 crores in weedicides about 45,000 hectares of sugarcane can be treated, which will give an additional yield of nine lakh tonnes of cane, costing about Rs. 13 crores. Thus the additional gain will amount to Rs. 23 crores.”

అని వ్రాశారు. మహారాష్ట్ర గవర్నమెంటు ఎక్స్పరిమెంటు చేస్తున్నది తమిళనాడు గవర్నమెంటు కూడా టేకప్ చేసింది. కాబట్టి మనం కూడా దీనిని టేకప్ చేసి శిక్షణ కేంద్రాలు పెట్టి కనీసం 1, 2 జిల్లాలలో ఎక్స్పరిమెంటల్ గా చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. చొక్కరావు :—అధ్యక్షా, మహారాష్ట్రకు సంబంధించి గౌరవ సభ్యులు ఇప్పుడు న్యూస్ పేపరులోనిది చదివారు. కలుపు మొక్కలు పెరగడం వల్ల పంటకు నష్టం. వేసినటువంటి ఎరువు కలుపు మొక్కలవల్ల వృధా అవుతుంది. కలుపు మొక్కలను నివారించే 1/3 లాభం ఫెర్టిలైజర్ వినియోగంలో ఉంటుందని అందరూ ఒప్పుకుంటారు. ఆ రకంగా చేస్తే ప్రొడక్ష్ను వస్తుందని అన్నారు. ఈ మందులు వేసినప్పుడు అసలు పంట మొక్కలు చావకుండా చూడాలని శ్రీ శ్రీనివాసులు రెడ్డి గారు అన్నారు. ఈ రకంపెనీల యొక్క సహకారంతో మన షిఫ్టర్లకు, రైతులకు ప్రయోనిగు ఇవ్వాలనే కార్యక్రమాన్ని తీసుకున్నాము. అధికారానికి రీసెర్చ్ వాళ్లు అందరూ కూడా ఈ విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలని

అన్నాము. ఈ మందుల వాడకం వల్ల ఎంత ఖర్చు అవుతుంది, కూలీలచేత చేయించడం వల్ల ఎంత ఖర్చు అవుతుంది అని కూడా అలోచించాలి. మన రాష్ట్రములో కూలీలసంఖ్య చాలా పొచ్చుగా ఉన్నది. కాబట్టి నిరుద్యోగభాధ ఏర్పడుతుంది. మహారాష్ట్రలో కాని, తమిళనాడులో కాని ఈ ప్రయత్నం కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి జరుగుతున్నది. అటువంటి ప్రయత్నంలో మన రాష్ట్రం కూడా ఎంతమాత్రమూ వెనుకంజ వేయదని చెబుతున్నాను. మనం ఏ జిల్లాలో ప్రోత్సహించినా పూర్వం నుంచి ఉన్న అలవాట్లను వదలలేరు. ఫలితాలు ఎలాగ ఉంటాయోననే అనుమానం కొంత ఉంటుంది. అందుచేత మాటికి నూరు మంది రైతులు ముందుకు రావడం కష్టం. కాబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు ఏ ఏ జిల్లాలలో శిక్షణ ఇచ్చి కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరుగుతుంది.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—ఇప్పుడు ఈ మందు ఖరీదు ఎక్కువ అవుతుందని అంటున్నారు. ఖరీదు తగ్గించి తయారు చేయడానికి సదుపాయాలు ఏమైనా ఉంటే అన్వేషించడం మంచిది. దీనికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర ప్రభుత్వం కొంత సబ్సిడీ ఇవ్వడం మంచిది. పెన్సిలైడ్స్కు మనం సబ్సిడీ ఇస్తున్నాము. అలాగే విటికి కూడా ఎందుకు ఇవ్వకూడదు?

శ్రీ కె. రంగదాసు :—అధ్యక్షా, ఎక్స్‌పరిమెంటల్ బేసిస్ మీద మా తాలూకాలో పెన్సిలైడ్స్ ఏర్పాటు చేస్తే దాని ఖర్చు కూడా భరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. కాబట్టి మంత్రి గారు దయతో దానిని అంగీకరించి అటువంటిది ఏర్పాటు చేస్తారా? 10.20 a.m.

శ్రీ జె. చొక్కరావు :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ ఉత్పత్తి కొన్ని కంపెనీలు ఇక్కడ చేస్తున్నాయి. కొన్ని కంపెనీలు ఇంపోర్టు కూడ చేస్తున్నాయి. మన దేశములో ఉత్పత్తి పెంచి ఇంకా ఎక్కువమంది మాన్యువ్‌లర్స్ దీనిని చేపట్టేటటువంటి కార్యక్రమాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వము చేస్తున్నది. ఈ మందులు కావలసిన వారికి అవి సరఫరాచేయడానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏమి సహాయము చేయవలెనో అది చేయడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. రంగదాసుగారు చెప్పినట్లుగా వారి తాలూకాలో దానికయ్యే ఖర్చు పెట్టుకొనడానికి ఆ ప్రభులు సిద్ధంగా ఉన్నారని చెప్పారు. మరి వారికి డిపార్టుమెంటల్ సహకారము అన్ని విధాలుగా కలిగించడానికి ఏర్పాటు చేస్తాము. మందులు వారు కొనుక్కోంటే మంచిది. ఫ్రీగా కొంత మందికి మాత్రం యివ్వడం జరుగుతుంది. అది ఏయే జిల్లాలకు అలాట్ మెంట్ అయిందో లేదో తెలియదు. కాకపోతే వారి తాలూకాలోను, ఇతర చోట్ల కూడ, ఎవరైనా రైతులు వాగు డబ్బు పెట్టుకొని ప్రోత్సహితో వస్తే ఆ విధంగా వచ్చినవారికి 1, 2 డెమాన్ స్ట్రీషన్స్ ఇవ్వడంలోను, సహాయం చేయడంలోను డిపార్టుమెంటు తప్పకుండా తోడ్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

PAPERS LAID ON THE TABLE,

Amendment to Rules for the Supply and Distribution of Stamps
(G.O.Ms. No. 364, Revenue dt. 9-4-1974)

Sri M. V. Krishna Rao :—Sir, on behalf of Chief Minister I beg to lay on the Table a copy of the amendment issued to Rule 20 of the

Rules for the supply and distribution of stamps in G.O.Ms. No. 364 Revenue dated 9th April, 1974 and published at pages 178-179 of the Rules supplement to Part-II of the Andhra Pradesh Gazette dated 30th May, 1974, as required under section 75-A (2) of the Indian Stamp Act.

Mr. Deputy Speaker:—Paper laid on the Table.

Amendments to Rules for the Supply and Distribution of Stamps
 (G.O.Ms. No. 362, Revenue, dt. 9-4-1974)

Sri M. V. Krishna Rao:—Sir, on behalf of the Chief Minister I beg to lay on the Table a copy of the amendments issued to the Rules 30 and 39 of the Rules for the supply and distribution of stamps as in force in the State in G. O. Ms. No. 852 Revenue dated 9th April, 1974, and published at page 158 of the Rules Supplement to Part II of the Andhra Pradesh Gazette dated 23rd May, 1974 as required under Sec.75-A(2) of the Indian Stamp Act.

Mr. Deputy Speaker:—Paper laid on the Table.

Amendment to A.P. Public Service Commission Regulations 1963.
 (G.O.Ms. No. 110 G.A. (Ser-A) Deputy dt. 18-2-1974)

Sri M.V. Krishna Rao:— Sir, On behalf of the Chief Minister I beg to lay on the Table in compliance with the requirements of Clause (5) of article 320 of the constitution of India, the amendment made to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations 1963 under the Proviso to clause (3) of that article and Published in the Notification issued in G.O.Ms. No. 110, General Administration (Ser.A) department, dated 18-2-1974.

Mr. Deputy Speaker:—Paper laid on the Table.

Rule Specifying certain items as forest produce.

(G.O.Ms. No. 121 Forest & Rural Department. dt. 29-4-1974)

Sri Sagi Suryanarayana Raju:—Sir, I beg to lay on the Table on behalf of the Chief Minister, a copy of the rule specifying certain items as forest produce issued in G.O.Ms. No. 121, Forests and Rural Development, dated 29th April, 1974 to the Andhra Pradesh Forest Act, 1967 and published in the Andhra Pradesh Gazette Part-I dated 16th May, 1974 at page 659 as required under sub - section (3) of Section 68 of the Andhra Pradesh Forest Act, '67.

Mr. Deputy Speaker:—Paper laid on the Table.

GOVERNMENT BILL

The Andhra Pradesh (Telangana Area) Eunuchs (Repealing)
Bill, 1974.

Sri M. V. Krishna Rao:—Sir, on behalf of the Chief Minister I beg move "that leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Telangana Area) Eunuchs (Repealing) Bill, 1974."

Mr. Deputy Speaker:—Motion moved.

(Pause)

The question is:

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh (Telangana Area) Eunuchs (Repealing) Bill, 1974"

The motion was adopted and the Bill introduced.

Voting of Demands for 1974-75

Demand No. XXVIII - Tribal Welfare-Rs. 7,04,79,200.

The Minister for Social Welfare (Sri B. Sriramamurthy) :- Sir, on behalf of the Chief Minister, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,04,79,200 under Demand No. XXVIII-Tribal Welfare,"*

Demand No. XXVII - Social Welfare-Rs. 16,129,54,800

Sri B. Sriramamurthy :- Sir, on behalf of the Chief Minister I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 16,29,54,800 under Demand No. XXVII - Social Welfare."

Demand No. XXIX - Women and Child Welfare-Rs. 75,97,700

The Minister for Women Welfare (Smt. M. Lakshmi Devi) :- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 75,97,700 under Demand No. XXIX Women and Child Welfare,"*

Mr. Deputy Speaker :- Motions moved :

Now members will move the cut-motions.

Motions for Reduction of Grants

Demand No. XXVII—Social Welfare Rs 16,29,54,800.

Sri B. Rama Sarma :- Sir, I beg to move:

by To reduce the allotment of Rs. 16,29,54,800 for Social Welfare Rs. 100

గిరిజనులకు కావలసిన పరపతిసౌకర్యాలను జ్యోతికులనుండి గాని సహకార సంస్థలనుండిగాని తక్కువ వడ్డీతో ఇవ్వలేని ప్రభుత్వ విధానానికి వ్యతిరేకముగా

Mr. Deputy Speaker :- Cut motion moved.

Sri Ch. Parasurama Naidu :- Sir, I beg to move:

by To reduce the allotment of Rs. 16,29,54,800 for Social Welfare Rs. 100

In view of the unsatisfactory nature of the facilities and amenities for the socially and educationally backward classes.

Mr. Deputy Speaker :- Cut motion moved.

Demand No. XXVIII—Tribal Welfare Rs. 7,04,79,200

Sri Ch. Parasurama Naidu :- Sir, I beg to move:

by To reduce the allotment of Rs 7,04,79,200 for Tribal Welfare Rs. 100

*See appendix for Explanatory notes furnished to the House by the Ministers.

In view of the unsatisfactory nature of the working of the Department

Mr. Deputy Speaker :—Cut-motion moved.

Demand No. XXVII—Social Welfare Rs. 16,29,54,800

Sri N. Venkata Ratnam :—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 16,29,54,800 for Social Welfare
by Rs. 4.800

For failure to check dastagi officers.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved

Demand No. XXVIII—Tribal Welfare 7,04,79,200

Sri M. Nagi Reddy :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 7,04,79,200 for Tribal Welfare
by Rs 100

గిరిజనుల సమస్యలను పరిష్కరించలేని ప్రభుత్వ వ్యతిరేక విధానానికి వ్యతిరేకముగా.

Mr, Deputy Speaker :—Cut-motion moved

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీశాయి :—అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటులో ఈ పెడ్యూల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టు మెంటుకు రు. 11,26.44,800 లు కేటాయించారు. దీనికి ముందు ఏమి ప్రాకారంలే ఒక కోటి రూపాయలు ఇదివరకు ఉన్నటువంటిది ఇప్పుడు పెంచారని. ఆంధ్ర, తెలంగాణా ఒకటైన తరువాత జరిగిన పెరుగుదలను బట్టి చూస్తే ఇది పరిపూర్ణ. ముఖ్యంగా ఈనాడు పెడ్యూల్ కాస్టు అండ్ ట్రైబు మొత్తము దేశములో 1-5 ఉన్నారు. అంత పెద్ద ఎత్తున ఉన్నారు. నిజంగా ప్రభుత్వము వీళ్లకు కావలసిన అవసరాలు ఇచ్చి వీళ్ళను సుఖంగా పెట్టాలని అనుకొన్నట్లయితే, మరి ఈ ట్వైన్ సిటీసులో వీరి పరిస్థితి చూచినట్లయితే చాలా దారుణంగా ఉన్నది. వీరు, రైతులు, వీళ్ళే నిజంగా కష్టపడేటటువంటివారు. వీరు ఎంతో కష్టపడి, చెమటోడ్చి, రక్తాన్ని నీరుచేసి బ్రతికేటటువంటి పరిస్థితిలో వారికి ఒకొకమారు అన్నము కూడ లేకుండాపోతుంది. ఎడనక, వానక కష్టించి ఈ దేశాన్ని పచ్చగా నీరు పెడుతున్నారంటే మరి వారికి ఏమి సుఖము ఉన్నది. తినడానికి తిండి లేదు. కట్టుకోడానికి గుడ్డలేదు. ఉండడానికి చోటు లేదు. ఈనాడు వీళ్ళకు న్యాయమునేదే జరగడంలేదు కోర్టులో న్యాయములేదు. ఈ దేశములో కూడ వాళ్ళకు న్యాయంలేదు. అంతే కాకుండా ఎకనామిక్ల వీరు చాలా బ్యాక్ వర్డు, స్టోపియల్ కూడా వీరిని చాలా దూరంగా వెదు తున్నారు. వాళ్ళకు ముట్టుకొంటే ఎక్కడ మాడిపోతామో ఏమవుతామో అనే భావముతో వాళ్ళను దూరము పెడుతూఉంటారు.

Under Art. 15 of the Constitution of India clause (4) of the said Article it has been stated to the following effect :

“Nothing in this Article shall prevent the State from making any special provision for the advancement of any educationally and socially backward classes of the citizens or the Scheduled Castes or Scheduled Tribes.”

Under Art. 16 which deals with equality of opportunities, it has been stated to the following effect :

“Nothing in this article shall prevent the State from making any provision for the reservation of appointments or posts....”
 ఇక పోస్టువిషయంలో, వీళ్ళకు 14 పర్సెంటు ఇవ్వాలి. ఇది మినిస్టరుగారికి ఛాలెంజ్ అనుకోవాలి. చెప్పమనండి డిపార్టుమెంట్ వైజ్ గా, ఏయే డిపార్టుమెంటులో ఈ విధంగా వారికి ఇస్తున్నారనేది. సెక్రటేరియట్ లో ఒక పర్సెంటు కూడా వారికి ఇవ్వడంలేదు వాళ్ళు చదువుకొన్నా, వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వటంలేదు. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ చేంజ్ లు కూడా వారికి సెపరేట్ గా ఉండాలి ఇప్పుడు ఉన్న ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ చేంజ్ లు పెడ్యూర్డ్ కాస్ట్ వారి పేర్లు పంపించటంలేదు. ఆ ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ చేంజ్ వారికి పేర్లు పంపాలనే ఉద్దేశం లేదు. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ చేంజ్ లలో కరప్షన్ ఉంది. డబ్బు ఎవరు ఇస్తే వారి పేర్లు పంపిస్తారు. పెడ్యూర్డ్ కాస్టు పోస్టులు ఎన్నో వున్నావి వాటిలో కెస్టు హిందూస్ యే ఉన్నారు. మన కాన్స్టిట్యూషన్ ప్రావీన్ అయి 24 సం.లు అయినది. అందులో యీ పెడ్యూర్డ్ కాస్టు వారికొరకు చెప్పబడిన ప్రొవిజన్స్ ఇంతవరకు అమలుజరపలేదు. మన దేశంలో 150 మిలియను పాపులేషన్ లో వన్ ఫోర్తు పాపులేషన్—యీ పెడ్యూర్డ్ కాస్టు పెడ్యూర్డ్ ట్రయిబ్స్ ఉన్నారు. వారికొరకు ఇప్పుడు కేటాయించిన డబ్బు చాలా తక్కువ. అసలు—యీ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంట్ నే అన్ టచబుల్ గా పెట్టారు జిల్లాలో ఒకే సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్ ఉంటారు. ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంట్ లో రూరల్ కు ఒక ఆఫీసర్, అర్బన్ ఏరియాకు ఒక ఆఫీసర్ ఉంటారు కాని జిల్లాలో ఒకే సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్ ఉన్నారు. ఆయనే మొత్తం పని అంతా చేయాలంటే కష్టము. అతడికింద సూపరింటెండెంట్స్ లేరు. ముగ్గురు ఎల్.డి.సి.లు, ఇద్దరు యు.డి.సి.లు ఉంటారు. కనీసం అక్కడ ఎకౌంటెంట్ కూడా లేదు. అక్కడ ఎన్నో హాస్టల్స్ ఉన్నవి. మనం ఎంతో డబ్బు ఇస్తున్నాము. ఆ డబ్బు ఎట్లా ఖర్చవుతున్నది, సక్రమంగా లేదా, అని చూడటానికి—ఆ ఎకౌంట్స్ వాయిటానికి అక్కడ ఎకౌంటెంట్ లేదు. ఆ డిపార్టుమెంటును అన్ టచబుల్ గా చూస్తున్నారు. అసలు యీ డిపార్టుమెంట్ ఎడలనే అన్ టచబులిటీ ఉంది పెడ్యూర్డ్ కాస్టు వారికి మేము భూములు పంచిపెడుతున్నామని ప్రభుత్వం పెద్ద పెద్ద మాటలు మాట్లాడుతున్నారు. ఎక్కడ భూములు పంచారు? ఎక్కడైనా భూమి పంచిన్నా—వారికి ఏ విధమైన భూములు పంచుతున్నారు? గుట్టలు, రాళ్లు, రప్పలు, బండలు ఉన్న భూములిచ్చి—అవి సేద్యం చేయమంటున్నారు. ఏదో వాళ్ళ కళ్ళనీళ్లు తుడిచే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు తప్ప—నిజంగా వారికి సహాయం చేయాలనే ధోరణిలో ప్రభుత్వం సహాయం చేయటంలేదు, వాళ్లు—బదులేల సంవత్సరాల క్రితం ఎట్లా ఉన్నారో ఇవాళ ఎట్లాగే ఉన్నారు. మీరు జిల్లాలకు, తాలూకాలకు పోయి చూడండి. ఇప్పటికీ వాళ్ళను దూరంగా పెడుతున్నారు. వారికి వెల్స్ వేరు. మాదిగవాడికి ఒక బావి. మాలవాడికి ఒక బావి. ఈ విధంగా పెట్టటం ప్రభుత్వం వాంటెన్ గా చేస్తున్నది. ఈ పొలిటికల్ రిజర్వేషన్స్ పోవాలని అంటున్నాము. పొలిటికల్ రిజర్వేషన్స్ ఉండటంవల్ల—వీరిని బానిసత్వంలోకి తీసుకువస్తున్నారు. డాక్టర్ అంజెక్కర్ యీ పొలిటికల్ రిజర్వేషన్స్—10 సంవత్సరాలు ఉండాలని పెట్టారు.

10-30 a.m.

20 సం.లు అయినా ఇంకా యీ పొలిటికల్ రిజర్వేషన్ పోదు. ఈ పొలిటికల్ రిజర్వేషన్ పోనంతవరకు— యీ జాతికి బానిసత్వం పోలేదు. నేటికి ఇంకా వారిని బానిసలుగానే చూస్తున్నారు. ఇక్కడ సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ గారు ప్రెజిడెంట్ లేకుండా ఉన్నది ఉన్నట్లుగా చెప్పారు. వారు కూలి ఎక్కువ చేయమంటే వారి గుడిసెలు తగులబెట్టారట. వీరి దగ్గర తుపాకులు ఉన్నవి వారి దగ్గర ఏమీ లేవు. వారికి కట్టుకోటానికి గుడ్డ లేదు. తినడానికి తిండి లేదు ఉన్న గుడిసె తగలబెడితే — వాళ్లు తిరిగి గుడిసె కట్టుకోటానికి ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో చూడండి. 100 గుడిసెలు తగులబెట్టారంటే — ఇప్పుడు వారి సంసారాలు ఎట్లా నిలబడాలి? ఎక్కడ ఉండాలి? గవర్నమెంట్ వారికి ఇండ్లు కట్టినామంటున్నారు. ఎటువంటి ఇండ్లు కట్టిస్తున్నారు? సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్ట్ మెంట్ నుండి — 1800 రు.లతో ఒక ఇల్లు ఎట్లా అవుతుంది? 1800 రు.లు ఒక్క పౌండేషన్ లేవటానికి సరిపోదు. 1800 రు.లతో ఒక ఇల్లు ఎట్లా కట్టటానికి విలవిలువుంది? ఆ కట్టే ఇళ్లు సొరంగంలాగా ఉంటున్నవి. అందులో ఇద్దరు మనుష్యులు పడుకోటానికి లేదు. వారు బయట పడుకోవాలి. అడ్డంగా పడుకోటానికి వీలులేదు. అడ్డంగా పడుకోవాలంటే కాళ్లు నరుక్కోవాలి. ఎవరు ఆ డిజైన్ ఇచ్చారు? ఆ ఇళ్లు కూడ ఊరి బయట కడుతున్నారు వారి గాలి వీరిని సోకకూడదు అన్నమాట. మాకు సెపరేట్ గా ఊరిబయట ఇళ్లు కడుకున్నారు. అట్లాగే మాకు సెపరేట్ ఎలక్ట్రలిటీ రోల్స్ కావాలి. రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ జరిగినపుడు—డా. ఆంబేద్కర్, జిన్నా, మహాత్మాగాంధీని పిలిచినపుడు ఆంబేద్కర్ ఇదే చెప్పారు. మేము మీ మాదిరిగా ఉండాలని అనుకొంటున్నాము, మీ మాదిరిగా శుభ్రంగా ఇళ్లలో ఉండాలనుకొంటున్నాము. మీ దేవుడే మా దేవుడని అనుకొంటున్నాము. కాని దేవుడు మీకు ఉన్నాడనిగాని మాకు లేదు. అందుచేత డా. ఆంబేద్కర్ మాకు సెపరేట్ ఎలక్ట్రలిటీ రోల్స్ కావాలని చెప్పారు. గురు ఊరు బయట మాకు వేరుగా ఇళ్లు కడుతున్నప్పుడు — మాకు అన్నీ వేరుగానే మీండాలి. మాకు ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్చేంజ్ వేరుగా ఉండాలి. పోలీసు వేరుగా ఉండాలి. మీరు చెప్పినట్లుగా పోలీసువారు మీ మాట వింటున్నారు. మీరు డబ్బు ఉస్తున్నారు. కాని యీ షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ వారు ఏమి ఇస్తున్నారు? వీరు ఇన్నీళ్లు కారుస్తున్నారు. మీకు ఉన్నది డబ్బు. వీళ్లకు ఉన్నది కన్నీళ్లు. వీరు ఉవిధంగా బాగుపడతారు. ఎన్ని సంవత్సరాలకు బాగు పడతారని అడుగుతున్నాను. ఈ ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చి 7 నెలలు అయినది. వారికి నేను చెప్పినవి ఎన్నో కన్నవి ఒక్కటి కూడ పూర్తికాలేదు. వారికి ఇండ్లు కట్టినామన్నారు. వారు ఏడిసెలు వేసుకొంటే పీకిస్తున్నారు. ఇవాళ మళ్ళీ గుడిసె కట్టు కోవాలంటే— కత్తెల ఖరీదు, బొంగుల ఖరీదు ఎట్లా ఉన్నదో చూడండి. ఇవాళ పోలీసులు వారి బొంగులు కత్తెలు తీసుకుపోయి అమ్ముకొంటున్నారు. మళ్ళీ కేసులు పెడుతున్నారు. గొప్పవాడు బిల్లింగ్ కట్టుకొంటే— ఆ బిల్లింగ్ ఊడబీకటానికి యీ ప్రభుత్వానికి దమ్ములులేవుగాని బీదవాడి ఇళ్లు ఊడబీకటానికి మీకు దమ్ములు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు కత్తెక్కురుగా ఉండిన వేణుగోపాల్ అప్పుడు సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్ట్ మెంట్ డైరెక్టరుగా ఉన్నారు. ఆయన సంజీవయ్యగారి డెత్ యానివర్సరీ టైమ్ లో 50 లక్షల రూ.లు యీ షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ వారికొరకు పెట్టారు. ఈ షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ఉన్నది. 57 లక్షలు. మనిషికి తలకు ఒక రూపాయి రాదు. జిల్లా పరిషత్ లు,

పంచాయితీ సమితులు 15 పబ్లింట్ వీరికి ఖర్చు పెట్టారంటే వీరికి కానీ ఖర్చు పెట్టటం లేదు. ఇప్పుడు పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ఫ్రై నాన్స్ కార్పొరేషన్ తీసుకువచ్చారు. చాలా సంతోషము. అయితే తెలంగాణాకు 10 లక్షలు, 38 లక్షలు రాయలసీమకు—ఇచ్చారు. 10 లక్షలు ఇస్తే—మనిషికి ఒక రూపాయి కూడా రాదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ వారిని పైకి తీసుకురావాలని మీ మనసులో అనుకుంటే—అన్ని విధాలా వారికి సహాయం చేయాలి, నిజానికి వారు బ్రతకాలంటే వారికి భూమి కావాలి. ఒక్క భూమి ఇస్తే సరిపోదు. దానితోబాటు పశువులు—

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అధ్యక్షా, ఆ పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ఫ్రై నాన్స్ కార్పొరేషన్ లో వారు మెంబరు. తెలంగాణాకు 40 లక్షలు ఇచ్చాము. 10 లక్షలు అన్నది తప్పు లెక్క.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ఇక్కడనే డైరెక్టర్ ఉన్నారు. తెలంగాణాకు ఇచ్చింది 10 లక్షలు మాత్రమే. నేను చెప్పింది కరెక్టు. అబద్ధము చెప్పను. ఇచ్చింది 10 లక్షలు కావాలంటే నేను ప్రూవ్ చేస్తాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఈ మధ్య-ఆ 10 లక్షలు-40 లక్షలకు ఎన్ హాన్స్ చేశారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అధ్యక్షా, సి. వి. కె. రావుగారు మెంబర్ కాదు. దాంట్లో ఆమె మెంబరు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఇక్కడ ఆఫీసర్స్ ముఖ్యమంత్రిగారికి పొర పాటు చెప్పారేమో, అట్లా చెప్పకూడదు. నేను ఆ ఫ్రై నాన్స్ యల్ కార్పొరేషన్ కు డైరెక్టర్ ను, నాకు తెలుసు. రెండవ 10-40 a.m. పేజీలో వెల్ ఫేర్ ఆఫ్ పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ అని యిచ్చారు. వారికి ఏమి వెల్ ఫేర్ యిస్తున్నారో, ఎటువంటి వెల్ ఫేర్ వారికి చేస్తున్నారో నాకు తెలియడం లేదు. ఇంట్లు కడుతున్నారు. నా పరియాలో కట్టిన ఇంట్లు కూలి పోయినాయి. ఈ విధంగా డబ్బును దుర్వినియోగం చేయడం బాగా ఉండదు. ప్రభుత్వం కట్టే ఇళ్లు వారు వారి పిల్లలు ఉండేలాగా కట్టించండి. వారికి పశువులు ఉంటాయి. గడ్డి ఉంటుంది. మేత ఉంటుంది. అవన్నీ ఎక్కడ పెట్టుకోవాలి. ఈ నాటికి వారికి బరియల్ గ్రౌండ్స్ లేవు వాళ్లు స్నానం చేయాలంటే స్నానం కొట్టిలుకూడ కట్టించకుండా ఉండే ధోరణిలో యున్నది. వారికి లెట్రిన్స్ లేవు. ఎక్కడికి పోవాలి ఏమి చేయాలి. ఆ సంగతికూడ గట్టిగా చూడాలి. నంబర్ ఆఫ్ హౌసెస్ కన్స్ట్రక్ట్ చేశాము అన్నారు. ఇదంతా ఫాల్స్ రిపోర్టు అనుకుంటున్నాను. ఈ రిపోర్టులో నాకు అయితే సరిగా కుదరడంలేదు స్కూల్స్ లో ఫీజ్ కలెక్ట్ చేయకూడదని అన్ని స్కూల్స్ కు ఆర్డర్ యిచ్చాము అంటున్నారు. మొన్న ఎడ్యుకేషన్ డిమాండ్ వచ్చినప్పుడుకూడ చెప్పాను. కాన్స్ట్రెట్ స్కూల్స్, మిషనరీ స్కూల్స్ లో వారు, మీరు మూడు రూపాయలు వసూలు చేయాలని యిచ్చినా పిల్లకు 14 రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. టేక్స్ ఇస్తున్నామంటున్నారు, ఆవన్నీ వారికి చెందడం లేదు. మిషనరీ స్కూల్స్ లో

వారు కాజేస్తున్నారు. ఇన్ కం పర్ యియర్ రు. 8,600 లు పెట్టారు. టి. పి. లు, సి. పి. లు పెంచుతున్నాము. అప్పుడు అన్నిటి ధరలు పెరుగుతున్నాయి. అందుచేత వారికి యిన్ కం రు. 8,600 ఉంటే కుదరదు. అన్నీ పెరిగినాయి కనుక ఆ ప్రకారంగా గవర్నమెంటు పెంచితే బాగా ఉంటుంది. ఎట్ లిస్ట్ రు. 8,000 చేయాలని మీతో మనవి చేసుకుంటున్నాను. సోషల్ వెల్ ఫేర్ హాస్టల్స్ ఉన్నాయి. ప్రైవేటుగా పెట్టిన హాస్టల్స్ అన్నీ బోగస్ గా నడిపించారు. ఒక్కొక్కరికి 10, 20, 30 హాస్టల్స్ ఉంటే అవన్నీ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తే అవన్నీ తీసివేసినారు మొన్ననే యిక్కడ పెద్ద గొడవ జరిగింది పిల్లలందరిని హాస్టల్ నుంచి బైటకు వెళ్లగొట్టారు. ఉండడానికి చోటు లేకుండా తినడానికి తిండిలేక కలెక్టరు ఆఫీసుకు పోతే పోలీసుచారి చేత కొట్టించితే అది అసెంబ్లీలో తీసుకువచ్చాము. ఇటువంటివన్నీ జరుగుతున్నాయి. పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ వారికి మేము ఏదో చేస్తున్నామంటున్నారు. డిగ్రీ కాలేజీలో చదువుకోనే పిల్లలకు ఎటువంటి సహాయం చేస్తున్నారని అడుగుతున్నాను. పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ సర్టిఫికేట్స్ ఎమ్. ఎల్. ఎస్. యివ్వాలి. డిగ్రీ పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ ఎమ్. ఎల్. ఎస్. యివ్వాలి నా? వేరే వాళ్లు కూడా యివ్వాలి నా? కొన్ని యిన్ ఫ్రెన్ సెన్స్ చీఫ్ మినిస్టర్ గారికి యిచ్చాను సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ గారికి ఇచ్చాను. ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టరుగారికి ఇచ్చాను. పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ వారి పేరుపైన మార్వాడివారు, కోమటివారి పిల్లలు ఈ విధంగా పెద్ద పెద్ద ఇంటి పిల్లలకు మెడిసిన్ లో హరిజన్స్ అని స్కాలర్ షిప్స్ యిస్తున్నారు. డై రెక్టర్స్ కు, డిప్యూటీ డై రెక్టర్స్ కు ఈ సంగతి తెలుసు. తెలిసినాకూడా ఏమి యాక్షన్ తీసుకోలేదు ఇప్పుడు ఏమి యాక్షన్ తీసుకోబోతున్నారు. కన్ స్ట్రక్ షన్ ఆఫ్ బిల్డింగ్స్, రెడ్డి హాస్టల్ యున్నది ఎంత బాగా కన్ స్ట్రక్ షన్ చేసుకొన్నారు? అక్కడ పిల్లలు ఉండడానికి తావు, భోజన సౌకర్యాలు అన్నీ నడిపిస్తున్నారు. వైశ్య హాస్టల్స్ ఉన్నాయి. వాళ్ళకు అన్నివిధాల సుఖంగా పెట్టివున్నారు. మరి పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ పిల్లలు పశువులా ఏమి అని అడుగుతున్నాను. మినిస్టర్ గారు బాగా ఆలోచించాలి. వారు కూర్చుండి చదువుకోడానికి స్థలం లేదు. పడుకోడానికి స్థలం లేదు. మొజంజాహి మార్కెట్ ఎదురుగా వుండే హాస్టల్ నేను చూశాను. అక్కడ 10 మంది పడుకుంటే 10 మంది కూర్చుని చదువుకోవాలి. కుక్కలకు వేసినట్లుగా చిప్పలో ఇంత అన్నం వేసి వారు పోస్తున్నారు. పెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ పేరు పాడు చేయడానికి కాకపోతే వారికి ఏమి చేస్తున్నారు గవర్నమెంట్ లాండ్సు ఉన్నాయి. దొంగలు తీసుకుంటున్నారు. గవర్నమెంట్ లాండ్ అంతా తినేస్తున్నారు. ఆ భూమిని తీసుకొని వారికి బిల్డింగ్స్ కట్టండి. ప్రతి పిల్లవాడికి ఒక నులక మంచం యివ్వండి. తేబిల్ కుర్చీ యివ్వండి వారు నిజంగా మనుష్యులని అమకుంటే చదువుకోదలచుకొన్నవారికి ఈవిధమైన సౌకర్యం చేయండి. మాకు మెహర్బాని అవసరం లేదు కాన్ స్ట్రక్షన్ వల్ రైట్స్ వున్నాయి కాబట్టి అడుగుతున్నాము. ఆ రైట్స్ ను చక్కగా చేస్తే చాలు. అంతకన్న ఎక్కువ అవసరం లేదు. ఈ గవర్నమెంట్ కు ఎంత చెప్పినా చెవిటివాని ఎదుట శంఖు ఊదినట్లే. టెక్స్ట్ బుక్స్ లో నేషన్ లిడర్స్ ఫోటోలు వేస్తూ వుంటారు. అంబేద్కర్ ఫాదర్ ఆఫ్ ది నేషన్ సిమ్యూషన్ ఆ సంగతి మన అందరకు తెలుసు. ప్రభుత్వం ఎందుకు

పార్టీయాలిటి చూపిస్తున్నారు. మెడ్యూల్ కాస్ట్ అంటే అన్నదమ్ముల లెక్క అంటారు. కాని ఊరుపైట పెడతారు ఎత్తుమీస పెడితే గాలి తగులుతుందేమో నన్నట్లుగా. లెక్స్ బుక్స్ లో వేరే నేషనల్ లీడర్స్ లాగా యికని పేరుకూడ అందులో ఉండాలని చెబుతున్నాను. స్కాలర్ షిప్స్ ఫస్ట్ క్లాస్ పిల్లవాడికికూడ తెలంగాణాలో ఇచ్చేవాళ్ళం. అది పోయింది. ఎప్పుడో ఏర్పరచిన అదే స్కాలర్ షిప్స్ అంటే కదరదు ఇప్పుడు అన్ని ధరలు పెరిగినాయికనుక స్కాలర్ షిప్స్ కు ఇచ్చే డబ్బు పెంచాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. లాండ్ సీరింగ్ లో మిగులు భూమి అంతా వీరికే యిస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మిగులు భూమి పెద్ద భూస్వాముల దగ్గర తీయాలి. ఇప్పటికే వారు అంతా పంపిణీ అయిపోయి ఉంటుంది. ఎంత మిగులుతుందో? ఇస్తామని చెబుతున్నారు. ఆ భూమి ఫ్రీ ఆఫ్ కాస్ట్ యిచ్చాలి మెడ్యూల్ కాస్ట్ రైతు దగ్గర డబ్బు లేదు. తినడానికే వాళ్లకు లేనప్పుడు డబ్బు చెట్టి కొనే పరిస్థితిలో వాడు ఉంటాడా? కాబట్టి మీరు వాడికి ఏ విధంగా యివ్వడమవుతున్నాడు? ఎద్యుకేటెడ్ ఎంప్లాయిమెంట్ తీశారు. ఆ డై రెక్టర్ ఆఫీసుచుట్టూ తిరగడమే సరిపోతుంది. బస్ ఫేర్స్ కూడ పెరిగినాయి. వారు ఖర్చులకే పోకుండా ఉన్నారు, ఆ స్కీమ్స్ ఒకటి కూడా పూర్తికాదు. ఏవో రేషన్ పాప్స్ యిస్తాము అంటారు. రూ. 1500 వీడు పెట్టుకోవాలి. మూడు, నాలుగు నెలలు తిరగాలి. జ్యంకునుంచి అప్పులు యిప్పిస్తామంటారు. ఇవన్నీ కానిపోని పనులు. స్పెసిఫిక్ గా వాటిని గురించి ఏమీ చేయదలచు కున్నారో చెప్పాలి. అంబేద్కర్ కాలని కట్టాలని వాకర్ ఛౌస్ లో గవర్న మెంట్ లాండ్ అడిగారు. ఆ గవర్న మెంట్ లాండ్ గవర్న మెంట్ సర్వెయ్స్ కు యిచ్చారు. This Mrs. Revelle, I. A. S., Deputy Secretary, Education was allotted two acres of land. అక్కడ రెండు ఎకరాల భూమి రెవలేకి యిచ్చారు ఇది పర్సనల్ గా చెప్పాను. అంతేకాకుండా డిప్యూటీ కలెక్టర్స్ వారు వీరు ఈ భూమిని కాజేసి యున్నారు. పెద్ద పాప్ బిల్డింగ్స్ కట్టుకొని ఉన్నారు. అంబేద్కర్ నగర్ కాలనీకి లక్ష్మారెడ్డి కలెక్టరుగా ఉన్నప్పుడు యివ్వడం జరిగింది. ఆయన పోయిన తరువాత రామారావు వచ్చాడు. అందులో 2,000 చ. గ.లు ఈవిడకు యిచ్చారు. ఈవిడ పాప్ బిల్డింగ్ కట్టుకుని యున్నది ఇంకా అక్కడవుండే లాండ్స్ వాళ్లువీళ్లు ఆందరు తీసుకొని ఉన్నారు. దానివిషయంలో శ్రద్ధతీసుకొని ఆ లాండ్ అంబేద్కర్ నగర్ కు యిచ్చాలని చెబుతున్నాను. ఈ వుమెన్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు, ఇది హోప్ లెస్ డిపార్టుమెంట్, ఎందుకంటే-ఈ సేవికాన్, ముఖ్య సేవికాన్ డిస్ట్రిక్టులో ఏమి చేస్తారు? తాలూకా 10-50 a.m. లకు పోవడానికి వారికి వెహికల్స్ లేవు. వారింక ఏమి పని చేయగలరు? ఇక్కడ మినిస్టర్ కూర్చుని వున్నది. ఆమె తెలంగాణా డిస్ట్రిక్టు, తెలంగాణా తాలూకాలు, తెలంగాణా విలేజెస్, మహిళా సమాజాలు ఎన్ని చూసినది? నా పరియాలో ఆ వెల్ ఫేర్ కమిటీలో నేను కూడా ఒక మెంబరుగా వున్నాను. అక్కడకు పోయినప్పుడు కూర్చుని వస్తాము తప్ప, పోవడానికి రావడానికి వంద ఊపాయలు

ఖర్చు తప్ప యింకేమీ లేదు చానివల్ల అయ్యేదేమీలేదు. జిల్లా పరిషత్తు నుంచి ఎమౌంట్ యివ్వమంటే వారు సగం యిస్తామన్నారు. బిల్డింగ్ కట్టాలంటే డబ్బు లేదంటారు, పనులన్నీ అట్లానే ఆగిపోయివుంటాయి. ముఖ్య సేవికాన్, సేవికాన్ వారంతా అక్కడకు వెళ్లి పనులు చేయాలి. కాని వాళ్లు పోలేరు. అక్కడ డై రెక్టర్స్ వుంటారు. మొత్తం మీద యిదంతా వేస్ట్ అనుకుంటాను. అంతటికీ కలిపి యీ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డై రెక్టరు ఒకరు వుంటే సరిపోతుందని నేననుకుంటాను.

తరువాత, ఇప్పుడు జరుగుతున్న ఎట్రాసిటీస్ గురించి నేను యీ సందర్భంలో చెప్పవలసివున్నది. 'I will take this opportunity and place before you some of the pressing problems. You are aware that in August, 1973 there was a dispute regarding wages for agricultural labour in the Palamkur village in which a Harijan boy was killed. వేజెస్ విషయమై వచ్చింది. వేజెస్ సరిపోవడం లేదంటే, ఆ సందర్భంలో పోలీసును పిలవడం, పోలీసు ఫైరింగులో అక్కడ ఒక అబ్బాయి చనిపోవడం తెలిసిందే. ఇటువంటి అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి.

ఆ తరువాత, యీస్టు గోదావరి డిస్ట్రిక్టు, తుని తాలూకా, కోటనాడూరు అనే విలేజ్ లో ఒక యస్.సి వర్కర్, సచ్చాల సత్యం, రిపబ్లికన్, ప్రెసిడెంటు కూడా యీస్టు గోదావరి డిస్ట్రిక్టుకు. అక్కడ కాస్ట్-హిందూస్, పెద్ద భూస్వాములు ఆక్రమించుకున్న భూమి వుంది; అది పేదవాడికి యివ్వమని అడిగితే అతను చిన్న మనిషి కూడా కాదు. రి అడుగుల 2 అంగుళాలు వుంటాడు. తీసుకుపోయి ఆయన్ను చంపేశారు. Modukur; landlords have attempted to burn alive an innocent S. C. youth on false charge of theft which occurred last year. He was kept in a dark room. గత సంవత్సరం సవంజరులో జరిగింది. మూడురోజులదాకా వాడిని డార్క్ రూంలో వుంచి అన్నంలేకుండా, మంటపెట్టారు. వాడు కాలిపోయే పరిస్థితి వచ్చింది పక్కనవున్నవారు వెళ్లారు. One Harijan women by name Poluk [Chittamma was] beaten mercilessly and dragged... ఆమె అప్పుచేసినదని ఆమెను తీసికెళ్లి కొట్టారు. ఇంకోక హరిజనవుమన్ అక్కడ లాండ్ లార్డ్ దగ్గర పనిచేసి, కూలి అడుగుతూవుంటే ఆమెను విపరీతంగా కొట్టేశారు. ఇంకోకటి పసర్ల పూడిలంక, రాజోలుతాలుకా... When some Harijans put some huts near caste Hindu houses, the caste Hindus demolished the huts. When the Harijans wanted to represent the matter to the leaders, the caste Hindus suddenly... వాళ్లు చెప్పకోవాలనుకుంటే, సడెన్ గా వెవన్స్ తీసుకొచ్చి వారిని కొట్టడం, అందులో కొంతమంది చనిపోవడం, కొంతమందికి దెబ్బలు తగలడం జరిగింది. అదేవిధంగా వెస్ట్ గోదావరి చిడిపి విలేజ్ లో ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం యిచ్చారు, ఆసంగతి మీకు తెలుసు, Very recently one Harijan driver by name Dara Mastan, N.S. left canal. .నాగార్జునసాగర్ లెఫ్ట్ కెనాల్ లో ఇంటింటికి తీసికెళ్లి నీళ్లు యివ్వాలి, 15 బకట్స్ ఒక్కొక్కరికి యివ్వాలి, ఆవిధంగావుంటే, అదే డిపార్టుమెంట్ లో పనిచేసే కాలకోటయ్య నాకు ఎక్కువనీరు కావాలి అని

అంటే, మీకు తరువాత ఇస్తాను వారికి యిచ్చిన తరువాత అవి అంటే దానికి అతన్ని వివరితంగా కొడితే, కమిడియేట్ గా హాస్పిటల్ లో ఎడ్మిట్ చేయడం. డాక్టరు ఈమనిషి చచ్చిపోయేట్లు ఉన్నాడు కాబట్టి, డయింగు డిక్లేరేషన్ తీసుకోవాలి అన్నారు. ఆవిధంగా డయింగు డిక్లేరేషన్ తీసుకున్నారు. భార్యా పిల్లలు నావద్దకువచ్చి ఏడుస్తూవచ్చి అక్కడ కాస్ట్ హిందూస్ చేసినదంతా వచ్చి చెప్పుకున్నారు నల్గొండ జిల్లాలో గవర్నమెంటు ఫారెస్టులాండ్ నుమారు 80 ఎకరాలలో అక్కడలంబాడిలు, హరిజనులు, బంజారాలు వారు పేదర్పించేస్తుంటే, అక్కడ ఘండే లాండ్ లార్డ్స్ వారినికొట్టి వారి గుడిశెలు తగలబెట్టారు. ఆ ఆడ వాళ్ళనుబయటకులాగి ఎన్నోవిధాలుగా కష్టపెట్టారు. లా అండ్ ఆర్డర్ ఈవిధంగా వుంది. ఇది మీరు ఎందుకు పట్టించుకోరు, తరతరాలుగా లాండ్ లార్డ్స్ యొక్క దౌర్జన్యం ఈవిధంగా కొనసాగి వలసినదేనా? నిజామాబాద్ డిస్ట్రిక్టు పాలం విలేజ్ 28-ఎకరాలు చరాయిలాండ్ వుంటే అక్కడ గవర్నమెంటు ఆర్డర్ ఇచ్చింది వీరిని దున్నుకోమని పొలిటికల్ సఫర్స్ అనే వారికికూడా అదేలాండ్ లో యిచ్చారు. ఈ విధంగా పేదవారి భూములలో వేలమంది పొలిటికల్ సఫర్స్ అదే సర్వేనంబర్సులో యిచ్చి వారికి వీరికి తగాదాలు పెడుతున్నారు, చాలా కేసులు నడుస్తున్నవి. కొంతమందిని కొట్టి చంపివేయడం జరిగింది. ఆర్మూర్ లో పెడ్యూల్లుకాస్తు వారికి జరుగుతున్న అన్యాయాలు ఎన్నో చెప్పలేను, ఇక్కడ రాజారాంగారు కూర్చున్నారు. అదే ఏరియా ఆయనది. వారక్కడ హాటల్ లోకి పోకూడదు. అక్కడ చదువుకుంటున్న పిల్లలు వున్నారు, ఇంజనీరింగు చదువుకుంటున్నవారు. వారు అక్కడకువెళ్లి మంచినీళ్ళకూడా త్రాగడానికి వీలేదు. ఒక రిజిస్ట్రార్ పోయి త్రాగుతూవుంటే, చదువుకున్న వారు, అతన్ని వివరితంగా కొట్టారు. చిత్తూరు జిల్లాలో తెలుసల్లి అనేవిలేజ్, మంగలంపల్లి విలేజ్, అక్కడ చిన్నయ్య అనే అతన్ని కట్టేసి కొట్టారు. వాళ్ళ చేసిన నేరం ఏమిటి? వారిపైన నేరాలు మోపడం, కొట్టి కాలబెట్టడం మొదలుపెట్టారు. పెడ్యూల్లు కాస్తువారికి 14 పర్సంటు ఉద్యోగాలివ్వాలి, 11-00 a.m. యివ్వడంలేదు. పెడ్యూల్లుకాస్తువారి పిల్లలకు హాస్టల్స్ లేనిచోట హాస్టల్స్ పెట్టించి భోజనం ఏర్పాటుచేయాలి. పోలీసు ఎట్రాసిటీస్ విషయంతో యిన్ని జరుగుతున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోకపోతే నేను ఈ కేసులన్నీ కూడా యు. ఎన్. ఒ. కు తీసుకుపోతానని చెబుతున్నాను.

శ్రీమతి టి. ఎన్. అనసూయమ్మ (తంజావూరు) :—ఇతరదేశాలలో కూడా జరుగుతున్నాయి. ఆమెరికాలో కూడా....

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఆమెరికాలో ఆమెరికన్స్, అఫ్రికన్-వారికి కలర్ బార్ ఉన్నది. వారు తెల్లగా వుంటారు, వీరు నల్లగా వుంటారు. ఇక్కడ మనమంతాకూడా నల్లగా ఉంటాము. మనకు ఈ బార్ ఎందుకు ఉండాలి?

డైరెక్టర్, సోషల్ వెల్ఫేర్ ను ఎక్స్ అఫిషియోగా ఎడ్యుకేషను సెక్రటేరియటులో పెట్టారు. అది ఇప్పుడు ఎందుకు తీసేవారో తెలియదు.

ఆపోస్టు మళ్ళా యివ్వాలని కోరుతున్నాను. జిల్లా సోషల్ వెల్ఫేర్ ఆఫీసరు ఉన్నాడు. వారికి సూచించేటట్లు, ఎక్కడంటుంటున్నాడా యివ్వాలి. వారికి 800-750 రూపాయల గ్రేడు ఉన్నది. ఎక్కువైనా ఆఫీసరు జిల్లా ఆఫీసరు అతనికి 800-1500 రూపాయల స్కేలు ఉంది. వీరికి కూడా జీతాలు పెంచాలి. వీరికి 20-25 సంవత్సరాలనుంచీ ఈ జీతాలే ఉన్నాయి. ఆఫీసర్స్ అనెస్తుగా, గట్టిగా పనిచేయాలంటే వీరి జీతాలు కూడా పెంచాలి, ఈ జీతాలు ఇవ్వడంలో ఎంతో వల్లనే ప్రతి డిపార్టుమెంటులోనూ కంప్లెట్ వస్తున్నది. నేను ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు:—అధ్యక్షా, ప్రప్రథమంగా ముఖ్యమంత్రి గారు యీ బాక్ వర్క్ క్లాస్స్, షెడ్యూలు కాస్టుల జి.ఓ. యింట్రి మెంటేషను ఎట్లా జరుగుతున్నది, యింకా ఏమి ఎమిలియేరేటివు మెజర్స్ తీసుకుంటే బాగుంటుందనే విషయం ఎవాల్యుయేటు చేయడానికి ఒక కమిటీని వేయడం జరిగింది. అందుకు వారిని నేను ప్రత్యేకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు వారి దృష్టికి నేనొక విషయం తీసుకురాదలచుకున్నాను. ఇవాల్వయేషను కమిటీ మెంబర్స్ రాష్ట్రంలోని పలు ప్రాంతాలకు వెళ్లి అక్కడ అందరి అభిప్రాయాలు—విద్యార్థుల, ఆఫీసరుల, జిల్లా పరిషత్తుల, యితర ప్రజాపతినిధుల అభిప్రాయాలను సేకరించడం జరిగింది. ఈ కమిటీ యిచ్చిన రిపోర్టును సక్రమంగా అమలు చేయడానికి చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. గతములో మన ప్రభుత్వాలు అనేక కమిటీలు వేయడం, కమిటీలు యిచ్చిన రిపోర్టులు వారికి అనుకూలంగా లేకపోతే కోర్టు స్టోరేజీలో పెట్టడం జరుగుతోంది. ఇప్పుడు దీనిని కూడా అట్లా చేస్తారనే అనుమానం నాకు లేదు. వెంగళరావుగారు మిషనరీ జీల్తో పని చేయాలని భావిస్తున్నారు కాబట్టి వారిమీద నాకు నమ్మకం ఉంది. దీని యింట్రి మెంటేషను ఎంతవరకు వస్తుందని అనేక వేలమంది పిల్లలు, యూనివర్సిటీ విద్యార్థులు, ప్రొఫెసర్లు విద్యార్థులు—మొత్తం రాష్ట్రంలోని వారంతా ఎదురు చూస్తున్నారు. ఈ మధ్యనే కడవలో జరిగిన దారుణం—హరిజన గృహాలను దహనం చేసిన విషయం చూస్తే నాకు ఒకటి తోస్తున్నది. హరిజన, గిరిజన గృహాలపై దండయాత్ర చేసి, గృహతహనాలు చేసి, వారిని మానసిక షోభకు గురిచేసినచోట ఒక ప్యూనిటీవ్ టాక్సు వేసి, దానిద్వారా వచ్చే డబ్బుతో బాధితులైన హరిజనులకూ, గిరిజనులకూ తగిన వసతులు కల్పించడానికి వీలుగా ఒక చట్టం చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. మహారాష్ట్రలోనో ఎక్కడో ఒక రాష్ట్రం యిటువంటి చట్టం చేయ తలపెట్టింది—మనం కూడా యిటువంటి చట్టం చేయాలనీ, యిది ఒక గుడ్ మోజర్ అనీ నేను భావిస్తున్నాను.

1972లో సుప్రీం కోర్టువారు యీ బాక్ వర్క్ క్లాసుల జి.ఓ.ను—యింట్రి మెంటేషనును అప్ హోల్డ్ చేసిన తరువాత కూడా సరిగా యింట్రి మెంటు చేయడం జరగలేదు. ఎక్కడైనా జరిగితే ఒక పర్సంటు అమలు జరిగిందేమో. అంతకంటే లేదు. జి.ఓ. చేస్తే దానిని యింట్రి మెంటు చేయాలి, ఫోలో అప్ యాక్షను, మిషనరీ జీల్ ఉండాలి. ఎట్ ది పాల్స్ ఆఫ్ ఎఫెయర్స్ వున్న పెద్దలకు మిషనరీ జీల్ ఉంటే కానీ జరగదు. అటువంటిది లేకపోతే యిటువంటి జి.ఓ. అ

ఎన్ని వచ్చినా ప్లేట్ స్టాగనే అవుతుంది కానీ కన్స్ట్రక్టివ్ స్టాగన్ కాదని నేను భావిస్తున్నాను. ఆ కమిటీలో మేము ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ, వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ, అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీ—అన్నీ చూచాము. ఎక్కడ అడిగినా జి. బి. రాలేదని ఒక యూనివర్సిటీలో చెప్పారు, వచ్చింది కానీ యింట్లో మెంటు చేయడం లేదని ఒకరు చెప్పారు, ఎంతవరకూ చేయాలో తెలియడం లేదని యింకొకచోట చెప్పారు. కానీ ప్రిక్ట్ గా ఒక్క ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో వైస్ ఛాన్సలరుగా వున్న బుల్లయ్యగారు—ప్రిక్ట్ టు ది వెరీ లెటర్ ఆఫ్ ది జి. బి. యింట్లో మెంటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. ఈ జి. బి. వచ్చి మూడు సంవత్సరాలైనప్పటికీ యంతవరకూ ఫాలో అప్ యాక్షను లేదంటే ప్రభుత్వానికి చెడ్డపేరు వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. జిల్లా వారీగా అన్ని డిపార్టుమెంటులలోనూ, అటానమస్ బాడీలలోనూ యీ జి. బి. మి యింట్లో మెంటు చేయడానికి ఎడ్మినిస్ట్రేటివు మెషినరీని సెటప్ చేయాలి. ఈ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. బాక్ వర్క్ క్లాసుల జి. బి. అమలు చేయడంలో ఎమిలియోరేటివ్ మెజర్సు తీసుకోవడంలో సహాయ పడడానికి ఒక స్పెషల్ డైరెక్టరేటు ఉండాలనేది నిర్ణయించాం. ఇది వెనుక బడిన తరగతులవారిలో వున్న ప్రగాఢమైన వాంఛ. ఇది సొనైటీలో మెజారిటీ వారి కోరిక కాబట్టి వారి ఆభిమతాన్ని ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. వెంటనే బాక్ వర్క్ క్లాసెస్ డైరెక్టరేటు పెట్టడమే కాకుండా బాక్ వర్క్ క్లాసు ఆఫీసరునే ఆ పోస్టులో వేయాలి. అప్పుడే వారు సరైన యింటరెస్టు తీసుకొని అమలు చేయడానికి వీలవుతుంది. ఆ క్లాసులవారు కాక ఎవరెవరో వేస్తే సక్రమంగా అమలు జరగడం లేదు. ఇంతవరకూ ఎవరూ శ్రద్ధ చూపించినట్లు కనిపించడం లేదు కాబట్టి బాక్ వర్క్ క్లాసు ఆఫీసరును యీ డైరెక్టరేటు కు పాడ్ గా వేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ జి. బి.లో 25 శాతం రిజర్వేషన్స్ ఉండాలని చెప్పిఉంటే దానికి ఇంటర్మీడియట్ 11-10 a.m. లేషన్ ఇవ్వడంలో చాలా రాంగ్ గా కొన్నిచోట్ల చేస్తున్నారు. 18 శాతం హరిజనులకు 4 శాతం మెడ్యూల్లరీ తరగతులకు పోగా మిగిలినదానిలో 25 శాతం అనే వితండ వాదం లేవదీస్తున్నారు. ఆ రకమైన వాదంతో వెనుకబడిన తరగతులవారికి న్యాయంగా రావలసిన వాటా రాకుండా మిస్ గైడ్ చేస్తున్నారు. దీనిని రెక్టిఫై చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. సర్వీసెస్ విషయంలో సర్వీసులో ప్రవేశించే సందర్భంలో రిజర్వేషన్ 25 శాతం ఇస్తున్నారు కాని ప్రమోషన్ విషయంలో ఇవ్వడానికి నిరాకరిస్తున్నారు. సుజీవయ్యగారి ప్రభుత్వంలో సర్వీసెస్ కు కాకుండా ప్రమోషన్ విషయంలో కూడా ఇచ్చారు. ఈ రోజున సర్వీసులో ప్రవేశించిన కుర్రవాడు ప్రమోషన్ పొంది డిపార్టుమెంటల్ పాడ్ కావాలంటే 30 సంవత్సరాలు పడుతుంది కొన్ని డిపార్టుమెంటల్స్ లో నైనా పాడ్ గా వెనుకబడిన తరగతులవారు ఉండాలంటే ప్రమోషన్స్ విషయంలోకూడా 25 శాతం రిజర్వేషన్స్ ఉండాలని మనవి చేస్తున్నాను. పి. జి. కోర్సుల విషయంలో రిజర్వేషన్స్ అక్కరలేదని బాక్ వర్క్ క్లాసెస్ కమిషన్ చెప్పినప్పటికీ అది కూడ అవసరం. మెడ్యూల్లరీ తరగతులకు పి. జి. కోర్సుల విషయంలో ఐదు మార్కులు తక్కువ వచ్చినా ప్రిఫర్

చేస్తున్నారు. కనుక ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో పి. జి. కోర్సులకు సంబంధించి కూడా వెనుకబడిన తరగతులవారికి రిజర్వేషన్ ఉండాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక స్కాలర్ షిప్స్ విషయం. రూపాయి విలువ ఎంతగా వదిపోయిందో అందరికీ తెలిసినదే. నేడు రూపాయి పర్చేజింగు కెపాసిటీ 80 పైసలని చెబుతూనే ఉన్నారు. ఇచ్చే స్కాలర్ షిప్ చాలా తక్కువ మొత్తం, నేటి పరిస్థితులలో ఏ మాత్రం సరిపోదు కనుక దానిని పాచ్చు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ మధ్య వచ్చిన ప్లాట్స్ క్వి ప్రకారం ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. వెనుకబడిన తరగతులవారికిచ్చే స్కాలర్ షిప్స్ ప్రత్యేకమైన డైరెక్ట్ రేటుకు ఎన్ ట్రస్టు చేయాలితప్ప వెనుకబడిన తరగతులు, అర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులు అన్నీ క్లబ్ చేస్తుంటే కొన్ని క్లాపెస్ వస్తున్నాయి. దీనిని ప్రత్యేకంగా ట్రీట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ మధ్య ఒక వితండమైన జి. వో. ఫాంటాస్టిక్ అండ్ ఎక్స్ పిటిల్ లుడక్రస్ జి. ఓ వచ్చింది. జి. ఓ. నెం. 282 ఎంప్లాయి మెంట్ అండ్ సోషల్ వెల్ఫేర్, 24-4-74. దీని ప్రకారంగా పోస్ట్ మెట్రీక్ హాస్టల్ దేనికైనా కమ్యూనిటీ నేమ్ ఉండకూడదని అన్నారు. ఇది ఎవరి జీనియస్ బోధపడడం లేదు. కమ్యూనిటీ పేరునే వెనుకబడిన క్లాసుగా సుప్రీం కోర్టు అవ్ పాడ్లు చేసినప్పుడు కమ్యూనిటీ పేరుంటే స్కాలర్ షిప్స్ ఇవ్వడానికి లేదని చెప్పడం ఎంతవరకు సమంజసమో అర్థం కావడం లేదు. అటువంటి సలహా ఎవరు ఇచ్చారో అర్థం కావడం లేదు. ఈ జి. వో. ను ఎజెయన్స్ లో పెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్ కు రిక్రూట్ మెంట్ కు సంబంధించి షెడ్యూలు తరగతులవారికి మనం కోచింగ్ ప్రొవైడ్ చేస్తున్నాము. వెనుకబడిన తరగతులవారి పిల్లలు ఎవ్వరూ ఐ ఏ. ఎస్ కావడానికి లేదు. ఇంతవరకు ఎక్కడా కాలేదు. ఎవరో ఒకరిద్దరు స్పృహడిక్ గా ఉన్నారేమో. వెనుకబడిన తరగతుల వారి పిల్లలకు కూడా అటువంటి కోచింగ్ ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. మనం ఏర్పాటు చేయాలని అనుకుంటున్న ప్లేటు ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీస్ లో కూడా వెనుకబడిన తరగతులవారికి రిజర్వేషన్స్ ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను. షెడ్యూల్డ్ తరగతుల వారికి ప్రీ గా డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తున్న పుస్తకాలు సక్రమంగా అందడంలేదని వినిపిస్తున్నది. ఆయా సమితి ప్రశ్నించేటట్లు కాని సర్పంచ్ కాని ఎదుట ఉండగా పుస్తకాలను డిస్ట్రిబ్యూట్ చేస్తున్న టెనిఫిషియరీకి తప్పకుండా అందే అవకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడు మిస్ యూజ్ కావడం అనేది ఎస్టాబ్లిష్డ్ ఫాక్ట్ కనుక రెక్టిఫై చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. షెడ్యూల్డ్ తరగతుల పిల్లలకు స్టడీ టూర్స్ ప్రోగ్రాములు పెట్టాలి. షెడ్యూల్డ్ తరగతుల వారిని మాత్రమే కాకుండా షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ పిల్లలను కూడా తీసుకువెళ్లి దేశంలోని పలు ప్రాంతాలు చూపిస్తే ఇంటికివెళ్తుంటేగా ఎన్ లై టెన్ చేసినట్లు అవుతుంది. స్కూలు పిల్లలను మాత్రమే కాకుండా వ్రతి గ్రామంనుండి తెలివైన వారిని సెలెక్ట్ చేసి మన రాష్ట్రంలోని ఇతర ప్రాంతాలు చూపిస్తే వారిలో సివిల్ టెక్నిక్ పెరగడానికి, గ్రామాలకు వెళ్ళిన తరువాత అక్కడ ఉండే ప్రజలకు చెప్పడంవల్ల కొంత ఎన్ లై టెన్ మెంట్ రావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. నూతిలో కప్పల మాదిరి వారి గ్రామాలలో పారుంటే ప్రచారం సమితులో వారికి తెలియదు. ఒకవిధమైన స్టడీ టూర్స్ ఏర్పాటు చేయడం అవసరమని

మని మనవిచేస్తున్నాను. పెడ్యూల్లు పరియాలలో వారిస్తున్న ప్రాడ్యూస్ కు ఇచ్చే రేట్లు చాలా తక్కువగా ఉంటున్నాయి. అందువల్ల కార్పొరేషన్ కు కాకుండా బైటవారికి అమ్మడం వారికి తప్పడం లేదని వినిపిస్తున్నది. వారికిచ్చే రేట్లు పెంచు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. పెడ్యూల్లు ట్రైబ్స్ కు సంబంధించి కట్టే ఖవనాలు—ముఖ్యంగా మా తూర్పు గోదావరిజిల్లాలలో కట్టిన స్కూల్స్ వంటివి—చాలా సబ్ స్టాండర్డుగా ఉన్నాయని, వర్షం కురుస్తున్నదని తెలుస్తున్నది. కనుక దీనిపై ఇంక్వయరీ చేయించి ఎవరు తప్పు చేసారో వారిని శిక్షించడానికి ప్రయత్నం చేస్తే తప్ప రెక్టిఫై కావని మనవిచేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎన్. వెంకటరత్నం :—అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమం పద్ధతు మనం తీసుకునే ముందు మార్చిన పాలసీ నోట్ తో పాటు మరొకటి కూడా మాకు ఇవ్వాలి. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాం. ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసిన తరువాత ఇందువల్ల సంఘానికి ఏమి ఉపకారం జరిగింది అనే ఇవాల్యూయేషన్ ఎక్కడా కనపడడం లేదు. ఇన్ని కోట్లు ఖర్చుచేసి ఎన్ని వేలమంది విద్యార్థులకు చదువు చెప్పిస్తున్నాము. ఎంత మంది పైకి వస్తున్నారు, సంఘానికి జరిగే ప్రయోజనం ఏమిటి అనేది కనపడడం లేదు. కోటానుకోట్లు అనేక రకాలుగా ఖర్చు చేస్తున్నాము ఇక్కడ చూస్తే ఇప్పటికీ హరిజన్ డే సెలబ్రేషన్ కు గాను కొన్ని లక్షలు ఎలాట్ చేసినట్లు ఇక్కడ ఉంది. అస్పృశ్యత గురించి ప్రచారం చేయవలసిన అవసరం, కర్మ ఇంకా మన సంఘానికి ఉందని ఇన్ని లక్షల రూపాయలు ఇక్కడ కేటాయింపు చేసారు. దీనికి బదులు చదువుకునే హరిజన పిల్లలకు ఈ డబ్బు ఖర్చుచేస్తే సద్వినియోగం అయ్యేది. ఇటువంటి ఇవాల్యూయేషన్ రిపోర్టు ఏరైతా మాకు ఇచ్చి ఉంటే కాగుండేది. వెనుకబడినతనం గురించి నిర్వచనం విషయంలో ఒక బీటెన్ ట్రాక్ లో పోతున్నాం దీనికి క్రొత్త రకమైన నిర్వచనం ఇవ్వవలసి ఉంది. వెనుకబడిన వారెవరు ? వెనుకబడిన అంటే ఏమిటి ? వెనుకబడిన తరగతులకు ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారికి సరైన ప్రాముఖ్యత ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ లిస్టులో ఉన్న కులాల వారిలో కోటీశ్వరులు, లక్షాధికారులు ఉండవచ్చు. వెనుకబడిన తరగతులని చెప్పేవారిలో చాలామంది ధనికులున్నారు. ఫార్వర్డ్ తరగతులలో చాలామంది పేదలున్నారు వారికి ఇవ్వవలసిన ప్రాముఖ్యత ఇస్తున్నట్లు లేదు. డిపార్టుమెంటును అనేక రకాలుగా అభివృద్ధి చేస్తున్నాం, డబ్బు ఇస్తున్నాం తప్ప సరైన జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం లేదు. దీనిని నిర్వహించే డిపార్టుమెంటును చిన్న చూపు చూస్తున్నారు. ఎక్కడ చూచినా, డైరక్టు రేటులో కాని జిల్లా స్థాయిలో కాని, 1980-81 లో ఏ సిబ్బంది ఉందో అదే సిబ్బంది నేడు కూడా ఉంది. సిబ్బంది లేకుండా సరైన డబ్బు ఇవ్వకుండా పైకి తేవాలంటే ఏమి చేస్తారు ? 1980-81 లో బడ్జెటు కేటాయింపులు ఒక కోటి రూపాయలుంటే ఈ నాడు 12 కోట్లు ఐనది. సిబ్బంది మాత్రం వారే ఉన్నారు. దీనికి జిల్లా స్థాయిలో పెత్తనదారు 4 లెక్కరు. సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరు కాంటర్ సిగ్నేచర్ చేసే అధికారి తప్ప ఆయనకు ఏ రకమైన అధికారం లేదు. ఫీల్డ్ స్టాఫ్ లేదు. ఎక్కడ ఏమేమి జరుగుతున్నదో తెలియదు. సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరుకు

అధికారాలు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంది. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు తెలంగాణలో సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు చేతిలో ఉంది. ఆంధ్రలో సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు, రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు ఇట్లా అనేక రకాలుగా ఉంది. అన్ని సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుకు రావలసిన అవసరం ఉంది. 1972 లో ఒక జి.వో వచ్చింది. సమితులలోను జిల్లా పరిషత్తులోను వచ్చే ఆదాయంలో 15 శాతం సాంఘిక కార్యక్రమాలకు ఖర్చుచేయాలని ఆంధ్రలో ఉంది. ఇంతవరకు ఆ కార్యక్రమాలకు కాకుండా వేరే విధంగా రు. 1,78,18,528లు ఖర్చు ఐనది. ప్రభుత్వం జి.వో ఇచ్చినప్పటికీ దాదాపు రెండు కోట్లు అందుకు ఖర్చు చేయకుండా ఇతరత్రా వినియోగం చేయడం జరిగింది.

11.20 a.m.

అందువల్లనే యిది ప్రధానమైన కారణం. సమితులనుంచి గాని పరిషత్తులనుంచి గాని వసర్లును తీసివేసి డిపార్టుమెంట్స్ కు యివ్వవలసిన అవసరము ఎంతైనా ఉంది. అనేక స్కీము డిపార్టుమెంటువారు చేస్తున్నారు డ్రెస్-మేకింగ్ యూనిట్స్ నిర్వహణ చేస్తున్నారు చిన్నపిల్లలకు సరిపడేవి చేస్తున్నారు కాని ప్రొడక్టును తెచ్చుకు తీసుకొని పోవడం లేదు ప్రొడక్టును సెంటరుగా డెవలప్ చేయాలి. చేసినప్పటికీ కూడా ఆర్గనైజ్డ్ గా లేదు ఏలూరులో డ్రెస్-మేకింగ్ సెంటరుంది. దానిని ప్రొడక్టును సెంటరుగా డెవలప్ చేశారు. సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసరు చుట్టుప్రక్కలనున్న జిల్లా కలెక్టర్లకు ఆదేశం యిచ్చారు ప్రొడక్టును సెంటరుకు యిడెంటిఫై యివ్వండి, సప్లయ్ చేస్తామని. ఒక జిల్లా కలెక్టరు కూడా సమాధానం యిచ్చిన పాపాన పోలేదు. ఇంత డిస్ ఆర్గనైజ్డ్ గా ఒక దానికి ఒకటి సంబంధం లేకుండా పోయింది. హరిజనులకు హౌస్ సైట్స్ యిచ్చే సమస్య. దేశం మొత్తం మీది చాల మట్టుకు హరిజనులకు హౌస్ సైట్లు యిస్తున్నామని చెబుతున్నాం గాని ఆచరణలోకినిపించడంలేదు ఎందుచేతనంటే 12-5-1974 న తేదీనాడు సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసర్లు కాన్ఫరెన్సులో తెలియజేసిన వివరాలు చూస్తే ఆశ్చర్యకరంగా ఉంది హౌస్ సైట్స్ లాండ్ అక్వజిషన్ స్కీముకోసం 78-74 లో టోటల్ 40 లక్షల రూపాయలు యిస్తే 20 లక్షల 80 వేల చిల్డ్రన్ సరెండరు చేయడం జరిగింది. ఇయర్-వైస్ చూస్తే 56-57 నుంచి 72-73 వరకు రు. 5,89, 2,944 అలాట్ మెంటు జరిగితే దానిలోనుంచి రు. 42, 21, 88, 411 ఈ విధముగా యిచ్చిన డబ్బును సర్టిఫైయోగం చేయకుండా అన్ స్పెంట్ గా సరెండరు చేయడం జరిగింది ఎందువల్ల జరుగుతున్నదంటే ఒక ప్రాఫర్ ఎవాల్యుయేషను లేదు. హరిజనులకు హౌస్ సైట్స్ యిచ్చే విషయం వచ్చేసరికి గవర్నమెంటు పని చేయకుండా ఉండి సాకు కావాలి కనుక మొన్న సీలింగు ఆట్టు పెట్టినప్పుడు సీలింగు ఆట్టు వస్తుంది కనుక భూమి తీసుకోవటం వస్తుంది కనుక సైట్లు తీసుకోవద్దని ప్రకటన చేశారు, స్కీము ఆగిపోయింది. సరిన్ ప్రభుత్వం వచ్చింది ఈ స్కీముకు ఉద్దేశించిన 80 లక్షల రూపాయలను ఎల్.ఎ.సి.కి అప్పు తీర్చి డబ్బులేదు కాబట్టి వీలులేదన్నారు. తరువాత ఏమన్నారంటే సీలింగు ఆట్టు వచ్చినప్పుడు డ్రై లాండులో ఇతర, వెట్ లాండు ఐతే ఇంత అని ఒక ఆదేశమివ్వడం జరిగింది. కొద్దిగా పని జరిగింది. తరువాత వన మంత్రిగారు జిల్లా కలెక్టర్లకు కాన్ఫరెన్సు పెట్టి అందులో ఒక ఆదేశం యిచ్చారు. అసలు తీసుకోబోకండి, ఎందుకంటే భూమి తీసుకుంటే డబ్బు యిచ్చినట్లువుతుంది, కాబట్టి మీరు అక్వయరు చేయవద్దని ఆదేశం యిచ్చినట్లుగా తెలుస్తున్నది. కాబట్టి స్కీము కంప్లీటుగా

మూల పడిపోయాయి. నేను నిర్దిష్టంగా మంత్రిగారికి సూచన చేయదలచాను. భూమి తీసుకున్నప్పటికీ పేమెంటును డెఫరు చేస్తే బ్యాంకులోనో కోర్టులోనో డిపాజిట్టు చేసి లాండు సీలింగు ఆక్టు అమలు చేస్తే సమయంలో యివ్వవలసిన సమయం వస్తే అప్పుడే యివ్వవచ్చును. ఆ విధముగా చేయాలని కోరుతున్నాను. స్క్రీ సంక్షేమం గురించి కొంచెం చెప్పదలచుకున్నాను. వర్కింగ్ విమెన్స్ హాస్టల్స్ రెండుచోట్ల మాత్రమే పెట్టారు. విశాఖపట్టణంలోను, హైదరాబాదులోను పెట్టారు. వాటిని పెంచవలసిన అవసరం వుంది. వారిని హాస్టలులో చేర్చుకుంటే వారు చే చేయవలసినది నెలకు 140 రూపాయలు అని ఆంక్ష పెట్టారు. హాస్టల్స్ రన్ చేస్తున్నారు 25 రూపాయలు, 40 రూపాయలు యిస్తున్నారు వారి దగ్గర నుంచి తీసుకునేటప్పుడు 140 రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నాం. కాబట్టి ఈ తేడా లేకుండా దానిని తగ్గించి వారిని ఎంకరేజి చేయవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తూ కలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ బి.పాచ్. విజయకుమారరాజు (భిమవరం) :— అధ్యక్షా, సోషల్ వెల్ఫేరు మినిష్టరుగారు ప్రతిపాదించిన డిమాండును పూర్తిగా బలపరచుతూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచాను. హౌస్ నైట్స్ విషయంలో జరుగుతున్నది ఏమిటంటే— సభితులు జిల్లాపరిషత్తులు పాస్ చేయవలసిన అవసరం యాక్టు ద్వారా ఉంది. కాని అక్కడ ప్రాక్టికల్ గా జరుగుతున్నదేమిటంటే అక్కడ సోషల్ గాని సమితి ప్రెసిడెంటుకుగాని యిష్టం లేకపోతే అమలు జరగనీయకుండా చేస్తున్నారు. ఆక్టు ద్వారా మనం ఎంత ఉపకారం చేయాలన్నా ప్రాక్టికల్ గా జరగడం లేదు. కాబట్టి సమితులకు బి.డి. ఓలకు కాకుండా తీసివేసి డైరెక్టుగా సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుగాని పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసరు ద్వారా గాని పూర్తి చేయించడంవల్ల త్వరగా జరుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. హౌస్ నైట్స్ విషయంలో దాదాపుగా మా ఏరియాలో అంతా బ్లాక్ సాయల్ దానిని పూడ్చడం చాలా కష్టం. లాండ్ అక్విజిషను చేసి యిచ్చినా కూడా పూడ్చలేని వరిస్థితి ఏర్పడింది. దీని గురించి ప్రభుత్వం ఆలోచించవలసిందని కోరుతున్నాను. మన ప్రభుత్వం కో-ఆపరేటివ్ హౌసింగ్ షెడ్యూల్డ్ స్థాపించి వారికి యిండ్లు నిర్మించడం నిజంగా హర్షించదగిన విషయం. ఇందులో దాదాపు 10 కోట్లు వెచ్చించి 55,000 యిండ్లవరకు టేకప్ చేసినట్లు డిమాండులో ఉంది. అయితే యింటికి యిచ్చేటటువంటి డబ్బు 1,800 రూపాయలు అంటే ఏ విధముగానూ సరిపోదు. ఇండ్లు నిర్మించడం అంటే హరిజనుడు స్వయంగా చేయలేడు. గ్రామంలో పెద్దలు ఉండి డబ్బు ప్రోగు చేసి చేస్తే తప్ప జరగడం లేదు. యితరుల మీద ఆధారపడకుండా ఇండ్లు నిర్మించుకునే పద్ధతిలో డబ్బు హెచ్చు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎడ్యుకేషన్ లో ఫెసిలిటీస్ లో కూడా రెసిడెన్షియల్ నాన్-రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ షిఫ్ట్ ఇస్తున్నది ప్రభుత్వం. నాన్-రెసిడెన్షియల్ దానిలో రేంజి పెట్టి 9 రూపాయలనుంచి రిక్ రూపాయలవరకు యిస్తున్నారు. యిది బహు తక్కువ. 9 రూపాయలు చాలా తక్కువ గాబట్టి దానిని పెంచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. రెసిడెన్షియల్ దానిలో బోర్డింగు గ్రాంటు బహు తక్కువ. యిప్పుడు పెరిగిన ధరల దృష్ట్యా కనీస సదుపాయాలు కూడా దొరకడంలేదు. జరవ కానునంటే పదవ క్లాసువరకు యిచ్చేటటువంటి గ్రాంటు దాదాపు వెర్ హెడ్

20 రూపాయలు ప్రైవేట్ యింపాసిబిల్. అది సరిపోదు. దానిని యిన్క్రిజ్ చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను జాబ్స్కు సంబంధించినంతవరకు జిల్లా పరిషత్తులు గాని సమితులలో గాని రిజర్వేషన్లు ఫుల్ ఫిల్ చేయడం లేదు. డిస్ట్రిక్టు సెలెక్షన్ కమిటీలు పెద్దూర్లు కాస్టుకు బ్యాంక్ వాడ్లు క్లాసెస్కు ఉన్న రిజర్వేషన్స్ సరిగా చేయడం లేదు. ప్రాక్టికల్ గా జరగడం కోసం ప్రత్యేకంగా యిన్స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చి జరిపించాలని కోరుతున్నాను. యిప్పటికి హరిజనులను ట్రయిబల్స్ను ఎలూఫ్ గా ఉంచడమే జరుగుతున్న పరిస్థితులుండడం దురదృష్టకరమైన విషయం. స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత సంఘంలో అట్టఅడుగున పడిన కులాలవారిని పైకి తీసుకురావాలని దృక్పథంతో పాలసీ పెట్టుకుని యిప్పటికి కూడా వారిని ఆదుకోలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

11.30 a.m. ఆర్థికముగా సదుపాయాలను చేస్తున్నాము తప్ప వారిని మట్టుకు దూరముగా వుంచడం జరుగుతున్నది ఒక ఆఫీసరు గాని, మరొకరు గాని గ్రామాలకు వెళ్లినప్పుడు హరిజన పేటలకు వెళ్లి వారి యిబ్బందులను విచారించడం జరగడము లేదు. ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వము కాన్సెంట్రేట్ చేయకపోతే హరిజనుల డెవలప్ మెంటు జరగదు. హరిజనులను పైకి తీసుకురావాలని సామాజికముగా ప్రచారము ఎక్కువగా చేయవలసిన అవసరము వుంది. కొన్ని లక్షల రూపాయలు కేటాయింపు చేసినట్లుగా ఈ డిమాండులో వుంది అది ఎక్కడా జరుగుతున్నట్లు కనిపించదు. ఎట్లా జరిగినదో యింతవరకు తెలియదు. ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని సామాజికముగా పైకి తీసుకురావలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము పైన వుందని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రాజరత్నరావు (ఆలూరు) :— అధ్యక్షా, ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్స్ని బలపరుస్తున్నాను. బలహీన వర్గాల అభివృద్ధికి సాంఘిక స్థాయి పెంపుకు ఎంతో కృషి చేస్తున్నది. ఈ డిమాండ్ మీద వున్న వివరణ చూసినప్పుడు ప్రభుత్వ ఆశయాలు చాల మంచివని తెలుపుతున్నది ప్రభుత్వ ఆశయాలు మంచివైనంత మాత్రాన చాలదు. ప్రభుత్వ చర్యలు, వాటి ఫలితాలు చూడవలసివుంది. దళిత జాతుల అభివృద్ధి ప్రభుత్వ యంత్రాంగము మీద ఆధారపడి వుంది. వారి చుట్టూ అలుముకొని వున్న కలుషిత వాతావరణాన్ని మారిస్తే తప్ప ఆ జాతులు అభివృద్ధిలోకి రాలేవు. దళిత జాతుల అభివృద్ధికి విద్య ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తుందనేది అందరకు తెలుసు. మన దేశములో నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య లేనందువల్ల చేద ప్రజలు తమ పిల్లలను చదివించుకొనడానికి వీలులేకుండా వుంది. ప్రభుత్వము స్కూల్ షిప్స్ని మంజూరు చేస్తున్నాదు కాని ఎలిమెంటరీ స్కూలు లెవెల్లో స్కూల్ షిప్స్ మంజూరు చేయకపోవడము వల్ల ఎలిమెంటరీ స్టేజిలోనే విద్యను మానుకోవలసి వస్తున్నది. తల్లిదండ్రుల ఆర్థిక దుస్థితి వల్ల ఇట్లా జరుగుతున్నది. ఈనాడు హాస్టల్లో చాలమందికి సీట్స్ లేవు. ప్రభుత్వము దగ్గర డబ్బు లేదని చెబుతున్నారు. ఏమైనప్పటికీ హాస్టల్స్లో చేరని విద్యార్థులకు నెలకు కొంత డబ్బు యిస్తే గాని తమ విద్యను కొనసాగించుకొనడానికి వీలు పడదు. స్కూల్ షిప్స్కి సంబంధించి ఇన్ కేమ్ సర్టిఫికేట్ ని యివ్వడానికి తహశీల్దారుకు అధికారమిచ్చారు. చాల సంతోషకరమైన

విషయము. ప్రజాప్రతినిధులమీద కొంత వత్తిడి తగ్గినది. కాని తహశీల్దారు విద్యార్థులకు ఎప్పుడూ లభ్యమవుతాడా లేదా అనేది చెప్పలేము. క్యాంప్స్ వెడుతూ వుంటాడు. రేపు, మాపు అనడమువల్ల విద్యార్థులు యిబ్బంది పడుతున్నారు. ఇన్ కమ్ సర్టిఫికేట్ మీద సంతకము కోసము ఏ విద్యార్థివచ్చినా తప్పక చేయాలని తహశీల్దార్లకు ఆదేశాలు జారీ చేయకపోతే విద్యార్థులను తిప్పుతారు. అప్పుప్పుడు గురించి ఈ డిమాండు వివరణలో చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. శాసనాలవల్ల ఇది జరుగుతుందని నేను నమ్మలేను. శాసనాలవల్ల మనుష్యుల మనోవైఖరి మారదు. ఎన్నాళ్ళనుంచో జీర్ణించుకుపోయిన భావాలు అంత తొందరగా తొలగిపోవు. కాని ప్రజలకు నచ్చచెప్పడంవల్ల, ఫిల్మ్స్ ని చూపించినందువల్ల, చర్చా వేదికలవల్ల కొంత మార్పు తీసుకురావచ్చునని ఆశిస్తున్నాను. బలవంతము చేయకుండా సిద్ధాంతము ప్రకారము పోవాలి. మనుష్యుల మనోవైఖరి మారితే తప్ప కాళ్ళత పరిష్కారము దొరకదు. ప్రభుత్వము ఏమి ఏర్పాటు చేస్తుందో చెప్పాలి. ఫామిలీ ప్లానింగ్ కి ఎంత ప్రచారము చేశారో తెలుసు. జనాభాను నిరోధించడము ఎంత అవసరమో వీరి మధ్య సమైక్యతను పెంచడముకూడ అంత అవసరమే. ప్రభుత్వము వీరికి రక్షణలు కలుగజేసినా ఆ రక్షణల ఉల్లంఘనకు వీరు గురి అవుతూనేవున్నారు. ప్రభుత్వము యిచ్చిన జి. ఓ. లను పాటించే నాథుడు లేడు. అధికారుల నిర్లక్ష్య వైఖరివల్ల యీ ప్రజలు ఎన్నో యిబ్బందులకు గురి అవుతున్న విషయాన్ని గమనిస్తూనే వున్నాము. ఏ గ్రామానికి విద్యుచ్ఛక్తి యిచ్చినా హరిజనవాడకు కూడ యివ్వాలని ఆర్డరు వుంది. ఇప్పుడు యిచ్చిన గ్రామాలకు సంబంధించిగూడ హరిజనవాడలను చేర్చలేదు. ప్రభుత్వము ఏమి చేస్తున్నదో బోధపడడంలేదు. ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో పెద్ద మార్పు తీసుకువచ్చి పేద ప్రజలవల్ల క్రద్ధ వహిస్తే తప్ప అభివృద్ధిలోకి గాలేదు. ఆమెరికాలో సీగ్రోల అభివృద్ధికి సేవా సంస్థలు ఎంతో కృషి చేస్తున్నారు. కాని మన దేశములో అటువంటి సేవా సంస్థలు లేవు. ఉన్నా వీరి అభివృద్ధికి పాటు పడరు. హరిజన అభివృద్ధికి ప్రతీకలు ఏమీ లేవు. ఉన్నా ఎక్కువ కాలము వుండడము లేదు. ప్రత్యేకముగా ఈ జాతిని అభివృద్ధిచేస్తే తప్ప ప్రయోజనము లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి :—అధ్యక్షా, యల్. ఐ. సి. లోన్ అసిస్టెన్స్ మీద హౌసింగ్ స్కీమును అమలు జరుపుతున్నారు. రూ. 1800 లు, ఒక్కొక్క ఇంటికి యిస్తున్నారు. ఎప్పుడో 3, 4 సంవత్సరాలనాడు తయారుచేసిన ట్రైవ్ డిజైన్, ఎస్టిమేట్ ఈ నాటికి రివైజ్ చేయకుండా అమలుజరపాలంటే సాధ్యము కాదు. ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. నెల్లూరు జిల్లా, గూడూరు తాలూకాలోని చిల్ల కూరు గ్రామములో హౌసింగ్ కాలనీని సరిన్ గారు వచ్చి ఓపెన్ చేస్తారని ఆతప్రకారం ఫామిన్ ఫండ్స్ తో రోడ్స్ వేసినట్లుగా ప్రాముఖ్యని ఆడబ్బుతో ఈ ఇళ్ళకు ప్లాట్లరింగ్ చేసి సిద్ధము చేయడం జరిగింది. వారు అక్కడకు రాకపోతే ఆ ఇళ్ళు అసంపూర్ణముగా నిలిచిపోయి వుండేవి. రాష్ట్రమంతా శరీన్ వంటి వారు వచ్చి ఓపెన్ చేస్తారు అంటే తప్ప లేకపోతే ఈ ఇళ్ళు అసంపూర్ణముగా నిలిచిపోతాయని మనవి చేస్తున్నాను. హౌస్ పైట్స్ కి యిచ్చిన చోట్ల కూడ హాట్స్ గ్రాంట్స్ యివ్వకుండా నిలిపివేసి వున్నారు. గత సంవత్సరం ఆలోట్

చేసిన మొత్తమును డెనిఫిసిరీన్ కట్టనందువల్ల యల్. ఐ. సి. కి గవర్నమెంట్ రీ పే చేసినది. హౌస్ నైట్స్ యిచ్చి హాట్ గ్రాంటుస్ యివ్వనందువల్ల స్థలాలు భాగంగా వుండిపోయినవి తెలియజేయకుండా నిలిచి వున్నవి. ఏ విధంగా ఈ సమస్య పరిష్కారము కావాలో ప్రభుత్వము ఆలోచించడము లేదు తెలియజేసి కార్యక్రమాన్ని పట్టించుకొన్న వాడు కన్పించడము లేదు హౌస్ నైట్స్ ఎలాట్ మెంట్ చాల తెలివీయిన ప్రాసెస్. ఎ. పి. ఆర్ కి యిచ్చారు. వారు సమితి కంట్రోల్ లో వుండరు. బి. డి. బి. సహచరులుగా వుంటారు వారు ఏమి చేస్తున్నారో సమితులకు తెలియని కార్యక్రమమయినది. భూ స్వాములతో లాలూచీ అయి ఈ భూమిని హరిజనులకు దక్కకుండా ప్రొపోజిట్స్ ని అవుచేయాలని ఆవు చేయడము జరుగుతున్నది. దీనిని వివరించవలసిన అవసరము వుంది. డి. యన్. డి. డి. ప్రొపోజిట్స్ పంపించాలంటే బ్రహ్మాండమైన ప్రయత్నము చేయాలి జిల్లాను ఒక ఊపు ఊపితే తప్ప రైల్వే రేట్ కి చేరడము లేదు. ఏ విధంగా పరిష్కారము చేయాలనేది ఇప్పటికే నా ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించారా అనేది తెల్పవలసిన అవసరము వుంది. ఉపయోగము కాకుండా వున్న స్థలాలు చాల వున్నవి. స్థలాలు యిచ్చినా కూడ హాట్ గ్రాంటుస్ యివ్వనందువల్ల అవి భాగంగానే వుండిపోయినవి. ఏదో విధంగా వెంటనే గ్రాంటుస్ యిచ్చి పూర్తి చేయించవలసిన అవసరము వుంది. కమ్యూనిటీ ఇన్ ఫ్రీగేషన్ వెల్స్ హరిజనులకు, గిరిజనులకు చాల అరుదుగా యిస్తున్నారు. కొంత భూమిని హరిజనులకు, గిరిజనులకు కేటాయించినపుడు సామాజిక వ్యవసాయ శాఖలను కూడ కాంక్షను చేయాలి. చేయడమే కాకుండా బావి పూర్తి కాగానే ఆయిల్ ఇంజను, ఎలక్ట్రిక్ మోటారు యివ్వగలిగితేనే ఆ బావిని ఉపయోగించుకోగలుగుతారు ఇప్పటికి నిరుపయోగముగా వున్న శాఖలు అనేకము వున్నాయి.

11-40 a.m.

ఇక, స్కాలర్ షిప్స్ విషయంలో నేరుగా ప్రతి విద్యార్థికి ముట్టేటట్లు పర్సంటు చేయాలి. ప్రిన్సిపాల్ ద్వారా కాని, హెడ్ మాస్టరు ద్వారా కాని, ప్రైవేటు హాస్టల్ మేనేజిమెంటు ద్వారా కాని. ఆర్గనైజ్ మేనేజిమెంటు ద్వారా కాని ఇస్తుంటే విద్యార్థులకు ముట్టటంలేదుకనుక నేరుగా వారికే అందజేయాలి ఇప్పటికే చాలా మంది సబ్సిడైజ్డ్ హాస్టల్స్ మేనేజర్లుగా వున్న వ్యక్తులు సబ్సిడీ రావటం లేదుకనుక స్కాలర్ షిప్స్ వ్యాపారంగా సాగిస్తున్నారు. మారు వేషంలో మారు రూపంలో దొడ్డిదారిని కొనసాగిస్తున్నారు. కనుక శ్రీరామమూర్తి గారు సవాలుగా భావిస్తారని ఆశిస్తున్నాను ఆర్గనైజ్ మేంట్ యింకా కొనసాగుతున్నవి వున్నాయి. ప్రైవేటు హాస్టల్స్ పోయినతరువాత ఆర్గనైజ్ ఎండుకు వుండాలని అడుగుతున్నాను. ఒక దానికి ఒక పాలని, ఇంకో దానికి ఇంకో పాలని ఎందుకు ఉండాలని అడుగుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం అయినా ఆర్గనైజ్ లన్నిటిని ఎందుకు స్వాధీనం చేసుకోకూడదో శ్రీరామమూర్తి గారు చెప్పవలసివుంది

డింకింగ్ వాటర్ సమస్య వుంది. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 27 సంవత్సరములు అయినా యీ నాటికి హరిజనవాడల్లో కుంటలలో నీరు త్రాగే ప్రశ్నకాల వున్నాయి. గూడూరు తాలూకాలో మూలవడిన అనే గ్రామం వుంది. అక్కడ వారు యిప్పటికే కుంటలలో నీరు త్రాగుతున్నాడు. అక్కడ మంచినీరు రాదని ప్రొఫెసర్ వాటర్ స్టలు కావాలి. ఎల్. ఐ. సి. అసిస్టెంట్ ప్రొగ్రాం కింద

మంజూరు అయింది. కాని దానికి 11 వేల రూపాయలు డిపాజిట్ కట్టాలని అంటున్నారు. 11 వేలు హరిజనులు ఎక్కడుంచి తెచ్చి కడతారు? పంచాయతీ నుండి అప్పు ఇవ్వాలని అంటున్నారు. ఆ పంచాయతీ ఆదాయం సంవత్సరమునకు 300 రూపాయలు మాత్రమే. ఆ సమస్యను ఎలా పరిష్కరిస్తారో అర్థం కావటం లేదు. హరిజనులకంటే సెంట్రల్ పర్సనల్ గ్రాంటు యివ్వాలి, హరిజనుల దామాషా ఎక్కడా వుండకూడదు అని నిర్దిష్టంగా సూచన వుంది. జి. వో. వుంది కాని అలా ఎక్కడా జరగటంలేదు.

ప్రభుత్వ హాస్టల్స్ లో యీ సంవత్సరం 6 వేలు ఎడిషనల్ గ్రాంటు యిచ్చి బోర్డర్స్ ను చేర్చుకుంటున్నారు నెల్లూరుజిల్లాలో 50 మందిమాత్రం యిచ్చారు. 50 దాటి ఇంకొకరినికూడా నెల్లూరు జిల్లాలో చేర్చుకోవాలికి పిలుస్తేదా అని అడుగు తున్నాను అన్ యుటిలైజ్డ్ గ్రాంటు 1800 వుంది. వాకాడులో 1100 మంది బోర్డర్స్ వున్నా 1800 అన్ యుటిలైజ్డ్ గా వుంది. ఆ 1800 లలో కొత్త బోర్డర్స్ ను ఎందుకు చేర్చుకోకూడదని అడుగుతున్నారు. 5 వ తరగతి పాస్ అయిన బాలునికి, బాలికకు 6 వ తరగతిలో చేరాలంటే నెల్లూరు జిల్లాలో ఎడ్మిషన్ లేదు. హరిజన, గిరిజన, బ్యాంక్ వర్డ్ కమ్యూనిటీకి తీవ్రమైన ద్రోహం జరుగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను కేరళా మిడ్-డే మీల్స్ వ్యవహారం వుంది. ఇది కేవలం కాగితాల మీదనే వుంది. అక్కడ వుండే ఉపాధ్యాయుడు శ్రద్ధ తీసికోకపోవడంవల్ల సమితి వారు యివ్వవలసిన కాంట్రీబ్యూషన్ యివ్వనందువల్ల, ప్రభుత్వం రిలీజ్ చేసిన డబ్బు పంచాయతీ సమితులు పునయోగించనందువల్ల వారు ఇచ్చే పాలపొడి, గోధుమలు, ఆయిల్ నిలిచిపోతున్నాయి, మగ్గిపోతున్నాయి, ఉపయోగపడడం లేదు కొన్ని చోట్ల దుర్వినియోగం అవుతున్నది.

ప్రతిచోటా ఫ్రీ లీగల్ ఎయిడ్ యివ్వాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం. ప్రతి తాలూకాలో ఒక కమిటీ వుంది. స్థానిక శాసనసభ్యుడు, తహసీల్దారు, ఇంకొకరు వుంటారు. నేను శాసనసభకు వచ్చి రెండు సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ ఒక్క సమావేశంకూడా జరగలేదు. ఏ తాలూకాలోనైనా హరిజన, గిరిజన, వెనుకబడిన జాతికి చెందిన ఏ వ్యక్తికి అయినా ఫ్రీ లీగల్ ఎయిడ్ ఇచ్చారా అని అడుగుతున్నాను. ఇచ్చిన డబ్బు లాప్స్ చేస్తున్నారు. జిల్లాలలో వెచ్చించటం లేదు భూస్వాములు హరిజనులను అనవసరంగా లాగారు అంటే హరిజనుడు తీవ్రమైన చిత్రహింసకు గురి అవుతున్నాడు. వకీలును పెట్టుకొనే డిక్కు లేదు. బస్ ఛార్జి వుండదు. కాలి నడకతో కోర్టు చుట్టూ తిరుగుతాడు. కాని ప్రభుత్వం రక్షణ కలుగజేయటం లేదు.

ఇక, ఎలక్ట్రిసిటీ విషయం చూస్తే అనేక హరిజన వాడల్లో విద్మదీకరణ జరగలేదు. ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్దేశించింది. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఇవ్వలేక పోతున్నది. ప్రభుత్వం అప్పు ఇస్తే ఇస్తామని అంటున్నది. ప్రభుత్వం అప్పు ఇవ్వ లేదు. కాబట్టి మేము ఇవ్వటం లేదని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వారు అంటున్నారు. రాయలసీమకు, తెలంగాణకు కొంత వరకు సర్ప్లస్ ఫండ్స్ వున్నాయి కనుక కొద్దివరకైనా హరిజనవాడలలో యీ సంవత్సరం ఎలక్ట్రిఫికేషన్ చేయాలి అని అవకాశం వుంది కాని సర్కారు జిల్లాలలో అభివృద్ధి అవకాశం లేకుండా వుంది.

ఓల్డ్ పెన్షన్ 6 నెలలైనా డిస్టిక్ట్ ట్రెజరీ ఆఫీసునుండి మనియార్డర్లు రావటం లేదు. 6, 7 నెలల వరకు రాకపోవటం వల్ల ఇద్దరు ముగ్గురైనా చనిపోతున్నారు. కొంత అయినా ప్రభుత్వ ఖజానాకు తిరిగి తీసికోవచ్చునని అపని చేస్తున్నారేమో అర్థం కావటం లేదు.

గిరిజనలకు ఎద్దులు ఇస్తున్నారు. కాని అందులో కూడా ఫ్రాడ్ జరుగుతున్నది. మంచి ఎద్దు ఇచ్చినట్లు వ్రాసుకోని ఒక్క ఎద్దో 10 రూపాయతో ఇస్తున్న సంఘటనలు ఎక్కువగా వున్నాయి. దీనిని జాగ్రత్తగా సూపర్ వైజ్ చేయవలసి వుంది.

బరియల్ గ్రౌండ్స్, పాత్ వేన్ కు లక్ష రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారు. దాదాపు 10 సంవత్సరాలనుండి ప్రయత్నిస్తున్నాను. సమితి అధ్యక్షుడుగా 10 సంవత్సరాలు వున్నప్పుడు ఎన్ని రిప్రజెంటేషన్స్ ఇచ్చినా, అధికారులు మీద ఎంత వత్తిడి తెచ్చినా బరియల్ గ్రౌండ్, పాత్ వే ఇప్పించలేక పోయాను. ఇప్పటికీ ఇప్పించలేకపోతున్నాను. ఎందువల్ల ఆలస్యం జరుగుతున్నదో అర్థం కావటం లేదు. వంజువాకు అనే గ్రామంలో బరియల్ గ్రౌండుకు పోవాలంటే మొల లోతు నీళ్లలో నుండి పోవాలి వేరే గ్రౌండ్ చూపించాలని 15 సంవత్సరాలనుండి ప్రయత్నిస్తున్నా ఇప్పటి వరకూ చూపించలేక పోతున్నాను. అనేక చోట్ల భూస్వాములు దారి మళ్ల గొడుతున్నారు. పాత్ వే ఎక్స్‌యిర్ చేసి ఇవ్వాలి. 21 జిల్లాలలో బరియల్ గ్రౌండ్స్, పాత్ వేన్ కు ఒక లక్ష చూపిస్తే అది అయ్యే వనేనా అని అడుగుతున్నాను

వాకాడు హాస్టల్ బిల్డింగ్స్ ప్రభుత్వ డబ్బుతో కట్టారు కాబట్టి అవి తీసుకొని ప్రభుత్వ హాస్టల్ పెట్టడం మంచిది. 1938 నుండి ప్రభుత్వం అనేకసార్లు నిధులు ఇచ్చింది. విరళాలు కూడా వసూలు చేసి కట్టారు. ఆ భవనాలను తీసికొని ప్రభుత్వ హాస్టల్ కు ఉపయోగించాలి. నెల్లూరులో గిరిజన హాస్టల్ ప్రభుత్వ భవనములో వున్నది. అది కూడా తీసికొంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

దారా పోలయ్య అనే హరిజనుడ్ని గూడూరు తాలూకా సిద్ధవరం గ్రామంలోని ఒక భూస్వామి ప్రోత్సాహంతో పోలీసు పాడ్ కానిస్టేబుల్ తీవ్రంగా కొట్టి కాలు తీసేశారు జ్యూడిషియల్ ఎంక్వయిరీ జరిగింది. సబ్ డివిజన్ లో మేజిస్ట్రేట్ ఎంక్వయిరీ చేశాడు. ప్రభుత్వానికి రిపోర్టు పంపించాడు. ఇంతవరకు దిక్కులేదు. ఏమీ యాక్షను తీసుకోలేదు. ఆ హరిజనునకు నష్టపరిహారం ఇవ్వాలి.

సోషల్ వెల్ ఫేర్ క్రింద రోడ్లకు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి ప్రతి హరిజన వాడకు ఎప్రోచ్ రోడ్డు వేయాలి. రోడ్డు లేని హరిజనవాడ లేదని అనిపించుకొనే వ్యక్తిగా శ్రీరామమూర్తిగారు తయారవుతారని ఆశిస్తున్నాను.

పెడ్యూల్టు కాస్తు, బాక్ వర్కు కమ్యూనిటీలకు ఫైనాన్సియల్ కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. దానికి డైరెక్టరు ఆఫ్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ కు కోఆర్డినేషన్ ఆఫీసరుగా పెట్టి సెక్రటరీ గానో, మేనేజింగు డైరెక్టరు గానో పెట్టి గతాగతే బాగుంటుంది. పెడ్యూల్ట్ కాస్తు వార్డెన్, మేట్రీన్సును ట్రయినింగ్

క్వాలిఫికేషన్ లేకపోయినా, బి.ఇ.డి. సెకండరీగ్రేడు లేకపోయినా ఎప్పాయింటు చేశారు. వారిని తీసివేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారని తెలుస్తుంది. వారికి ఎగ్జిమ్యున్ ఇచ్చి కొనసాగిస్తే బాగుంటుంది.

నర్సరి స్కూల్స్ను, బాల్యాడీలను ప్రోత్సహించవలసి ఉంది. సమితులలో వున్న స్కూల్స్ను ఎత్తి వేస్తున్నారు. కొత్తవి పెట్టటం లేదు. డ్రెస్ మేకింగ్ సెంటర్స్ ఇంతకు ముందు పంచాయితీల్లో ప్రారంభించినవి అంత ఉత్సాహంగా నిర్వహించడం లేదు. అలాగే మహిళామండలిలు ట్రాన్స్ఫర్స్, ఎచ్చివ్ మెంట్, సమితి నిర్మించి సమావేశాలు, స్టాఫ్ మీటింగు చేరజీలు వేసుకోవటానికి కాగితాల మీదనే కనిపిస్తున్నాయి కాని అవి బాగా పని చేయటం లేదు. మహిళా మంత్రికి లడ్డీ దేవి గారు ముందంజ వేసి ముందుకు తీసుకు వెడతారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

కుమారి కమలమ్మ :—అధ్యక్షా, సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టరు గారు, వుమెన్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టరు గారు, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన మూడు డిమాండ్లను బలపరుస్తున్నాను. మగపిల్లలకు హాస్టల్స్ చాలా వున్నాయి కాని ఆడవారికి ఎక్కువగా లేవు. కనుక ఆడపిల్లలకు ఎక్కువ హాస్టల్స్ ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

సాంఘిక సంక్షేమం క్రింద ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ వున్నాయి. వాటిని గవర్నమెంటుకు అప్పగించారు. అందుకు అభినందిస్తున్నాను. మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. గృహ నిర్మాణానికి ఒక సంఘం ఏర్పాటు చేశారు. రూ. 1800 ఇచ్చి ఇంట్లు కట్టించారు, ఆ 1800 వారికే ఇస్తే సంతృప్తిగా వుండేది. ప్రభుత్వాన్ని నిందించడానికి అవకాశం లేకుండా వుండేది. వారికి స్థలం చూపించి వారినే కట్టుకోమంటే విస్తీర్ణంగా కట్టుకోటానికి వీలుగా చేసుకొనే వారు. ఇకముందు ఆ పద్ధతి ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేగాకుండా కొన్ని స్కూల్స్లో నిర్బంధ ఆహారం పెట్టారు. అది ఫ్రీగా యిచ్చారు, కాని దానిని పంపించడానికి 7.5 లక్షలు ఖర్చు అవుతున్నది ప్రతి సంవత్సరము. మామూలుగా పంపించడానికి అంత ఖర్చు అవుతే నిజంగా కొనడానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందో ఆలోచించండి. ఆ పంపకములో కొన్ని అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. అది జాగ్రత్తగా చూడాలి. ఫోతే బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ గురించి చెప్పాలి బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ కార్పొరేషన్ అని పెడ్యూల్డ్ క్యాట్గొరిగోరీషన్ అని ఏర్పాటు చేశారు. పెడ్యూల్డ్ క్యాట్గొరిగోరీషన్ కు ఒక కోటి రూపాయలు యిచ్చి దీనికి రూ. 18 లక్షలు యిచ్చారు. బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ వారు ఎంత పర్సంటేజ్ వున్నారోనే ఆలోచిస్తే దీనియొక్క ప్రాముఖ్యం తెలుస్తుంది, అందుకని బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ కార్పొరేషన్ కు కూడా ఒక కోటి రూపాయలు యిచ్చేట్లు చూడాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను ఎన్. టి. లిస్టెడ్ బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ కు ఒక కోటి లక్ష రూపాయలు యిస్తే. దానిని ఇ.బి.సి.కి యిచ్చారు. ఒకరి డబ్బును తీసుకు వెళ్లి యింకొకరికి యిచ్చారు. బ్యాక్ వర్డు లిస్టెడ్. ఇ.బి.సి అని పెట్టడం జరిగింది. దేనికదే వేరుగా పెడితే బాగుంటుంది. దేని పాడ్ అఫ్ ఎకౌంట్ దానికే పెడితే బాగుంటుంది. ఒకరికి కేటాయించింది యింకొకరికి యివ్వడం

11.50 a. m.

బాగుండి లేదు ఎస్.సి. లిస్టెడ్ బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్. ఇ.బి.సి., వీరికి ప్రత్యేకంగా హెడ్స్ ఆఫ్ ఎకౌంట్ అలాట్ చేస్తే బాగుంటుంది పోతే బంజరు ల్యాండ్స్ యీ సోషల్ వెల్ఫేర్ ద్వారా యిచ్చినటువంటివి ఏ విధంగా వుంటున్నాయి, సరిగా సాగు చేసుకోలేక వేరే వారికి యిచ్చి వీరు భూమి లేకుండా అవుతున్నారు. అలా చేయకుండా సరైన పద్ధతులు పెట్టికీ విధించే పద్ధతి వుండాలి 1970 లో బ్యాంక్ వర్కు క్లాస్ వారికి 25 శాతం 4 శాతం వుద్యోగాలు యివ్వాలని ఒక జి.ఓ. యిస్తూ అయింది అది 1972 లో అమలులోకివచ్చింది. అమలులోకి వచ్చినా ఎంతవరకు యీ ప్రభుత్వము దానిని వినియోగపరుస్తున్నది? జిల్లా పరిషత్తులలో చూశాను ఎక్కడ చూచినా కర్ర వుండేవాడే బట్టెను కొట్టుకునిపోయే విధంగా వుంటున్నది అది అమలు చేయనివారిని శిక్షించాలి లేకపోతే యిలా చేసినా మామూలుగా వెళ్లి పోతున్నది అనే ధోరణి ఏర్పడి బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్ వారికి ఏమీ లేకుండా అయిపోతుంది. అది జాగ్రత్తగా అలోచించాలి. పోతే జిల్లా పరిషత్తులలో సెలక్షన్ కమిటీ అని వుంది. అ కమిటీలో జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్, కలెక్టరు ఒక సమితి పెసిడెంటు వుంటారు. కనీసం ఆ 95 శాతం, 4 శాతం, అమలు జరపడానికి ఎస్.సి. బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్ ఎం. ఎల్. ఎస్ ను అందులో ఎందుకు వేయ కూడదు అని అడుగుతున్నాను. ఇంతకుముందు సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టరుగారికి చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పుడు యిందులో చూపించ లేదు బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్ కార్పొరేషన్ పెట్టి, షెడ్యూల్డ్ క్యాస్టెస్ కార్పొరేషన్ పెట్టి సొసైటీలు ఏర్పరచి, అన్ని విధాల అభివృద్ధి చేయాలని 24 పాయింట్స్ యిచ్చారు. ఆ సొసైటీస్ ద్వారా యిండివిడ్యువల్ లోన్స్ యిస్తే బాగుపడు తారు. సొసైటీస్ కు యిస్తే అవి ఎట్లా పడుస్తున్నాయనేది మనకు తెలుసును, అందుకని సొసైటీల ద్వారా యిండివిడ్యువల్ లోన్స్ యివ్వాలని కోరుతున్నాను. పోతే స్త్రీ సంక్షేమము గురించి ఈక్వరీజాయిగారు బోగన్ అన్నారు, నిజముగా వారికి అనుభవము వుంటే బోగన్ అని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఎంతో మంది స్త్రీలు ఎన్నోరకాల బాధలు పడుతుంటే ఒక రకమైన ఆధారము కల్పించేందుకు డబ్బు కేటాయించడం జరిగింది. 15 సంవత్సరాల క్రితం జిల్లా పరిషత్తులు ఏర్పడినప్పుడు సోక్ లెస్ చుల్లాస్ అని ఒక ప్రోగ్రాం వుండేది, గ్రామాలలో సొసైటీలు ఆర్గనైజ్ చేసి, మహిళా మండలులు ఏర్పడి దానివల్ల లాభము పొందడం జరిగింది. ఇప్పుడు క్రొత్త మార్పులు తీసుకురావాలి. ఆడవారు ఎక్నామిక్ గా డెవలప్ కావడానికి క్రొత్త ప్రోగ్రామ్స్ వేయాలని మీ ద్వారా వుమెన్ వెల్ఫేర్ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. బాలవాడీలు, సూయింగ్ సెంటర్స్ అన్నిచోట్లా పనిచేయడం లేదు. చిన్న పిల్లలకు ఎక్కువ విద్యా అవకాశాలు కల్పించాలి, పోతే ట్రైబల్ వెల్ఫేర్, 14 జిల్లాలలో కార్పొరేషన్ వారు సంఘాలు పెట్టి పని నడిపిస్తున్నారు మిగతా 7 జిల్లాలలో చేయడం లేదు, అన్ని జిల్లాలలో చేసేట్లు చూడాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనులకు ల్యాండ్స్ యిస్తున్నారు, వాటిని అభివృద్ధి చేసుకోడానికి, ఎస్.సి. కార్పొరేషన్ ద్వారా వారికి డబ్బు యిచ్చి సహాయం చేయాలి. ఈ రోజు ఎంతో ఖర్చు పెడుతున్నారు, అది అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరులాగా అవుతున్నది. వారిని ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా, నైతికంగా వైకి తీసుకురావడానికి ఎవరు

పూనుకోవడం లేదు, ఇంతమంది చెబుతున్నారు, ప్రతిపక్షమువారు చెబుతున్నారు. నేను చెబుతున్నాను. అందరు చెబుతున్నారు, తప్పు అని చెబుతున్నారు, కాని యీ తప్పు అనేదానికి ఎండ్ ఎక్కడ వుందో ఆలోచించడం లేదు. నిన్న పెద్ద రథన జరిగింది. కార్డులు అడుతున్నారు, ఏమి చేస్తున్నారు, దుర్వినియోగం అవుతున్నదని, అసెంబ్లీ ముందు పెద్ద ఫోటోలో నగ్నంగా ఇద్దరుమనుష్యులజొమ్మలు వున్నాయి, గుప్త జ్ఞాన్ అని. అసెంబ్లీ మెంబర్సుకు ఎవరికి కన్పించలేదేమో, కనీసము ఆమాట అయినా చెబుతారు అనుకున్నాను ఆ రథన చూస్తే, ఒక మాట చెప్పకుండా డ్యూనెస్ అని ఏవో అన్నారు. అభిసారిక లాంటి పుస్తకాలను బజార్లో బహిరంగంగా అమ్ముతున్నారు. మాంసం తింటారంటే బొమికలు మెడలో వేసుకోరు గదా, అటువంటి వాటి గురించి ఆలోచించడం లేదు, మాట చెప్పడం గాదు, యిక్కడ అన్నారు, అక్కడ పత్రాలు ఆడారు. అంత రథన జరిగినా స్త్రీ గురించి మాట్లాడకపోవడం బాధగా వున్నది. రేపు ప్రొద్దుటి వరకు అది అక్కడ వుండకుండా చేయాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశము యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. శంకరయ్య (కొండపి) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ హాస్టల్స్ చాలా లోపభూయిష్టంగా అభివృద్ధిగా వున్నాయనిభావిస్తున్నాను. ఎందుకంటే చాలా హాస్టల్స్ వైద్యకేంద్రాలు యాజమాన్యములో వున్నాయి. అవి మేనేజ్ చేసేవారికి వుపయోగపడుతున్నాయి తప్ప విద్యార్థులకు వుపయోగపడడము లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. కొన్ని హాస్టల్స్ కేవలం నామమాత్రంగా అన్నం పెడుతున్నాయి. కొన్ని హాస్టల్స్ లో అన్నం పెట్టే పరిస్థితి వుండదు, డబ్బు అయితే తీసుకుంటున్నారు. అందుచేత వైద్యకేంద్రాలు యాజమాన్యములో వుండే హాస్టల్స్ ను ప్రభుత్వము తీసుకోవాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పోతే పలకలు పుస్తకాలు యిలాంటివి కొన్ని స్కూల్స్ లో సప్లయ్ చేస్తున్నారు. కాని విద్యార్థులకు అందడము లేదు, దానిమీద ప్రావర్ చెక్ వుంటే బాగుంటుంది. చాలా కాలేజీలలో, స్కూల్స్ లో కూడా యీనాటికి హాస్టల్స్ వసతులు లేవు. అనేక మంది విద్యార్థులు చదువుకోలేని పరిస్థితిలో వున్నారు, ప్రతి కాలేజీలో ప్రతి స్కూల్ లో హాస్టల్స్ వసతి ఏర్పాటు చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. గర్ల్స్ హాస్టల్స్ వున్నవి, వాటికి రక్షణ లేదు. ఎక్కువ రక్షణ కల్పించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పోతే ప్రాధరాబాదులో పేయింగ్ బోర్డర్స్ ను హాస్టల్స్ నుండి వెకేట్ చేయిస్తున్నారు. వారికి కూడా హాస్టల్స్ వసతి వుండాలని చెబుతున్నాను. పోతే షెడ్యూల్డ్ క్రేజ్స్ కే గాకుండా ఆర్థికంగా వెనుకబడిన అన్ని కులాలవారికి హాస్టల్స్ చూపించకపోతే చదవుకోవడం దుర్భరము అవుతుంది. ఆర్థికంగా వెనుకబడిన అన్ని కులాలవారికి హాస్టల్స్ వసతి చూపించాలని కోరుతున్నాను. అనేక గ్రామాలలో హరిజన్స్ కు హౌస్ నైట్స్ కేటాయించలేదు. వెంటనే దాని కొరకు ఒక కమిటీని వేసి ప్రతి గ్రామములో హరిజన్స్ కు హౌస్ నైట్స్ యిప్పించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను సోషలిస్టు దేశాలలో పాఠమిక విద్య నుండి వున్నత విద్య వరకు ప్రభుత్వమువారు పిల్లలను పోషించడం, చదువులు చెప్పించడం జరుగుతున్నది. ఆ పద్ధతులలో చేస్తే దేశము అభివృద్ధి అవుతుంది, ఆ రకంగా ప్రభుత్వమువారు చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

12-00 noon

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి (మేడిచల్) :— అధ్యక్షా, మంత్రీగారు ప్రివేట్ పెట్టిన ఫుమెన్ వెల్ ఫేరు, సోషల్ వెల్ ఫేరు, ట్రియిబల్ వెల్ ఫేరు సంక్షేమ నిధులను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేస్తాను మన రంగదాసుగారు జిల్లా పరిషత్తులనుంచి ఏమి లాభాలు వస్తున్నాయి అంటూ దౌపదినికూడా ఉపయోగించారు. అయితే నేను అలాగ అనను. 1957 లో ప్రభుత్వం చాలా డబ్బు యిచ్చారు. ఆఫీసరులు ప్రతి కాఖకూ ఉన్నారు ట్రియిబల్ వెల్ ఫేరు అంటే ట్రియిబల్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరుద్వారా పని అవాలి, సోషల్ వెల్ ఫేర్ అంటే సోషల్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరుద్వారా పని అవాలి, ఫుమెన్ ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ అంటే ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరుద్వారా పని అవాలి. వారిద్వారా అయితేనే పనులు సక్రమంగా జరుగుతాయి. వారికి మా కష్ట సుఖాలు బాగా తెలుసు. వారికి బాధ్యత ఉంటుంది. ఈనాడు అంతా సమితిమయం అయిపోయింది. సమితికి పోయిన డబ్బు హరిజనులకు అసలు రావడమే లేదు. హరిజనులు అంటే వారి చేతి క్రింద బ్రతుకుతున్నారనుకుంటున్నారు హరిజనులు కూడా టాక్సులు కడుతున్నారు మా హరిజనులకూడా పార్టీలలో చేరి ఎన్నో త్యాగాలు చేస్తున్నాము, మేము ఏదో ఎత్తుకుని ఏరుకుని తిని బ్రతకడంలేదు. మేము ద్రావిడులకు ముందునుంచి ఉన్నాము. మేము ద్రావిడ రాజుల కాలమునుంచి ఉన్నాము. ఆర్యులు వచ్చిన తరువాత మేము పడిపోయాము మేము ఏమి ఏరుకుని తిని బ్రతకడము లేదు. యీనాడు ఎంతో మంది యం. యల్. ఎ. లు హరిజనుల సేవల వలనే యం. యల్. ఎ. లు అయినారు హరిజనుల అండవలనే వారు యం. యల్. ఎ. లు అయినారు ఈ సమితుల గోడు మాకు వద్దు. యీ సమితుల ద్వారా మాకు ఏమీ లాభం కాని ఊమం కాని లేదు. ఆఫీసరులు డైరెక్టరులు ఉన్నప్పుడు వారిచేత ఎందుకని పని తీసుకోరు? మేము లంచాలు యిస్తే కాని సమితి నుంచి మాకు రావలసిన డబ్బుకు చెక్కు రాదు. ఏదో వంద యిళ్లు కట్టామంటారు వెయ్యి యిళ్లు కట్టామంటారు కాని ఒక కమిటీ వేసినట్లయితే నేను ఎంత పని చేశానో చూపిస్తాను. యీ సమితులు వచ్చిన తర్వాత పనులు ఏమీ జరగడం లేదు. ప్రభుత్వం వారు డబ్బు యిచ్చినప్పటికీ హరిజనులకు ఏమీ ప్రయోజనం కలగడంలేదు. మా హరిజనులకు భూములు యిచ్చారు కాని హరిజనులు ఆ భూములు దున్నుకోడానికి పోతే హరిజనులను పట్టుకుని భూస్వాములు తంతారు. మంత్రీగారు, పోలీసులు కూడా వారి వారే. నా కాన్స్టేబుల్ యన్సిలో జరిగిన ఒక సంఘటన ముఖ్యమంత్రిగారికి విన్నవించుకుంటే వారు కలెక్టరుగారిని అడేశిస్తే కలెక్టరు అక్కడకు వెళ్లి పరిశీలించారు. అలాంటివి జరిగితే యీ భూములు ఇచ్చినందువలన ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు. హరిజనులకు కేటాయించిన దానినుంచి హరిజనులు ఏమీ లాభం పొందడంలేదు. ఇళ్లుకట్టడానికి యల్.ఐ.సి. లోను అన్నారు. కొన్ని పునాదులు లేవ లేదు. కొన్ని రూఫ్ లెవెల్ లో మధ్యలో ఆగిపోయాయి. వర్షంవస్తే నీరు వచ్చి ఇళ్లలో నీలవ ఉంటుంది. మేముకూడా మనుష్యులమే. కిరస్తాని వారమనేవారిని గాంధీగారు గుంజి బయటకు తీసుకువచ్చారు. ఈ నాటికి ఎన్నో దెబ్బలు తింటున్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో కష్టలతో నరికారు. భూములు సాగు చేయడానికి వెళ్లిన హరిజనులను. కలెక్టరు, డి.యన్ పి. అక్కడకు వెళ్ల లేదు. చిత్తూరు జిల్లాలో భూములు సాగుచేసుకోడానికి ఏమీ డబ్బు సహాయం

చేయలేదు. చిత్తూరు జిల్లాకు ఎన్నో ఎకరాలు సాగుచేసుకోవడానికి ఇచ్చామంటారు. కాని వారికి ఏమీ లాభంకలగలేదు. కాబట్టి బాధ్యులయిన అఫీసరులపై గట్టిగా ఉత్తర్వులు ఇచ్చి ఆ భూములు ఇచ్చిన హరిజనులకు లాభం కలిగేట్లుగా చూస్తేనే హరిజనులకు మేలు చేసినట్లుగా అవుతుంది. హరిజనులు చాలా కష్టపడుతున్నారు. ఎన్నో గ్రామాలలో ఉన్న హరిజనులు చాలా కష్టపడుతున్నారు కాబట్టి అఫీసర్లకు గట్టిగా ఉత్తర్వులు ఇచ్చి వారికి ఉపకారం జరిగేట్లుగా చూడాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు డబ్బు కేటాయించారు కాని ఆ డబ్బు సక్రమంగా ఉపయోగిస్తున్నారా లేదా అనేది శ్రీ వెంగళరావుగారు చూచి సక్రమంగా డబ్బు ఉపయోగించకపోతే దానికి బాధ్యులయిన వారిమీద చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత ట్రయిబల్ వెల్ ఫేర్ మాతెలంగాడాలో ఏమీ ఉన్నట్లుగాలేదు. ట్రయిబల్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరుగారు ఇక్కడున్నారు. ఆ ట్రయిబల్ వెల్ ఫేరుకు ఇచ్చిన డబ్బు కూడా సమితి వారే తీసుకుంటున్నారు. ఆ సంగతి అఫీసర్లకు తెలియదు. ఏమండి మీ బడ్జెట్ ప్రోగ్రాము ఏమిటంటే అంతా సమితి వారికే డబ్బు ఇస్తున్నామంటారు. అయితే మీ పోస్టు ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను. యీ విధంగా డబ్బు సమితి చేతిలో ఉంటే అంతా నాశనమవుతుంది కాని ఎవరికి ఉపయోగం కలుగదు. ఇప్పుడు చిత్తూరు జిల్లాలో కార్పొరేషన్లు ఉన్నాయి సొసైటీలు ఉన్నాయి అక్కడ జరిగే దౌర్జన్యాలు ఒకసారి అక్కడకు వెళ్ళి చూచి రావాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

ఇక వుమెన్ వెల్ ఫేర్ సంగతి. మా ఆడవారి కథ ఉంది. మాకు ఒక ఆడ మంత్రిగారున్నారు ఏమమ్మా అంటే బడ్జెట్ లేదు అంటారు. బల్లగుద్డి మాట్లాడితే బడ్జెట్ వస్తుంది కాని లేకపోతే బడ్జెట్ రాదు. వుమెన్ వెల్ ఫేర్ చయిల్ వెల్ ఫేర్ సెంటర్లు ఎన్నో కుట్టు సెంటర్లు ఇతర సెంటర్లు ఉన్నాయి. అవి ఏమీ స్త్రీ సంతేమముకు ఉపయోగపడడంలేదు. ఎంతోమంది స్త్రీలు భర్తలు వదలినవారు ఉన్నారు. ఎంతోమంది ఆడవారు బజారులపాలయి భర్తలు లేకుండా ఉన్నవారు ఎన్నో కష్టాలు పడుతున్నారు. మా వుమెన్ వెల్ ఫేర్ మంత్రిగారు యీ సారి కాబినెట్ లో గట్టిగా కొట్లాడి ఎక్కువ డబ్బు యీ స్త్రీ సంతేమము కొరకు కేటాయించేట్లుగా చూచి స్త్రీ సంతేమములో మార్పులు తీసుకుని వచ్చి వారికి మేలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత హరిజన హాస్టల్స్ విషయంలో చాలా గొడవలు జరిగాయి. ఈశ్వరీబాయిగారు కార్యక్రమాలు జరుగలేదన్నారు. అది నిజంకాదు. 1965 నుంచి నేను ఎన్నో హాస్టల్స్ స్థాపించాను. అంబరుపేటలో హాస్టల్స్ స్థాపించారు. ఆ అంబరుపేట హాస్టల్స్ కు నేనే కృషి చేశాను. ఈనాడు ఒకటి జరిగింది. నేను ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడాలని ఈవేళ 12 10 p. m. రిగంటలకు టైము తీసుకున్నాను. హాస్టల్స్ లో పేయింగు బోర్డరని, నాన్ పేయింగు బోర్డరని పెట్టారు పేయింగు బోర్డరు అంటే డబ్బుకట్టాలి. నాన్ పేయింగు బోర్డరు అంటే కట్టనవసరంలేదు హరిజనులకు స్కాలర్ షిప్స్ వస్తుంది కాబట్టి వారిని పేయింగు బోర్డరుగా తీసుకోవాలి, డబ్బురానివాళ్ళను నాన్ పేయింగు బోర్డరుగా

తీసుకోవాలని కొంతమంది బయటనుంచి తీసుకున్నారు. 10 మంది ఉండే స్థలంలో 20, 30 మంది ఉంటున్నారు. స్థలం చాలడంలేదు. వేయింగు బోర్డులను తీసివేయాలంటే అంతా హరిజనుల పిల్లలు పోతున్నారు ఇది పరిశీలించాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అసలు వీరిని ఎందుకు వేయింగుబోర్డుల్నుగా పెట్టారు? బ్యాంక్ వద్ద క్లాసెస్ వారిని ఇంత పెర్సంటేజీ తీసుకోవాలన్నప్పుడు అంత పెర్సంటేజీ మాత్రమే తీసుకోవాలిగాని ఎక్కువమందిని తీసుకోకూడదు. దానిని పరిశీలించి హరిజనుల పిల్లలకు నష్టంకలుగకుండా చేయాలని కోరుతూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఐ. రామన్నవడాలు (చింతపల్లి):— అధ్యక్షా! నేడు ప్రవేశపెట్టినటు వంటి సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిమాండును, పుమన్స్ వెల్ ఫేర్ డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. మా ఏకైక స్త్రీలోని గిరిజనులు చాలా పేదవారు. వ్యవసాయం తప్ప ఇతర వృత్తులు ఏమీ తెలియని వారు కష్టించి పనిచేయువారు వారివద్ద పెట్టుబడి పెట్టుటకు ధనం లేక బాధ పడుతున్నారు పాచ్చు వడ్డీలకు డబ్బు తీసుకొని వచ్చి వ్యవసాయం మీద పెట్టి తన భార్యబిడ్డలతో సేద్యం చేసుకునుచున్నారు. పంటలు వచ్చిన సమయములో పెట్టుబడిదారులు వారు ఇచ్చిన మొత్తాలను వడ్డీతోతీసుకొని ఇంకా మిగిలినదానిని ఆతనివద్దనుండి వ్రాయింతుకొని అప్పులపాలు చేయుచున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం వారు మా గిరిజనులపై దయదల్చి సానుభూతి చూపి ప్రభుత్వంవారే వడ్డీలేకుండా అప్పులు ఇచ్చి పండిన పంటలో జమకట్టుకొనినచో కొంతవరకు వారి కుటుంబాలు జీవించగలవు. దీనికి ప్రభుత్వంవారు సంపూర్ణమైన సహాయం చేయగలరని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రంగదాసు:— అధ్యక్షా! ధర్మ సంస్థాపనార్థాయ

సంభవామి యుగేయుగే!

అన్నట్లు శ్రీరామమూర్తిగారు, వెంగళరావుగారు వీటిని ఎట్లా ఉద్ధరిస్తారో తెలియడంలేదు. కాని అట్టడుగున ఉన్న జాతులకు సంబంధించిన ఈ మూడు డిమాండ్లు ఈ రోజున ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. శ్రీరామమూర్తిగారు చాలా చాకచక్యంగలవారు కనుక 11,26,44,300 రూ.లు చూపిస్తూ ఇది షెడ్యూల్లుకులాల, ఇతర వెనుక బడిన వర్గాల సంక్షేమం కోసం అని జాగ్రత్తగా వ్రాశారు. షెడ్యూల్లుకులాలకు ఎంత, ఇతర వెనుకబడినవర్గాల కొరకు ఎంత అన్న సంగతి విడిదీసి చెబితే బాధలో పడతారనే భావంతో రెండింటికీ కలిపి జాగ్రత్తగా తప్పించుకున్నారు. కాని వెంటనే హర్షించదగిన విషయం ఏమి చెప్పారంటే 1957-58 ట్రయిబల్ వెల్ ఫేర్ డిమాండ్ కూడా ఇందులో కలిపి ఉంటుంది అది తీసివేసి దీనికి ప్రత్యేకంగా పెట్టామని చెప్పి గొప్పగా చాటుకున్నారూ వీరు రూ. 11 కోట్ల 26 లక్షల చిల్లర బ్యాంక్ వద్ద క్లాసెస్, షెడ్యూల్లుకాసెస్ కు కేటాయించారు. దాదాపు రూ. 2 కోట్లు ట్రయిబల్ వెల్ ఫేర్ కొరకు కేటాయించారు ఇది సక్రమ వినియోగమా, అక్రమ వినియోగమా అన్న సంగతి అట్లుంచి ఈ డబ్బు మాత్రం ఈ జాతులకు సరిపోవడం లేదని చెప్పకతప్పదు. వీళ్లయొక్క అభివృద్ధి కొరకు, బాగుకొరకు చేస్తున్నామని ఏవైతే స్కీములు పెట్టారో వాటిలో 10 శాతము కూడా సక్రమంగా నిర్వహించడం

లేదు ; నిర్వహింపబడడంలేదు. అది మాత్రం మా పికాయత్ ఏదైనా ఒక ప్లాన్ తీసుకొని చేయదలచుకుంటే పూర్తిగా చేయండి. 10 చోట్ల 10 ప్లానులు తీసుకొని అవి 10%, 15% పూర్తి కాకుండా ఉండడంవల్ల అక్కడ అసంతృప్తి పెరుగుతున్నది. ఇప్పుడు ఆయా ప్రాంతాల సభ్యులందరూ అసంతృప్తికరంగా చెబుతున్నారు అందువల్ల కొన్ని స్కీము మిరు తగ్గించండి. కొన్ని స్కీము పెట్టి అవి పూర్తి చేయండి అవి చేసిన తరువాత ఇంకొకటి చేయండి. గ్రామాలలో హరిజనుల కొరకు కొన్ని జ్లాకులకు ఇన్ని బావులు అని ఇస్తారు. వాటికి బ్రహ్మాండమైన వైరవిలు జరగాలి సమితినుంచి, జిల్లా పరిషత్తు నుంచి ఇచ్చేవి ఉండనే ఉన్నాయి వీటికొరకు ప్రత్యేకంగా ఇచ్చే డబ్బు అయినా సంపూర్ణంగా ఇవ్వరు. పంచాయతీ సమితినుంచి ఇచ్చేప్పుడు 8 వేలు కాని 8 వేలు కాని బావులు త్రవ్వకొనడానికి ఇస్తారు. ఈ డిపార్టుమెంటు నుంచి ఒక వెయ్యి రూపాయలు ఇస్తారు. దానితో బావి అవుతుందా? మంచిస్థితి బావి చేసుకోవడానికి వీలులేదు. ఈ రకంగా అర్ధరహితమైనటువంటి గ్రాంటు మీరు ఇచ్చేదానికంటే ఇంకో దానికి వినియోగించండి. అసంపూర్ణమైనటువంటి కార్యక్రమాలకు మీరు ఈ డబ్బు కేటాయించకుండా ఇంకొక దానికి ఏర్పాటు చేయడం మంచిది. ఇళ్ల స్థలాల విషయంలో మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు భూములు లేనటువంటివారు 15,90,500 మంది ఉన్నారు. వీరందరికీ ఇళ్ల స్థలాలు గోచితాత అంత వీరు ఇవ్వదలచుకున్నా 46,175 ఎకరాలు కావాలి దీనికి డబ్బు 45 కోట్ల 68 లక్షలు రూపాయలు కావాలి. ఈ సంఖ్య తీసి కేంద్రానికి పంపించాము అని చెప్పారు తప్ప వీరు చేసేది ఏమిటో ఇందులో చెప్పలేదు అంటే కేంద్రం ఏదైనా డబ్బు ఇస్తే ఆ డబ్బుతో వీరికి సహాయం చేస్తాము కాని మేము ఇప్పుడు చేసేది ఏమీ లేదు అంటున్నారు. ఇళ్ల స్థలాల విషయంలో ఇంతవరకు చాలా డబ్బు ఖర్చు పెట్టాము, ఇచ్చాము అంటున్నారు. ఇళ్ల స్థలాల విషయంలో ఎన్ని అప్లికేషన్లు మీదగ్గర ఉన్నాయి? ఎన్ని తీర్మానం చేసారు? ఎన్ని గ్రామాలవారు వైరవి చేస్తున్నారో మీరు ఒకసారి లెక్క చూస్తే తెలుస్తుంది. వేల అప్లికేషన్లు మీదగ్గర ఉన్నాయి. మీరు ఎక్వయర్ చేయవలసిన అవసరం లేకుండా రైతులు తమంత తాము విక్రయించడానికి సిద్ధంగా ఉండి మీకు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు. మేము ఇన్ని ఎకరాలు హరిజనులకు ఇవ్వదలచుకున్నాము, దానికి మార్కెట్టు రేటు ఇవ్వవలసిందని అప్లికేషన్లు పెట్టుకున్నారు. ఇటువంటివి నేను కప్పించాను. అప్పుడే ఒకటిన్నర సంవత్సరాలు అయింది. ఇంతవరకూ యాక్షను తీసుకోలేదు. డబ్బు అంతా మిగిలిపోతున్నది. లాప్పు అయిపోతున్నది. కాని వారు ఏ మాత్రమూ శ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదు. నిజాయితీతో ఈ జాతులమీద పనిచేస్తూ ఉంటే ఈ దశ ఎందుకు పడుతుంది? డబ్బు ఎందుకు లాప్పు అవుతుంది? ఈ రకమైన తాజేటి నడకతో మీరు నడుస్తూ నిజంగా ఈ జాతులను ఉద్ధరస్తాము అనుకుంటే ఇది కేవలం మోసం, దగా, ఓట్ల కోసం చేసుకునే ప్రచారం. ఈ ఓట్లతో బ్రతకదలచుకున్న మనం ఈ అత్యధికమైన ఓట్లను సంపాదించుకోవడం కోసం ఆశలు కల్పిస్తూ చేస్తున్నటువంటి ప్రచారం తప్ప ఇంకొకటి కాదు. అందువల్ల నిజాయితీతో ప్రవర్తించండి. వారు ఆకలి ఉన్నవారు. ఒక ప్లాట తిని గుడిసె లేకుండా చెట్ల క్రింద పడుకునే వారికి మీరు శుష్కమైన వాగ్దానాలు

12.20 p.m.

చేయకండి నిజంగా చేయదలచుకుంటే మీకు చేత కలిగిన సహాయం చేస్తామని చెప్పండి. అది సెరవేర్చండి ఎలక్షన్లు అప్పుడు మేము, మీరు అంతా చెబుతాము మేము చెప్పేదానికి, వారు చెప్పేదానికి తేడా ఉంది మేము ప్రయత్నం చేస్తాము, ఇప్పిస్తాము. వాళ్లు ఇస్తాం, చేస్తాం అంటారు. తేడా అది. ఆందువల్ల అప్పుడు చెప్పిన మాటలు ఇప్పుడు ఎక్కడికి పోయినాయని అడుగుతున్నాను, మళ్ళీ రెండు సంవత్సరాలు తరువాత ఇవే స్టేట్ మెంట్స్ వస్తాయి. జనరల్ ఎలక్షన్లు అయిన రెండు నెలల తరువాత మళ్ళీ స్టేట్ మారుతుంది. వాళ్లు చెప్పే మాటలు, వాళ్లు చేసే మోసము మా జాతులవారికి అర్థం కావడంలేదు ఎందుకంటే అప్పుడు ఏవేవో మాటలు చెప్పి మాయకమ్మి మైకముచేస్తారు. బ్రహ్మాండమైన నోట్లు కట్టలు చూపిస్తారు. వాటి క్రింద మా తలలు మునిగి పోతాయి ఆ రెండు రోజుల ఆమాయలోపడి వీరిని గద్దె ఎక్కిస్తారు. ఆ మాయలోపడి వీరిని అర్థం చేసుకోలేకుండా ఉన్నాము నిజంగా వీరిని, వీరి విధానాన్ని, అర్థము చేసుకోగలిగితే వీరు అడుగున ఉండి ఆ జాతులే గద్దె ఎక్కేవాళ్ళు. శ్రీరామమూర్తిగారు సోషలిస్టు పార్టీ నుంచి కాంగ్రెసుకు వచ్చినవారు గనుక వారిని కాంగ్రెస్ సోషలిస్టు అనాలో లేక సోషలిస్టు-కాంగ్రెస్ అనాలో తెలియడం లేదు ఏమైనప్పటికీ మీరు ఇటువంటి దుస్థితితో ఉన్నటువంటి ఈ కులాలవారికి ధయాదాక్షిణ్యాలు చూపించి, వారిని రెచ్చగొట్టే పరిస్థితి తీసుకురావద్దని కోరుతున్నాను. ఈ సోషలిస్ట్ వెల్ ఫేరు మీకు వప్పజెప్పారు వెంగళరావుగారు. కనుక కనీసం మీరైనా వీరిని సంస్కరించే ప్రయత్నం చేయండి, ఈ డబ్బు సద్వినియోగమయ్యేట్లు చేయండి కోరుతున్నాను. ఇక హాస్టల్స్ గురించి, ఎవరు చెప్పినా, ఎంత చెప్పినా సంతోషపడతారేగాని, దుఃఖపడడంలేదు. ఈ హాస్టల్స్ ఇప్పుడు చాలా తక్కువ ఉన్నాయి. ఉన్న వాటిలో కూడ ఏమీ ఫెసిలిటీనులేక విద్యార్థులు చాలా బాధపడుతున్నారు. విడిచిపెడుతున్నారు కూడ. తాలూకా లెవల్ లో హాస్టల్స్ లేవు ట్రైబల్ వెల్ ఫేరుకు మీరు విశాఖపట్నంలో ఒక కార్పొరేషన్ ఏర్పాటుచేశారు. ఇదెట్లున్నదంటే వెనుక బ్రిటిష్ పరిపాలనలో వారు ఇంగ్లాండులో ఉంటూ ఇక్కడ ఢిల్లీలో వారి ప్రతినిధులను పెట్టి పరిపాలన చేసినట్లు ఉన్నది. తెలంగాణాలోని శిల్లాలకు, ఆంధ్రలోని మొత్తము 12 జిల్లాలకు ఒక్క కార్పొరేషన్ అక్కడ విశాఖపట్నంలో పెట్టారు. అదే కల్పవృక్షము అందరికీ. దీనిక్రింద 13 జిల్లాలలో మాత్రము శాఖలు ఏర్పాటుచేశారు పంచుకొని తినమని. అంతేకాదు. ఈ జిల్లాలలో ఉంటున్న ఇతర ఆదిమవాసులు, ప్రత్యేకంగా తెలంగాణాలో కొందరు కోయలు, చెంచువారు ఉన్నారు, వారు అడవులలో నివసిస్తారు. వారి ఫలసాయము చింతచెట్లు మొదలైనవి. అది అక్కడ వాళ్ళకు ఇవ్వరు. ఆ పశెంట్స్ రావాలి, వాళ్లు ఇచ్చింది తీసుకోవాలి. వీళ్లందరిని కూలిలుగా తీసుకొని పనిచేయిస్తారు. కనుక ఇప్పుడు విశాఖపట్నంలో ఉన్నటువంటి కార్పొరేషన్ ను ఆంధ్ర జిల్లాలకు మాత్రము పరిమితముచేసి తెలంగాణాకు ఒక కార్పొరేషన్ పెట్టి ప్రతి జిల్లాలో కూడ ఒక శాఖ పెట్టండి. ఆ విధంగా అట్టడుగున పడినటువంటివాళ్ళకు సహాయము చేయండి. కేవలం ప్రచారము కొరకు కాదు. ఇక స్కాలర్ షిప్స్ విషయంలో చాలా అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. దానిని గురించి జి. ఓ. లేమో చాలా

ఉన్నాయి. వృత్తి విద్య కోర్సులలో 25 పర్సెంటు బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్ కు షెడ్యూల్డ్ క్లాసెస్ కు కొంత పర్సెంట్, అని ఈ ప్రకారంగా ఏర్పాటు చేశారు. కాని నిజంగా ఇవి అమలు చేయడం లేదు. అడిగినప్పుడు ఏదో సమాధానము చెప్పతూ ఉంటారు తప్ప నిజంగా వీటిని అమలు చేయనప్పుడు, వారిపైన చర్య ఎందుకు తీసుకోలేదు మీ ఉత్తరువుల ప్రకారం మీ డిపార్టుమెంట్ ను ఎప్పుడైతే పనిచేయవో, అ విధంగా అమలుచేయవో, ఆ డిపార్టుమెంట్ ను మీద యాక్ షన్ గనుక తీసుకొన్నప్పుడే ఇవి సక్రమంగా అమలుజరుగుతాయి. అందువల్ల లెక్కలు తెప్పించి ఎక్కడెక్కడ అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయో తెలుసుకొని అటువంటివారిపైన కఠినచర్యలు తీసుకొన్నప్పుడే ఇవి అమలుచేయడానికి వీలుంటుంది. అన్యాయాలు ఆ విధంగా అరికట్టకపోతే వారికి సహాయము జరగదు. ఇక సర్వీసెస్ లో రిజర్వేషన్స్ ఇచ్చారు. అవి ఈ వుత్తరాలలోనే ఉంటాయి గాని, అమలులోకి రావు. షెడ్యూల్లు కులాలకు 15 పర్సెంటు, షెడ్యూల్లు తెగలకు 4 పర్సెంటు. వెనుకబడిన తరగతులకు 25 పర్సెంటు అని అన్నారు. ఇందులో ఒక బ్రహ్మాండమైన మోసము జరుగుతున్నది. జనరల్ గారి రిక్రూట్ చేసేటప్పుడు, వాళ్ళను మెరిట్ బట్టి రిక్రూట్ చేసిన తరువాత మిగతావి ఏవైనా ఉంటే వాటిని జాతుల ప్రకారంగా చేయడం న్యాయము. కాని అట్లు కాకుండా ఈ జాతుల వారిని మెరిట్ క్రింద తీసుకోకుండా, వీళ్ళందరిని జాతుల క్రిందనే తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. స్కాలర్ షిప్పుకుగాని, కాలేజీ అడ్మిషన్స్ కు గాని అదే చేస్తున్నారు ఇంతకుముందు వృత్తి విద్యలో గాని, ఇతర వాటిలో గాని ఈ బ్యాంక్ వర్కు క్లాసెస్ ను గాని షెడ్యూల్డ్ క్లాసెస్ ను గాని జిల్లాలవారీగా తీసుకొనే అవకాశము ఉండేది. అది కూడ ఇప్పుడు లేదు. మొత్తము జనరల్ గా పెట్టారు. దీనివలన వెనుకబడినకులాలవారు గాని, షెడ్యూల్డ్ తరతులవారు గాని చాలా కష్టపడుతున్నారు. కనుక అటువంటిది కాకుండా ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ విషయాన్ని అలోచించి వెంటనే ఇదివరకువలె జిల్లాలవారీగా తీసుకొనే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. అప్పుడు ఆ కొంతయినా న్యాయము చేసినవాళ్ళ వుతారు. తరువాత ఈ స్త్రీ సదనాలు, సేవాసదనాలు చాలా తక్కువ సంఖ్యలో ఉన్నాయి. బీదలు దిక్కులేని వాళ్లు చాలామంది ఉన్నారు. ఇటువంటి వారికి కొంత సహాయము చేస్తున్నట్లు ఉన్నది. కొన్ని చోట్ల బాగుగానే జరుగుతున్నది. కాని, వీటిని కనీసం ఇప్పుడున్న వాటిని రెట్టింపైనా చేయడం అవసరం. ప్రతి జిల్లాలో, ప్రతి తాలూకాలో కూడ ఇటువంటిది కొన్ని ఏర్పాటుచేసి చాలా బాధపడుతున్న వారిని రక్షించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద ఉన్నది. ఇంకొక పాయింటు ఏమిటంటే, ఈ స్త్రీలకు అక్కడక్కడ వృత్తి విద్య కేంద్రాలు పెట్టి చాపలు అల్లడము, నవారులు నేయడం, కుట్టు మిషన్ నేర్పించడం ఇది జరుగుతున్నది. అవి ఒక మూడు నెలలు గాని, ఆరు నెలలుగాని నేర్పించి తరువాత వారిని వదిలిపెడుతున్నారు. అట్లు కాకుండా ఈ బ్రెయినింగు ఎవరైతే ఉన్నారో వారికి ఒక కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ ఏర్పాటుచేసి వాళ్లు ఆ వృత్తిలో జీవించడానికి కొంత డబ్బు కేటాయించి వాళ్లు ఆర్థికంగా బాగుపడడానికి కొంత ప్రయత్నము

వేయడం మ చిది. దాని ద్వారా వాళ్లు జాగ్రహతారని మనవి చేస్తున్నాను. తైము లేదు, ఇంకా వివరాలు చెప్పడానికి గనుక, భగవంతుడు శ్రీరామమూర్తిగారికి, వెంగళరావుగారికి ఈ జాతులమీద అభిమానము కలిగేటట్లు చేయాలని కోరుతూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

Sri M. Nanadass (Servedipalli) :— Mr. Deputy Speaker, Sir, I rise to support the Demand moved by the Social Welfare Minister and while doing so I would like to make some observations, for the sympathetic consideration of the Government and this August House.

12.30 p m
First of all, I would like to say that the Adviser's Regime had done greatest harm to the causes of the Scheduled Castes and Weaker Sections in nationalising or taking over of the private hostels. They have done it in an unimaginative, wooden headed and bankrupt policy. I will explain how it is so. Before taking over these private hostels, they did not care to see whether there were enough buildings to accommodate these children, or whether there were enough trained personnel to man these hostels. This is an acceptance of their wooden headedness. How the policy is bankrupt I say. In the year 1972-73, there were 14,074 hostels and the total strength of the inmates is 63,780. The money spent for all these inmates is Rs. 2,22,34,000. In the year 1973-74 when the Government took over those hostels, the number is 1135. They have abolished 339 hostels and they have admitted over 50,873 as inmates thereby they have reduced the strength of the inmates to 12,000. They have not given admission to 12,000 children. They have made these people helpless and the educational careers of these people have been destroyed once and for all by the unimaginative policy followed by the Adviser's regime. The pity of it is the Government is perpetuating that injustice and denying admission to hundreds of children. The money that the Government propose to spend for this year is 3,76,90,000. It is for 56,173. That means, this Government is spending towards establishment charges, overhead charges an amount of Rs. 1,73,00,000. It is for the salaries of the staff, rent of buildings. It is a wasteful expenditure. The Government has taken this responsibility and if this money is spent for the boarding of grants of the children, this Government can accommodate 43,200 students more. So, you are denying the opportunities to the children and you are wasting the Social Welfare money like this. You say that the private managers are dishonest and they did not run the hostels properly. They have done yeoman service to the country and to the cause of the down-trodden and there are many social workers who have sacrificed their lives, devoted their time, money and energy and built up these private institutions. Hundreds of children had obtained education from these institutions and they are big officers now. They are occupying important position. As for myself, I was trained and brought up in a Harijan hostel. I have been a Legislator for the last 25 years, though there is some gap in between. When private hostels could produce people like me and people like Nageswar Rao and Subbaiah—who are all gazetted officers, and now you say that the Government has taken the responsibility and this Government is not able to give admission to the children that are seeking admission in the hostels. Is it not the

moral responsibility of this Government to give admission to all the children, whether they are Grijans, Harijans, backward classes and either economically weaker sections? You have taken that responsibility. When the private hostels were there, there were admissions open to each and everyone. You have taken up the responsibility and you are not able to fulfil that responsibility. So, I request this Government to give admission to each and every student, whether he is a Harijan, Grijan or backward class or weaker section student, otherwise it is a pretence of stating 'service to the weaker sections and harijans and they would be brought up economically and socially'. This is an empty talk. Sir now hon. Chief Minister Vengal Rao is here. He wants to uplift the Harijans by giving agricultural lands, house-sites, industries and so many other things. He is only proclaiming like that and on the other hand he is denying admissions to the needy children. It cannot be termed as upliftment of harijans and weaker sections. If 12 000 students were not given admission during 1973-74 are ghost boarders and non-existent why do you not give admission to the hundreds of students. The Government gave grants to all these people all these years and all of a sudden on one fine morning they say that 'these people are ghost boarders.' If they are 'ghost boarders', will it not adversely reflect and affect the efficiency, integrity and honesty of the Government and its officers? Sir, those bogus students, ghost students are alive today. Why don't you give them admission? Why do you restrict it only to a limited number of people. Sir, every year the strength of the schools will be increasing by 1/6th of the existing strength. When that is the criteria, we must provide accommodation for 85,000 students in the hostels, but you are providing to a pittance of 6000. After all in Nellore district, you have given 50, whereas we have got 100 hostels. Before taking over in Nellore district, there were 6,000 permanent boarders. Why don't you recognise them and admit the 6,000 inmates this year. That is a straight question. I request the Social Welfare Minister and the Chief Minister to take into consideration these facts.

Some or the people in this country, especially in the State think that they are giving their money to the Scheduled Castes or the Weaker sections, forgetting the fact that the weaker sections contribute a major share of the wealth of this Nation. They are responsible for producing major share of the wealth of this country. For example, in our State exchequer the Scheduled Castes, according to my calculations are paying about 50 crores. What is the Government spending for the specific upliftment of these Scheduled Castes. It is only about 5 crores, and the rest of 45 crores to whom you are spending? You are spending to build big projects like Nagarjuna-sagar, Pochampad, River projects, roads, buildings for the comforts of the officers and the Ministers. Can these Scheduled Caste people enjoy all these facilities and can they get the benefit out of these projects? You are simply deceiving those Scheduled Castes people and using their money for your comforts. Therefore, at least now the Government should wake up and spend more money for the welfare of these people. I am not begging for any concessions here, Sir. I don't want anything more than the due share of the Scheduled Castes nor anything less of it. I want our due share. Let the Government take steps for giving due share to these people. My request at this time to the Social Welfare Minister and to the Chief Minister

is, 'you give admission to all the students that seek admission. Sir, I had been to my district twice. Hundreds of Children came to me with pitiable appeals. They said 'we could not get accommodation in the hostels. We could not get service from the officers.' Like this, hundreds of people came to me. It is really a pitiable sight and it was unbearable to me

12-40 p.m.

Therefore, as our hon. Member, Smt. Sumitra Devi and other Members know, that everybody in the House got elected in the name of weaker sections. Everybody should evince special interest in Social Welfare, Harijan Welfare etc. So I take it for granted that every Member of this House supports my points, and ask for the due share of the Schedule Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes and the Government also would sympathetically consider and give them the due share.

శ్రీ ఎ. కోటయ్య (సంఘమాతలపాడు):—అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామూల్యాల ప్రవేశ పెట్టిన అంచనాల వర్షాలను నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మంత్రిగారు చేశంలో బహిష్కరణలు పడుతున్న శాధలను అర్థంచేసుకొని ఆ శాధలను శాపడానికి ప్రయత్నం చేశారు. అన్ని కష్టాలలో వారు పాలు పంచుకోడానికి ప్రయత్నం చేశారుగాని వారు శాసనసభకు సమర్పించిన పుస్తకంలో, నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం సరస్వతి ప్రసన్నం అయిందిగాని లక్ష్యప్రసన్నం మాత్రం అంతగా మా మీద రాలేదని భావిస్తున్నాను. గౌరవ సీయలైన ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ పేదలను ఆదుకోడానికి వాగ్దానాలు చేశారు. కిరీ సంవత్సరాల స్వరాజ్యంలో సంపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యాన్ని అనుభవిస్తున్నా అట్ట అడుగున, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారిజనులకు తినడానికి తిండి చూపలేకపోయానా, కట్టుకోడానికి వరైన బట్టలు చూపలేకపోయానా, తలదాచుకోడానికి యిల్లు లేకపోయానా ఇరుకైన మురికి కూపాలలో నివసించడానికి స్థలం యివ్వడంలో కూడ చాల వెనుకబడి ఉన్నామనడంలో విచారిస్తున్నాను గౌరవ సీయలైన ముఖ్యమంత్రిగారు, సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగారు రానున్న రెండు సంవత్సరాలలో యిళ్ళ స్థలం ఫలానా వారిజనులకు లేదనే శాధ లేకుండా చేస్తామని నిర్భయంగా సాహసోపేతమైన ప్రకటన చేశారు. వారికి వారిజనుల తరఫున హర్షామోదాలు తెలుపుతున్నాను. అయితే 73-74 సంవత్సరంలో నాలుగు కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. ఈ సంవత్సరం యిళ్ళ స్థలాలకు ఒక కోటి చిల్లర కేటాయించబడడం అన్యాయం. భూసంస్కరణలు అమలు జరుగు నున్నాయి ఆ మిగులు భూమి వారిజనుల యిళ్ళ స్థలాలకు కేటాయించవచ్చుననే అభిప్రాయం యున్నది. కాని అది జరగదు అనేది నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం. భూ సంస్కరణలు జరగడం రానున్న సంవత్సరానికి అవుతుందో లేదో కొంత అనుమానం కూడ ఉండవచ్చు. మిగులు భూమి ఫలానా ప్రదేశంలో యిస్తాడని, అది లో లెవెల్ లో ఉంటుందో, చవిటి భూమిగా అంటుందో, రాళ్ళ గుట్టలలో ఉంటుందో స్పష్టమైన అభిప్రాయం ఈ ప్రభుత్వానికే లేదు మైలు, రెండు మైళ్ళ దూరంలో ఉండే భూమి కావచ్చు. మైలు దూరానికి వారిజనులకు ఈ విధంగా ప్రభుత్వం యిళ్ళ స్థలాలు యిచ్చినా వారికి రోడ్డు నిర్మించాలన్నా, ఎలక్ట్రిసిటీ కావాలన్నా ఈనాడు వారికి యిళ్ళ స్థలాలకు ఎంత కేటాయించదలచుకున్నా అంత డబ్బు ఖర్చు అవుతుంది కనుక ఈ సంవత్సరం గత సంవత్సరం యిచ్చే

నాలుగు కోట్ల రూపాయలకంటే రూ. 8 కోట్లు ఈ బడ్జెట్ లో కేటాయిస్తే ముఖ్యమంత్రిగారు, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామాత్యులు ప్రకటించిన ప్రకటనకు విలువ ఉంటుంది కనుక దయచేసి యిళ్ళ స్థలాలకు రెట్టింపు కేటాయించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను. దేవాదాయ భూములు, అడవుల భూములు యిళ్ళ స్థలాలకు యిచ్చే విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు సవ్యర చర్యలు తీసుకుంటాను అన్నారు గత 26 సంవత్సరాలుగా ఫారెస్టు లాండ్స్ తీసుకొనే దానిలో చాల అభ్యంతరాలు చెపుతున్నారు. దేవాదాయ భూములు నామమాత్రం కాలుకు యిచ్చినటువంటి భూభామందులు కోర్టులకు వెడుతున్నారు. యిబ్బందులు పెడుతున్నారు. కనుక దేవాదాయ భూములు, ఫారెస్టు భూములు తీసుకొనడానికి ఎలక్టినిటీ, రైల్వే వాటికొరకు ప్రభుత్వం ఏదైనా ప్రైవేటు భూములు తీసుకొనేవిధంగా స్పెషల్ ఆర్డినెన్స్ మాదిరిగా ప్రత్యేకమైన చట్టం ఉన్నదో యిదేవిధంగా హరిజనులకు భూములు తీసుకొనే విషయంలో దేవాదాయ భూములు అడవుల భూములు తీసుకోడానికి అభ్యంతరంలేని విధంగా చట్టం చేయవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను.

డి.డి.లు.డి.ఎమ్.లు బూజుపట్టిన బ్రిటిష్ అధినేతలు ఏర్పాటు చేసినటువంటివి ఉన్నాయి. అది కేంద్రానికి సంబంధించిన చట్టం. గ్రామ స్థాయిలో అధికార వికేంద్రీకరణ జరిగిన ఈ రోజులలో యింకా డి.డి.లు.డి.ఎమ్.లు అని కాలయాపన జరిగేటటువంటి ఈ విధానాన్ని అరికట్టి కలెక్టరు స్థాయిలోనే భూమిని తీసుకోవడానికి రెవెన్యూ అధికారులే తగిన ప్రకటనచేసి ఏదైనా రైతు దగ్గరనుంచి తీసుకొన్నా ఎప్పటికప్పుడు పరిష్కరించే విధానాన్ని చేపట్టవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. కాలనీలు కట్టించారు సంతోషమేగాని ఎన్నికలలో యిచ్చిన నినాదాలకు అవి ప్రదర్శనలుగా మాత్రమే ఉన్నాయనే విమర్శ యున్నది. ఇటీవలనే నేను సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగారితో ప్రకాశం జిల్లా కమిషన్, టంగుటూరు మొదలైన గ్రామాలు చూశాము. 100 యిళ్ళు కట్టిస్తే 50 మంది చేరవటవంటివి యున్నది. కంట్రాక్టర్ కు యిస్తే యింకా సరైనటువంటిది లేకుండా పడిపోతున్నది. ఇళ్ళు కట్టేముందు శాశ్వతంగా మనం దానిలో దీపం పెట్టేటట్లు చేశాము అనే తృప్తి ఉండేటట్లు చేయాలి. ఇటీవల ముఖ్యమంత్రిగారు 8 వేల మంది విద్యార్థులకు హాస్టల్స్ ప్రవేశానికి ప్రకటించారు. అది చాలదు. ప్రతి శాసనసభ్యుడు ఎదుర్కొనే విషయం, కనీసం తన నియోజకవర్గంలో ఆరోగ్య కేంద్రం ఏర్పాటు చేయలేకపోయినా, ఎలక్టినిటీ తెప్పించలేకపోయినా, చెరువులు మరమ్మత్తు చేయించలేకపోయినా చదువుకోవాలనే హరిజనుడు 5 మైళ్ళు నడిచి పోలేకపోతున్నప్పుడు వాడికి తిండి పెట్టడానికి హాస్టల్ లో అడ్మిషన్ కూడ యిప్పించలేనటువంటి శాధకరమైన పరిస్థితిలో ఉన్నారు. సంఖ్యతో పరిమితం లేకుండా ఏ జిల్లా ఏ ప్రాంతంలో దరఖాస్తు వచ్చినదో వారందరికీ అడ్మిషన్ యివ్వాలి. తరువాత కేటాయింపులు యిచ్చేటట్లుగా శాసనసభలోనే ప్రకటించవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇటీవల కృష్ణాజిల్లాలో కలెక్టరుగారు ప్రభుత్వం ప్రకటించిన సంఖ్యకు ఎక్కువగా చేరుకొన్నారని వారిమీద సజాయిషి అడిగారు. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం కలెక్టరులను సజాయిషి అడుగుతూ ఉంటే వారు మాకు జేత కాదు అనే విషయంగా జరుగుతుంది. ఆ సజాయిషిలు తీసివేసి అడిగినవారికల్లా దరఖాస్తులు యివ్వమని చెబుతున్నాను. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామాత్యులు

హరిజనులపై జరుగుతున్న అన్యాయాలను దీనిలో పరిశీలించారు. వారికి ధన్యవాదాలు చెప్పుతున్నాను ఆనాడు క్రిస్తు సంగరుని యింట భుజించినప్పటినుంచి. అలనాటి పలనాటి బ్రహ్మనాయుడు చాపకూటి పంక్తి భుజించినా, పేదల పెన్నిధిగా నవసమాజ శ్రేయోరాజ్యాన్ని సాధిస్తానని కష్టజీవుల తరపున ప్రచారం చేస్తున్న ఇందిరాగాంధీ రాజ్యంలో యిటీవల కడప జిల్లాలో జరిగినటువంటి రామన్న పల్లి సంఘటన జరుగుట ఒక్క హరిజనులకేకాదు, సవర్ణులకు కూడ సిగ్గు చేటయిన విషయం. ఈ విషయమై మంత్రిగారు పోయి విచారించినప్పుడు చాలా ఘోరంగా ఉన్నాయి పరిస్థితులు. ఇటువంటివి జరగకుండా ఉండటానికి ప్రభుత్వం వారు సత్వరమైన చర్యలు తీసుకోవాలి అక్కడ తప్పుచేసినవారు హరిజనుల మీదనే నేరం మోపడానికి, హరిజనులే యిళ్ళు తగాదాలు పెట్టకొన్నారనే నేరాన్ని మోపడానికి పోలీసులద్వారా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. పోలీసువారు కూడ యిటువంటి వాటిలో చేరిక అవుతున్నారు. వారు చేరిక అయినట్లుగా ఎక్కడైతే చిక్కినట్లయితే వారికి కఠినంగా శిక్షించవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను.

12-50 p.m.

*శ్రీ వి.బి. ఓరుమలయ్య (వికాసాబాదు):—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు యీ బడ్జెటులో మూడు రైతులుగా పెట్టాయి. బడ్జెటులు ప్రవేశపెట్టారు, మంచిదే, కాని, ఇప్పుడు యీ సోషల్ వెల్ ఫేర్, ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్, ట్రైబల్ వెల్ ఫేర్ అని యివన్నీ ఎందుకు పెట్టాయి? అర్థంకావడం లేదు ఏదయినా ఒక డిపార్టుమెంటు, ఆ డిపార్టుమెంటు ఎందుకు పెట్టబడిందో ఆ పనులు చెయ్యాలిగాని పనులు చెయ్యకుండా డిపార్టుమెంటు వుండడం అనవసరం; ఫలానా డిపార్టుమెంటు అని చెప్పకోడానికితప్ప అది యింకెందుకూ పనికిరాదు డబ్బును దుర్వినియోగం చెయ్యడానికే యివి వున్నాయని నేను మనవిచేస్తున్నాను హరిజనులకు కేటాయించిన డబ్బు మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి మిస్టగా వున్నవని చెప్పడమేగాని, ఎక్కడ పంచిపెట్టారు? ఎక్కడ న్యాయంగా నడపాలో అక్కడ న్యాయంగా నడపనప్పుడు సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ అయినా, ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ అయినా ఎందుకు వున్నారో, ఆ డిపార్టుమెంటులు ఎందుకు పెట్టారో అర్థం కావడం లేదు. అన్ని డిపార్టుమెంటులలో వని నడుస్తున్నప్పుడు యీ డిపార్టుమెంటులలో మాత్రం ఎందుకు పని నడవడం లేదు? అడిగేవారెవరూ లేరు. ఇది వరకు ముగ్గురు నలుగురు మినిస్టర్లు వచ్చి వెళ్ళిపోయినారు. ఇప్పుడు వచ్చిన మినిస్టర్ దీనిని శ్రద్ధగా, గట్టిగా చేమ నడిపిస్తాను అని మాకు వాగ్దానాలు చేస్తున్నారు. ఆ వాగ్దానాలు చెరవేరిస్తే మేమెంతో సంతోషిస్తామని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే—ఇప్పుడు హోస్టల్స్లో అన్యాయం జరుగుతున్నది. ధరలు పెరిగిపోయిన యీనాడు వారికి 30, 40 రూపాయలు యిస్తే సరిపోవడం లేదు. వారికి సక్రమంగా హోస్టల్స్లో దొరికేటట్లు చూడాలని నేను మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇక, బుక్స్ యిస్తామని అంటారు, ఆ బుక్స్ కాలేకెస్ అయి పోయిన తరువాత వస్తాయి. బట్టలు వారికి టైముపై అందడంలేదు. అవి సక్రమమైన పద్ధతిలో యివ్వకపోవడంవల్ల డబ్బు లాస్ట్ కావడం జరుగుతున్నదికొన్ని ఉపయోగం లేకుండా పోతున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయాలన్నీ ధృష్టిలోకి తీసుకుని అక్కడ సక్రమమైన పద్ధతిలో జరిగేటట్లు చూడవలసినదిగా కోరుకున్నాను. ఇప్పుడు కాలాకాలంలో ఇళ్ళు కట్టారు. ఆ ఇళ్ళు ఎందుకు పని

వస్తాయి? 800 ఇళ్లు నూ వద్ద వికారాబాదు తాలూకాలో, వెనుకబడిన ఏరియా, అక్కడ పోయిన సంవత్సరం కొన్ని కాలిపోయినవి; ఇంకా కాలిపోతున్నాయి. అక్కడ రూఫ్స్, దర్వాజాలు దొంగలు తీసుకుపోతున్నారు. అడిగే దిక్కులేదు. ఎందుకంటే—వాటికి ప్రభుత్వం డబ్బు ఇస్తున్నది. దుర్గనియోగం చేస్తున్నారు. ఎక్కడ అన్యాయం నడుస్తున్నదో దానిని అరికట్టకపోతే లాభం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. పరిపాలన ఏ విధంగా జరుగుతున్నదో చెప్పడానికి ఒక ఉదాహరణ మనవి చేస్తాను.—అక్కడ ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టరు లక్ష్మీదేవిగారున్నారు వారు రేపో ఎల్లండో మినిస్టరు కాబోతున్న సమయంలో వారు ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరుగారి వద్దకు వెడితే, ఆమె రేపుకొడు ఎల్లండి వచ్చి కలవసున్నారు ఎం. ఎల్. ఎస్. పిల్ వెళ్ళినప్పుడుకూడా యీ విధంగా చెప్పడం న్యాయం కాదు ఎం. ఎల్. ఎస్. కు ప్రెసిడెన్సీ యిచ్చాలి ఆమెను అక్కడనుంచి తొలగించి ఐ. ఎ. ఎస్. అఫీసర్ ను వేసి నడిపించమని కోరుతున్నాను. వికారాబాదు తాలూకాలో మంచినీటి బావులు యిచ్చారు. మంచినీటి బావులు కొన్ని జాగాలలో లేవు 50, 60 దొసా ప్రామాణికం న్నాయి నూచోట—అక్కడ హరిజనులకు మంచినీటి సౌకర్యాలు లేవు. హరిజన వాడలలో రోడ్లు, కరెంటు యివ్వండి యిస్తామని అంటారు అవేమీ జరగడం లేదు ఏ హరిజన వాడలో రోడ్లు వేశారు? ఏ హరిజన వాడకు కరెంటు యిచ్చారు? అన్నిచోట్లా పరిస్థితి యిదే విధంగా ఉన్నది గవర్న మెంటు యీ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకున్నట్లే తప్ప హరిజనులకు గిరిజనులకు న్యాయం చేకూరదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏ డిపార్టుమెంటులో కూడ బడ్జెటు లాప్స్ అయిందని వినలేదు. ఈ సోషల్ వెల్ ఫేర్ లో మాత్రం యీ అఫీసర్స్ అసమర్థత, లేక మినిస్టర్ అసమర్థత? యీ డిపార్టుమెంటులు ఎందుకు డ్రస్టాయో ఆ పనులు మాత్రం వారు చేయడం లేదు. అసలు యీ శాఖలన్నీ కలిపి ఒకే శాఖగా ఏర్పాటుచేస్తే సరిపోతుందని అనుకుంటాను అది సోషల్ వెల్ ఫేర్ గాని, ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ గాని, ప్రైవేట్ వెల్ ఫేర్ గాని యివన్నీ ఒకే శాఖగా ఏర్పాటుచేస్తే సరిపోతుందనుకుంటాను ఈ డిపార్టుమెంటుల క్రింది పనులేని వాడం లేదు కాబట్టి, ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకుని, ఒకే డిపార్టుమెంటు క్రింద పెడితే సరిపోతుంది. అన్యాయాలు జరగకుండా ప్రభుత్వం గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలని, కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు యిచ్చాలని మనవి చేస్తున్నాను.

చిర్చిన్ హోమ్స్, మహిళామండలులు పెట్టుకుని, కొంతమంది అక్కడ ఉన్న వారు క్రిస్టియన్స్ కు, జాక్ వర్డ్ క్లాసెస్ వారికి, హరిజనులకు యితరులెవరికీ చాన్స్ యివ్వకుండా అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి కాబట్టి, వెంటనే ఆదేశాలిచ్చి అక్కడెక్కడ అన్యాయాలు జరుగుతున్నవో ఆ అన్యాయాలను అరికట్టడానికి పూనుకోవలసివడిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను, నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ టి. చిట్టినాయుడు (పాడేరు):—అధ్యక్షా, సోషల్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ ఫుమెన్ వెల్ ఫేర్ మినిస్టర్ ప్రవేశ పెట్టిన ప్రతిపాదనలను పూర్తిగా బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వం చేపడుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాల విషయంలో చాలా సంతోషించవలసి వుంది.

పోతే, ముఖ్యంగా, ఏజెన్సీ ప్రాంతానికి సంబంధించినంతవరకు ఏ కార్యక్రమం ఏ డిపార్టుమెంటు ద్వారా జరగవలసివున్నప్పటికీ, ముఖ్యమైనది కమ్యూనికేషన్.

అదృశ్య, ఏజెన్సీ గిరిజన ప్రాంతానికి సంబంధించినంతవరకు, ముఖ్యంగా విశాఖపట్నం జిల్లా ఏజెన్సీకి సంబంధించినంతవరకు సరియైన రోడ్డు సౌకర్యం లేదు. ప్రభుత్వం ఉద్దేశించిన ఏ అభివృద్ధి కార్యక్రమమైనా అమలు జరగడానికి చాలా ముఖ్యమైనది రవాణా సౌకర్యం రోడ్డు సౌకర్యం సరిగా లేకపోవడంవల్ల ఆయా కార్యక్రమాలు సరియైన పద్ధతిలో అమలు జరపించడానికి చాలా ఆటంకాలు వున్నవి. నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించినంతవరకు ఉదాహరణగా చెప్పాలంటే అయిదున్నర వంచాయితీ సమితులున్నాయి. ఈ అయిదున్నర వంచాయితీ సమితులలో కనీసం రెండు వంచాయితీ సమితుల హెడ్ క్వార్టర్లు కూడా రవాణా సౌకర్యం లేని పరిస్థితి వుంది. మా పాడేరు ఏజెన్సీ ఒరిస్సాకు బోర్డరు. రవాణా సౌకర్యం లేక ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలేవీ అక్కడ అమలు జరపడం లేదు. గిరిజన ప్రాంతానికి సంబంధించి రోడ్డుసౌకర్యం ఏర్పాటు చేయడం అత్యవసరమని మనవి జేస్తున్నాను. ఏజెన్సీ ప్రొడ్యూస్ - చింతపండు, పసుపు, మొదలైనవన్నీ ఒరిస్సాకు పోవడానికి అవకాశం కలిగింది, అందువలన, అక్కడ రోడ్డు సౌకర్యం వెంటనే కల్పించడం అవసరమని మరొకసారి మనవిజేస్తున్నాను. ఇదేగాక, గిరిజన ప్రాంతానికి సంబంధించినంతవరకు ఫారెస్టు ప్రాజెక్ట్స్ చాలా వున్నాయి. ప్రతి గిరిజన గ్రామం కొండకు ఆనుకుని వుంటున్నది. ఈ మధ్యన రిజర్వు లైన్ వేశారు. గ్రామాల మధ్యనుంచి, వాగు భూములమధ్యనుంచి యిది వేయడం వలన అక్కడవున్న ప్రజలకు చాలా యిబ్బంది కలుగుతున్నది. ఆ లైన్ కనీసం గ్రామానికి ఫర్లాంగు దూరంలో అయినా వుంటే బాగుంటుంది. గ్రామం మధ్యనుంచి, పాగు భూములమధ్యనుంచి రిజర్వులైన్ వేయడంవల్ల, వారు పశువులు మేకలు వెళ్లడానికి చాలా ఆటంకాలు కల్పిస్తున్నారు; యీ మధ్య ప్లాంటేషన్స్ చెయ్యడంవల్ల అందువల్ల ఈ రిజర్వు లైన్ కనీసం ఒక ఫర్లాంగు దూరమైనా వేయిస్తే బాగుంటుంది. చిరకాలంనుంచి వంశ పారంపర్యంగా ఈ గిరిజన ప్రజలందరూ కొండ పొంగాలలో పుట్టి, పెరిగి జీవిస్తున్న సంగతి ప్రభుత్వానికి కూడా తెలుసు. గిరిజన ప్రజలయొక్క ముఖ్యమైన యిబ్బంది ఇండ్లగురించి. మట్టి గోడలతో, చిన్న చిన్న కర్రలతో గడ్డి, రొడ్డులు కప్పకుని జీవస్తున్నారు. అందువల్ల గ్రామాలలో ఫైర్ యాక్సిడెంట్లుకూడా ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. మట్టి గోడలమీదనైనా కలవవేసుకొని మిదై ఇండ్లు కట్టుకోవలసిన అవసరమున్నది. అక్కడ ఎప్పటినుంచో వున్న గిరిజన ప్రజలకుకూడా యిండ్లు కట్టుకోడానికి కఠిన తెచ్చుకోవడంలో యిబ్బంది వున్నది. ఏ గిరిజన కుటుంబం అయినప్పటికీ ఇండ్లు కట్టుకోవాలంటే ఫారెస్టు కన్సర్వేటరు డి. ఎఫ్. ఒ. నుంచి పర్మిషను తీసుకోవేది రిజర్వునుంచి కలవ తీసుకోకూడదని రూలువున్నది. కలవకోసం ప్రజలు ఇప్పుడు అప్ల యిచేసుకుంటే ఏ ఒకటి రెండు సంవత్సరాలకోసాని పర్మిషను రావడంకష్టం. ప్రస్తుతం ఫారెస్టు గార్డులు, రేంజర్లు, ఇతర అధికారులు ఎవరైనా ఇట్లు కట్టుకున్నారని భోగట్టా తెలిస్తే చాలు అక్కడకు వెళ్ళి మా పర్మిషను లేకుండా కలవతెచ్చి వుపయోగించుకుంటున్నావు కాబట్టి కేసు పెడుతున్నామని తెలిసి

1.00 p.m.

వారినుంచి వందలకొలది డబ్బు పుచ్చుకొని వారిని కష్టపెట్టడం జరుగుతున్నది. ఇండ్లకు కలవగురించి, వ్యవసాయ పనిముట్లగురించి రిజర్వనుంచి స్త్రీగా కలవ తెచ్చుకోడానికి పర్మిషను ఇస్తే బాగుంటుంది. ఫారెస్టు అధికారులనుంచి పర్మిషను పొందవలసివుంటుంది అంటే స్థానికంగావున్న రేంజి ఆఫీసరు పర్మిషను తీసుకుంటే సరిపోతుందని పెట్టినట్లయితే గిరిజనాకు కొంత సౌకర్యంగా వుంటుంది ఎప్పటినుంచో గిరిజన ప్రజలమైన మేము రాత్రోసక, పగలనక, స్వయంకాల సర్వావస్థలయందు ఆకొండలతో, అడవులతో సంబంధాలు పెట్టుకొని ఉంటున్నాము ఇప్పుడు ప్రభుత్వంవారు ఫారెస్టు వెదురు కూపులను కాంట్రాక్టు పద్ధతిలో యివ్వడం జరుగుతున్నది. అట్లాచేయడం మంచిదికాదు. పూర్వం నుంచి ఆస్థానంలో వుంటున్న గిరిజన ప్రజలున్నారు ఫారెస్టు కూపులు, వెదురు కూపులు గిరిజన ప్రజలకే యివ్వాలి వారికి స్థితిగతులు లేకపోయినప్పటికీ ఒక సొసైటీని ఫారంచేసి ప్రభుత్వమే కొంత పెట్టుబడి సేకరించి, ఆసొసైటీద్వారా ఆ కూపులను గిరిజనులకు ఇస్తే బాగుంటుంది కాంట్రాక్టు డబ్బు ప్రభుత్వం తీసుకొని దానిమీద వచ్చేలాభాలు ఆ గిరిజన ప్రజలకే వదిలితే బాగుంటుంది. నాకు తెలిసినంతవరకూ ఈ ఫారెస్టు కాంట్రాక్టులు వంశపారంపర్యంగా, వారి హక్కు భుక్తంలాగ చేరులు మార్చుకుంటూ వారే ఆ కాంట్రాక్టులు తీసుకుంటున్నారు. వారు 30-40 వేలకు పాడుకొని 40 లక్షల సంపాదించు కొంటున్నారు. ఇదిచూస్తే మాకు విచారకరంగావుంది ట్రైబల్ సొసైటీ ఏర్పాటు చేయించి పెట్టుబడి పెట్టి ప్రభుత్వమే కాంట్రాక్టు జేసిన్ మీద గిరిజనులకు యిస్తే బాగుంటుంది తరువాత, ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో సాయిల్ కన్సర్వేషను, ప్లానేషను సెక్షను అని వున్నాయి. ప్లానేషను వారు చాలా అన్యాయాలు చేస్తున్నారు. అక్కడ పోడు కల్టివేషను ఉన్నది. అడవి నాశనమైనచోట ఫారెస్టు ప్లానేషను చేస్తే బాగుంటుందికాని బాగా ఫారెస్టువున్న కొండలలో, గుట్టలలో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు దానిని క్లియరు చేయించి— పోడు కల్టివేషను చేయించి అక్కడనే ప్లానేషను వేయడానికి మొదలు పెట్టు తున్నారు. ఉన్న ఫారెస్టును పాడుచేసి క్రొత్తగా వేస్తున్నారు అది ఉపయోగం లేని పని మా ప్రాంతములో ఫారెస్టు పోడు కల్టివేషను చేయకుండా అరికట్టించి, ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో ఎక్కువగా సిబ్బంది వేయించి కాపాడితే బాగుంటుంది ఇప్పుడు ఆ ప్లానేషను శాఖవారు చేస్తున్న పనివల్ల ప్రజలకూ, ప్రభుత్వానికి కూడా ఉపయోగంలేదు.

ఇక, ఎడ్యుకేషను విషయమున్నది. గిరిజన అభివృద్ధి కోసం లక్షల గ్రాంట్లు యిచ్చి ఎన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తున్నప్పటికీ ముఖ్యమైనది విద్య. విద్య లేక తెలివితేటలు లేక గిరిజనులు వెనుకబడిన విషయం ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కర లేదు. విద్యకు సంబంధించి గవర్నమెంటు స్కూల్సు, సమితి స్కూల్సు, ప్రయివేటు ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్సు ఉన్నాయి. ఈ స్కూల్సు సక్రమంగా జరగడం లేదు రవాణా సౌకర్యం లేకపోవడం మూలంగా యీ స్కూల్సు సక్రమంగా జరుగుతున్నాయా లేవా అనేది చూడడానికి ఎడ్యుకేషను డిపార్టుమెంటు వారు అక్కడకు రావడానికి దారి సౌకర్యం లేదు. టీచర్సుకూడా స్కూల్సుకు వెళ్ళడం లేదు. అక్కడ వసతి సదుపాయాలు లేక వారు ఉండడంలేదు. ఇంట్లు లేవు,

చదువుకోడానికి బడులు లేవు. గిరిజన ప్రాంతాలకు సంబంధించినంతవరకు యీ స్కూల్స్ వద్దతి మార్పించి ఆశ్రమ పాఠశాలలు పెట్టినట్లయితే వనతి నడుమాయా లుంటాయి గిరిజన జాలజాలికలకు కూడా ఏర్పాట్లు వుంటాయి. కాబట్టి ఆశ్రమ స్కూల్స్ పెట్టించవలసినదిగా కోరుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

1-10p.m.

శ్రీ కె. వి. యస్. పద్మనాభరాజు (శృంగవరపుకోట):— అధ్యక్షా, ఈ డిమాండ్స్ను బలపరుస్తూ నేను కొన్ని విషయాలు తమ చ్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖవారిచ్చిన డిమాండ్స్లో అన్ని విషయాలు పొందుపరచారు ఇందులో 14 విషయాలున్నాయి. యిది 50 పేజీలున్నది. ప్రభుత్వ పాలన ప్రకారం హరిజనుల గురించి వెనుకబడిన జాతులవారి గురించి చేసే కార్యక్రమాలను ఏ విధంగా ముందుకు తీసుకుపోవాలనేదే ప్రధానమైన విషయం. హరిజనుల ఇండ్ల సమస్య చాలా ప్రధానమైనది. ఈ సంవత్సరం 40 లక్షలు కేటాయించినట్లు మూకు ఇచ్చిన నివేదికలో ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈమధ్య కొన్ని ప్రకటనలు చేస్తూ అవసరమైతే 40 లక్షలే కాదు, మరొక 10-15 లక్షలైనా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నాం, ఈ కార్యక్రమం జరిపించడని చెప్పారు. వారికి ప్రత్యేక అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. హరిజనులతో పాటు వెనుకబడిన తరగతులవారికి కూడా ఇండ్ల స్థలాలు ఇవ్వడంలో సమానమైన ప్రీఫరెన్స్ ఇవ్వడానికి కేంద్రం ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నదని చెప్పారు. అందులకు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసి ఉంది. హరిజన ఇండ్ల స్థలాలకు సంబంధించి విశాఖ పట్టణం జిల్లాలోని పరిస్థితులు తమచ్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. వా నియోజకవర్గంలో కాని ఇతరతా కాని నోటీసులు ఇచ్చి ఎవార్డు రెడిగా డిన్న సందర్భాలలో కూడా గత రెండు సంవత్సరాలుగా హరిజన ఇండ్ల స్థలాల కేటాయింపు విషయం చూస్తే ఏమాత్రం సంశ్లప్తికరంగా లేదు. జామి నియోజకవర్గంలోని అలమండ గ్రామంలో 185 కుటుంబాలున్నాయి. వారికి ఇండ్ల స్థలాల విషయమై గత నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా ప్రయత్నం చేసి స్థల సేకరణకు నోటీసు ఇస్తే అది కాదు, మరొకచోట ఇవ్వాలని ఎవరో రిప్రెజెంటేట్ చేశారట. ఇటువంటి ఆటంకాలతో ఈ రకంగా వ్యవహారం నడిస్తే మరొక రెండు సంవత్సరాలు పట్టినా అక్కర్లేలేదు. మంత్రిగారు విశాఖపట్నం జిల్లావారే కనుక వారికి వివరంగా తెలుసు. వారు సరైన నిర్ణయం తీసుకుంటారని అభిప్రాయపడుతున్నాను. హరిజన హాస్టల్స్ను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకున్నది. ఎవరు నడిపి నప్పటికి సక్రమమైన వద్దతిలో నడవడానికి సరైన ఆంతులు పెడితేనే నడవగలం గాని ఒకరినుంచి మరొకరి చేతికి మారడంవల్ల మెరుగుపడుతుంది అనుకోడం పొరపాటు. ఊరికి ఒకటి రెండు ఫర్మాంగుల దూరంలో హరిజనవాడ లున్నాయి. హరిజనవాడలలో 5 శాతమైనా మంచినీటి బావులు ఇవ్వలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సరం కరువు పరిస్థితులలో హరిజనులు ఎన్ని ఇబ్బందులు పడ్డారో చెప్పవలసిన పనిలేదు. నూతుల విషయంలో తగు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఏ జిల్లా వర్తకుల కెళ్ళినప్పుడైనా హరిజనులు, వెనుకబడిన వారి ఇండ్ల స్థలాల విషయమై ప్రత్యేక కార్యక్రమం పెట్టుకుని ఈ రెండూ తప్ప వేరే కార్యక్రమం పెట్టుకోకుండా వీటిగురించే కష్టపడితే పేరు

ప్రభావుతులు తెచ్చుకుంటారని అశిస్తున్నాను పత్రికా ప్రకటనలు, ఉపన్యాసాలు వల్ల పరిస్థితులు అట్లాగే ఉంటాయని ఈ విషయం శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

* శ్రీ కె. నారాయణ (జనగామ్) :— అధ్యక్షా, మన సాంఘిక కాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. పాలసీ స్టేటు మెంటులో కనబరచిన ఆదరణ, చూపిన ఆదుర్దా నాకు చాలా సంతోషం కలిగించింది. వారిని నేను అభినందిస్తున్నాను. సాంఘిక సంక్షేమం అన్నది మన పాలసీకి ఒక సవాలు వంటిదని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మనం సమ సమాజం నిర్మాణం చేయాలి అనుకున్నప్పుడు, వారు ఇందులో చెప్పినట్లుగా, 1956-57 లో ఉండే ఎలకేషన్స్ ను ఈనాడు చేస్తున్న ఎలకేషన్స్ తో పోల్చి చూడడం తద్వారా ప్రగతి అనడం మనం అనుకున్న సాంఘిక సంక్షేమ లక్ష్యానికి కాని రాజ్యాంగంలో నిర్దేశించిన ఆదేశిక సూత్రాలకు కాని ఎంతవరకు చేరినామో తెలుసుకోలేము. మనకు ప్రమాణం ఎలకేషన్స్ లోని పెరుగుదల కాదు, ఆదేశిక సూత్రాలకు ఎంత వరకు చేరువు అయినాము అన్నదే ముఖ్యం అప్పటికి ఇప్పటికి ఎలకేషన్స్ లో పెరుగుదలను చూపించి ప్రజలను సంతోష పెట్టలేము. మనకు కూడా సంతోషం కలిగించదు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 25 సంవత్సరాలు గడచిపోయాయి. ఈనాటికి ఆనాటి సమస్యలే ఉత్పన్నం అవుతున్నాయి. నివేదికలలో ఆవే హెడింగ్స్ పెట్టుకుంటున్నాం. అంటే ఆ సమస్యలు తీరలేదన్నట్లు అయినప్పుడు మనం ఈ పద్ధతికింద చేస్తున్న ఖర్చు గురించి సమీక్ష చేసుకోవాలి. ఎలకేషన్స్ విషయం కాని జరుగుతున్న ఖర్చు సక్రమంగా ఉండే విషయం కాని సమీక్ష అవసరం. అది జరిగితే కాని సాంఘిక సంక్షేమం సాధ్యం కాదు. 25 సంవత్సరాలలో మనం వ్యత్యాసాలను ఎంతవరకు తగ్గించుకోగలిగామని చూస్తే ఇంతవరకు తగ్గించు కోగలిగామని నివేదికలో చెప్పకోలేని తరిస్థితిలో ఉన్నాం నిజంగా తగ్గించుకోలేక పోయినామని మనవి చేస్తున్నాను. మన ఆలోచనలో పాలసీలో ఒక మౌలికమైన మార్పు తీసుకురావాలి. సుస్పష్టమైన పాలసీ కావాలి. అన్ని కాఖలు సహకరిస్తేనే కాని మొత్తం ప్రభుత్వం ఈ ఆలోచనతో ఉంటేనే కాని సాంఘిక సంక్షేమం సాధ్యం అవుతుంది తప్ప ఈ ఒక్క కాఖ ద్వారా కాదని మంత్రులు ఇందులో చెప్పిన మాట వాస్తవం. ప్రభుత్వంలో ఒక నిర్ణయం తీసుకుని ఆ ఆలోచనతో పోవాలి. నివేదికలవల్ల ఉపన్యాసాలవల్ల ప్రయోజనం లేదు. 450 కోట్ల బడ్జెటులో 65 శాతం ఉన్న పేద జనానికి 11 కోట్ల రూపాయిలిచ్చి, అందులో 8 కోట్ల చిల్డ్రన్స్ ప్లాన్, రెండు కోట్ల చిల్డ్రన్స్ ప్లాన్ అంటే దీనివల్ల అసమానతలు తగ్గడానికి వీలుందని చెప్పడానికి ఏ మాత్రం వీలులేదని మనవి చేస్తున్నాను. హాస్టల్స్ రూపంలో ఇస్తున్న సహకారం తప్ప, మౌలికమైన మార్పు కోసం మిగిలిన ఆర్థిక సాంఘిక తదితర వానిలో మనం తీసుకురాలేక పోతున్నాం. ఇందులో ఏ మాత్రం అతిశయోక్తి లేదని చెబుతున్నాను. వ్యత్యాసాలను తగ్గించడానికి నాలుగు రూపాలలో మనం చర్యలు తీసుకోవాలి. ఒకటి, ఆర్థికమైన వనరులు కలిగించాలి. తమ తమ వృత్తులను తామే పోషించుకుని తామే సంపాదించుకుని, మరొకటి చేయి చాచకుండా అవకాశం కల్పించాలి. రెండు, ఇండ్లు లేని వాండ్లు దేశంలో లేడనే విధంగా అందరికీ

యిండ్ల స్థలాలు టైము ఖాండు ప్రోగ్రాముగా 2 సంవత్సరాలు యివ్వబడాలి. మూడు, విద్య ఉద్యోగాలలో ఉన్న రిజర్వేషన్స్ సక్రమంగా ఉపయోగపడేట్లా అమలు జరుగునట్లు చూడవలసి ఉంది. నాలుగు, ఇప్పటికే మన దేశ గౌరవానికి భంగకరంగా ఉంటున్న బిజాటన చేసే వారికి వృత్తి కల్పించి దేశంలో బిజాటన అనేది కనపడకుండా అయిదు సంవత్సరాలలో చేయాలి. వీటికి టైము ఖాండ్ కార్యక్రమం వేసుకోవాలి. యిండ్ల స్థలాల విషయంలో 25 సంవత్సరాలలో జరిగింది చూస్తే, మనం ఉన్నంతకాలం ఈ సమస్య ఉండేట్లా ఉంది. దీనికి కూడా ఒక టైము ఖాండ్ కార్యక్రమం వేసుకుని 2-3 సంవత్సరాలలో పూర్తి చేసి అందరికీ యిప్పించినాం అనుకున్న తరువాత జనాభా పెరిగినా స్వంత శక్తితో కొనుక్కుంటాడు, ఇల్లు కట్టుకుంటాడు అనే స్థోమత కల్పించాలి. మనం వడ్డీస్తూ పోతూండడం, బక్షిస్తూ పోతూండడం నమోదాన్ని నిర్మించే వ్యర్థి కాదు. స్వయం శక్తి, స్థోమత కలిగించే పాలసీ కాదు. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వ అధికారులలో విప్లవాత్మకమైన ఆలోచన మార్పురావాలని మనవి చేస్తున్నాను.

1.20 p.m. మనం అసెంబ్లీలో అనేకసార్లు విన్నాం. ఉదాహరణగా యూసుఫ్ గూడాలో గవర్నర్ మెంటు స్థలంలో కొంతమంది యిండ్లు వేసుకున్నారు. అది గవర్నర్ మెంటు స్థలం అయినా ప్రయివేటు స్థలం అయినా అటువంటి సందర్భాలలో ప్రభుత్వం చేయవలసినవని వారిని వెళ్ళగొట్టడం కాదుగదా? గవర్నర్ మెంటు స్థలం అయితే దానిని ఆస్తి నుంచేయాలి. అది ప్రయివేటు స్థలం అయితే అక్వయిరు చేయాలి. వెళ్ళగొట్టించినంతమాత్రంచేత పరిష్కారంకాదు. వారికి ప్రత్యామ్నాయంగా యిండ్లు చూపించాలి. వారికి యిండ్లు యిచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. గదా! రెండు సంవత్సరాలలో ఇండ్లులేని 20 లక్షల జనాభాకు 61 కోట్ల ఖర్చుతో యిండ్లు కట్టించి యిచ్చి తీరాలి. ఈ సమస్యకు ఫుల్ స్టాప్ పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. ఒక ఆర్థిక సహకారం గురించి కార్పొరేషన్లు పెడుతున్నాం. కాని మనకు ఉండే జనాభా ఎంత కార్పొరేషన్లు మీద ఆధారపడిన జనాభా ఎంత ఉందనే ఆలోచన చేయలేదు. 25 లక్షల రూపాయలు వెనుకబడిన తరగతుల కార్పొరేషన్ కోసం ప్రభుత్వ పక్షంలో యిస్తున్నారు 53 లక్షలు షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్స్ కార్పొరేషన్లకు యిస్తున్నారు. 10 లక్షలు షెడ్యూల్డ్ ట్రయిబున్లుకు యిస్తున్నారు. దీనితో ఎంతమందికి సహకారం చేయగలం, వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉన్నవారు జనాభాలో 40 శాతంవరకు ఉన్నారు. వారు పెండ్లి చేసుకొనాలన్నా మరేదేనికైనా భూస్వామిమీద ఆధారపడి ఉండవలసిన దేనా దానికోసం జన్మంతా ఊడిగం చేయవలసిందేనా? వారి గురించి ఆలోచించే వారు లేరు. అయినప్పటికీ వారి సాంఘిక స్వేచ్ఛ ఎట్లు వస్తుంది. 25 లక్షల రూపాయలతో బ్యాంక్ వర్డ్ క్లాస్స్ కార్పొరేషన్ ఆర్థిక సహకారం చేసి స్వయంగా వృత్తి కల్పించుకోమని చెప్పడానికి సాధ్యంకాదు. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా భాగ్యవంతులకు మక్తాదారులకు భూస్వాములకు సర్వీసుచేశారు. వారిపై డిపెండై బ్రతికారు. వారికి స్వయంపోషకంగా ఉండేట్లు ప్రభుత్వం సహకారం చేయాలి. ఇందుకు సంబంధించినవారి-పవర్ లూం సొసైటీలున్నాయి ఆరు లక్షలమంది తెలుగువారు పరాయి రాష్ట్రాలకు వలసపోయి పవర్ లూమ్ములో పనిచేస్తున్నారు. నాలుగవ ప్లానులో 12,400 పవరులూమ్ము మన రాష్ట్రములో

పెట్టుకోవాలని నిర్ధారణ చేశారు. 7 వేలమంది నక్కులు, 275 సొసైటీలు పెట్టుకుని 72-73 లో రిజిస్ట్రేషన్ పుటికి లోన్ను దొరకుట లేదు సోషల్ వెల్ఫేరు మంత్రిగారికి చెబితే వారు డైరెక్టుగారిని పిలిపించి అడిగారు. తెన్ని కలుగా కారణాలు, సాకులేవో చెప్పారు కాని వారి దురదృష్టమే ప్రధాన కారణం అని చెబుతే బాగుండుది. Planning Commission వారు 4th Plan లో 12,400 వవరులూమ్ను పెట్టాలని నిర్ధారణ చేసుకున్నప్పుడు అన్ని కారణాలను అధిగమించి అమలు చేయవలసి ఉంటుంది. టాపర్లు వెనకబడిన తరగతివారు ఉన్నారు వారి శ్రమ మూలంగా ప్రభుత్వానికి 40 కోట్ల రూపాయలు యిన్కం వస్తుంది. ఆ పని టాపర్లు మాత్రమే చేయగలరు వారు చేయనంటే ఆ ఆదాయం రాకుండా పోతుంది అది గుర్తుంచుకుని ప్రభుత్వం పని చేయాలి. దానివల్ల వచ్చే 40 కోట్లను బలహీన వర్గాలకు సహాయం చేయడానికి వినియోగిస్తే వారికి బలం కావలసినంత చేకూరుతుంది అంతేగాదు టాపర్స్ బ్రతుకు మధ్యదశారీల చేతిలో వదలినారు. తొలగించవలె. పవరులూమ్ను మధ్యదశారీల చేతికి యివ్వమాస్తున్నారు. బీద వర్గాలు ముందుకు రావాలంటే మధ్యదశారీల దోపిడి ఉండడానికి వీలులేదు అని కేటగారికల్ గా నిర్ణయం చేయాలి. పాలసీగా చేబట్టవలె టాపింగ్ టాపర్లు సొసైటీలకు యివ్వాలని పవర్ లూమ్ను నేత పారిశ్రామికులకే యివ్వాలని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ బి బసప్ప (ఉరవకొండ):—అధ్యక్షా, ఈనాడు ప్రతిపాదించిన డిమాండులను నేను ఆమోదిస్తున్నాను. మనకు స్వతంత్రం వచ్చి 27 సంవత్సరాలు అయినప్పటికీ హరిజనుల గిరిజనుల సమస్యలు ఏ విధముగా కూలంకషంగా అవగాహన చేసుకుని అర్థం చేసుకుని పరిస్థితులను మార్పు చేయడానికి ఏవో పట్టి బూటకపు మాటలతోనే కాలం గడిపినాంగాని ప్రతిపాదించిన డిమాండు లెక్క చేసినప్పుడు వారికి ఉండే దారిద్ర్యం, వారికి ఉండే కష్టనష్టాలను తీర్చడానికి ఏ విధముగాను సరిపోదు. పేరుకు హాస్టలు ఏర్పరచి కొన్ని చదుపాయాలు కల్పించినా కాని హరిజన వోట్లు తీసుకున్నాంగాని వారి పరిస్థితి పూర్వం 50 సంవత్సరాల క్రితం ఏ విధముగా ఉందో ఈనాడు కూడా అదే విధముగా దీనావస్థలో తిండికి, బట్టకు, నిలువ నీడలేని డౌర్బాగ్య పరిస్థితే అగవడుతున్నది. హాస్టలులో చదువుకునే విద్యార్థులు కొంతమందిని చదివి ఉద్యోగాలతో చేరిన కొంతమందిని మినహాయిస్తే తక్కిన హరిజన గిరిజనులు చాలా దీనావస్థలో ఉండడం మనం గుర్తించాలి. వారికి ఉండే సాంఘిక పరిస్థితులను పోగొట్టాలనుకుంటే పట్టిబూటకపు మాటలతో సరిపోదు. వారి ఆర్థిక దుస్థితి పోగొట్టడానికి పనులు కల్పిస్తే పట్టి బూటకపు మాటలతో ప్రయోజనం లేదు. వారిని వైకి తీసుకువస్తే తప్ప మనది రామరాజ్యం అనిపించుకొనడానికి వీలులేదు. గిరిజనుల వేషభాషలు చూస్తే వారు ఎంత వెనుకబడి ఉన్నారో అర్థం పోతుంది. వారి ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుచేయడానికి ఆలోచించాలి. నల్లిడైక్ట్ హాస్టల్సును గవర్నమెంటు తీసుకున్నది. కొంత గ్రాంటు పెంచినారు. చాలా సంతోషం. హాస్టల్సుతో చాలా అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. అక్కడ విద్యార్థులు వారి కష్టాలను చెప్పకొనడానికి వీలులేకుండా ఉంది. అందుచేత ఒక అడ్వయిజరీ కమిటీని

వేస్తే బాగుంటుందని సలహా ఇస్తున్నాను. గిరిజనులకు ఎద్దులను ఇస్తున్నామని చెబుతున్నారు. కాని ఎద్దులు మాత్రం వారికి ముట్టడం లేదు. ఎవరివో ఎద్దులను తీసుకొనివచ్చి చూపించి ఏదో నీలు వేసి 100 రూపాయలు ఇచ్చి పెద్దమనుష్యులు కాచేస్తున్నారు కాని హరిజనులకు ఎద్దులు సక్రమంగా ముట్టడం లేదు. చాలా అన్యాయాలు లోటుపాట్లు జరుగుతున్నాయి. దీనిని శ్రద్ధగా ఆలోచన చేసి మార్పు చేసి యధార్థంగా ఎవరైతే సేద్యం చేసుకుంటున్నారో వారికి ఎద్దులను అప్పజెప్పే పరిస్థితులను కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. వృద్ధాప్యపు పింఛనులను పొందినవారిలో చాలమంది చనిపోయిన వారున్నారు. 80 సంవత్సరాలు వచ్చిన తరువాత వారిని పోషించేవారెవరూ లేనప్పుడు వారికి కనీసం 15 గూపాయలు 20 రూపాయలు ఇచ్చే సదుపాయం కలిగించే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టించే దానిలో ప్రభుత్వం కొంత ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఇప్పుడు కట్టిస్తున్న ఇండ్లను చూస్తే 1800 రూపాయలతో కట్టడం అవి ఆరు మాసాలకు లేక సంవత్సరానికి వడిపోయే పరిస్థితులున్నాయి. 100 కట్టించే చోట 50 కట్టించి అయినా భద్రముగా ఉండేటట్లు ప్రయత్నం చేయాలి. లేకపోతే వారు కట్టించిన ఇండ్లుకూడా హరిజనులకు ఆరద వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. కొద్దిగా నైవా కట్టించి మంచి సమర్థవంతంగా కట్టించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఉరవకొండ గురించి మంత్రిగారికి చెప్పాను. అక్కడ హరిజనులకు ఇండ్లు కట్టించే స్కీము ఏర్పాటు చేశారు. మాజీ గవర్నర్ భీమసేన్ ఓచార్ గారు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. వాటికి ఎలక్ట్రిసిటీ సదుపాయం నీటి సదుపాయం కలుగజేసినారు. కాని ఇండ్లు కూలిపోయినవి. వాటిని పునరుద్ధరించి పునఃప్రతిష్ఠచేయాలని మంత్రిగారికి యిదివరకే విన్నవించాను. దానిని వారు చేపట్టే ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

1-30 p.m. ఇళ్ళ స్థలాలు చాలమంది హరిజనులకు ఇవ్వలేదు. అది వట్టి నినాదముగానే వుంది. వెనుకబడిన జాతులలో కూడ ఇండ్లులేని పేదలు చాలా మంది వున్నారు. ఏ విధంగా అయితే హరిజనుల విషయములో ఒక స్కీముగా పెట్టుకొని చేస్తున్నారో అదే విధంగా వెనుకబడిన తరగతుల విషయములో కూడ చేయాలని మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదములర్పిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

డిప్యూటీ స్పీకర్ : —సమావేశము గం. 1-31 అకు మరునాటి ఉదయము అనగా 12-7-74 ఉదయం గం. 8-30 అకు వాయిదా వడినది.

1-31 p.m. The House then adjourned to meet again at 8-30a.m. on Friday the 12th July, 1974.

APPENDIX

WELFARE OF SCHEDULED TRIBES.

It is my privilege to move the Budget Demand No. XXVIII for Rs 7,04,79,200 for the Welfare of Scheduled Tribes.

Before I speak about the programme of action in 1974-75, I would like to briefly mention one or two important features of the tribal welfare measures during the IVth Five-Year Plan and some of the achievements of the Department in 1973-74.

TRIBAL WELFARE IN FOURTH PLAN

(1) *Increased outlay for Tribal Welfare* —The budget of the Department of Tribal Welfare which at the beginning of the IVth Five-Year Plan was only Rs. 166 84 lakhs i.e., Rs. 19.00 lakhs under plan and Rs. 147 84 lakhs under Non-Plan, took a big leap in 1970-71 to Rs. 365 086 lakhs (Rupees 173 906 lakhs under plan and Rs. 191 180 lakhs under non-plan). Recognising the great need and importance of the welfare of the Scheduled Tribes, the Government continued to expand the financial outlay on tribal welfare programmes with the result that in 1973-74, which is also the last year of the IVth Five-Year Plan, the expenditure by the Tribal Welfare Department alone rose to a total of Rs. 544.033 lakhs. This amount is exclusive of the expenditure incurred from the budgets of other development departments like Agriculture, Animal Husbandry, etc. on the schemes for the benefit of the Tribals.

(ii) *New Schemes* —The IVth Five-Year Plan period is memorable one not only from the point of increased outlay as already indicated but also for the introduction of the following important measures for development of Tribals.

(1) Manifold increase in the budgetary allocations of the department

(2) Introduction of certain new programmes of Tribal Development..

(3) Opening of Government hostels in lieu of subsidised hostels.

(4) Merger of single teacher schools and conversion into Ashram Schools.

(5) Opening of Central Hostels with special coaching facilities for bright Tribal boys

(6) Extension of educational facilities to the Denotified Tribes on par with the Scheduled Tribes.

- (7) Admission of bright tribal boys into Public Schools
- (8) Setting up of the Girijan Development Agency, Srikakulam and preparation of similar plans for the remaining areas.
- (9) Expansion of the activities of the Girijan Co-operative Corporation Ltd., to cover the Tribal areas of Telangana region and other areas with substantial Tribal population in both the regions.
- (10) Introduction of Special Nutrition Programme.
- (11) Review and amendment of protective legislations and creation of Special Machinery to implement the Regulations.
- (12) Abolition of intermediaries and conferment of ryotwari rights on the tribals.
- (13) Provision of institutional credit facilities

TRIBAL WELFARE IN 1973-74 .

I. *Education* :—Now, coming to tribal welfare programmes in 1973-74, I wish to mention that the education schemes for tribals and Denotified Tribes received a high priority. In 1973-74, Rs. 252 lakhs constituted 42.3% of the budget was spent on the educational schemes of the Scheduled Tribes and Denotified Tribes. Out of this an amount of Rs. 55 lakhs was spent on 1,208 primary Schools and secondary schools with a strength of 43,000 students from Scheduled Tribes and Denotified Tribes. 217 Ashram Schools and 7 Ashram Upper Primary Schools with a strength of 11,050 were maintained at a cost of Rs. 103 lakhs. 300 Government Hostels with a strength of 13,745 boarders belonging to Scheduled Tribes and Denotified Tribes were run with an expenditure of Rs. 72 lakhs. Out of this, two Central Hostels at Bhimaram in Adilabad District and another at Cuddapah provide special facilities to prepare the students for higher education. As a result of Government's decision to do away with subsidised hostels, 116 hostels were opened in 1973-74 to accommodate the Tribal and Denotified Tribes students of the subsidised hostels. Scholarships were granted as follows in 1973-74 :

(1)	No. of benefici- aries. (2)	Amount. spent. (3)
Scheduled Tribes.		Rs.
Non-residential scholarships ..	.. 13,434	2,73,459.39
Residential scholarships ..	.. 73	71,030.50
Post-matric Scholarships ..	.. 874	2,63,533.50

(1)	(2)	(3)
<i>Denotified Tribes, Nomadic and Semi-Nomadic Tribes :</i>		
Non-residential scholarships	6,665	2,50,940.00
Residential scholarships	48	19,831.99
Post-matric scholarships	1,890	5,05,037.00

The Department has supplied free of cost books, slates, clothing etc., to the students during the year. The scouting programme started in 1972 to inculcate discipline and develop personality among tribal boys and girls has shown good progress. 4,500 tribal boys and girls were enrolled and 150 units were registered with Bharat Scouts and Guides. Under the scheme for promotion of cultural talents among tribals, a total of 403 tribal children in Seethampeta, Wankidi, Bhadravari and Yellandu blocks were trained in painting, dance and music. Out of the above, 88 talented children were picked up for further intensive training in the cultural arts. The Tribal Welfare Department has arranged employment oriented training programmes to tribals in motor driving, and Masonary, and as village officers. In public undertakings like the Electronics Corporation of India Ltd., technical training to educated tribals was arranged in trades like fitters, turners, electricians etc. The trainees under various programmes receive stipends from the department. Unemployed Graduates and Post-graduates among tribals were granted cash grants for a period of 6 months at Rs. 100 p.m. to the graduate and Rs. 150 p.m. to the Post-graduate.

II. *Economic Betterment Programmes* :—Economic upliftment is yet another field in which significant effort was made. The schemes mainly aim at increase in the agricultural production and development of veterinary services. The department maintained 5 Agricultural Farms, one Horticultural Farm and 12 Demonstration Units in the Agency areas of the State. Plough Bullocks, agricultural implements, fertilisers, seeds of high yielding varieties etc., were supplied to tribals at subsidised rates. Minor irrigation schemes were executed to step up the agricultural production. For development of veterinary services the Tribal Welfare Department maintained a cattle farm, 20 veterinary first-aid centres and 36 hospitals and dispensaries. For improving the health and living conditions of the tribals, the department maintained 13 hospitals, 21 dispensaries, 19 Mobile Medical Units, 4 Maternity and Child Welfare Centres and 3 Women Welfare Centres in agency areas of the State. Sinking of drinking water wells, in tribal areas is also financed by the department. 4,200 houses were allotted for tribals

out of 39,161 houses completed by the Andhra Pradesh Scheduled Castes and Scheduled Tribes Co-operative Housing Federation.

OTHER PROGRAMMES :

III. The Girijan Co-operative Corporation Ltd., Visakhapatnam :- The Girijan Co-operative Corporation which has been set up in the year 1956 to eliminate exploiting middle-men in scheduled areas, operates in 13 out of 21 districts of the State. It has a three fold object of purchasing from the tribals the minor forest produce and agriculture produce at reasonable prices, selling to them their daily domestic requirements at fair prices and providing institutional Agro-credit facilities to the tribals in 7 districts where the normal agency i.e., Co-operative Structure is weak. It has 30 Co-operative Primary Societies affiliated to it with a net work of 367 Domestic Requirement Depots. The Corporation enjoys monopoly rights for the purchase of minor forest produce in the scheduled areas and it competes with the middle-men in the purchase of agricultural produce. Backed by Government guarantee the Corporation has been given credit to the tune of Rs. 40 lakhs by Reserve Bank of India. It has been recognised as a Apex Co-operative Institution for the purpose of extending Agricultural credit to the tribals. The total turn over of the Corporation has registered a gradual increase and it has reached the figure of Rs. 3.00 crore per annum.

Girijan Development Agency, Srikakulam :- This organisation which is functioning for the last two years has recorded good progress in the welfare programmes for Scheduled Tribes in Srikakulam District. Entirely financed by the Government of India, the Agency has so far identified 25,444 beneficiaries who are mostly small and marginal farmers and a total amount of nearly Rs. 74 lakhs has been spent for tribal development through this Agency. The programmes of the Agency for development of Agriculture, Animal Husbandry, Minor irrigation Communications etc. have had a good impact.

Tribal Cultural Research and Training Institute, Hyderabad :- The Institute has completed 38 research projects and trained 171 tribal leaders and 81 members of the Tribal Development Panchayat Samithis during the last two years. Specific problems pertaining to the administration of the scheduled areas are referred to the Institute for their study and advice. The Pre-Examination Training Centre run by this Institute has so far trained 133 Scheduled Castes and Tribes candidates to enable them to appear for competitive examinations to public services, out of which as many as 80 candidates have secured jobs. This Institute is one of the best in the country.

The Special Nutrition Programme :—Under this programme the physical coverage of 2,06,300 tribal beneficiaries has been maintained during 1973-74, though further expansion of the coverage could not be undertaken due to financial constraints. The expenditure recorded under the scheme is Rs. 131.67 lakhs which was wholly reimbursed by the Government of India.

PROGRAMME OF ACTION IN 1974-75.

Now I wish to appraise the Hon'ble Members about the Tribal Welfare Programmes for the current year. The schemes for tribal development which provide infrastructural facilities like roads, electrification of tribal villages, primary health centres etc. have been excluded from the Plan Budget of the Tribal Welfare Department for the reason that funds should flow for these schemes from the general sector. Thus, the schemes for laying of roads to open up the inaccessible agency areas, for electrification of tribal villages and starting of primary health centres have come to be included under the Minimum Needs Programme which is outside the State Plan Schemes for Tribal Welfare. The State Plan Schemes for tribal welfare mainly provide for extension of benefits under education and economic support programmes. The plan budget for 1974-75 for Tribal Welfare Department provides an outlay of Rs. 110 lakhs which is categorised as follows :

				Rupees in lakhs.
(i) Education	..	..	..	45.35
(ii) Economic betterment	..	..	56.82	} 58.10
	Plus	..	1.28	
(iii) Administration	..	..	..	6.55
Total				110.00

The programme of action under education envisages upgrading of Ashram Primary Schools into Ashram Upper Primary Schools, Ashram Upper Primary Schools into Ashram High Schools, formation of new Ashram Schools, opening of Special Ashram Schools with facilities for training in crafts etc., grant of scholarships to Scheduled Tribes

and Denotified Tribes, free supply of books, slates, clothes, etc, scouting facilities and training in cultural activities like music, dance and painting. Proposals to start a central hostel-cum-Industrial Training Institute to give a technical orientation to the drop out tribal students are also under consideration.

The economic uplift schemes for the first time separately deal with the tribal cultivators in scheduled areas, landless tribals in tribal areas, tribal cultivators in plains areas and landless tribals in plains areas. The schemes aim at the helping of the tribal cultivators and landless tribals by supplying them short-term inputs like seeds, fertilisers etc, and medium-term inputs like plough bullocks, agricultural implements etc., mostly on a subsidised basis. A sum of Rs. 14.15 lakhs has been earmarked for minor irrigation schemes in the scheduled areas. For the first time a specific provision of Rs. 2.00 lakhs has been made for improving Coffee Plantations owned by the tribals. Stipendiary training for the educated tribals in certain public sector undertakings like Electronics Corporation of India Ltd., is being financed by the Department. The schemes to grant loans to the tribals to set up petty trades in tribal areas and sanction of cash grants to unemployed tribal graduates and postgraduates will also be implemented this year. For strengthening the department of Tribal Welfare at headquarters and at the district level, an amount of Rs. 6.55 lakhs is indicated in the Plan.

Apart from the above schemes, another amount of Rs. 110 lakhs is also provided during the year for the benefit of Scheduled Tribes. In this category, come the special nutrition programme for the tribals with an outlay of Rs. 70 lakhs, provision of house-sites for Schedule Tribes at Rs. 25 lakhs, provision of house-sites to Denotified Tribes at Rs. 5 lakhs and an additional provision of Rs. 10 lakhs for minor irrigation schemes. The Centrally Sponsored Schemes for the development of Scheduled Tribes are an important feature of the Plan Programmes in the State. Here, I may bring to the notice of the House, that some of the continuing Centrally Sponsored Schemes are being discontinued and some of them have been transferred to the State Sector. The Special Nutrition Programme for tribals which has so far been in

the Central Sector has now been transferred to the State Sector. The schemes for education and economic uplift of Denotified Tribes has been discontinued under the Centrally Sponsored Schemes from the current year onwards. In this regard, the educational needs of the Denotified Tribes for Scholarships, hostels, etc., is being met from the current year's Plan provision of the department. The State Government have already taken up with the Government of India the question of inclusion of certain communities in the Telangana area in the Scheduled Tribes of the State to bring about uniformity. The matter is pending with Government of India. In the meantime to ensure that these communities do not suffer, such of the educational concessions as can be extended by the State Government are being extended to them.

Encouraged by the success of the Girijan Development Agency at Srikakulam, this State Government have urged upon the Government of India to sanction six more similar projects for the accelerated development of tribal areas and tribals in the Districts of Visakhapatnam, East Godavari, West Godavari, Khammam, Warangal and Adilabad particularly in the context of the decision taken by Government of India that the grant-in-aid to Tribal Development Blocks will not be forthcoming from them from 1975-76. The case of the State for sanction of the six Pilot Projects in the Central Sector has been canvassed vigorously. The matter will be further pursued at the appropriate level.

Separately with a view to narrowing the gap in the levels of development between the plains areas and the scheduled areas of the State, a sub-plan has been prepared and it is being submitted to Government of India. It is hoped that substantial central assistance for the development of these backward areas will be made available by the Government of India.

In conclusion, I wish to state that it is my earnest endeavour through the measures outlined in the foregoing paras to improve the lot of the scheduled Tribes., Denotified Tribes, etc., in this State in a manner that will give satisfaction to a larger section among them.

షెడ్యూల్లు తెగల సంక్షేమం నెం. XXVIII డిమాండుపై వివరణ

సభాపతి మహాశయా,

షెడ్యూల్లు తెగల సంక్షేమంకోసం రూ. 7,04,79,200ల బడ్జెటు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నారు.

1974-75లో నిర్వహించే కార్యక్రమాలను గురించి ప్రసంగించడానికి ముందు నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఆదివాసీ సంక్షేమానికి సంబంధించిన ఒకటి, రెండు ముఖ్యాంశాలకు 1973-74 లో ఈ కాఖ సాధించిన కొన్ని విజయాలను సంగ్రహంగా పేర్కొంటున్నాను.

నాల్గవ ప్రణాళికలో ఆదివాసీ సంక్షేమం :

(i) ఆదివాసీ సంక్షేమంపై వ్యయం పెరుగుదల :—నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభంలో ఆదివాసీ సంక్షేమ కాఖ బడ్జెటు, రూ. 186.84 లక్షలు (ప్రణాళిక క్రింద రూ. 19.00 లక్షలు. ప్రణాళికేతరం క్రింద రూ. 147.84 లక్షలు), మాత్రమే ఉండగా 1970-71 లో అది రూ. 365.086 లక్షలకు పెరిగింది. (ప్రణాళిక క్రింద రూ. 173.908 లక్షలు, ప్రణాళికేతరం క్రింద రూ. 191.180 లక్షలు). షెడ్యూల్లు తెగల సంక్షేమ అవశ్యకతను, ప్రాధాన్యతను గుర్తిస్తూ ప్రభుత్వం ఆదివాసీ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై ఎక్కువ మొత్తాన్ని ఖర్చుచేస్తూ వచ్చింది. దీని ఫలితంగా 1973-74 లో అనగా నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరంలో వీరి సంక్షేమం కోసం ఈ కాఖ ఒకటే చేసిన వ్యయం రూ. 544.088 లక్షలకు పెరిగింది. వ్యవసాయ కాఖ, పశుసంవర్ధక కాఖ వంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను కొనసాగించే ఇతర కాఖలకు సంబంధించిన బడ్జెట్ల మండి ఆదివాసీల ప్రయోజనం నిమిత్తం రూపొందించిన పథకాలపై చేయబడిన వ్యయం ఈ పై తెలిపిన మొత్తంలో చేర్చడం జరుగలేదు.

(ii) క్రొత్త పథకాలు :—ఇదివరకే సూచించినట్లు ఖర్చు పెరుగుదల దృష్ట్యా మాత్రమే కాకుండా ఆదివాసీల అభివృద్ధికోసం ఈ క్రింది ప్రధాన చర్యలను ప్రవేశపెట్టడం మూలంగాకూడా నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం చాల ప్రధానమైనదిగా పేర్కొనవచ్చు.

- (1) ఈ కాఖ బడ్జెటు కేటాయింపులను గణనీయంగా పెంచడం.
- (2) ఆదివాసీ అభివృద్ధికి కొన్ని క్రొత్త కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెట్టడం.
- (4) ప్రభుత్వ సహాయంతో నిర్వహించబడే హస్తాశ్శకు బదులుగా ప్రభుత్వమే హస్తాశ్శను ప్రారంభించడం.
- (4) ఒకే ఉపాధ్యాయుడు క్రింద ఉండే పాఠశాలలను కలిపివేయడం, ఆక్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడం.

- (5) ప్రతిభావంతులైన ఆదివాసీ బాలుర కోసం ప్రత్యేక బోధన సదుపాయాలతో కేంద్ర హాస్టళ్ళను ప్రారంభించడం.
- (6) పెద్దూర్లు తెగలతో సమానంగా విముక్తి జాతులకు విద్యా సదుపాయాలను విస్తరింపజేయడం.
- (7) ప్రతిభావంతులైన ఆదివాసీ బాలులను పబ్లిక్ పాఠశాలలో ప్రవేశకానికి అనుమతించడం.
- (8) శ్రీకాకుళంలో గిరిజన అభివృద్ధికి ఏజన్సీని ఏర్పాటుచేయడం, ఇదేమోదిరి పథకాలను మిగతా ప్రాంతాలకు తయారు చేయడం.
- (9) తెలంగాణాలోని ఆదివాసీ ప్రాంతాలకు, ఆంధ్ర. తెలంగాణాలో ఆదివాసీ జనాభా అధికంగా గల ఇతర ప్రాంతాలకు గిరిజన సహకార సంస్థ కార్యకలాపాలను విస్తరింపజేయడం.
- (10) ప్రత్యేక బలవర్ధక అహార కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టడం.
- (11) రక్షణ కల్పించడానికి ఉద్దేశించబడిన శాసనాలను సమీక్షించడం, సవరించడం, ఈ రెగ్యులేషనుల అమలుకు ప్రత్యేక యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం.
- (12) మధ్యస్థ వ్యక్తులను తొలగించి ఆదివాసీలకు రైతువారీ హక్కులను కలుగజేయడం.
- (13) సంస్థాపరమైన పరపతి సదుపాయాలను కలుగజేయడం.

1973-74 లో ఆదివాసీ సంక్షేమం :

(I) విద్య :—1973-74లోని ఆదివాసీ సంక్షేమ కార్యక్రమాల అమలు పరచడంలో, ఆదివాసీలకు, విముక్తజాతులకు ఉద్దేశించబడిన విద్యాపథకాలకు అధిక ప్రాధాన్యం యివ్వబడింది. 1973-74లో, బడ్జెటులో 42.8 శాతం అనగా, 252 లక్షలు పెద్దూర్లు తెగల, విముక్తజాతుల విద్యాపథకాలపై ఖర్చుచేయడం జరిగింది. ఈ మొత్తంలో పెద్దూర్లు తెగలకు, విముక్త జాతులకు చెందిన 43,000 మంది విద్యార్థులు విద్య నభ్యసిస్తున్న 1,208 ప్రాథమిక పాఠశాలలపైన, సెకండరీ పాఠశాలలపైన రూ. 55 లక్షలు ఖర్చుచేయడం జరిగింది. రూ. 108 లక్షల వ్యయంతో 217 ఆశ్రమ పాఠశాలలు, 7 ఆశ్రమ అప్పర్ ప్రయిమరీ పాఠశాలలు నిర్వహించబడ్డాయి. ఈ పాఠశాలలలో 11,050 మంది విద్యార్థులు విద్యను అభ్యసిస్తున్నారు పెద్దూర్లు తెగల, విముక్తజాతులకు చెందిన 13,745 మంది బోర్డర్లతో 900 ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళను రూ. 72 లక్షల ఖర్చుతో నిర్వహించడం జరిగింది. వీటిలో ఆదిలాబాదు జిల్లాలోని భీమారంలోగల కేంద్ర హాస్టలులోను, కడపలోగల కేంద్ర హాస్టలులోను ఉన్నత విద్యను అభ్యసించడానికిగాను విద్యార్థులకు రక్షణ ఇస్తూడానికి ప్రత్యేక సదుపాయాలు సమకూర్చబడ్డాయి. అధిక

సహాయంతో నిర్వహించబడే హాస్టళ్లను రద్దుచేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినందున ఈ హాస్టళ్లలోని ఆదివాసీ, విముక్త జాతులకు చెందిన విద్యార్థులకు పనతి కల్పించడానికి 1973-74 లో 116 హాస్టళ్ళు ప్రారంభించబడినాయి. 1973-74 లో ఈ క్రింది విధంగా స్కాలరుషిప్పులు మంజూరు చేయడం జరిగింది :

	ప్రయోజనం పొందినవారి సంఖ్య	వెచ్చించిన మొత్తం
షెడ్యూల్లు తెగలు :		
		రూ. పై.
నైవాసికేతర విద్యార్థి వేతనాలు ...	18,434	2,78,459.99
నైవాసిక విద్యార్థి వేతనాలు ...	78	71,030.50
మెట్రిక్ అనంతర విద్యార్థి వేతనాలు ..	874	2,68,533.50
విముక్త జాతులు, సంచార, ఉపసంచార జాతులు		
నివాసేతర స్కాలరుషిప్పులు ..	6,665	2,50,940.00
నైవాసిక స్కాలరుషిప్పులు ..	48	19,831.99
మెట్రిక్ అనంతర స్కాలరుషిప్పులు ..	1,890	5,05,037.00

1973-74 లో విద్యార్థులకు పుస్తకాలు, పరికరాలు, దుస్తులు మున్నగు వాటిని ఈ శాఖ ఉచితంగా సరఫరా చేసింది. ఆదివాసి జాలకాలికలలో క్రమశిక్షణను, వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించే ఉద్దేశ్యంతో 1972 లో ప్రారంభించిన స్కాటింగు కార్యక్రమాలు మంచి ప్రగతి సాధించడం జరిగింది. 4,500 మంది ఆదివాసీ పిల్లలను స్కాటుక్రింద చేర్చుకోవడం జరిగింది. భారత స్కాటు గైడ్లసంస్థతో 150 యూనిట్లను రిజిస్టరు చేయడం జరిగింది. ఆదివాసీ పిల్లలలో సాంస్కృతిక ప్రతిభా విశేషాలను పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించబడిన పథకంక్రింద, సీతంపేట, వాంకిడి, భద్రగిరి, ఎల్లందు జ్ఞాకులలో మొత్తం 403 పిల్లలకు చిత్రలేఖనం, సంగీతం, నృత్యం మున్నగు వాటిలో శిక్షణ యివ్వడం జరిగింది. సాంస్కృతిక కళల్లో ఇంకా ఎక్కువగా శిక్షణ యివ్వడంకోసం వీరిలో 88 మంది ప్రతిభావంతులైన పిల్లలను ఎంపికచేసుకోవడం జరిగింది. ఆదివాసీ సంక్షేమశాఖ, ఆదివాసులకు ఉపాధి కల్పించడానికి ఉపకరించే శిక్షణ కార్యక్రమాలను ఏర్పాటుచేసింది. ఈ కార్యక్రమాల క్రింద మోటారు డ్రైవింగులోను తాపీవనిలోను శిక్షణ ఏర్పాటు చేసింది. గ్రామాధికారులుగా కూడా నియమితులు కావడానికి శిక్షణ ఏర్పాటుచేసింది. ఎలెక్ట్రానిక్సు కార్పొరేషను ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడువంటి పబ్లిక్ రంగాలలో విద్యావంతులైన ఆదివాసీ పిల్లలకు ఫిట్టర్లు, టర్నర్లు, ఎలక్ట్రిషియన్లు, మున్నగు నట్టి వృత్తులలో సాంకేతిక శిక్షణ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆయా కార్యక్రమాలలో శిక్షణపొందే అభ్యర్థులు ఈ శాఖ నుండి స్థాయిఫండును

పొందుతున్నారు. ఆదివాసీలలో నిరుద్యోగులైన వట్టభద్రులు ప్రతిఒక్కరికి నెలఒక్కంటికి రూ. 100 లు, పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్లు ప్రతిఒక్కరికి రూ. 150 లు ఆరు నెలల పాటు నగదుగ్రాంట్లు చెల్లించడం జరిగింది.

II ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు :- వేరొక ప్రధానరంగమైన ఆర్థికాభివృద్ధిలో గణనీయమైన కృషి జరిగింది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడానికి, పశుసంపన్నతను అభివృద్ధిచేయడం ఈ పథకాల ప్రధానలక్ష్యం. ఈశాఖ రాష్ట్రంలోని ఏ జెన్సీ ప్రాంతాలలో 5 వ్యవసాయ షేతాలను, ఒక ఉద్యానవన షేతాన్ని 12 ప్రదర్శన యూనిట్లను నిర్వహించింది. ఆదివాసీలకు కాడెట్లు, వ్యవసాయ పనిముట్లు, రసాయనిక ఎరువులు, మేలురకం విత్తనాలు మున్నగువాటిని తక్కువ ధరలకు సరఫరా చేయడం జరిగింది. వ్యవసాయోత్పత్తిని పెంచడానికి చిన్న తరహా నీటిపారుదల పథకాలు నిర్వహించబడ్డాయి. పశుసంపదను అభివృద్ధి పరచేందుకు ఈశాఖ ఒక పశుషేతాన్ని, 20 పశువుల ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలను, 30 ఆసుప్రతులను, డిస్పెన్సరీలను నిర్వహించింది. ఆదివాసీల ఆరోగ్యం, జీవన పరిస్థితులను మెరుగవరచడం కోసం 18 ఆసుప్రతులను, 21 డిస్పెన్సరీలను, 19 సంచార వైద్యయూనిట్లను, 4 ప్రసూతి శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలను 3 మహిళా సంరక్షణ కేంద్రాలను రాష్ట్రంలోని ఏ జెన్సీ ప్రాంతాలలో ఈశాఖ నిర్వహించింది. ఆదివాసీ ప్రాంతాలలో మంచినీటి బావుల శ్రవణకానికికూడ ఈశాఖ ఆర్థిక సహాయం చేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పెడ్యూల్లు కులాల, పెడ్యూల్లు జాతుల సహకార గృహ నిర్మాణ సమాఖ్య పూర్తి చేసిన 30,161 గృహాలలో 4,200 ల గృహాలను ఆదివాసీలకు కేటాయించడం జరిగింది.

ఇతర కార్యక్రమాలు :

గిరిజన సహకార సంస్థ, విశాఖపట్టణం :- 1956 లో నెలకొల్పబడిన గిరిజన సహకార సంస్థ పెడ్యూల్లు ప్రాంతాలలోని దళారుల దోపిడీ నుండి ఆదివాసులను కాపాడటం కోసం రాష్ట్రమందలి 21 జిల్లాలలో 18 జిల్లాలయందు తన కార్యకలాపాలను సాగిస్తున్నది. ఈ సంస్థ మూడు కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నది. అవేమంటే చిన్నతరహా అటవీ ఉత్పత్తులను, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను సబ్సిడీ ధరల ప్రకారం ఆదివాసుల నుండి కొనుగోలు చేయడం, వారికి దైనందిన గృహోపసర సరుకులు మున్నగువాటిని సరసమైన ధరల ప్రకారం విక్రయించడం, మామూలు ఏ జెన్సీ అనగా సహకార సంస్థ బలహీనంగా ఉన్న 7 జిల్లాలలోను, ఆదివాసులకు సంస్థాగతమైన వ్యవసాయ-పరపతి సదుపాయాలను సమకూర్చడం. ఈ సంస్థకు 30 సహకార ప్రాథమిక సంఘాలు అనుబంధించబడ్డాయి. 307 గృహోపసర సరుకులు, వస్తువుల డిపోలను ఈ సంస్థ నిర్వహిస్తున్నది. పెడ్యూల్లు ప్రాంతాలలోని చిన్న తరహా అటవీ ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేయడంలో ఈ సంస్థ గుత్తాధిపత్యాన్ని వహిస్తున్నది. వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని కొనుగోలు చేయటంలో ఈ సంస్థ దళారులతో పోటీపడుతున్నది. రిజర్వు బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా రూ. 40 లక్షల మేరకు ఈ సంస్థకు రుణం యిచ్చింది. ఈ రుణం విషయంలో ప్రభుత్వం పూచీ ఇచ్చింది. ఆదివాసులకు వ్యవసాయ పథకాన్ని విస్తరింప చేయడం కోసం

ఈ సంస్థ ఏపెక్కు సహకార సంస్థగా గుర్తించబడింది. సంస్థ టర్నివరులో క్రమానుగతమైన అభివృద్ధి కనిపించింది. అది సాలీనా రూ. 8.00 కోట్లకు చేరుకున్నది

గిరిజన అభివృద్ధి సంస్థ, శ్రీకాకుళం :—గత రెండేళ్ళనుండి పనిచేస్తున్న ఈ సంస్థ శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని పెద్దూర్లు తెగలవారికోసం సంజ్ఞా కార్యక్రమాలు నిర్వహించడంలో ఇతోధికమైన ప్రగతిని సాధించింది. ఈ సంస్థకు భారత ప్రభుత్వం పూర్తి ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తున్నది. ఇంతవరకు ఈ సంస్థ 25.444 మంది సన్నకారు రైతులకు, పేద రైతులకు, ఆర్థిక సహాయం అందజేసింది ఈ సంస్థద్వారా ఆదివాసుల అభివృద్ధికోసం సుమారు రూ. 74 లక్షల మొత్తం ఖర్చు చేయబడింది వ్యవసాయం, వకు సంవర్ధన, చిన్నతరహా, నీటి పారుదల, రాకపోకలు మున్నగువాటికి సంబంధించి ఈ సంస్థ నిర్వహించిన కార్యక్రమాలు సత్ఫలితాలను కలుగజేశాయి.

అదివాసీ సాంస్కృతిక పరిశోధన శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్ :—గత రెండు సంవత్సరాలలో ఈ సంస్థ 38 పరిశోధనా పథకాలను పూర్తిచేసింది. ఇంతేకాక 171 మంది ఆదివాసీ నాయకులకు, ఆదివాసీ అభివృద్ధి పంచాయితీ సమితులకు చెందిన 81 మంది సభ్యులకు శిక్షణ ఇచ్చింది. పెద్దూర్లు ప్రాంతాలలోని పరిపాలనకు సంబంధించిన ప్రత్యేకమైన సమస్యలు పరిశీలించి సలహాయచ్చే నిమిత్తం వాటిని ఈ సంస్థకు నిర్దేశించడం జరుగుతుంది. ఈ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో వరిశా పూర్వ శిక్షణకేంద్రం ఒకటి పనిచేస్తున్నది. పల్లికు సర్వీసులకు సంబంధించిన పోటీ పరీక్షలకు హాజరయ్యే నిమిత్తం అభ్యర్థులను సన్నద్ధపరచేందుకు వీలుగా పెద్దూర్లు కులాలు, తెగలకు చెందిన 188 మంది అభ్యర్థులకు అది శిక్షణ ఇచ్చింది. వీరిలో 80 మంది అభ్యర్థులకు ఉద్యోగాలు లభించాయి. దేశంలోని ఉత్తమ సంస్థలలో ఈ సంస్థ ఒకటిగానున్నది.

ప్రత్యేక నిలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం :—1973-74 లో కూడా ఈ కార్యక్రమంవల్ల 2,08,800 మంది ఆదివాసులు ప్రయోజనం పొందారు. ఆర్థిక ఇబ్బందుల కారణంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తరింపజేయడానికి వీలుకాలేదు. ఈ పథకంక్రింద రూ. 181.67 లక్షలు మొత్తం ఖర్చయింది. ఈ మొత్తాన్ని భారత ప్రభుత్వం తిరిగి చెల్లించింది.

1974-75 లో ఆచరణ కార్యక్రమం :

ప్రస్తుత సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఆదివాసీ సంజ్ఞా కార్యక్రమాల వివరాలను గూర్చి గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలియజేస్తాను. రోడ్లు, ఆదివాసీ గ్రామాల విద్యుద్దీకరణ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మున్నగు సదుపాయాలను సమకూర్చేటటువంటి ఆదివాసీ అభివృద్ధి పథకాలకు పాధారణ రంగంనుండి నిధులు లభిస్తాయి కాబట్టి ఆదివాసీ సంజ్ఞా కార్యక్రమం సంబంధించిన ప్రత్యాశిక బడ్జెటు నుండి వీటిని మినహాయించడం జరిగింది. ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో రాకపోకల సదుపాయాలు కల్పించే నిమిత్తం ఆ ప్రాంతాలలో రోడ్లు వేయడానికి, ఆదివాసీ

గ్రామ విద్యుద్దీకరణకు, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభించటానికి సంబంధించిన పథకాలు కనీస అవసరాల కార్యక్రమం క్రింద చేర్చవలసివచ్చింది. ఈ కార్యక్రమం ఆదివాసుల సంక్షేమానికి ఉద్దేశించిన రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాల పరిధి వెలుపల ఉన్నది. ఆదివాసీ సంక్షేమానికి ఉద్దేశించిన రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాలు ముఖ్యంగా విద్య, ఆర్థిక సహాయ కార్యక్రమాల క్రింది ప్రయోజనాలను విస్తరింపజేస్తాయి. ఆదివాసీ సంక్షేమశాఖకు సంబంధించిన 1974-75 ప్రణాళిక బడ్జెటులో రూ. 110 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఆ మొత్తం ఈ క్రిందివాటి కోసం వినియోగించబడుతుంది.

(రూ. లక్షల్లో)

(i) విద్య	...	45.35
(ii) ఆర్థికాభివృద్ధి	56.82	}
+	1.28	
	...	58.10
(iii) పరిపాలన	...	6.55
మొత్తము	...	110.00

విద్యా కార్యక్రమం ఈ క్రింది పనులను నిర్వహిస్తుంది. ఆశ్రమ ప్రాథమిక పాఠశాలలను ఆశ్రమ అప్పర్ ప్రయిమరీ పాఠశాలల స్థాయికి పెంచడం, ఆశ్రమ అప్పర్ ప్రయిమరీ పాఠశాలలను ఆశ్రమ ఉన్నత పాఠశాలల స్థాయికి పెంచడం, క్రొత్త ఆశ్రమ పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయడం, వృత్తులు మున్నగు వాటిలో శిక్షణ ఇచ్చే సదుపాయాలతో ప్రత్యేక ఆశ్రమ పాఠశాలలను ప్రారంభించడం, పెద్దూర్లు తెగలు, విముక్తి జాతులవారికి విద్యార్థి వేతనాలు మంజూరుచేయడం, పుస్తకాలు, పలకలు, దుస్తులు మున్నగువాటిని ఉచితంగా సరఫరాచేయడం, స్కాటింగు సదుపాయాలను ఏర్పాటుచేయడం, సంగీతం, నృత్యం, చిత్రలేఖనం వంటి సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలలో శిక్షణ ఇవ్వడం, పరీక్షలలో తప్పిన ఆదివాసీ విద్యార్థులకు సాంకేతిక ప్రధానమైన శిక్షణ యివ్వడానికిగాను కేంద్ర హాస్టలు—పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థ నొకదానిని ప్రారంభించే ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో కూడ ఉన్నాయి.

పెద్దూర్లు ప్రాంతాలలోని, అదివాసీ వ్యవసాయదారులు, అదివాసీ ప్రాంతాలలోని భూమిలేని అదివాసులు, మైదాన ప్రాంతాలలోని అదివాసీ వ్యవసాయదారులు, మైదాన ప్రాంతాలలో భూమిలేని అదివాసీ వ్యవసాయదారుల కోసం ఉద్దేశించిన ఆర్థిక అభ్యున్నతి పథకాలు మొదటిసారిగా విడివిడిగా నిర్వహించబడుతున్నాయి. అదివాసీ వ్యవసాయదారులకు, భూమిలేని అదివాసులకు స్వల్పకాలిక ప్రాతిపదికపై విత్తనాలు, రసాయనిక ఎరువులు మున్నగునట్టి అవసరాలను సమకూర్చడం, మధ్యకాలిక ప్రాతిపదికపై కాడెడ్లు, వ్యవసాయ పరికరాలు మున్నగునట్టి అవసరాలను సమకూర్చడానికి ఈ పథకాలు ఉద్దేశించబడ్డాయి ఇవి చాల వరకు సబ్సిడీపై ఇవ్వబడతాయి. పెద్దూర్లు ప్రాంతాలలోని చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాలకు రూ. 14.15 లక్షల మొత్తం కేటాయింపు చేయబడింది. అదివాసులు పెంచే కాఫీతోటలను వృద్ధి చేయడం కోసం మొదటిసారిగా రూ. 2.00 లక్షలు ప్రత్యేకంగా కేటాయించబడింది. ఎలక్ట్రానిక్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా వంటి కొన్ని పబ్లిక్ రంగానికి చెందిన సంస్థలలో విద్యావంతులైన అదివాసులకు స్టయిఫెండరీ శిక్షణ ఇచ్చే నిమిత్తం ఈ కాఖ ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తున్నది. అదివాసీ ప్రాంతాలలో చిన్నచిన్న వృత్తులు ఏర్పాటు చేసుకొనేందుకు గాను అదివాసులకు ఋణాలు మంజూరు చేయడానికి, నిరుద్యోగులైన అదివాసీ పట్టభద్రులకు, పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్లకు నగదు గ్రాంట్ల మంజూరు చేయడానికి ఉద్దేశించిన పథకాలు కూడా ఈ సంవత్సరం అమలు పరచబడతాయి. ప్రధాన కార్యాలయం లోను, జిల్లా స్థాయి లోను గల అదివాసీ సంక్షేమ కాఖ కార్యాలయాలను పటిష్టవంతం చేయడం కోసం ప్రణాళికలో రూ. 8.55 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

పై పథకాలకు తోడుగా పెద్దూర్లు తెగల ప్రయోజనార్థం ఈ సంవత్సరం రూ. 110 లక్షలు మొత్తం కూడా సమకూర్చబడింది. అదివాసీల ప్రత్యేక బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం నిమిత్తం రూ. 70 లక్షలు, పెద్దూర్లు జాతులకు ఇండ్ల స్థలాల కేటాయింపు కోసం రూ. 25 లక్షలు, విముక్తిజాతులకు ఇండ్లస్థలాలు కోసం రూ. 5 లక్షలు, చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాల కోసం రూ. 10 లక్షలు పై వర్గం క్రిందికి వస్తాయి. పెద్దూర్లు తెగల అభివృద్ధికి సంబంధించిన కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు రాష్ట్రంలోని ప్రణాళికా కార్యక్రమాలతో ప్రధానాంశంగా ఉన్నాయి. కొనసాగుతున్న కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలలో కొన్ని అపుచేయబడుతున్నాయని కొన్ని రాష్ట్ర రంగంలోనికి బదిలీ చేయబడినాయని సభవారికి మనవి చేస్తున్నాను. అదివాసీల ప్రత్యేక బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం ఇంతవరకు కేంద్ర రంగంలో ఉండేది. అది ఇప్పుడు రాష్ట్ర రంగంలోనికి బదిలీ చేయబడింది.

విముక్తి జాతుల విద్య, ఆర్థికాభివృద్ధికి సంకల్పించిన పథకాలు ఈ సంవత్సరం లగాయితు కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాల క్రింద అపుచేయబడినాయి. విముక్తి జాతుల వారికి విద్యార్థి వేతనాలు, హాస్టళ్లు మొదలగునవి సమకూర్చడానికి అయ్యే ఖర్చును ఈ కాఖ యొక్క ప్రస్తుత సంవత్సరపు ప్రణాళిక కేటాయింపునుండి భరించడం జరుగుతున్నది. ఒకే విధమైన విధానాన్ని అనుసరించే నిమిత్తం రాష్ట్రంలోని తెలంగాణా ప్రాంతమందున్న కొన్ని తెగలను పెడ్యూల్డు తెగలలో చేర్చే విషయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారత ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వచ్చింది. ఈ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది. ఈ లోగా ఈ తెగలవారు ఇబ్బందులకు గురికాకుండా చూడడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విస్తరింప చేయ దగునట్టి విద్యా విషయక సౌకర్యాలను వారికి కూడా విస్తరింప చేయడం జరుగు తున్నది.

శ్రీకాకుళం లోని గిరిజన అభివృద్ధి సంస్థ జయప్రదంగా పనిచేస్తున్నది. కాబట్టి విశాఖపట్టణం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, ఖమ్మం, వరంగల్లు, ఆదిలాబాదు జిల్లాలలోని ఆదివాసీ ప్రాంతాలు, ఆదివాసుల విషయంలో శీఘ్రతర మైన అభివృద్ధి సాధించడం కోసం ఇదేమోస్తరు పథకాలు ఆరింటిని మంజూరు చేయవలసిందిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ప్రత్యేకించి 1975-76 నుండి ఆదివాసీ అభివృద్ధి బ్లాకులకు సహాయక గ్రాంటు ఇవ్వబడదని భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించినందున ఈ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. కేంద్ర రంగంలో ఆరు పైలటు పథకాల మంజూరీకి సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గట్టిగా కృషి చేస్తున్నది.

ప్రత్యేకించి రాష్ట్రంలోని మైదాన ప్రాంతాలు, పెడ్యూల్డు ప్రాంతాల మధ్య అభివృద్ధి స్థాయిలలో గల వ్యత్యాసాలను తొలగించే ఉద్దేశంతో, ఒక ఉప ప్రణాళికను తయారుచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించడము జరుగుతున్నది ఈ వెనుకబడ్డ ప్రాంతాల అభివృద్ధి కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం తగినంత ఆర్థిక సహాయం అందజేయగలదని ఆశించబడుతున్నది.

మన రాష్ట్రంలోని పెడ్యూల్డు తెగలు, విముక్తి జాతులు మున్నగు వర్గాలకు చెందిన అధిక సంఖ్యాకులకు సంత్సృతి కలిగే విధంగా వారి శ్రేయో సౌఖ్యాగ్యాల కోసం ముందు పేర్కొన్న చర్యలు అమలు పర్చడంలో నేను గట్టిగా కృషి చేయ గలనని మనవి చేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

DEMAND NO. XXVII—SOCIAL WELFARE

It is my privilege to move the Budget Demand for Rs. 11,26,44,300 for the Welfare of Scheduled Castes and other Backward Classes. The budget of Social Welfare Department (including Tribal Welfare Department) which was only Rs. 1,78,48,400 in 1957-58 has today reached Rs. 11,26,44,300 excluding Tribal Welfare

As stated by the Planning Commission, removal of poverty and attainment of economic self-reliance are the two major tasks which the country has set out to accomplish. The existence of poverty is incompatible with the advanced prosperous, democratic, egalitarian and just Society, implied in the concept of Socialistic Pattern of Society. The elimination of poverty must, therefore, have the highest priority in any Plan in developing countries.

The alround economic development, in ultimate analysis, is the yard-stick for gauging the advancement of the Weaker Sections of the community *Vis-a-vis* the Society. It is common knowledge that the present-day social dis-abilities are attributable mostly to economic factor rather than sociological forces at work. Therefore, any Blue-print for the amelioration of Scheduled Castes and Backward Classes must inevitably centre around economic programmes, aiming at the accelerated development of the Weaker Sections of the Community.

It is against this wider background that the State Government, in accordance with the provisions of the Constitution, have been endeavouring to implement various schemes touching almost all facets of life aiming at the advancement of the Weaker Sections. In this connection, the main sectors which have potentialities for the removal of poverty and gradual Economic development of the Scheduled Castes and Backward Classes are agriculture, irrigation, animal husbandry, cottage industries, government employment, housing etc. Taking note of constraints on resources in the plan, it has been decided to mobilise resources by approaching the financial institutions like the Reserve Bank of India, the Life Insurance Corporation of India, Commercial Banks, Co-operative Banks and other institutions. The strategy is to pool the plan resources available for economic programmes into a nucleus and build around it such resources as are possible of mobilisation from these institutions. With this end Government have ordered the establishment of two Finance Corporations in the Co-operative Sector, one for the Scheduled Castes and the other for the Backward Classes.

In this context, it has to be appreciated that the Social Welfare Department functioning in isolation cannot bring about rapid changes in

the Welfare of the Weaker Sections without the co-operation and co-ordination of activities of most of the development departments like Agriculture, Animal Husbandry, Industry, Co-operation, etc. In this basic approach, almost every department of the Government has to perform its assigned tasks, with the result that the programmes for the Weaker Sections become an integral part of almost every Department's strategy.

The main programmes undertaken by the Social Welfare Department for the Welfare of Scheduled Castes and Backward Classes are (1) Educational facilities, (2) Economic uplift programmes, (3) Health and Housing schemes like house sites, Housing (4) Social amenities, like Drinking Water facilities etc., and (5) other Social Security schemes like the Home for the Aged and Disabled, Orphanages, Old Age Pensions, Social integration programme including publicity for eradication of Untouchability etc.

The total budget provision for the Social Welfare Schemes for the year 1973-74 and 1974-75 are given below —

				Revised Estimate 1973-74	Budget Estimate 1974-75
				Rs.	Rs.
Non-Plan	..	..	..	7,31,33,500	8,46,18,800
Plan	.	..	..	1,63,15,000	2,80,25,500
Total				8,92,48,500	11,26,44,300

In the following paragraphs an attempt is made to throw light on the implementation and achievements of the important schemes of the Social Welfare Department.

I. WELFARE OF SCHEDULED CASTES.

1. *Shelter* :

Lack of proper housing is an important problem facing the Scheduled Castes. Due to poverty many of them live in congested houses and huts which cause ill health and social degradation. Therefore provision of housing for the Scheduled Castes will not only raise their standards of living but also bring about a gradual but welcome transformation in their social status.

(a) *House-sites* :—Provision of house sites has been one of the earliest programmes taken up by the Government of the benefit of the weaker sections. The outlay of the scheme has increased from year to year. It has risen from a provision of Rs. 2.57 lakhs in 1956-57 to reach an all-time high of Rs. 1.20 crores in the year 1971-72 when a "Crash" Programme for providing house-sites was launched. Similar amounts have been provided for the years 1972-73 and 1973-74 also but the pace was slowed down in 1973-74 as it was anticipated that surplus land would be available when the land ceiling Act is brought into force.

By the end of 1973-74 over one lakh house-sites have been provided involving an expenditure of Rs. 4.42 crores. For the year 1974-75 also, a sum of Rs. 1.20 crores is provided for this purpose and the "crash" programme has been revived. High Priority is being given to this work during the current year.

The extent of land acquired for house sites for Scheduled Castes and Backward Classes, the number of house-sites acquired and the amount spent from 1970-71 onwards is as follows :

Year	Extent of land acquired Acres	No. of house- sites	Allotment in Rs.	Amount spent Rs.
1970-71	1,145.33	13,441	86,84,290	48,60,484
1971-72	1,386.14	19,058	1,19,50,000	1,19,44,591
1972-73	1,118.73	12,374	77,80,000	58,43,182

With a view to expedite the land acquisition work it has been ordered that both the District Social Welfare Officers in the district should be entrusted with this work. The services of the Block Assistant Public Relation Officers are also being utilised for the Land Acquisition work. Survey staff is being sanctioned wherever necessary. Vehicles, are being placed at the disposal of the District Social Welfare Officers exclusively for land acquisition work. The Government have also done away with the procedure of referring the Land Acquisition cases to the Zilla Parishads and Panchayat Samithis. Permission was given to acquire the lands by private negotiations also wherever possible. In order to ensure publication of the notifications promptly in the Gazette, instructions have been issued that the Government Press should arrange to publish the notifications within one week giving top priority to this work. Meetings of all Collectors have been held at various places in

June, 1974, at which the progress of work of Land Acquisition has been reviewed and instructions have been issued to the collectors to give top priority to this item of work.

*(b) Andhra Pradesh Scheduled Castes and Scheduled Tribes
Co-operative Housing Societies Federation :*

Honourable Members are aware that in order to provide houses to those to whom house sites have been given, a massive programme involving the construction of 55,546 houses has been undertaken by Government at a cost of Rs. 10 crores borrowed from the Life Insurance Corporation of India. For the implementation of this scheme a Co-operative Society has been registered at the State level to which the District Societies have got affiliated.

Construction of the houses is being undertaken by the District Co-operative Housing Societies for Scheduled Castes and Scheduled Tribes that have the District Collectors as Chairmen.

In many districts, the construction of houses is in the final stages and majority of the houses have been constructed and occupied. The following indicates the latest position :

(1) No. of houses taken up for construction	..	55,546
(2) No. of houses constructed (as on 30-4-1974)	..	46,173
(3) No. of houses in progress of construction	..	9,373
(4) No. of houses occupied so far (as on 30-4-1974)	..	37,028
(5) Amount released to District Societies so far as on 30-4-1974.		Rs. 957.83 lakhs
(6) Amount spent on construction of houses and related expenditure as per the utilisation certificates received from the District upto 30-4-1974	..	Rs. 877.00 lakhs

The Government have sanctioned Rs. 17.75 lakhs towards the share Capital contribution to the federation during 1973-74. In the same year the Government have also sanctioned Rs. 187.80 lakhs towards subsidy for payment of loan and interest instalment to the Life Insurance Corporation of India. During 1974-75 an amount of Rs. 10 lakhs is provided for investment as share capital and Rs. 106 lakhs towards subsidy to the Federation for payment of further instalments of loan to the Life Insurance Corporation of India. The Government have permitted the Federation to utilise the funds at its disposal for completing all the houses which are at the lintel or roof level. A further amount of Rs. 13.70 lakhs has also been provided to the Federation for this purpose.

(c) *Jayanthi Villages :*

A new scheme of Jayanthi villages has been taken up by the State Government for construction of houses for Harijans engaged in unclean occupations for which the Government of India has provided funds.

An amount of Rs. 36.00 lakhs was sanctioned by the Government of India for the construction of 5 to 6 houses in each Jayanthi village during 1973-74. The houses have to be constructed at a cost of Rs.2,000 each. 1,800 houses in total can be constructed with the amount of Rs. 36.00 lakhs sanctioned.

EDUCATION :

Educational facilities :

It is not necessary for me to emphasize that education holds the key to the development of right type of consciousness, personality and economic well being which alone can restore to the exploited sections of the Society, their rightful place. To accelerate the pace of expansion of education among the Scheduled castes the Government have been extending educational facilities in various forms like fee concessions in schools and colleges, reservation in educational institutions, award of scholarships from the sixth standard to post-graduate courses, free hostel facilities, free supply of books in schools etc.

The following are the details of the educational schemes.

2. SCHOLARSHIPS.

(a) *Post-Matric Scholarships :*

The Government of India residential and non-residential scholarships are awarded for Post-matric students belonging to the Scheduled Castes. The Scholarship amount includes maintenance charges of the student, all the fees payable to the institution, expenses on study tours etc.

- (a) The rates of Scholarships range from Rs. 40 to Rs. 75 per month for the students staying in hostels, depending on the course of their study.
- (b) The rates of Scholarships for Day Scholars range from Rs. 27 to Rs. 60 per month depending on the course.

These rates of maintenance charges were fixed long ago when the cost of living was comparatively low. In view of the abnormal increase in the cost of food articles and other commodities, the Government of

India have been requested to increase the rate of maintenance charges. All eligible Scheduled Caste students, who apply for the scholarships are being sanctioned the scholarships.

The number of students who were given scholarships and the amount spent during the last three years is as follows :

		Expenditure incurred		No. of beneficiaries.
		State Govt.	Govt. of India.	
		Rs.	Rs.	
1971-72	..	32,80,000	40,96,287	15,494
1972-73	..	32,80,000	39,40,176	17,214
1973-74	..	32,80,000	78,37,828	28,423
1974-75	..	1,11,17,828	(Any expenditure above this will be met by the Government of India).	

(b) *Pre-matric Scholarships :*

The State Government are giving Scholarships to the pre-matric Scheduled Castes students. The State Scholarships are of 2 kinds namely (a) Non-residential and (b) Residential scholarships.

(a) Non-residential Scholarships are meant for fees and books. The rates of non-residential Scholarships range from Rs 9 to Rs. 85 per annum.

(b) Residential Scholarships are meant for boarding and lodging charges. The rates for the boarders in attached Hostels and private Orphanages are Rs. 20 per month for 10 months for students in 6 to 10th classes.

To improve efficiency in sanctioning and payment of scholarships to the students, the following special steps were taken by the Government.

(c) *Decentralisation of Sanctioning of Scholarships :*

Hitherto, all Scholarships except pre-matric non-residential Scholarships were being sanctioned by the Director of Social Welfare. This was causing some delay and thereby the students were put to inconvenience. In order to ensure the payment of scholarships in time and to mitigate the hardship of the students, the Government have decentralised the powers of sanction of post-matric scholarships by delegating the powers to the Collectors.

(d) *Time-bound Programme :*

The Government have introduced for the first time a time-bound programme to avoid delays in the payment of scholarships. Under the programme, the first instalment of the scholarship amount will be paid before the end of October 1974 and the final instalment will be paid by the middle of February 1975.

(e) *Income Certificates from Scheduled Caste Students :*

The Government of India have prescribed the following limits for awarding Post-Matric Scholarships to Scheduled Caste students :

- (1) Upto Rs. 300 p.m. . . Full Scholarship.
- (2) Rs. 300 to Rs. 400 p.m... 2/3 Maintenance Charges *plus* all feeses.
- (3) Rs. 400 to Rs. 500 p.m. 1/2 Maintenance Charges *plus* all feeses.
- (4) Above Rs. 500 p.m. . . No Scholarship.

For this purpose the Scheduled Caste student has to obtain an income certificate from the Revenue Officer not below the rank of Tahsildar. But there are more than one lakh Scheduled Caste students studying in the high schools who would also apply for State scholarships. The Government wishes to spare these students and their parents a great hardship and trouble of going to the Tahsildar and higher officers for obtaining the income certificate. It is therefore proposed to do away with the procedure of insisting on income certificates from Revenue Officers in the case of all non-collegiate Scheduled Caste students. All that is required would be a declaration by the parent that he is poor and his income is low and he cannot bear the expenditure of educating his child.

The caste certificates would however, be issued by the existing authorities like M.L.As.

The details of the number of Scheduled Caste students in pre-matric classes who were given scholarships, both residential and

non-residential during the last three years the expenditure incurred thereon are as follows :

Year.	Expenditure incurred.	No. of beneficiaries.
(1)	(2)	(3)
	Rs.	
1971-72 ..	45 91,564	74,756
1972-73 ..	47,83,277	65,615
1973-74 ..	35,90,000	60,000
	(approx).	(approx.)
1974-75 ..	46,48,900	
	(allotment).	

The above figures include the stipends sanctioned to the students studying in Industrial Training Institutions.

3. (a) SOCIAL WELFARE HOSTELS.

The Government have taken steps to provide hostel facilities to the poor students of the Scheduled Castes and Backward Classes in order to enable the students to obtain the maximum advantage of their studies in a better atmosphere away from their homes. In addition to Government hostels, there were private hostels run by private managements to whom the Government were paying subsidies. The Hon'ble members are aware that as the functioning of most of the subsidised hostels was unsatisfactory, the Government have abolished the scheme of giving aid to the subsidised hostels from the academic year 1973-74 and opened new Government hostels to accommodate all the bonafied boarders on the rolls of the subsidised hostels.

There are at present 962 Government hostels for Scheduled Castes with a sanctioned strength of 43,047 boarders. A sum of Rs. 317.29 lakhs is provided for 1974-75 for maintenance of these hostels. The following table shows details of number of hostels for boys, and girls and the strength therein :

1. No of College hostels for Scheduled Caste Boys ..	46
2. No. of Scheduled Caste boys in College Hostels ..	3,782
3. No. of Colleges for Scheduled Caste girls. ..	4
4. No. of boarders in S.C. College Girls Hostels. ..	226
5. No. of High School Hostels for S.C. Boys. ..	679

6.	No of boarders in High School hostels for S.C. Boys ..	29,764
7.	No. of High School Hostels for S. C. Girls. ..	233
8.	No. of boarders in High School hostels for S C. Girls. ..	9,275
9.	Total number of hostels for S.C. students. .	962
10.	Total strength of boarders in S. C. Hostels ..	43,047

The number of Government hostels for Scheduled Castes, number of boarders maintained in these Government hostels and the amounts released to districts for these hostels during the last three years are as follows :

Year.	No. of hostels.	Strength of boarders.	Amounts released to district.
(1)	(2)	(3)	(4)
			(Rs. in lakhs)
1971-72 ..	467	22,522	86.28
1972-73 ..	467	22,522	98.84
1973-74 ..	962	43,047	221. 41

Due to steep rise in prices of food articles, the Government increased the rates of food charges by Rs. 5. Wherever it was Rs. 23 it was increased to Rs. 28 and similarly from Rs. 25 to Rs. 30 at other places with effect from 1-4-1973. These rates were further increased to a uniform rate of Rs. 40 per month per boarder from 1-8-1973. The rate of food charges for college boarders was increased from Rs. 40 per month to Rs. 50 per month with effect from 1-1-1974.

The total present sanctioned strength of boarders in all the Social Welfare Hostels for Scheduled Castes and Backward Classes is 50,873. The Government have decided to admit 6,000 additional boarders during this year.

Out of 962 Government hostels run by the department, 46 are Scheduled Castes Boys College Hostels and 4 are for Scheduled Castes College Girls. The rest 912 are high School hostels.

Though these hostels of the Social Welfare Department are described as Scheduled Castes and Backward classes Hostels, in actual practice a certain percentage of seats in every hostel are reserved for students belonging to other communities to encourage cosmopolitan living.

(b) Re-organisation of Hostels :

Government are of the view that at the college level, it would be better to make the S. C. students to live with the other students in the general hostels, attached to the respective colleges by meeting their full mess charges rather than maintaining separate hostels by the Social Welfare Department for them. When the students have grown to an age of being duty conscious and capable of understanding the disabilities they face through discriminations, it would be better to end segregation and treat them on par with other general students and put them together giving all the facilities that other students get in the general hostels.

The present paying boarders and the regular boarders of Government college hostels would be encouraged to start their own co-operative cosmopolitan messes and the Government will pay them scholarships at a reasonable rate. As many S. C. students as far as possible would be assisted to get admission in general hostels where normal amenities are provided so that they may live with other students. This will lead to integration and cohesion of society.

At present there are only 4 college hostels, two at Hyderabad and one each at Chittoor and Ananthapur for college Girls belonging to Scheduled Castes. The intension of the Government is not to deny to any district, a Government hostel for S. C. Girls in each District Headquarters. In the scheme of reorganisation it is our intention to provide every district with hostel facilities for girls.

Government intend to take steps to improve amenities in the Government hostels like provision of water supply, bath-rooms, utensils, bedding material, games facilities, provision of a tutor, etc., in a phased manner. Government proposed to reorganise the hostels with a view to provide minimum amenities and make them fit for students for prosecuting their studies in a calm atmosphere.

(c) Construction of Hostel Buildings :

Most of the Government Hostels run by the Social Welfare Department are presently housed in rented buildings. In some places it has become very difficult to secure a house on rent. Therefore, Government has started constructing hostel buildings in a phased programme. Funds were provided for this programme in normal plan schemes and Regional Special Development Schemes.

During 1973-74, a sum of Rs. 7.60 lakhs was provided from out of Regional Special Rayalaseema Development funds for construction of 10 Government hostel buildings. Similarly, an amount of Rs. 10.00 lakhs was provided for construction of 18 Government hostel buildings.

from out of Special Telangana Development funds during 1973-74. During 1974-75, a sum of Rs. 18 lakhs has been provided in the plan budget towards construction of hostel buildings.

4. OTHER EDUCATIONAL SCHEMES

(a) *Supply of Text Books* :—The Government have been supplying Nationalised Text Books free of cost to the Scheduled Caste students studying in Classes I to X. Those studying in primary classes are also supplied with schools stationery like Slates, Note Books etc. During 1973-74, Rs. 8.00 lakhs was provided for supply of Nationalised Text-Books. For the year 1974-75 a similar provision is provided for this purpose. *Over one lakh Scheduled Caste students are getting the benefit of this facility.* To avoid delays in the supply of Text Books and to ensure supply of books soon after the reopening of schools several steps have been taken by the Government this year. *All the District Social welfare Officers have already taken delivery of available books from the stock depots and they are already being distributed to the children in the schools.*

(b) *Supply of clothing* :—As many scheduled caste parents are unable to provide proper clothing to their children, Government have been providing clothes at a cost ranging from Rs. 15 to Rs. 125 per student.

During 1973-74, a sum of Rs. 3.00 lakhs was released to districts for supply of clothes to Scheduled Caste boarders in Government hostels. *for 1974-75, a sum of Rs. 3 00 lakhs was provided for this scheme under non-plan and Rs. 6-00 lakhs under the plan.*

(c) *Exemption from tuition & Examination fees in Schools and Colleges* :—There is a free education scheme in vogue in our State for boys and girls upto the 10th Standard. Therefore, no tuition fee is collected in the schools. Scheduled Castes are eligible for full fee concession in all colleges provided their parent's annual income does not exceed Rs. 3,600. *Scheduled Caste students are also exempted from payment of examination fee in respect of Government and University Examinations.* The Government of India's scheme of providing Post-matric scholarships to the Scheduled Caste students includes all the fees that is charged by the Educational Institutions.

(d) *Compensation to Universities* :—The Universities give fee concessions to the Scheduled Caste and Harijan Christian students and claim compensation from the Government on this account. A sum of Rs. 1.25 lakhs was provided during 1972-73 for compensation to the Universities. Out of this allotment an amount of Rs. 1.15 lakhs was released to the Universities. During 1973-74 an amount of Rs. 1 20 lakhs has been provided in the budget and an amount of Rs. 1,10,563 was released to the Universities in the State. An amount of Rs. 1 20 lakhs has been provided in the budget for 1974-75.

(e) *Scholarships to the students studying outside the state.*—The students belonging to this State who join the colleges outside the State are being sanctioned scholarships by this Government. The following table shows the expenditure incurred under scholarships and the number of students benefitted for the past three years.

Year.	Expenditure incurred	Number benefitted
	Rs.	
1971-72 ..	47,849	77
1972-73 ..	24,448	32
1973-74 ..	73,996	93

(f) *Reservation in Professional Courses* :—14% of the seats in all educational institutions including professional colleges in Andhra Pradesh are reserved for Scheduled Castes. Government are persuading the Universities to strictly implement this rule at the post-graduation level as well.

(g) *Study Tours* :—Taking the Scheduled Caste students on study tours to important places in our Country will no doubt improve their general knowledge. It is proposed to provide such amenities to the Scheduled Caste students studying in the Colleges.

(h) *Incentive Schemes* :—To encourage the Harijan students who secure the first ranks in the S. S. C. Examination, the Government are considering a proposal to give incentives by way of Special grant of Rs. 100 per month for the two Harijan students securing highest marks in the examination in each district. There could be no income limit nor pre-condition under this scheme.

(i) *Social Welfare Schools* :—There are 529 Social Welfare Elementary Schools run exclusively for Scheduled Caste Children and situated in Harijan colonies. About 22,000 children are receiving education in these schools. During 1973-74 an amount of Rs. 25 lakhs was provided and released for the schools. For 1974-75 also an amount of Rs. 25 lakhs is allotted for running the institutions. It has been decided to transfer the institutions from the control of the Panchayat Samithis to the Director of Public Instruction.

The following statement shows the number of Social Welfare Schools, students, teachers and the amount released for their maintenance during the last three years :

Year.	No. of Schools.	Approx No. of students.	No. of Teachers	Amounts released (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1971-72	529-4	30,000*	972	20.35
1972-73	529-4	22,313	972	21.00
1973-74	529-4	22,000*	972	25.00

* Approximate Figures.

(j) *Mid-Day Meals in Social Welfare Schools :*
Mid-day meals are provided to the students of Social Welfare Schools with a view to attracting them to schools and also to provide them nutritious food with vitamins. For this scheme CARE Administration provides C. S. M. free of cost. Government have to bear transport and incidental charges. For this scheme a sum of Rs. 7.58 lakhs is being provided annually for the last three years and about 20,000 students are getting the benefit of this facility.

ECONOMIC UPLIFT SCHEMES

Government have been of the view that economic progress of Scheduled Castes in their over-all development is a basic factor. During this year many new measures have been taken up for economic betterment of Scheduled Castes.

(a) *Scheduled Castes Finance Co-operative Corporation :*

Government have established Andhra Pradesh Scheduled Castes Finance Co-operative Corporation in February 1974. The Finance Corporation will have district units with the District Collector as Chairman and the district representatives of the departments of Industries, Co-operation, Social Welfare, etc., as members.

The Corporation is charged with the responsibility of planning, promoting and undertaking the economic uplift of the Scheduled Castes through the programmes of agricultural and animal husbandry, small and cottage industries transport and any other trade or occupation as may be approved by the Corporation from time to time. The Corporation will channelise the flow of loans from the Banks and other financial institutions to the needy Harijans for their economic betterment. Its approach will be to survey the needs of every Harijan in need of economic aid, and to bring in a phased manner, every such family within the orbit of its assistance.

The District Units of the Finance Corporation would utilise 15% funds of the Panchayati Raj bodies meant for Scheduled Castes as and when these bodies place the amounts at its disposal and the funds provided in the budget as nucleus money for obtaining loans from the Banks. Government have so far provided Rs. 80.15 lakhs for investments in the Scheduled Castes Finance Corporation. Besides, the Corporation may get substantial amount from 15% unspent balances of the earmarked funds of Zilla Parishads and Panchayat Samithis. The Corporation will also draw funds from the Banks, L. I. C. and other financial institutions to enhance its share capital and to multiply its resources for the accelerated economic uplift of Scheduled Castes.

The Corporation has finalised 24 schemes on (1) Land Development and Water resources, (2) Animal Husbandry and (3) Development of rural artisans and trades. A list of 24 Schemes is given below :—

- (1) Land Development.
- (2) Pucca Wells.
- (3) Vegetables Cultivation.
- (4) Floriculture.
- (5) Supply of Milch Animals.
- (6) Poultry Farming.
- (7) Sheep Farming.
- (8) Piggery.
- (9) Manufacture of bricks and tiles.
- (10) Fibre Industry Rope making etc.
- (11) Lime manufacturing.
- (12) Cane and Bamboo Industry.
- (13) Supply of Cycle Rickshaws.
- (14) Development of Potters.
- (15) Development of Tailors.
- (16) Development of Carpenters.
- (17) Development of Blacksmiths.
- (18) Opening of Fair Grocery Shops.
- (19) Sinking of Irrigation Wells for Farming 2.50 Acres and above.
- (20) Supply of Goats.
- (21) Supply of Electric Motor Pump sets.
- (22) Loan for purchase of Plough Bullocks.
- (23) Supply of one Cart and a Pair of Bullocks.
- (24) Supply of Oil Engines pump-sets for irrigation wells (Ac. 500. and above).

Steps have been taken for the participation of Commercial Banks to finance these economic support schemes. Collectors in Telangana and Rayalaseema areas have been requested to identify prospective beneficiaries and draw up schemes either on Co-operative or individual basis.

(b) Competitive Pre-Examination Coaching :

Entrance examinations are now being conducted for admission into Professional Colleges like Engineering and Medical. From 1974-75, Osmania University has introduced entrance tests to the Post-graduate courses in Arts, Science and Commerce also, in addition to the Professional courses. The experience in the case of S.C. Candidates is that many of them are failing in the entrance tests and there are several cases of reserved seats going to general candidates on the ground of failure in entrance tests. *The Government, therefore, decided to start a Coaching Centre for S. Cs. to enable them to fare well in the entrance examinations as well as in competitive examinations for services.*

A sum of Rs. 2.00 lakhs have been provided for this scheme for 1974-75.

(c) Vocational Training :

There are 27 Vocational Training Centres run by the Social Welfare Department for the benefit of the Scheduled Caste people with a sanctioned strength of 600 seats. It is proposed to develop the Training-cum-Production Centres into Production-cum-Marketing Units for improving quality of the goods produced in the centres, by extension of the period of training and training facilities, increasing the rates of stipends and by linking these production centres to Marketing Units.

The number of Training-cum-Production Centres, persons trained and the amounts released to districts for the Centres for the last three years are as follows :

Year	No. of Centres	No. of persons trained	Expenditure incurred/amounts released.
			(Rs. in lakhs)
1971-72	.. 27	473	5.44
1972-73	.. 27	464	5.30
1973-74	.. 27	600	5.73
		(approx).	

A sum of Rs. 6.00 lakhs has been provided in the budget for the year 1974-75 for maintenance of the Vocational Training Centre.

(d) Legal aid to the poor :

A scheme known as "Legal Aid" to the poor and deserving has been introduced with the object of providing legal aid to the poor whose annual income does not exceed Rs. 1,500. This scheme which is introduced in 1959 is intended for all communities including weaker sections. Legal aid Committees have been constituted in all districts of the State, for which the Collector of the district is the Chairman and the member of the Committees are non-Officials. At taluk levels, Tahsildar is the Chairman for the Taluk Committee which are empowered to sanction legal aid to deserving poor persons to an extent of Rs. 100 in each case while cases in which aid exceeds Rs. 100 are recommended to the District Legal Aid Committees.

(e) Half-a-Million jobs programme. :

Honourable Members are aware of the Half-a-Million Jobs Programme which was launched last year. This programme had three main components, viz., Training, Self-employment and Employment Incentive Schemes. Out of these, the stipendiary and staff schemes could be

immediately plented utilising the assistance received from the Government of India. In respect of the Self-Employment Schemes, however, the cases required further processing with the commercial banks who were to advance loans for the selected persons. Amounts intended for such schemes., therefore, were released to the concerned Corporations and the process of clearing the various cases has now gained momentum. A sum of Rs. 4 17 crores, which was reimbursed by the Government of India, was released to the various agencies in 1973-74. The balance amount of Rs. 1.24 crores has been claimed from Government of India as spill over requirement in 1974-75. Provision has been made in the State budget also so that timely expenditure can be incurred. Out of an employment potential of 50,000 both direct and indirect, 21,433 persons were in position as on 31-3-1974. The remaining will be employed during this year.

6. SOCIAL AMENITIES

For providing sanitary amenities and public health facilities to Scheduled Castes, Government have been implementing the following schemes.

(a) Drinking Water Wells. :

As the easy avaiiliability of drinking water is almost a problem to Scheduled Castes in rural areas particularly in non delta areas, the Social Welfare Department has been providing drinking water wells to Scheduled Castes through the agency of Panchayati Raj institutions by pooling the Social Welfare Department funds with Rural Development works funds. The budget provision is Rs. 12.00 lakhs.

(b) Sanitary Amenities :

This Department is providing some Sanitary amenities like internal roads, drainage etc., to the Scheduled Castes in rural areas, through the agency of Panchayati Raj institutions. A sum of Rs. 5.39 lakhs was provided for this scheme.

(c) Pathways and Burial Grounds :

Scheduled Castes are facing many difficulties even in getting lands for pathways and burial grounds as the land in some places is very costly. In order to avoid this hardship of the Scheduled Castes, the Department has been providing these necessities. An amount of Rs. 1.00 lakh is being provided for this scheme annually. As in last year, during 1974-75 a sum of Rs. 18.39 lakhs was provided for these schemes under the head "Community Services" such as (a) Drinking Water Supply, (b) Sanitary amenities and (c) Pathways and Burial Grounds.

The following statement shows the amounts released to districts of these schemes and the number of villages benefitted etc. during the last three years ;

Year.	Drinking Water Wells.			Sanitary Amenities.		Pathways & Burial Grounds	
	Amount released. (Rs in lakhs).	No. of wells sunk.	No. of villages benefitted.	Amount released. (Rs. in lakhs).	No of villages benefitted.	Amount released. (Rs in lakhs).	No. of villages benefitted.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1971-72	.. 12.00	172 New 16 Old	257	5 39	83	1.00	3
1972-73	.. 12.00	13 (approx)	137	5 39	85	1.00	3
1973-74	.. 12 00	138 (approx)	138	5.38	91	1 00	4

(d) *Electrification of Harijan wadas :*

As one of the ameliorative measures, electrification of Harijan cheries has been taken up which plays an important part in improving the living conditions of the down-trodden community.

Government issued instructions to the Andhra Pradesh State Electricity Board to take up the electrification of Harijanwadass also along with the main villages and maintain separate accounts in order to claim reimbursement later in case, the Government of India give some special loan assistance. In the event of no assistance coming from the Government of India, a portion of the loan given by the Government year after year to the Board should be treated as subsidy to make these schemes remunerative. The Government have also issued instructions to the State Electricity Board, to electrify all the Harijan wadas wherever main villages are electrified and electrification has not been extended to Harijan cheries.

A statement showing the details of number of villages electrified, number of villages wherein electricity has been extended to Harijan locality, etc., is given below.

1. No. of villages in the State	..	..	..	27,000
2. No. of villages electrified, so far	..	..	..	10,453
3. Number of villages where Harijan cheries have been electrified	..	..	..	8,000

Another 1,000 Harijan wadas will be electrified shortly.

SPECIAL CELL :

Government have constituted a 'Cell' in the year 1968 in the General Administration Department making it responsible for ensuring that all schemes and special provisions made for the benefit of Scheduled Caste

and Scheduled Tribes are carried out effectively and that all grievances of the members of these communities are speedily and sympathetically redressed. With the creation of new Department of Employment and Social Welfare from the 1st of April, 1973 to concentrate *inter-alia*, on problems of Scheduled Castes and Scheduled Tribes and Weaker Sections, the 'Cell' is functioning as part of this new department. As soon as representations are received regarding harassment and atrocities on Harijans, they are forwarded to the Collectors and also to Inspector General of Police for immediate action and in certain cases for enquiry and immediate report.

2. From the reports and enquiries made, it is found that in a number of cases, alleged harassments are, sometimes, not due to the fact that the parties are Harijans but on account of land disputes, and other party feuds in villages. In a few cases, the complaints of harassment, etc., have been found to be false and action dropped. Where they are found true, immediate action is being taken by booking the culprits, followed by further action according to law.

3. When Government received many complaints of ill-treatment harassment and beating up of harijans in various villages in the State instructions were issued requesting all Collectors and Superintendents of Police to keep a special vigil and bring to the notice of the Government immediately any sort of incidents involving harijans and take suitable and prompt action in all such cases. Even after these instructions, several instances have come to the notice of the Government where reporting of instances of harassment including untouchability against scheduled Castes and Scheduled Tribes was not prompt and where there was no evidence of special attention being bestowed by the authorities in the districts on these cases resulting gruesome incidents being passed unnoticed and that there had been bad delays in investigation, prosecution etc., Government reiterated the above instructions in Memo-No. 1299/SC & T Cell/74-1, dated 18-5-1974 wherein all Collectors, Inspector-General of Police and Superintendents of Police were requested to keep a special vigil in this regard and bring to the notice of Government immediately any incidents involving torture and harassment of Scheduled Castes and Scheduled Tribes. They have also been directed to take invariably suitable and prompt action in all such cases. When it is found that cases in which Harijans were harassed and beaten by caste Hindus resulted in acquittals, the Inspector-General of Police was requested to take necessary steps urgently to put an end to this state of affairs and to review all such cases of acquittals with a view to determine if they were due to lapses on the part of the police or the prosecuting staff.

II. WELFARE OF BACKWARD CLASSES

The Social Welfare Department is implementing Schemes for the development of the Listed Backward Classes, Harijan Christians and Economically Backward Classes who are together generally termed as Backward Classes

To accelerate expansion of education among Backward Classes, Government have been liberally extending educational facilities to Backward Classes in various forms. The main items of educational facilities are Scholarships, hostel facilities, fee concessions and reservation in professional colleges in Andhra Pradesh.

In addition to educational facilities, Government have been providing house sites, housing amenities and implementing schemes for economic uplift of Backward Classes. Whereas the Government of India is not treating the Harijan Christians as Scheduled Castes and providing any facilities on them, the State Government is affording to them all educational facilities and concessions on par with Scheduled Castes. 25% of the posts in direct recruitment in State Government services are also reserved for candidates belonging to Listed Backward Classes.

The following statement reveals the Budget provision made under Plan and Non-Plan schemes for the welfare of the Backward Classes :

Year.	Non-Plan	Plan	Total
	Rs.	Rs.	Rs.
1971-72	1,06,36,200	6,82,200	1,13,18,400
1972-73	1,04,96,000	8,00,000	1,12,96,000
1973-74	1,40,82,900	4,50,000	1,45,32,900
1974-75	1,64,31,900	30,76,000	1,95,07,900

8. SHELTER :

(a) *Land Acquisition for House Sites :*

Housing is an acute problem for backward classes also. Like the Harijans, most of the Backward Classes too live in congested houses due to poverty. Therefore, Government have been providing housing facilities to the Backward Classes by implementing different schemes.

As a measure of Social integration, one out of every four house sites acquired are being reserved for Backward Classes. In the scheme of providing house sites, harijan christians are being treated on par with the harijans.

(b) House sites to Landless in Rural areas :

I am glad to inform the Hon'ble members that the Government of India have also a scheme to provide house sites to all landless workers in rural areas irrespective of caste and community. All the landless harijans and backward classes will also be covered by this scheme which envisages the provision of house sites to 15,90,517 families at an estimated cost of Rs. 45.68 crores.

(c) Home Stead Rights :

The first requisite under this scheme is the enactment of legislation conferring home-stead rights on landless workers in respect of the sites on which their houses stand at present. There is a provision in the, Andhra Pradesh (Telangana Area) Tenancy and Agricultural Land Act. for conveying such rights in the Telangana Area. There is no corresponding Legislation in the Andhra Area. A comprehensive Bill for conferring Home-stead rights on the landless workers in the whole of Andhra Pradesh will be introduced in the House shortly.

(d) Housing.—

Orders have been issued to allot 1 out of every 5 houses constructed by the Andhra Pradesh State Scheduled Castes and Tribes Co-operative Societies Housing Federation to the Backward Classes to encourage cosmopolitan living and achieve social integration.

(e) Central Scheme for provision of House-sites to the landless workers :

The Government of India have introduced a scheme for the provision of house-sites to all landless workers in the rural areas in a phased programme. The scheme envisages the acquisition of about 46,175 acres of land to provide house-sites to all the 15,90,500 families of landless workers in the State who are not having any housesites now, at a total cost of about Rs. 45.68 crores. In preparing the phased programme priority would be given to those districts having a sizeable concentration of landless rural labourers, particularly of those belonging to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes. Accordingly proposals were sent to the Government of India for all the districts.

Salient features of the scheme are given below :—

- (1) the benefits of this scheme will be admissible only to such families of landless workers in rural areas as cannot be provided house-sites under Home-stead rights.
- (2) Neither the head of the family nor any of its other members own any land whatsoever (agricultural or otherwise) in the village/rural area;
- (3) The family depends for its livelihood mainly on the un-skilled labour of its members (e.g. landless agricultural workers).

- (4) The members of the family reside in the village/rural area for the major part of the year;
- (5) No family will be allotted more than one house-site;
- (6) The size of the house-site shall not exceed 130 Sq. yards;

4. The Government of India have sanctioned the scheme for provision of house-sites to landless labourers in Adilabad, Hyderabad, Kurnool and Cuddapah Districts. The details of the scheme in respect of each district are given below :

Adilabad District :

The scheme in respect of Adilabad District envisages the acquisition of 1,112.54 acres to provide house-sites to 41,499 families. The total cost of the scheme is Rs. 97,40,116. of which cost of land is Rs. 28,12,250 and the cost of land development is Rs. 69,27,918. The Government of India have released Rs. 22,59,280. The additional staff required for implementation of the scheme has already been sanctioned. To start with, the implementation of the scheme is confined to the 3 Blocks of Adilabad, Khannapur and Chennur.

Hyderabad District :

The scheme sanctioned for Hyderabad district envisages acquisition of 1023.30 acres and 38,099 beneficiaries. The total cost of the scheme is Rs. 97,91,250 the cost of the land acquisition being Rs. 40,76,400 and the cost of the land development being Rs. 57,14,850. The Government of India have released an amount of Rs. 10,19,100.

The Government of India have originally indicated that cent percent assistance will be given for the scheme. But subsequently, i.e. with effect from 1974-75 they have transferred the scheme to the State Sector and agreed to provide only 25 % of the cost of the scheme. However, as the two schemes referred to above (in respect of Adilabad and Hyderabad districts) were sanctioned during 1973-74 that is, prior to the transfer of the scheme to the State Sector, the Government of India have been addressed to release cent per cent assistance in respect of these two schemes and the reply from the Government of India is awaited.

The Government of India have cleared the projects in respect of Kurnool and Cuddapah Districts. The Project in respect of Kurnool district envisages acquisition of acres 2,808.22 of land at a cost of Rs. 1,20,32,960. The cost of Land Development will be Rs. 1,45,59,750. The proposal in respect of Cuddapah District envisages acquisition of acres 1,607.29 at a cost of Rs. 47,52,560. The cost of Land Development will be Rs. 80,36,600. The Government of India have not yet released their share of expenditure i.e., 25 % of the cost of the scheme in respect of these two districts.

EDUCATION.

9. (a) SCHOLARSHIPS :

Residential and Non-residential Scholarships are awarded to Backward Classes students right from the VI class to the Post-graduate classes. As in the case of Scheduled Castes, the District Collectors are empowered to sanction revalidation, renewals and fresh scholarships to post-matric students belonging to Backward Classes also from 1974-75 onwards. The sanction of Scholarship to post-matric students studying outside the State and the sanction of pre-matric residential scholarships to the students residing in Attached Hostels, Orphanages and Boarding Homes is being continued by the Director of Social Welfare.

The State Non-residential Scholarships rates range from Rs. 9 to Rs. 32 in Andhra area and Rs. 30 to Rs. 80 in Telangana area for pre-matric course. For post-matric courses the non-residential scholarships rates range from Rs. 46.69 to Rs. 510 per annum through-out the State. The rates of boarding and lodging charges of residential scholarships are Rs. 20 per month for 10 months for students in VI class to X Class and Rs. 40 per month for 9 months for College students. In the big towns like Kurnool, Guntur, Visakhapatnam, Hyderabad and Madras, the rate is Rs. 50 per month for College students.

As stated earlier, for the first time a time bound programme has been evolved to avoid delays in the distribution of scholarship amounts.

I am happy to announce that we have taken up the rationalisation of Scholarship rates for Non-residential Backward Classes and Harijan Converts students studying in Colleges. The rates were meant to meet the College fees and special fees. In this list there were hundreds of rates into a number of fees running into small decimals. Multiplicity of rates was leading to confusion at different levels and giving scope to corruption and delays in sanctioning. By the recent G.O. giving them full fee and special fee concession, it was felt that there was no need to regulate the scholarships to the fees charged. Now that every Backward Class and Harijan Converts student is eligible for fee concession what the Government intends to do is to advance a sizeable sum of money towards purchasing text books the cost of which is increasing year after year. A lumpsum grant of Rs. 100 per annum per student in Intermediate Class and ranging to about Rs. 200 to Rs. 300 per annum to students studying in M.B.B.S., B.E., M.A., M.Sc., and M.Com., classes is proposed to be sanctioned from this year.

In the case of Scheduled Caste students all the expenditure on post-matric Scholarships is being borne by the Government of India over and above Rs. 32.80 lakhs provided in the State Budget. But in the

case of Backward Classes the entire expenditure is being borne by the State Government only. For pre-matric studies the expenditure on Scheduled Caste and Backward Class Scholarships is being borne entirely by the State Government.

The budget provided for Scholarships under B.Cs. has been redistributed between the Harijan Christians, Listed Backward Classes and Economically Backward Classes. During current year there is a Budget provision of Rs. 102.42 lakhs towards sanction of scholarships to B.Cs. Out of this provision, an amount of Rs. 25.3 lakhs will be earmarked for Harijan Christians and the remaining amount will be distributed between Listed Backward Classes and Economically Backward Classes in the ratio of 7:3. The details of various types of scholarships to B.C. students with the break up of the number of students benefited and the amount spent for the year 1971-72, 1972-73 and 1973-74 are given in the following Table :

[Statement

(Rs. in lakhs)

S. No.	Name of the Scheme	1971-72		1972-73		1973-74		1974-75
		Amt. spent	No. benefited	Amt. spent	No. benefited	Amt. spent	No. benefited	Budget Estimate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1.	Scholarships to B.Cs. (Pre&Post Matric Residential & non-residential and Post-Matric non-residential).							
(a)	Listed Backward Classes ..	63.61	31,442	31.81	17,640	42.43	30,003	43.40
(b)	Economically Backward Classes ..	1.81	159	25.96	14,076	23.52	10,216	18.62
(c)	Harijan Christians ..	21.53	11,535	23.48	11,682	16.11	11,101	25.31
2.	Stipends to students studying in I.T.I. (B.C. students) ..	2.00	1,003	2.00	1,109	2.50	1,032	3.00
3.	Government of India Scholarships to Lower Income Group Classes ..	..	..	0.35	641	0.17	18	0.75
4.	Pre-matric Non-residential Scholarships to B. Cs. ..	10.00	*32,824	11.52	41,674	*10.00	42,000	12.11
5.	Pre-matric Non-residential Scholarships to Harijan Christian students ..	1.79	8,740	2.09	6,634	2.00*	7,000*	..
Total ..		100.74	85,703	97.31	93,456	96.71	1,01,370	103.1

*Approximate figures.

(b) *Income and Caste Certificates :*

Income Certificates were hitherto being issued by the M.L.As. M.L.Cs., M.Ps., and all Gazetted Officers to the Scheduled Caste,

Backward Class and Economically Backward Class students for the award of Scholarships. It has been found that the students have been producing bogus Income Certificates for purpose of Securing Scholarships thereby depriving the deserving from getting assistance from the limited total Scholarship funds of the State. Government have therefore decided to streamline the existing system of issue and production of Income Certificates introducing stricter check.

(1) Income Certificate wherever necessary should be obtained from the Revenue Officers not lower in rank than a Tashildar.

(2) Students producing false Income Certificates would be liable for prosecution.

(3) Against Officers issuing false or wrong Certificates, strong disciplinary action would be taken for dereliction of duty.

(4) Instructions have been issued to the Collectors to check 10% of the Certificates produced last year with a view to book those who have taken advantage of false certificates.

(5) Caste Certificates to the listed Backward Classes will continue to be issued by all M.L.As.

(10) HOSTELS :

The Social Welfare Department has been running hostels for the benefit of Backward Classes students also. These hostels are run exclusively with the funds of the department. At present there are 173 Government hostels for Backward Classes with a strength of 7,826 boarders.

The Backward Classes hostels maintained by the Social Welfare Department are cosmopolitan in actual practice, as there are reservations in admission for different categories of students in these hostels.

The following table shows the number of Government hostels for Backward Classes, the strength of boarders and the amount released

to districts for their maintenance for the year 1971-72, 1972-73 and 1973-74.

Year	No. of hostels	Strength of boarders	Amount released to the districts
(1)	(2)	(3)	(4)
1971-72	68	3,364	Rs. 12.93 lakhs.
1972-73	68	3,364	Rs. 11.828 lakhs.
1973-74	173	7,826	Rs. 38.87 lakhs (Plan).
1974-75	173	7,826	Rs. 59.61 lakhs has been provided in Budget Estimate 1974-75. A sum of Rs. 17.54 lakhs has been released being the 1/3 of the budget voted.

11. OTHER EDUCATIONAL FACILITIES.

(a) Fee Concessions to Listed Backward Classes :

A new step taken by the Government that would be welcomed by a large section of the public and would be of great relief to a large number, is the abolition of College and special fees for the poor students of the listed backward classes. By this step, at a stroke a large section of the students belonging to Backward Classes will get exemption to an extent of Rs. 175 per annum per student on an average. This would need about One crore rupees per annum benefitting about 60,000 listed Backward students in Post-matric classes.

(b) Compensation to Universities :

The Backward Classes students whose parents income does not exceed Rs. 3,600 per annum are given fee concessions in the Colleges irrespective of the Caste to which they belong. Though the Universities are giving fee concessions to them, the loss of income resulting thereby is claimed from the Social Welfare Department. An amount of Rs. 3.00 lakhs were provided in the budget during 1972-73 and an amount of Rs. 2.62 lakhs was released to the Universities. During the 1973-74 an amount of Rs. 4.53 lakhs has been provided in the budget and the entire amount was released to the Universities in the State. An amount of Rs. 4,53,800 has been provided in the Budget for the 1974-75.

(c) Other Educational Facilities to Backward Classes :

The Social Welfare Department has been taking steps for encouraging social integration in different schemes implemented.

enumerated elsewhere there are reservations for different categories of students in Government Hostels to encourage mixed living in the hostels. 10% of the seats in Training-cum-Production Centres are also reserved for Backward Classes. In Social Welfare Schools the students of other communities are also admitted along with the Harijans for encouraging Social integration at the tender age of students in the primary schools.

(d) Free supply of Text Books :

Government are considering proposals for supply of Nationalised Text Books to the Listed Backward Classes students also as in the case of Scheduled Castes Students. To begin with it is proposed to supply books to the Backward Classes Boarders residing in Government Hostels.

(e) Reservations in the admissions :

25% of the seats in professional courses have been reserved for Listed Backward Classes in our State. This reservation does not apply to post-graduation courses.

12. ECONOMIC DEVELOPMENT OF BACKWARD CLASSES :

The main economic uplift programmes undertaken for the welfare of backward classes were supply of Milch animals to backward classes assistance to occupational groups among the Backward Classes.

During 1972-73 a sum of Rs. 2 00 lakhs was provided for supply of Milch animals to about 200 families. This scheme has been discontinued from 1973-74, as the economic uplift schemes will be taken up by Backward Classes Finance Corporation with more funds on a large scale.

Backward Classes Finance Corporation :

To accelerate economic uplift programmes for Backward Classes by tapping different sources for mobilisation of resources and making full use of the institutional finances for the benefit of the Backward Classes, Government have set up Backward Classes Finance Corporation to undertake or assist specific schemes for the benefit of the Backward Classes specially in the field of Agriculture, Animal Husbandry, Small Scale Village and Cottage Industries with an authorised share capital of Rs. 5 Crores. A sum of Rs. 25 lakhs has been provided in the budget for 1974-75 for investment in this Corporation. Using this amount as an initial share capital the Corporation is expected to multiply this amount by drawing finances from the financial institutions like Banks, Life insurance Corporation, etc., and utilise them for providing financial assistance to the Backward Classes on favourable terms to take up economic uplift programmes.

III. OTHER SOCIAL WELFARE MEASURES.

13. SOCIAL SECURITY MEASURES.

As a part of the Social Security programmes Government are maintaining home for the aged and disabled, Orphanages and beggars homes. Old age pensions to the Physically handicapped and destitute people are also being sanctioned.

(a) *Old Age Pensions :*

Destitute persons who are aged 65 and above and who have no means of livelihood are granted old age pensions by the Government. This Scheme is implemented by the Collectors in the districts.

Annually a sum of Rs. 70 lakhs is being provided for this scheme.

(b) *Home for the Aged and Disabled :*

Two homes one at Hyderabad and the other at Vijayawada are run by the Social Welfare Department for the Old and physically disabled who are incapacitated from earning their living. They are provided free food, clothing, shelter and medical care. The sanctioned strength of the home at Hyderabad is 200 and that of the one at Vijayawada is 50.

These institutions are run with a budget provision of Rs. 2.00 lakhs.

(c) *Orphanages :*

Three orphanages are maintained one each at Hyderabad, Warangal and Kakinada with a sanctioned strength of 65, 80 and 60 boarders respectively. The orphans are looked after by the Government by providing free food, clothing, shelter and education.

Annually about Rs. 1.75 lakhs is being spent on this scheme.

(d) *Beggar Homes :*

The Government is maintaining a Home for Beggars at Hyderabad with a strength of 50 inmates. The Scheme is implemented by the Hyderabad Municipal Corporation with a budget provision of Rs. 45,200.

The Prevention of Beggary Act. (XX of 1360 Fasli) was enforced within the limits of Hyderabad and Secunderabad from 1-10-1963.

The Schemes of opening Beggar Home is designed to give training to Beggars in some crafts so that they can rehabilitate themselves in life to eke out their livelihood without depending upon others and lead an independent and happy life.

In the erstwhile Hyderabad Government, two Beggar Homes (Old and New Citizens Homes) were started in the Hyderabad City during the years 1952 and 1956. These two Homes were transferred to the Municipal Corporation, Hyderabad during the year 1963 and 1964 and they were merged into the Beggar Home Lalpet, Secunderabad and which is being run by the Municipal Corporation from 1-5-1966.

In the Beggar Home, Lalapet, the inmates are being taught Crafts like Tailoring, Carpentry and Weaving.

In order to have effective control, the Act has to be extended to all other towns in the State and in particular to Visakhapatnam, Vijayawada, Thirupathi, Warangal, Kurnool, Rajahmundry and Guntur.

Beggary is a social evil and the problems of eradication of begging has been with us for many years. There are now separate enactments one in Andhra area and the other in Telangana area for prevention of begging. With a view to secure uniformity of law throughout the State and to combat begging menace in the State more effectively, the Government propose to bring in consolidated legislation of the whole state and a Bill for this purpose will be introduced in the house shortly.

14. COMMITTEES.

(a) Government have constituted Evaluation and Co-ordination Committee No. I and II to evaluate and co-ordinate the various schemes being implemented by Social Welfare Department and other development departments for the uplift of Scheduled Castes and Backward Classes, with a specific reference to the subjects relating to Reservation in services, utilisation of 15% Zilla Parishad funds meant for the benefit of Scheduled Castes, Plan Schemes, Scholarships and Old Age Pensions etc.

(b) *Advisory Committees :*

Previously there was only one Advisory Committee for both Scheduled Castes and Backward Classes but during the current year, the Government have constituted separate Advisory Committees for Scheduled Castes and Backward Classes.

(c) *Consultative Committees :*

Government have also constituted Legislature Consultative Committee for the Department of Social Welfare. Government have also constituted two Committees, one for Government Hostels and another for attached hostels, orphanages and Boarding Homes to enquire into the working conditions of these institutions and suggest suitable measures for their improvement.

There is one State Level Committee for effective implementation of Untouchability Offences Act.

(d) *Welfare Committees :*

There is one State Level Committee for the welfare of weaker sections under the Chairmanship of Chief Minister and District Level Committees under the Chairmanship of Collectors to look to the general

grievances and review implementation of various facilities provided for the weaker sections.

(e) EVALUATION.

The Government have been assigning the lands at their disposal to the land less poor persons belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, Backward Classes and other weaker sections who directly engage themselves in cultivation. One of the conditions of the assignment is that the lands shall be heritable but not alienable. It has been brought to the notice of the Government that in many cases, these lands have been un-authorisedly alienated by the assignees for monetary or other considerations and that the lands are actually in possession and enjoyment of others though the patta stands in name of the original assignees. Such un-authorised alienations defeats the very object of free assignment of lands to the poor person. It is felt that a detailed survey should be made to find out such un-authorised alienations and to take steps to restore the possession of the lands to the rightful owner. To start with, the Government have issued orders for conducting the survey in two districts namely Adilabad district in respect of the lands assigned to the Scheduled Tribes and in Krishna district in respect of the lands assigned to Scheduled Castes. The Government have also sanctioned the necessary staff for this purpose.

Government have similarly issued instructions to Collectors to check the correctness of income certificates produced for obtaining scholarships by the economically backward classes students.

(f) SURVEY WITH REGARD TO ASSIGNMENT OF LANDS TO HOUSE SITES AND UTILISATION OF HOUSE SITES ALLOTTED.

With an intention to provide house-sites to all Harijans, the Government have recently requested the Collectors to conduct survey which should be completed within 6 months.

In order to expedite the survey work, the Collectors have been requested to entrust this work to the village Karnams. The question of payment of remuneration at Rs. 20 p.m. each is under consideration of Government.

Proposals to watch the follow up action and to know whether the sites allotted to Harijans and Backward Classes are under their actual possession are under consideration of the Government.

15. RESERVATION IN SERVICES.

(a) The following reservations are now in force in favour of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes in the public

services of this State based on the percentage of population to the total population of the State as per 1971 Census :

Scheduled Castes ..	..	14%
Scheduled Tribes ..	..	4%
Backward Classes ..	..	25%

2. The 25% posts reserved for the Backward Classes in the Services of the State are allocated among the four groups of Backward Classes as follows (*vide* G. O. Ms. No. 1793, Education (B.C.C.), dated 23rd-September 1970) :

Group (A) ..	..	7%
Group (B) ..	..	10%
Group (C) ..	..	1%
Group (D) ..	..	7%

3. In addition to the vacancies falling in the reserved quota, the Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Backward Classes are also considered for the open competition vacancies which are to be filled on the basis of merit if candidates belonging to these classes come up for selection on the basis of merit. The reservations are applicable for temporary appointments also. When no suitable candidate is available for the post reserved for a particular group of backward classes, that post will accrue to the next group in the order of rotation specified and only if no suitable candidate is available in any of the four groups, then the reserved post would lapse to the general pool. The scheme of reservation of posts for Backward Classes is also made applicable to the posts under the Local and other authorities under the control of State Government.

4. To ensure that the rule of reservation is strictly implemented by all appointing authorities, the Government, in addition to the several steps taken in the past, have decided to take action against officers responsible for failure to adhere to the reservation rule. The general progress of this work and the effectiveness of the view would be discussed quarterly at the meeting of the Secretaries to Government.

(b) *Age concessions*.—Age concession of 5 years is given for the S.Cs. and B.Cs. for purpose of recruitment to the services of the state.

(c) *Concession in Educational Qualifications for Appointment* :

For recruitment to certain services the candidates belonging to — Scheduled Castes and Scheduled Tribes are allowed concessions in the academic qualifications prescribed. For example, in the case of competitive examinations held by the Andhra Pradesh Public Service Commission

ssion for appointment as Inspectors in the Andhra Pradesh Co-operative Subordinate Service, candidates belong to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes, who have passed Intermediate or P.U.C. examination are eligible to compete while in the case of others, a degree qualification is the minimum qualification.

In the case of recruitment for Junior Inspectors, Scheduled Castes and Scheduled Tribes candidates, who possess the minimum general educational qualification, that is a pass in the S.S.L.C. Examination are allowed to compete while for others, a pass in the Intermediate or P.U.C. is insisted.

16. SOCIAL INTEGRATION THROUGH INTER-CASTE MARRIAGES.

The Government are actively considering proposals for giving incentives in various forms to encourage inter-caste marriages for social integration and social reform and to gradually abolish the caste system in the long run. The incentives proposed to be provided in this regard are:—

(1) Cash grant of Rs. 1,000 if either spouse belongs to S.C. and Rs. 500 if either spouse belongs to Backward Class;

(2) Issue of commendatory letters if the income of the couple exceeds Rs. 3,600 ;

(3) To treat the child born to inter-caste married couple as the one belonging to the caste of either parent whichever is advantageous and to allow all the concessions and privilege admissible for that Caste. The Government of India have been addressed to enact necessary legislation for this purpose. The question of giving preference in services to inter-caste married couples and their children is also under consideration;

(4) Exemption from payment of fees for registration of inter-caste marriages ;

(5) Officers of the Government would be encouraged to attend inter-caste marriages if the marriages are held in their headquarters and they are invited personally ;

(6) Notification of the change in the name of a person in the Gazette who wish to drop the suffixes like Sastry, Naidu, Reddy, Chowdary, etc., eradicating the caste marks, would be allowed free of cost,

2. The Government have decided to provide an amount of Rs. 5 lakhs in the Budget Estimate for 1974-75 to implement the above scheme.

Government have decided to include Untouchability Act as a subject for Revenue and Police Officers Departmental Examination as part of enforcing the said Act. Government are also thinking of giving cash awards to outstanding Social Welfare in this field as an incentive.

17. PHYSICALLY HANDICAPPED.

There are a number of physically handicapped persons in our State who enjoy ordinary health but suffer from defect or deformity in one or more limbs. Such persons cannot be condemned to a cheerless life lacking in dignity and to be a burden to themselves and society particularly when they are otherwise normal and healthy. The Government have taken up a number of measures to rehabilitate them in Society. There are Special Schools for the physically handicapped in which free-boarding and lodging facilities are provided. Cloths and books are provided free of cost.

In the State services, 3% of the appointments are reserved for the Physically Handicapped.

All Physically Handicapped destitute persons irrespective of their age who are domiciled in the State for a continuous period of three years are entitled to pension, as mentioned below, under the Andhra Pradesh Old Age Pension Rules :—

Place.	Rate per month. Rs.
(a) In the twin cities of Hyderabad and Secunderabad	25
(b) In large towns having a population of 1 lakh and above.	20
(c) In small towns and villages.	15

We are examining the question of opening a Home and a Workshop for the Physically Handicapped.

An outlay of Rs. 5,00,000 has been made in the Fifth Five-Year Plan for opening Orphanages for the Physically Handicapped. Out of this an amount of Rs. 1.50 lakhs has been allocated for the purpose for 1974-75.

The Working Group of the Planning Commission approved an outlay of Rs. Rs. 9.00 lakhs for the Fifth Plan period for Welfare of Handicapped people in Andhra Pradesh for various schemes like Scholarships, Schools and Aid to Voluntary Organisations. State Government have decided to bring together all the voluntary organisations interested in looking after the welfare of these sections and to activate them.

18. VOLUNTARY ORGANISATIONS.

Many of the Voluntary Agencies are being given grant-in-aid by the Government for doing Welfare work among the down-trodden classes and for conducting propaganda to eradicate Social disabilities and evils of untouchability . The Government have been giving grants every year. In this State there are various voluntary organisations functioning for the cause of physically and mentally handicapped, destitute children, deserted ladies and for the cause of weaker sections of the Society.

Government have decided that a survey of Voluntary Organisations may be entrusted to the Director of Youth Services to send a detailed report on the functioning of the Voluntary Organisations in the State.

Further it is intended to encourage the Voluntary Organisations in the State in such a way that they may work properly and attract needed finances from philanthropic public and the Government of India alike.

These are the important programmes implemented by the Government for accelerated development of the Scheduled Castes and Backward Classes. The efforts of the Government are bearing fruit and today we find several Scheduled Castes and Backward Classes in good positions in Government services. Several Scheduled Castes and Backward Classes are obtaining education and getting gainful jobs in public and private sector and some of them are settling in independent occupations . Though all this progress is heartening it must be admitted that there is much to be done to bring them on par with the others in the society.

It will be my earnest endeavour through the measures outlined above to evolve a new approach to the problems facing the weaker sections in the State so that these problems may be solved in a manner that will give satisfaction to a large section of the people among the Scheduled Castes and Backward Classes.

INSURANCE SCHEMES.

The Andhra Pradesh Government Life Insurance Department is managed by Government on Quasi-Commercial lines and is open only to State Government Employees. The Scope of the Department has been extended to the entire State of Andhra Pradesh with effect from 1st January 1958 and it is meant for the Welfare of the State Government Employees as well as their families. Life Insurance with the Andhra Pradesh Government Life Insurance Department in accordance with the rules of the Department is compulsory in respect of all Government servants other than the following Government servants:—

- I. Those whose ages exceed 45 years,

II. Those who are not medically fit subjects for insurance.

III. Temporary Government servant including those who are appointed temporarily under Rule 10(a) (i) (1) of the General Rules for the Andhra Pradesh State and Subordinate Services who have put in a continuous service of *less than one year*.

IV. All re-employed pensioners.

V. Those who are governed by the Factories Act, 1948; and

VI. Employees paid from the contingencies.

The funds of Andhra Pradesh Government Life Insurance Department remain invested with the Government of Andhra Pradesh permanently and the Government fixes the rate of interest thereon from time to time. The Number of lives covered upto the end of 1972-73 is 82,743 and the value of the Policies issued in approximately Rs. 12,38,72,330; the number of additional lives covered during the 1973-74 are 3,396 the value of new business was Rs.1,15,05,547. Thus the total Policies issued upto the end of 1973-74 comes to 86,139 of the aggregate value of Rs. 13,53,77,877. All efforts are being taken by the Department to get the personnel not covered duly insured. In accordance with the functions and activities of the Department it has been classified under the Social Security and Welfare Programmes under Revised Budgetary System with effect from 1st April 1974.

The Budget Estimates of the Andhra Pradesh Government Life Insurance Department under Demand XXVII-Social Welfare, for the year 1974-75 is Rs. 10,07,000 (Gross) vide pages 202 and 203 of the Budget Estimates (Non-Plan) for the year 1974-75, Volume III Part-I.

The Management Expenses of Andhra Pradesh Government Life Insurance Department are initially debited to Government Revenues and transferred to Insurance Fund Account at the close of every financial year. The Expenditure is initially charged to:—

Major Head 288—Social Security and Welfare.

B. Other Social Security and Welfare Programmes.

(a) Insurance Schemes.

(i)—Andhra Pradesh Government Life Insurance Department and is recouped by debiting to:—

Major Head 811—Insurance and Pension Funds.

(a)—State Government Insurance Fund Andhra Pradesh State Life Insurance Fund.

డిమాండు నెం. XXVII సాంఘిక సంక్షేమం

సభాపతి మహాశయ.

పెద్దూర్లు కులాలు ఇతర వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం రూ. 11,28,44,800/- లకు బడ్జెటు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను. 1957-58 లో (ఆదివాసీ సంక్షేమకాళితో కలుపుకొని) రూ. 1,78,48,400/- లుగా ఉన్న సాంఘిక సంక్షేమ కాళి బడ్జెటు ఈ నాడు ఆదివాసీ సంక్షేమం చేరకుండానే రూ. 11,28,44,800/- లకు పెరిగింది.

ప్రచాళికాసంఘం పేర్కొన్నట్లు దేశంలో దారిద్ర్యనిర్మూలనం, ఆర్థిక స్వయంసమృద్ధి సాధన అన్నవి రెండు ప్రధాన కర్తవ్యాలుగా ఉన్నాయి. ప్రగతి శీలక, సంపన్న. ప్రజాస్వామిక, సర్వమానవ సమాన సమాజం ప్రాతిపదికగాగల సామ్యవాద సరళి సమాజంలో దారిద్ర్యం ఉండటానికి వీలులేదు. కనుక అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో ఏ ప్రచాళికతోనైనా సరే దారిద్ర్య నిర్మూలనకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసిఉంటుంది.

సమాజంలోని బలహీనవర్గాల పురోభివృద్ధికి సర్వతోముఖ ఆర్థికాభ్యున్నతి ఒక్కటే గీటురాయి కాగలదు. నేటి సమాజంలోని పెక్కు అశక్త తలకు సాంఘిక శక్తులకంటే ఆర్థికపరిస్థితులే ప్రధాన కారణమని అందరికీ తెలిసినదే. కనుక పెద్దూర్లుకులాల, వెనుకబడిన తరగతుల సముద్ధరణకు ఉద్దేశించిన ఏ పథకములోనైనా సమాజంలోని బలహీనవర్గాల సత్వరఅభివృద్ధి ప్రధానలక్ష్యంగాగల ఆర్థిక కార్యక్రమాలకు ప్రముఖస్థానంఉంటుంది.

ఈ ఆశయంలోనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రాజ్యాంగ నిబంధనలకు అనుగుణంగా బలహీన వర్గాల అభివృద్ధికోసం సమస్త జీవనరంగాలకు వ్యాప్తమైన వివిధపథకాలను అమలుపరచడానికి కృషిచేస్తున్నది. ఈ సందర్భములో పెద్దూర్లు కులాల, వెనుకబడినతరగతుల దారిద్ర్య నిర్మూలనకు, ఆర్థిక క్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడగల ప్రధాన రంగాలు, వ్యవసాయం, నీటిపారుదల, పశుసంవర్ధన, కుటీర ఫలిశ్రమలు, ప్రభుత్వోద్యోగాలు, గృహనిర్మాణం అని చెప్పవచ్చును. ప్రచాళికతో వనర్ల పరిమితి దృష్ట్యా రిజర్వు ఖాతాకు, జీవితభీమా సంస్థ, వాణిజ్య ఖాతాకులు, సహకారఖాతాకులు మొదలైన ఆర్థిక సంస్థల సహకారంతో వనర్లను సమీకరించాలని నిశ్చయించబడింది. ఆర్థిక కార్యక్రమాలకు లభ్యంకాగల ప్రచాళికా సమలను ఆధారంగా ఉంచుకుని ఈ సంస్థల నుండి సాధ్యమైనంత మేరకు అట్టి వనర్లను సమీకరించడం జరుగుతుంది. ఈ ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం సహకార రంగంలో రెండు ఆర్థిక సహాయ సంస్థల స్థాపనకు ఉత్తరువులు చేసింది. వీటిలో ఒకటి పెద్దూర్లు కులాలకోసం, మరొకటి వెనుకబడిన తరగతుల కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి.

ఈ సందర్భంగా వ్యవసాయం, పశుసంవర్ధన, పరిశ్రమలు, సహకారం మొదలైన అభివృద్ధికాళల కార్యకలాపాలమధ్య పరస్పర సహకార సమన్వయాలు

ఎంతైనా అవసరమని, అవిలేకుండా సాంఘిక సంక్షేమకాళి ఒక్కటే బలహీనవర్గాల సంక్షేమం విషయంలో సత్వర పరిణామాలు సాధించడం కష్టమని గ్రహించవలసి ఉంటుంది. ఈ ప్రధాన లక్ష్యంతో ప్రభుత్వానికి చెందిన ప్రతి కాళి తన కప్పగించబడిన కర్తవ్యాలను నిర్వహించవలసి ఉంటుంది. తుదకు బలహీనవర్గాల కోసం ఉద్దేశించబడిన కార్యక్రమాలు ప్రతి కాళి యొక్క విధానంలోను అంతర్భాగం కావాలి.

షెడ్యూల్లు కులాల, వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమంకోసం సాంఘిక సంక్షేమకాళి చేపట్టిన ప్రధాన కార్యక్రమాలు—(1) విద్యా సౌకర్యాలు (2) ఆర్థిక అభ్యున్నతి కార్యక్రమాలు (3) ఆరోగ్య, గృహవసతి పథకాలు (4) మంచినీటి వసతి మొదలైన సామాజిక సౌకర్యాలు (5) వృద్ధులకు, అశక్తులైన వారికి గృహాలు, అనాధశరణాలయాలు వృద్ధాప్యపు పంచనులు, అన్యభాషా నిర్మూలన మొదలైన వాటికోసం ప్రచారంతో సహా సాంఘిక సమైక్యతా కార్యక్రమంవంటి ఇతర సాంఘిక భద్రతా పథకాలు.

1973-74, 1974-75 సంవత్సరాలకు సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలకోసం చేసిన మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

	1973-74	1974-75
	సవరించిన అంచనా	బడ్జెటు అంచనా
ప్రణాళికేతరం	7,81,88,500	8,48,18,800
ప్రణాళిక	1,61,15,000	2,80,25,500
మొత్తం	8,92,48,500	11,28,44,300

సాంఘిక సంక్షేమకాళి యొక్క ముఖ్యమైన పథకాల ఆములును గురించి, సాధించిన విషయాలను గురించి ఈ దిగువ వివరించబడినది.

1. షెడ్యూల్లు కులాల సంక్షేమం

1. గృహవసతి :

షెడ్యూల్లు కులాలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలలో ప్రధానమైనది సరియైన గృహవసతి లేకపోవటం. దారిద్ర్యం మూలంగా వారిలో పెక్కుమంది పూరిగుడిసెలలోను, చాలీచాలని ఇళ్ళలోను నివసిస్తూ అనారోగ్యానికి, సాంఘిక న్యూనతకు గురిఅవుతున్నారు. కనుక షెడ్యూల్లు కులాలకు గృహవసతి ఏర్పాటుచేయడంవల్ల వారి జీవన ప్రమాణాలు పెరగటమే కాకుండా, క్రమేణా వారి సాంఘిక ప్రతిపత్తిలో అవసరమైన పరివర్తనకూడా రాగలదు.

(ఎ) ఇళ్ళ స్థలాలు :

బలహీన వర్గాల వారి ప్రయోజనార్థం ప్రభుత్వం తొలుత చేపట్టిన కార్యక్రమాలలో ఇళ్ళ స్థలాల ఏర్పాటు ఒకటి. ఈ పథకంపై వెచ్చిస్తున్న మొత్తం ఖరీదు పెరుగుతున్నది. 1950-57 లో రూ. 2,57 లక్షలుగా ఉన్న ఈ

కేటాయింపు 1971-72 నాటికి రూ. 1.20 కోట్ల గరిష్ట మొత్తానికి పెరిగింది. సత్పరగతిని ఇళ్ళ స్థలాలు కేటాయించే నిమిత్తం 1971-72 లో ఒక ప్రత్యేక కార్యక్రమం ప్రారంభించబడింది. 1972-73, 1973-74 సంవత్సరాలలో కూడా రూ. 1.20 కోట్ల చొప్పున కేటాయించడం జరిగింది. అయితే భూకమతాల గరిష్ట పరిమితి చట్టం అమలులోనికి వచ్చిన మీదట మిగులు భూములు లభ్యం కాగలవన్న ఉద్దేశ్యంతో 1973-74 లో ఈ కార్యక్రమం వేగం తగ్గించబడింది.

1973-74 ఆఖరుకు ఒక లక్షకు పైగా ఇళ్ళ స్థలాలు కేటాయించబడ్డాయి. అందుకైన వ్యయం రూ. 4.42 కోట్లు. 1974-75 సంవత్సరానికి కూడా ఈ కార్యం నిమిత్తం రూ. 1.20 కోట్ల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ప్రత్యేక కార్యక్రమం కూడా పునరుద్ధరించబడింది. ఈ సంవత్సరం ఈ పనికి అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతున్నది.

1970-71 లగాయతు పెద్దూర్లు కులాలకు, వెనుకబడిన తరగతులకు ఇళ్ళస్థలాల నిమిత్తం సేకరించిన భూమి విస్తీర్ణం, కేటాయించిన ఇళ్ళస్థలాల సంఖ్య. ఖర్చు పెట్టిన మొత్తం వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

సంవత్సరం	సేకరించిన భూమి విస్తీర్ణం	ఇళ్ళస్థలాల సంఖ్య	కేటాయింపు రూపాయలలో	ఖర్చుచేసిన మొత్తం
1970-71	1,145.88	13,441	86,84,290	48,60,486
1971-72	1,386.14	19,058	1,19,50,000	1,19,44,591
1972-73	1,118.78	12,374	77,80,000	53,48,182

భూసేకరణ పనిని త్వరితం చేసే ఉద్దేశ్యంతో జిల్లాలోని జిల్లా సాంఘిక సంక్షేమ అధికార్లు ఇరువురకు ఈ పనిని అప్పగించాలని ఉత్తరువు చేయబడింది. జ్ఞాకు సహాయ పౌర సంబంధాల అధికారుల సేవలనుకూడా భూసేకరణ పనికి వినియోగించు కోవటం జరుగుతున్నది. అవసరమైనచోట సర్వే సిబ్బంది నియమించబడుతున్నది. కేవలం ఈ భూసేకరణ పనికోసం వాహనాలను జిల్లా సాంఘిక సంక్షేమ అధికార్లు ఆధీనంలో వుంచడం జరుగుచున్నది. భూసేకరణ కేసులను జిల్లా పరిషత్తులకు, పంచాయతీ సమితులకు నివేదించే పద్ధతికి స్వస్తి చెప్పబడింది. సాధ్యమైన సందర్భాలలో ప్రైవేటు సంప్రదింపుల ద్వారా భూములను సేకరించడానికి అనుమతి ఇవ్వబడింది. ప్రకటనలు సకాలంలో గెజిటులో ప్రచురితమయ్యేటట్లు చూడటంకోసం, ఈ పనికి అత్యధిక ప్రాధాన్యం యిస్తూ ఒకవారం లోపల ప్రకటనలను ప్రచురించటానికి ప్రభుత్వ ముద్రచాలయం వర్చాటు చేయాలని ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి. 1974 జూన్ లో వివిధ ప్రదేశాలలో కలెక్టర్ల సమావేశాలు ఏర్పరచబడ్డాయి. ఆ సమావేశాలలో భూసేకరణ పని ప్రగతి సమీక్షించబడింది. ఈ కార్యక్రమానికి అధిక ప్రాధాన్యం ఇవ్వవలసిందని కలెక్టర్లు ఆదేశాలు ఇవ్వబడ్డాయి.

(బి) ఆంధ్రప్రదేశ్ షెడ్యూల్లు కులాల, షెడ్యూల్లు తెగల
సహకార, గృహనిర్మాణ సంఘాల సమాఖ్య

ఇళ్ళ స్థలాలు యివ్వబడిన వారికి ఇళ్ళు ఏర్పాటు చేసే నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఒక బృహత్తర కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది. జీవిత భీమా సంస్థనుండి అప్పుగా తీసుకున్న రూ. 10 కోట్లు మొత్తంతో 55,548 ఇండ్లు నిర్మించడమే ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం. ఈ పథకాన్ని అమలు జరపడానికి రాష్ట్ర స్థాయిలో ఒక సహకార సంఘం రిజిస్టరు చేయబడింది. దానికి జిల్లా సంఘాలు అనుబంధించబడ్డాయి.

షెడ్యూల్లు కులాల, షెడ్యూల్లు తెగల, జిల్లా సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాలు ఈ గృహాల నిర్మాణాన్ని చేపట్టు తున్నాయి. జిల్లా కలెక్టర్లు ఈ సంఘాలకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు.

పెక్కు జిల్లాలలో ఇళ్ళ నిర్మాణం చివరి దశలో వున్నది. ఈ ఇళ్ళలో అధిక భాగం నిర్మించబడి, ఆక్రమించుకొనబడ్డాయి. వివరాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

1. నిర్మాణానికి చేపట్టిన గృహాల సంఖ్య	...	55,548
2. నిర్మించిన గృహాల సంఖ్య (80-4-74 నాటికి)	...	48,178
3. నిర్మాణం జరుగుతున్న ఇళ్ళ సంఖ్య	...	9,878
4. ఇంతవరకు ఆక్రమించుకొనబడిన గృహాల సంఖ్య (80-4-74 నాటికి)	...	37,028
5. 80-4-74 నాటికి జిల్లా సంఘాలకు విడుదలచేసిన మొత్తం	...	987.88
లక్షల రూపాయలు		
6. గృహాల నిర్మాణానికి తత్సంబంధమైన అంశాలకు ఖర్చుపెట్టిన మొత్తం 80-4-74 వరకు జిల్లాలనుండి వచ్చిన వినియోగ ద్రువపత్రాల ప్రకారం	...	877.00
లక్షల రూపాయలు		

ప్రభుత్వం 1978-74 లో సమాఖ్యకు వాటా మూల ధనం విరాళం క్రింద 17.75 లక్షల రూపాయల విరాళం మంజూరు చేసింది. అదే సంవత్సరం జీవిత భీమా సంస్థకు ఋణం, వడ్డీ వాయిదాల చెల్లింపు నిమిత్తం సబ్సిడీ క్రింద రూ. 187.80 లక్షల మొత్తాన్ని కూడా మంజూరు చేసింది. 1974-75 లో వాటా మూలధనం క్రింద రూ. 10 లక్షలు, జీవిత భీమా సంస్థకు ఋణం తదుపరి వాయిదా చెల్లింపు కొరకు సమాఖ్యకు సబ్సిడీ క్రింద రూ. 108 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. సమాఖ్య తన అధీనంలోగల నిధులను, ద్వారా బంధం లేక వైకస్స ప్రాయికి వచ్చిన గృహాలన్నిటిని పూర్తిచేసే నిమిత్తం వినియోగించడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించింది. ఈ కార్యం విమిత్తం సమాఖ్యకు మరో రూ. 18.70 లక్షల మొత్తం కూడా సమకూర్చబడింది.

(సి) జయంతి గ్రామాలు :

అశుభ్రమైన వృత్తులలో ఉన్న హరిజనులకు ఇండ్లు నిర్మించే నిమిత్తం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రొత్తగా జయంతి గ్రామాల పథకాన్ని చేపట్టింది. దీనికి భారత ప్రభుత్వం నిధులను సమకూర్చింది.

1973-74 లో ప్రతి జయంతి గ్రామంలోను 5 లేక 8 ఇళ్ళు నిర్మించడం కోసం భారత ప్రభుత్వం రూ. 30 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరుచేసింది. ఒక్కొక్క గృహానికి రూ. 2, 000 -లు వెచ్చించ వలసి ఉంటుంది. మంజూరైన రూ. 30 లక్షల మొత్తంతో 1,800 గృహాలను నిర్మించవచ్చు.

విద్య

విద్యా సదుపాయాలు :

సమాజంలోని పీడిత వర్గాలలో నవచైతన్యం కలిగించి, ప్రకృమమైన వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించేసి వారి ఆర్థిక సంక్షేమానికి తోడ్పడటంద్వారా వారికి సమాజంలో సముచితస్థానం కల్పించాలంటే విద్య ఒక్కటే సాధనం అని నేను ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు. పెద్దూర్లు కులాలలో సత్వర విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తం ప్రభుత్వం వివిధ రూపాలలో విద్యా సౌకర్యాలను కల్పిస్తున్నది. పాఠశాలలలోను, కళాశాలలలోను ఫీజు కన్వేషన్లు, విద్యా సంస్థలలో రిజర్వేషన్లు, రివతరగతి నుంచి పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ కోర్సులదాకా స్కాలర్ షిప్పుల మంజూరు, ఉచిత హాస్టలు సదుపాయాలు, పాఠశాలలలో పుస్తకాల ఉచిత సరఫరా మొదలైన రూపాలలో ఈ సౌకర్యాలు కల్పించబడు తున్నాయి. విద్యా పథకాల వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

2. స్కాలర్ షిప్పులు

(ఎ) మెట్రీకు అనంతర స్కాలర్ షిప్పులు :

పెద్దూర్లు కులాలకు చెందిన మెట్రీకు అనంతర విద్యార్థులకు భారత ప్రభుత్వం నైవాసిక, నైవాసికేతర స్కాలర్ షిప్పులు మంజూరుచేయబడు తున్నాయి. స్కాలర్ షిప్పుల వైకంలో విద్యార్థి పోషణ ఖర్చులు, విద్యాసంస్థకు చెల్లించవలసిన అన్నిరుసుములు, విద్యా పర్యటనలకు ఖర్చులు మొదలైనవి చేరిఉంటాయి.

(ఎ) హాస్టళ్ళలో ఉంటున్న విద్యార్థులకు వారి అధ్యయనపు కోర్సులను బట్టి నెల ఒక్కొంటికి రూ. 40 ల నుండి రూ. 75 ల దాకా స్కాలర్ షిప్పు ఇవ్వబడుతుంది.

(బి) హాస్టళ్ళలోలేని విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్పు రేట్లు కోర్సునుబట్టి నెల ఒక్కొంటికి రూ. 27 ల నుండి రూ. 60 ల దాకా ఉంటాయి.

జీవనవ్యయం తక్కువగా ఉన్నప్పుడు చాలాకాలం క్రిందట ఈ నిర్ణయాలు చార్జీలు నిర్ణయించబడ్డాయి. ఆహారపదార్థాలు తదితర వస్తువుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయాయి. అందుచేత నిర్ణయాలు చార్జీలను పొడిచి వలసిందిగా భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. స్కాలర్ షిప్పులకోసం ధరభామలు వెట్టిన అర్హులైన పెద్దూర్లుకులాల విద్యార్థుల అంతా స్కాలర్ షిప్పులు మంజూరు చేయబడుతున్నాయి.

స్కాలర్ షిప్పులు పొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య, గడచిన మూడు సంవత్సరాలలో ఖర్చుచేసిన మొత్తం వివరాలు ఈ దిగువ తెలుపబడ్డాయి :

సంవత్సరం	అయిన ఖర్చు (పాయలు)		ప్రయోజనం పొందినవారు
	రాష్ట్ర ప్రభుత్వం	భారత ప్రభుత్వం	
1971-72	... 32,80,000	40,96,287	15,494
1972-73	... 32,80,000	39,40,176	27,214
1973-74	... 32,80,000	78,87,823	28,423
1974-75	... 111,17,828	(ఈ మొత్తంకంటే పైన అయ్యే ఖర్చును భారత ప్రభుత్వం భరిస్తుంది)	

(1) మెట్రిక్ కు లోపు స్కాలర్ షిప్పులు :

మెట్రిక్ లోపు తరగతులలోని మెట్రిక్ కుల కులాల విద్యార్థులకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్కాలర్ షిప్పులు ఇస్తున్నది. ఇవి రెండు రకాలు (1) నివాసేతర స్కాలర్ షిప్పులు (2) నైవాసిక స్కాలర్ షిప్పులు.

(ఎ) నివాసేతర స్కాలర్ షిప్పులు రుసుం, పుస్తకాలకోసం రూ. 85/- వరకు వుంటుంది.

(బి) నైవాసిక స్కాలర్ షిప్పులు అనుబంధ హాస్టళ్ళలోను ప్రయివేటు అనాథశాలలలోనూ ఉండే వారికి భోజన, నివాస చార్జీలకోసం వుద్దేశించబడ్డాయి. రీ-10 తరగతుల విద్యార్థులకు నెలకు రూ. 20/- చొప్పున 10 మాసాలపాటు ఇస్తారు.

విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్పులు మంజూరు చేయడంలోను, చెల్లింపు చేయడంలోను కార్యదక్షతను పెంపొందించే నిమిత్తం ఈ దిగువ తెల్పిన ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి.

(సి) స్కాలర్ షిప్పుల మంజూరు పనిని కేంద్రీకరణ :

మెట్రిక్ కులోపు నివాసేతర స్కాలర్ షిప్పుల మినహా తక్కిన స్కాలర్ షిప్పులన్నిటినీ ఇంతవరకు సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ద్వారా మంజూరు చేస్తున్నారు. దీనివల్ల కొంతజాప్యం జరుగుతున్నది. తద్వారా విద్యార్థులు ఇబ్బందులకు గురికావలసివస్తున్నది. స్కాలర్ షిప్పులు సకాలంలో ఇవ్వబడటం చూడడంకోసం విద్యార్థుల ఇబ్బందులు తొలగడంకోసం, కలెక్టర్ కు అధికారాలు అప్పగించడం ద్వారా మెట్రిక్ అనంతర స్కాలర్ షిప్పులను మంజూరు చేసే అధికారాన్ని ప్రభుత్వం వికేంద్రీకరించింది.

(డి) గడువు నిర్ణయించిన కార్యక్రమం :

స్కాలర్ షిప్పులు చెల్లింపులో ఓర్పుచే అంకాలను తొలగించే నిమిత్తం ప్రభుత్వం తొలిసారిగా గడువు నిర్ణయించిన కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. దీనివారం స్కాలర్ షిప్పు కాలాకు మొదటివాయిదా మొత్తం 1974.

అక్టోబరు లోపుగా చెల్లిస్తారు. చివరి వాయిదా 1975 ఫిబ్రవరి మధ్యభాగంలో చెల్లిస్తారు.

(ఇ) షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులనుండి ఆదాయం సర్టిఫికేట్లు :

షెడ్యూల్డుకులాల విద్యార్థులకు మెట్రీక్ అనంతర విద్యా వేతనాలు ఇవ్వడానికి ఈ క్రింది ఆదాయపు పరిమితులను భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది :-

(1) నెలకు రూ. 800 వరకు—పూర్తి విద్యార్థి వేతనం.

(2) నెలకు రూ. 800 నుండి

400 వరకు— $\frac{2}{3}$ వ వంతు నిర్వహణ
ఖర్చులు, అన్ని ఫీజులు.

(3) నెలకు రూ. 400 నుండి

500 వరకు— $\frac{1}{2}$ వ వంతు నిర్వహణ
ఖర్చులు, అన్ని ఫీజులు.

(4) నెలకు రూ. 500 పైబడి—విద్యార్థి వేతనం ఉండదు.

ఇందునిమిత్తం షెడ్యూల్డు కులాలకు చెందిన విద్యార్థులు తహసీల్దారు హోదాకు తక్కువకాని రెవిన్యూ అధికారినుండి ఆదాయం సర్టిఫికేట్లు తీసికోవలసి వుంటుంది. ఉన్నత పాఠశాలల్లో ఒక లక్షకు పైగా షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులు చదువుతున్నారు. రాష్ట్ర విద్యార్థి వేతనాలకోసం దరఖాస్తులు పెట్టుకొనవచ్చును. తహసీల్దారు, ఉన్నతాధికార్లు దగ్గరకు వెళ్ళి విద్యార్థులు వారి తల్లితండ్రులు ఆదాయం సర్టిఫికేట్లు తీసుకువచ్చే ఇబ్బందుల నుండి వారిని తప్పించాలని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. అందుచేత కళాకాలేతర షెడ్యూల్డుకులాల విద్యార్థుల విషయంలో రెవిన్యూ అధికారులనుండి ఆదాయపు సర్టిఫికేట్లు తెచ్చే విధానానికి స్వస్తి చెప్పాలని ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తున్నది. తండ్రి తాను నిరుపేదనని, తన ఆదాయం చాల స్వల్పమని, తన పిల్లల చదువులకయ్యే ఖర్చును భరించజాలనని ఒక ప్రకటన అందజేస్తే చాలును.

కులం సర్టిఫికేట్లను కానన సభ్యులవంటి అధికార వర్గాలు ఇవ్వవచ్చును.

గత మూడేండ్లలో నివాస, నివాసేతర విద్యార్థి వేతనాలు ఇవ్వబడి మెట్రీక్ అనంతర తరగతుల్లో చదువుతున్న షెడ్యూల్డుకులాల విద్యార్థుల సంఖ్య, అందుమొత్తం అయిన ఖర్చు వివరాలు ఈక్రింది విధంగా వున్నాయి :

సంవత్సరం	అయిన ఖర్చు	లాభం పొందిన విద్యార్థులు
1971-72 ...	45,91,584	74,756
1972-73 ...	47,88,277	85,616
1973-74 ...	85,90,000 (సుమారు)	80,000 (సుమారు)
1974-75 ...	46,48,900 (కేటాయించబడినది)	—

పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలో చదువుతున్న విద్యార్థులకు మంజూరు చేసిన స్టయిఫెండ్లు పై మొత్తాలలో చేరివున్నాయి.

3 (ఎ) సాంఘిక సంక్షేమ హాస్టళ్ళు

షెడ్యూల్డుకులాలు, వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన బీద విద్యార్థులు తమ ఇళ్ళకు దూరంగా మంచి పరిసరాల్లో విద్యాభ్యాసం చేసి తద్వారా ప్రయోజనం పొందేందుకు వీలుగా ప్రభుత్వం వారికి హాస్టలు సదుపాయాలు సమకూరుస్తున్నది. ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళకు తోడుగా ప్రయివేటు యాజమాన్యాలు కూడ ప్రయివేటు హాస్టళ్ళను నడుపుతూ వుండేవారు. వీరికి ప్రభుత్వం సబ్సిడీలను చెల్లిస్తూవుండేది. సబ్సిడీ హాస్టళ్ళు సంతృప్తికరంగా పనిచేయటంలేదనే సంగతి గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలుసును. అందుచేత 1973-74 విద్యాసంవత్సరం నుండి సబ్సిడీ హాస్టళ్ళకు సహాయము అందజేసే పథకాన్ని ప్రభుత్వం రద్దుపరచింది. సబ్సిడీ హాస్టళ్ళలో వుంటున్న విద్యార్థులందరికీ ప్రభుత్వం క్రొత్త హాస్టళ్ళను ప్రారంభించింది.

ప్రస్తుతం షెడ్యూల్డుకులాల వారికోసం 982 ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళు పనిచేస్తున్నాయి. వాటిలో 43,047 మంది విద్యార్థులు వున్నారు. ఈ హాస్టళ్ళ నిర్వహణ నిమిత్తం 1974-75 లో రూ. 317.29 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి. బాలుర హాస్టళ్ళు, బాలికల హాస్టళ్ళు, అందులో వుండేవారి సంఖ్య వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి :

1. షెడ్యూల్డుకులాల బాలుర కళాకాల హాస్టళ్ళ సంఖ్య	48
2. కళాకాల హాస్టళ్ళలో వున్న షెడ్యూల్డు కులాల బాలుర సంఖ్య	 3,782
3. షెడ్యూల్డుకులాల బాలికల కళాకాల హాస్టళ్ళ సంఖ్య	4
4. షెడ్యూల్డుకులాల బాలికల కళాకాల హాస్టళ్ళలో బోర్డర్ల సంఖ్య	... 228
5. షెడ్యూల్డు కులాల బాలుర ఉన్నత పాఠశాల హాస్టళ్ళ సంఖ్య	 879
6. షెడ్యూల్డుకులాల బాలుర ఉన్నత పాఠశాల హాస్టళ్ళలో బోర్డర్ల సంఖ్య	... 29,764
7. షెడ్యూల్డుకులాల బాలికల ఉన్నత పాఠశాల హాస్టళ్ళ సంఖ్య	... 288

8. పెడ్యూల్లు కులాల బాలికల ఉన్నత పాఠశాల
హాస్టల్ లో బోర్డర్ల సంఖ్య ... 9,275
9. పెడ్యూల్లు కులాల విద్యార్థుల హాస్టల్
మొత్తం సంఖ్య ... 962
10. పెడ్యూల్లు కులాల హాస్టల్ లోగల బోర్డర్ల
మొత్తం సంఖ్య ... 48,047

గత మూడు సంవత్సరాలలో పెడ్యూల్లు కులాల వారికోసం ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న హాస్టల్ల సంఖ్య, ఈ హాస్టల్లలోవుంటున్న వారి సంఖ్య, వీటి నిర్వహణ విమిత్తం జిల్లాలకు విడుదల చేస్తున్న వైకాల మొత్తం వివరాలు ఈ క్రింద పొందుపరచబడినాయి:

సంవత్సరము	హాస్టల్ల సంఖ్య	బోర్డర్ల సంఖ్య	జిల్లాలకు విడుదల చేసిన మొత్తాలు
1971-72	467	22,522 రూ.	86.28 లక్షలు
1972-73	467	22,522 ,,	98.84 ,,
1973-74	962	48,047 ,,	221.41 ,,

ఆహార వస్తువుల ధరలు అధికంగా పెరిగిన కారణంగా 1-4-73 లగాయతు ప్రభుత్వం ఆహార ఖర్చుల రేట్లను రూ. 5/-కు పెంచింది. రూ. 28/-లు ఉన్న చోట రూ. 29/- లకు, రూ. 25/-లు ఉన్న చోట రూ. 30/-లకు పెంచడం. 1-8-1973 నుండి ఈ రేట్లను నెలకు రూ. 40/-లు వరకు పెంచి రాష్ట్రమంతటా ఇదే రేటుచొప్పున ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఈ హాస్టల్లలో వుంటున్న కళాశాల విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం ఆహార ఖర్చులకింద నెలకు రూ. 40/-లు ఇస్తూవుండేది. 1-1-1974 నుండి ఈ రేటును నెలకు రూ. 80/-లకు పెంచడం జరిగింది.

పెడ్యూల్లు కులాలవారు, వెనుకబడిన తరగతులవారికి చెందిన సాంఘిక సంక్షేమ హాస్టల్లలో ప్రస్తుతం ఉంటున్న విద్యార్థుల సంఖ్య 50,878. ఈ సంవత్సరంలో అదనంగా 6,000 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

ఈ కాఖ నడుపుతున్న 962 ప్రభుత్వ హాస్టల్లలోను 48 పెడ్యూల్లు కులాల బాలుర కళాశాల హాస్టల్లు, నాలుగు పెడ్యూల్లు కులాల బాలికల కళాశాల హాస్టల్లు, మిగిలిన 912 ఉన్నత పాఠశాల హాస్టల్లు.

సాంఘిక సంక్షేమ కాఖకు చెందిన ఈ హాస్టల్లను పెడ్యూల్లు కులాలు, వెనుకబడిన తరగతుల వారి హాస్టల్లు అని పిలుస్తున్నప్పటికీ వాస్తవానికి అన్నీ కులాలవారు కలిసివుండే వైఖరిని ప్రోత్సహించడంకోసం ఇతర కులాలకు చెందిన విద్యార్థులకు కూడా ప్రతి హాస్టల్లో కొంతకాలం సీట్లు ప్రత్యేకించడం జరుగుతున్నది.

(బి) హాస్టళ్ల పునర్వ్యవస్థీకరణ :

కళాశాల స్థాయిలో పెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థుల కోసం సాంఘిక సంక్షేమశాఖ ప్రత్యేకంగా హాస్టళ్లు నిర్వహించడానికి బదులుగా ఆయా కళాశాలలకు అనుబంధంగావున్న సాధారణ హాస్టళ్లలో వారు ఇతర కులాల విద్యార్థులతో కలిసి మెలసి వుండడం ఉత్తమమని, వారికి అయ్యే భోజన ఖర్చులు యావత్తు ఈ శాఖ భరించాలని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. తమ విద్యుక్త ధర్మాలను తెలిసికొని విచక్షణ మూలంగా ఎదురొత్తున్న ఇబ్బందులను సైతం గ్రహించగలిగే వయస్సు గల పెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులు వేరుగా వుండడం భావ్యంకాదని, గా రిని ఇతర అన్ని కులాల విద్యార్థులతో సమానంగా పరిగణించి, ఇతర కులాల విద్యార్థులు సాధారణ హాస్టళ్లలో కలిగివున్న సౌకర్యాలను పెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులకు సమకూర్చడంద్వారా వారు కలిసి మెలసి వుండేందుకు వీలు కల్పించాలనికూడ ప్రభుత్వం ఆభిప్రాయపడుతున్నది. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ కళాశాల హాస్టళ్ల పైకం చెల్లిస్తున్న బోర్డర్లు, రెగ్యులరు బోర్డర్లు కలిసి తాము స్వయంగా సహకార ప్రాతిపదికపై కాస్టోపాలిటన్ మెన్సులు ప్రారంభించేందుకై వారిని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించగలదు. ఇంతేకాక వారికి ప్రభుత్వం సబ్సైజ్ రేట్ల ప్రకారం విద్యార్థి వేతనాలు కూడా చెల్లించగలదు. పెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులు ఇతర విద్యార్థులతో కలిసి వుండేందుకు వీలుగా మామూలు సదుపాయాలు గల సాధారణ హాస్టళ్లలో వీలైనంత మంది పెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులు ప్రవేశం పొందడానికి గాను ప్రభుత్వం తోడ్పడగలదు. సమాజంలో సమైక్యత, అన్యోన్యతాభావం పెంపొందడానికి ఇది దోహదకారి కాగలదు.

ప్రస్తుతం పెడ్యూల్డు కులాలకు చెందిన బాలికలకోసం మైదరాబాదులో రెండు, చిత్తూరులో ఒకటి, అనంతపురంలో ఒకటి చొప్పున 4 కళాశాలల హాస్టళ్లు మాత్రమే ఉన్నాయి. పెడ్యూల్డు కులాలకు చెందిన బాలికలకోసం ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలో ఒక ప్రభుత్వ హాస్టలు ఉండాలనే ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం వ్యతిరేకించడం లేదు. బాలికలకోసం ప్రతి జిల్లాలోను హాస్టలు సదుపాయాలు కల్పించాలనే ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తున్నది.

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లలో దళల వారీ కార్యక్రమంలో నీటి సరఫరా, స్నానాల గదులు, పాత్రలు, పడకసామగ్రి, ఆటల సదుపాయాలు, ట్యూటర్లు మున్నగు ఏర్పాట్లు చేసి హాస్టలు సౌకర్యాలు మెరుగుపరచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. హాస్టళ్లలో కనీస సదుపాయాలు సమకూర్చి విద్యార్థులు ప్రశాంత వాతావరణంలో విద్యాభ్యాసం చేయగలిగేందుకు యుక్తమైనవిగా ఉండేటట్లు చేయడంకోసం హాస్టళ్ళను పునర్వ్యవస్థీకరించాలని ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తున్నది.

(సి) హాస్టలు భవనాల నిర్మాణం :

సాంఘిక సంక్షేమశాఖ నడుపుతున్న హాస్టళ్లలో పెక్కు హాస్టళ్లు అదృశ్య భవనాలలో ఉన్నాయి. కొన్ని చోట్లలో అద్దెపై భవనాలు సంపాదించడం కష్టమవుతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం దళల వారీ కార్యక్రమంలో హాస్టలు

భవనాలు నిర్మించే పనిని ప్రారంభించింది. మామూలు ప్రణాళికా పథకాల క్రిందను, ప్రాంతీయ ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాల క్రిందను ఈ కార్యక్రమంకోసం నిధులు సమకూర్చబడ్డాయి.

10 ప్రభుత్వం హాస్టలు భవనాల నిర్మాణం నిమిత్తం 1973-74 లో రాయలసీమ ప్రాంతీయ ప్రత్యేకాభివృద్ధి నిధులనుండి రూ. 7.60 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అదే మాదిరిగా 18 ప్రభుత్వ హాస్టలు భవనాలు నిర్మించే నిమిత్తం 1973-74 లో తెలంగాణా ప్రత్యేకాభివృద్ధి నిధులనుండి రూ. 10.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. హాస్టలు భవనాల నిర్మాణంకోసం 1974-75 ప్రణాళిక బడ్జెటులో రూ. 18 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి.

4. ఇతర విద్యా పథకాలు :

(ఎ) పాఠ్య పుస్తకాల సరఫరా :

1 వ తరగతి నుండి 10 వ తరగతి వరకు చదువుతున్న పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులకు జాతీయం చేసిన పాఠ్యపుస్తకాలను ప్రభుత్వం ఉచితంగా సరఫరా చేస్తున్నది. ప్రైవేట్ తరగతులలో చదువుతున్న విద్యార్థులకు పలకలు, నోటు పుస్తకాలు మొదలైన వాటిని సమకూర్చడం జరుగుతున్నది. జాతీయం చేసిన పాఠ్య పుస్తకాలు సరఫరా చేయడంకోసం 1973-74 లో రూ. 8.00 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి. ఇందు నిమిత్తం 1974-75 లో అదే మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ సౌకర్యం మూలంగా లక్షకు పైగా పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులు ప్రయోజనం పొందుతున్నారు. పాఠ్య పుస్తకాలు సరఫరా చేయడంలో జాప్యం జరగకుండా చూడడానికిని పాఠకాలలు తెరచిన వెంటనే పుస్తకాలు సరఫరా అయ్యేటట్లు చూడడానికిని ఈ సంవత్సరం ప్రభుత్వం పెక్కు చర్యలు గైకొన్నది జిల్లా సాంఘిక సంక్షేమ అధికారులు అందరు స్టాకు డిపోల నుండి లభ్యమయ్యే పుస్తకాలను తీసుకున్నారు. పాఠకాలలో చదివే పిల్లలకు వాటిని పంపిణీ చేయటం జరుగుతున్నది.

(బి) దుస్తుల సరఫరా :—పెద్దూర్లు కులాల తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలకు దుస్తులు సరఫరాచేసే స్థితిలో లేనందున ఒక్కొక్క విద్యార్థికి రూ. 15 నుండి రూ. 25 వరకు ఖరీదుచేసే దుస్తులను ప్రభుత్వం సరఫరా చేస్తున్నది.

1973-74లో ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళలోగల పెద్దూర్లు కులాల బోర్డర్లకు దుస్తులు సరఫరా చేయడం కోసం జిల్లాలకు రూ. 3.00 లక్షల మొత్తం విడుదల చేయబడింది. 1974-75లో ఈ పథకం కోసం ప్రణాళికేతర బడ్జెటు క్రింద రూ. 3.00 లక్షలు ప్రణాళిక బడ్జెటు క్రింద రూ. 3.00 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది.

(సి) పాఠకాలలో, కళాకాలలో బోధన రుసుము, పరీక్ష రుసుము చెల్లింపు నుండి మినహాయింపు.

మన రాష్ట్రంలోని కాలకాలికలకు పదవ తరగతి వరకు ఉచిత విద్యనుగరసే పథకం ఒకటి అమలులోవున్నది. అందుచేత పాఠశాలల్లో బోధన రుసుమును వసూలు చేయటంలేదు. పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులు అన్ని కళాశాలల్లో స్టూర్లు రుసుము రాయితీకి అర్హులై వున్నారు. అయితే ఆ పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల వార్షిక ఆదాయం రూ. 3,000 లకు మించి వుండకూడదు. ప్రభుత్వ పరీక్షలు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షల విషయంలో పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులకు పరీక్షా రుసుము చెల్లింపు నుండి కూడా మినహాయంపు ఇవ్వబడుతున్నది. పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరుచేసే మెట్రీకు అనంతర విద్యార్థి వేతనాల పథకంలో విద్యాసంస్థలు విధించే యావత్తు రుసుములు తేరి వుంటాయి.

(డి) విశ్వవిద్యాలయాలకు నష్టపరిహారం :—విశ్వవిద్యాలయాలు పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థులకు, హాజన క్రిస్తవ విద్యార్థులకు రుసుము రాయితీలు ఇచ్చి, ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం నుండి నష్టపరిహారం తీసుకుంటాయి. విశ్వవిద్యాలయాలకు నష్టపరిహారం ఇచ్చే విషయంలో 1972-73 లో రూ. 1.25 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. కేటాయించిన ఈ మొత్తంలో నుండి విశ్వవిద్యాలయాలకు రూ. 1.15 లక్షల మొత్తం విడుదల చేయబడింది. 1973-74 బడ్జెట్టులో రూ. 1.20 లక్షల మొత్తం కేటాయించి, రాష్ట్రంలోని విశ్వవిద్యాలయాలకు రూ. 1,10,568 లు విడుదల చేయబడ్డాయి. 1974-75 బడ్జెట్టులో రూ. 1.20 లక్షలు కేటాయించబడింది.

(ఇ) రాష్ట్రం వెలుపల చదువుతున్న విద్యార్థులకు, విద్యార్థినులకు వేతనాలు:

మన రాష్ట్రానికి చెందిన విద్యార్థులు రాష్ట్రం వెలుపలి కళాశాలల్లో చదువుతున్నట్లయితే, ఆ విద్యార్థులకు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విద్యార్థి వేతనాల మంజూరు చేస్తున్నది. గత మూడు సంవత్సరాలలో విద్యార్థి వేతనాల క్రింద అయిన వ్యయం అందుమూలంగా ప్రయోజనం పొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య వివరాలు దిగువ పట్టికలో చూపడం జరిగింది.

సంవత్సరం	అయిన వ్యయం	ప్రయోజనం పొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య
1971-72	47,849	77
1972-73	24,448	82
1973-74	73,996	93

(యచ్) వృత్తి విద్య కోర్సులలో రిజర్వేషన్:

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని వృత్తి విద్యా కళాశాలలలో సహా విద్యా సంస్థలన్నిటిలో పెద్దూర్లు కులాల విద్యార్థుల కోసం 14 శాతం సీట్లు రిజర్వ్ చేయడం జరిగింది. పోస్టు గ్రాడ్యుయేషన్ స్థాయిలో వైతం శ్రీనిధింధనమ్ విశ్వవిద్యాలయం అమలు జరపాలని ప్రభుత్వం విశ్వ విద్యాలయాలను కోరుతున్నది.

(జి) అధ్యయన సర్వేక్షణలు :

షెడ్యూల్డ్ కులాల విద్యార్థులను చేశంలోని ముఖ్యమైన ప్రదేశాలకు అధ్యయన పర్యటనలపై తీసుకువెళ్లటంవల్ల వారి సాధారణ విజ్ఞానం వృద్ధి చెందుతుంది అనడంలో సందేహం లేదు. కళాశాలల్లో అధ్యయనం చేస్తున్న షెడ్యూల్డ్ కులాల విద్యార్థులకు అట్టి సౌకర్యాలు సమకూర్చుటకు ప్రతిపాదించ బడినది.

(హెచ్) ప్రోత్సాహక పథకాలు :

ఎస్. ఎస్. సి పరీక్షయందు మొదటి ర్యాంకులో ఉత్తీర్ణులైన హరిజన విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే నిమిత్తం ఒక్కొక్క జిల్లాలో పరీక్షయందు అత్యధిక మార్కులను సంపాదించిన హరిజన విద్యార్థులు ఇద్దరికి నెలకు రూ. 100 ల ప్రత్యేక గ్రాంటు రూపంలో ప్రోత్సాహకాలు కలుగజేసే ప్రతిపాదనను ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. ఈ పథకం క్రింద ఆదాయపు పరిమితిగాని, ముందుగా పాటించ వలసిన షరతులుగాని ఏవీ వుండవు.

(ఐ) సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలు :

హరిజన కాలనీలలో 529 సాంఘిక సంక్షేమ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలు నడుపబడుతున్నాయి. ఇవి షెడ్యూల్డ్ కులాల వారి పిల్లలకోసం మాత్రమే ఉద్దేశించబడ్డాయి. ఈ పాఠశాలల్లో 22,000 మంది పిల్లల విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నారు. 1973-74 లో రూ. 25 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించి పాఠశాలలకు విడుదల చేయడం జరిగింది. 1974-75 లో కూడ ఈ సంస్థల నిర్వహణ నిమిత్తం రూ. 25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది ఈ సంస్థలను పంచాయతీ సమితుల నియంత్రణ నుండి విద్యాశాఖ డైరెక్టరు నియంత్రణ క్రిందికి బదిలీ చేయాలని నిర్ణయించడమైనది.

గత మూడు సంవత్సరాల్లో వున్న సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలు, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, వారి నిర్వహణ నిమిత్తం విడుదలయిన మొత్తాల వివరాలు దిగువ వివరణలో తెలియజేయడం జరిగింది :

సంవత్సరం	పాఠశాలల సంఖ్య	విద్యార్థుల సంఖ్య	ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య	విడుదలయిన మొత్తాలు (రూ.లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1971-72	529 + 4	30,000*	972	20.85
1972-73	529 + 4	22,315	972	21.00
1973-74	529 + 4	22,000*	972	25.00

*ఇంచుమించుగా

(2) సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలల్లో మధ్యాహ్న భోజనాలు :

పిల్లలను పాఠశాలలకు వచ్చేటట్లుగా చేయడానికి వారికి విటమిన్లతో కూడిన బలవర్ధకాహారం సమకూర్చడానికిగాను సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలల విద్యార్థులకు మధ్యాహ్న భోజన సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి. ఈ పథకం కోసం 'కేర్' సంస్థవారు కారన్ సోయామిక్చర్ ఉచితంగా సరఫరా చేస్తున్నారు ప్రభుత్వం రవాణా తదితర అనుషంగిక ఖర్చులను భరించవలసి ఉంటుంది. ఈ పథకం కోసం గత మూడు సంవత్సరాలలో ఏటేటా రూ. 7.58 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడుతున్నది. సుమారు 20 వేల మంది విద్యార్థులు ఈ సౌకర్య మూలంగా ప్రయోజనం పొందుతున్నారు.

3. ఆర్థిక అభ్యున్నతి పథకాలు :

పెద్దూర్లు కులాలవారి సమగ్ర అభివృద్ధిలో ఆర్థిక అభ్యున్నతి అతిప్రధాన పాత్ర వహిస్తుందని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది. పెద్దూర్లు కులాలవారి ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపరచే నిమిత్తం ఈ సంవత్సరం పెక్కు క్రొత్త చర్యలు గైకొనడం జరిగింది.

(ఎ) పెద్దూర్లు కులాల ఆర్థిక సహకార సంస్థ :

ప్రభుత్వం 1974-75 ఫిబ్రవరి మాసంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పెద్దూర్లు కులాల ఆర్థిక సహకార సంస్థను ఏర్పాటు చేసింది. ఈ ఆర్థిక సహకార సంస్థకు ఒక్కొక్క జిల్లాలో జిల్లా యూనిట్లు ఉంటాయి. ఈ యూనిట్లకు జిల్లా కలెక్టర్లు అధ్యక్షులుగా ఉంటారు. ప్రతి జిల్లాలో పరిశ్రమలు, సహకారం, సాంఘిక సంక్షేమం మొదలైన కాఖల జిల్లా ప్రతినిధులు అందులో సభ్యులుగా వుంటారు.

వ్యవసాయం, పశుసంవర్ధన, లఘుపరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమలు, రవాణా కార్యక్రమాలు, సంస్థ ఆయా సమయాలందు ఆమోదించే ఏదైనా ఇతర వృత్తికి సంబంధించిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు రూపొందించి చేపట్టడం ద్వారా పెద్దూర్లు కులాలవారి ఆర్థిక అభ్యున్నతి కోసం కృషి చేయవలసిన బాధ్యతను ఈ సంస్థ వహిస్తున్నది. ఆర్థిక స్థితిగతులు బాగుపరచడంకోసం ఆర్థిక సహాయం అవుసరమున్న హరిజనులకు బ్యాంకులనుండి ఇతర ఆర్థిక సంస్థలనుండి యీ సంస్థ ఋణాలు ఇప్పిస్తుంది. ఆర్థిక సహాయం కావలసిన ప్రతి హరిజనుని అవసరాలను సర్వే చేయడం, అటువంటి ప్రతి కుటుంబాన్ని దశలవారి కార్యక్రమంలో సంస్థ ఆర్థిక సహాయ పరిధిలోనికి తీసుకురావడమే యీ సంస్థ విధానం అయి వున్నది.

పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు పెద్దూర్లు కులాలవారికోసం ఉద్దేశించిన నిధులను తమ అధీనంలో వుంచినపుడు జిల్లా యూనిట్లు ఆ నిధులలోనుండి 15 శాతం నిధులను బ్యాంకులనుండి ఋణాలు పొందడంకోసం మౌలిక ప్రైకంగా బడ్జెటులో కేటాయించిన నిధులను వినియోగిస్తుంది. పెద్దూర్లు కులాల ఆర్థిక సంస్థలో పెట్టుబడుల నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఇప్పటివరకు రూ. 80.15 లక్షల మొత్తాన్ని సమకూర్చింది.

అంతేకాకుండా జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితులకు కేటాయించిన నిధులలో 15% ఖర్చుపెట్టని నిలవలనుండి కార్పొరేషన్ గణనీయమైన మొత్తాన్ని సొందవచ్చు. కార్పొరేషను, తన వాటా మూల ధనాన్ని పెంచుకోవడానికి, పెడ్యూల్డు కులాల సత్వర ఆర్థిక పురోభివృద్ధికోసం వనరులను అభివృద్ధి చేసుకోవడానికి బ్యాంకులు, జీవిత భీమాసంస్థ, ఇతర ఆర్థిక సంస్థలనుండి కూడా నిధులను తీసుకుంటుంది.

కార్పొరేషను, (1) భూమి అభివృద్ధి, నీటివనరు, (2) వకుసంవర్ధన, (3) గ్రామీణ చేతివనుల వృత్తుల అభివృద్ధి—నీటికి సంబంధించిన 24 పథకాలకు తుది రూప మిచ్చింది. ఆ 24 పథకాల జాబితా ఈ దిగువ ఇవ్వబడింది :

- (1) భూమి అభివృద్ధి
- (2) వక్కా బావులు
- (3) కూరగాయల పెంపకం
- (4) పూలతోటల పెంపకం
- (5) పాడి వకువుల సరఫరా
- (6) కోళ్ళ పెంపకం
- (7) గొట్టెల పెంపకం
- (8) వందుల పెంపకం
- (9) ఇటుకలు, పెంకులు తయారీ
- (10) నార పరిశ్రమ, త్రాళ్ళు వేనటం వగైరా
- (11) సున్నం తయారీ
- (12) వేము. వెదురు పరిశ్రమ
- (13) సైకిలు రిక్షాల సరఫరా
- (14) కుమ్మరి పనివారి అభివృద్ధి
- (15) కుట్టుపనివారి అభివృద్ధి
- (16) వడ్రంగి పనివారి అభివృద్ధి
- (17) కమ్మరి పనివారి అభివృద్ధి
- (18) చౌకధరల కిరాణా దుకాణాలను ప్రారంభించడం
- (19) 2.50 ఎకరాలు అంతకు మించిన విస్తీర్ణంగల భూమి సాగుకోసం నీటి పారుదల బావుల త్రవ్వకం
- (20) మేకల సరఫరా
- (21) విద్యుచ్ఛక్తి మోటారు పంపునెట్ల సరఫరా
- (22) దుక్కి-టెడ్డల కొనుగోలు నిమిత్తం ఋణాలు
- (23) ఒక బండి. ఐత ఎడ్లను సరఫరా చేయడం
- (24) నేద్యపు బావుల కోసం (5.00 ఎకరాలు అంతకు మించి) ఆయిలు ఇంజన్లు, పంపునెట్ల సరఫరా.

ఈ ఆర్థిక సహాయవరమైన పథకాలకు ద్రవ్యాన్ని సమకూర్చేందుకై వాణిజ్య బ్యాంకులు పాల్గొనడం కోసం చర్యలు తీసుకోబడినాయి. ఈ పథకాలవలన

ముందు ముందు ప్రయోజనం పొందగలవారిని గుర్తించి సహకార లేదా వ్యక్తిగత ప్రతిపాదికపై పథకాలను రూపొందించవలసిందిగా తెలింగాణా రాయలసీమ ప్రాంతాలలోని కలెక్టర్లను కోరడం జరిగింది.

(బి) పోటీ పరీక్షకు పూర్వ బోధన :

ప్రస్తుతం ఇంజనీరింగు, వైద్యకళాశాలలవంటి వృత్తి కళాశాలలలో ప్రవేశం కోసం, ప్రవేశ పరీక్షలు నిర్వహించబడుతున్నాయి. వృత్తి విషయక కోర్సులకు తోడు, 1974-75లో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఆర్ట్సు, సైన్సు, కామర్సు విషయంలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కోర్సులకు కూడా ప్రవేశ పరీక్షలను నిర్వహించడం ప్రారంభించింది. పెద్దూర్లు కులాల అభ్యర్థులలో చాల మంది ప్రవేశ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులు కాలేకపోతున్నట్లు అనుభవంలో తెలిసింది. పెక్కు సందర్భాలలో, ప్రవేశ పరీక్షలందు ఉత్తీర్ణులు కాలేదన్న కారణంవై, ప్రత్యేకించబడినసీట్లు సాధారణ అభ్యర్థులకు లభిస్తున్నాయి. అందుచేత పెద్దూర్లు కులాల అభ్యర్థులు ప్రవేశ పరీక్షలోను, ఉద్యోగాల కోసం నిర్వహించబడే పోటీ పరీక్షలలోను కూడా బాగా వ్రాయడానికి వీలు కల్పించేందుకుగాను వారికోసం బోధనా కేంద్రాన్ని ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ పథకంకోసం 1974-75 సంవత్సరానికి రూ. 2.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

(సి) వృత్తి శిక్షణ :

సాంఘిక సంక్షేమకాఖ, పెద్దూర్లు కులాలవారి ప్రయోజనార్థం 27 వృత్తి శిక్షణ కేంద్రాలను నడుపుతున్నది. ఈ కేంద్రాలలో 600 సీట్లు మంజూరు చేయబడినాయి. ఈ కేంద్రాలలో తయారైన వస్తువుల నాణ్యతను మెరుగు పరచేందుకుగాను శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలను ఉత్పత్తి-మార్కెటింగ్ యూనిట్లుగా అభివృద్ధి చేయాలని సంకల్పించబడింది. ఇందుకోసం శిక్షణకాలాన్ని, శిక్షణ సదుపాయాలను అధికం చేయడం, స్టయిఫండ్ల రేట్లను పెంచడం, ఉత్పత్తి కేంద్రాలను మార్కెటింగ్ యూనిట్లతో కలపడం జరుగుతుంది.

గత మూడు సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తున్న శిక్షణ ఉత్పత్తి కేంద్రాలసంఖ్య శిక్షణ పొందిన వారి సంఖ్య, కేంద్రాలకోసం జిల్లాలకు విడుదల చేసిన మొత్తాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి:

సంవత్సరం	కేంద్రాల సంఖ్య	శిక్షణ పొందిన వ్యక్తుల సంఖ్య	అయిన ఖర్చు/ విడుదల చేసిన మొత్తాలు
			(రూ. లక్షలలో)
1971-72	27	478	5.44
1972-73	27	484	5.80
1973-74	27 (సమూహ)	600	5.78

వృత్తి శిక్షణ కేంద్రాల నిర్వహణ కోసం 1974-75 సంవత్సరం బడ్జెటులో రూ. 6.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

(డి) పేదవారికి న్యాయపరమైన సహాయం :

సాలుసరి ఆదాయం రూ. 1,500/- లకు మించని పేదవారికి న్యాయపరమైన సహాయాన్ని సమకూర్చాలనే లక్ష్యంతో, పేదలకు, అర్హులైనవారికి 'న్యాయ సహాయం' అనబడే పథకం ప్రవేశపెట్టబడింది. 1959 లో ప్రవేశపెట్టబడిన ఈ పథకం బలహీనవర్గాలతోసహా అన్ని వర్గాలవారికోసం ఉద్దేశించబడింది. రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలలోను న్యాయ సహాయ సంఘాలు ఏర్పాటుచేయబడినాయి. ఈ సంఘాలకు ఆయా జిల్లాల కలెక్టర్లు చైర్మనులుగా ఉంటారు. ఈ సంఘాలలోని సభ్యులు అనధికారులై ఉంటారు. తాలూకా స్థాయిలోని తాలూకా సంఘానికి తహశీల్దారు చైర్మనుగా ఉంటారు. అర్హులైన పేదవారికి న్యాయసహాయంకోసం ఒక్కొక్కరికి రూ. 100/-ల మేరకు నుంజూరు చేయడానికి తాలూకాస్థాయి సంఘాలకు అధికారమివ్వబడింది. సహాయ మొత్తం రూ. 100/-కి మించివున్న సందర్భాలలో జిల్లా న్యాయ సహాయ సంఘాలకు సిఫారసు చేయబడతాయి.

(ఇ) అయిదు లక్షలమందికి ఉద్యోగ కల్పన కార్యక్రమం :

గత సంవత్సరం ప్రారంభించబడిన అయిదు లక్షల మందికి ఉద్యోగ కార్యక్రమం గురించి గౌరవ సభ్యులందరికీ తెలుసును. ఈ కార్యక్రమంలో శిక్షణ, స్వయం ఉపాధి, ఉద్యోగ ప్రోత్సాహక పథకాలు అనే మూడు ప్రధాన భాగాలు ఉన్నాయి. వారిలో పైపెండరి, సిబ్బంది పథకాలను, భారత ప్రభుత్వం నుండి అందిన సహాయాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా వెంటనే అమలుజరపడానికి వీలవుతుంది. స్వయం ఉపాధి పథకాల విషయంలో, ఎంపికచేయబడిన వ్యక్తులకు ఋణాలను మంజూరుచేసే వాణిజ్య బ్యాంకులు మరికొంత ప్రాసెస్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అందువలన అట్టిపథకాలకు ఉద్దేశించబడిన మొత్తాలు సంబంధించిన కార్పొరేషన్లకు విడుదలచేయబడినాయి. వివిధ సందర్భాలలో పని సత్వరంగా పూర్తి చేయబడుతున్నది. భారత ప్రభుత్వంచే తిరిగి ఇవ్వబడిన రూ. 4.17 కోట్ల మొత్తం 1973-74 లో వివిధ ఏజన్సీలకు విడుదల చేయబడింది. మిగిలిన రూ. 1.24 కోట్ల మొత్తాన్ని 1974-75 లో బకాయి అవసరంగా భారత ప్రభుత్వం నుండి కోరడం జరిగింది. సకాలంలో ఖర్చు చేయడానికి వీలుగా రాష్ట్ర బడ్జెటులో కూడా కేటాయింపు చేయబడింది. ప్రత్యక్షంగాను, పరోక్షంగానుకూడా కలిసి 50,000 మందికి ఉద్యోగ అవకాశం ఉంది. ఇందులో 31-3-74 నాటికి 21,438 మందికి ఉద్యోగం కల్పించబడింది. మిగతావారికి ఈ సంవత్సరం ఉద్యోగాలు కల్పించబడతాయి.

4. సాంఘిక సౌకర్యాలు

పెద్దూర్లు కులాలవారికి పారిశుధ్య సౌకర్యాలు, ప్రజారోగ్య సదుపాయాలను కల్పించడం కోసం ప్రభుత్వం ఈ క్రింది పథకాలను అమలు జరుపుతున్నది.

(ఎ) మంచినీటి బావులు : గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ముఖ్యంగా డెల్టా ప్రాంతాలు కానిచోట పెడ్యూల్డు కులాల వారికి సులభంగా మంచినీరు లభించడం అనేది ఒక పెద్ద సమస్య. అందుచేత సాంఘిక సంక్షేమశాఖ నిధులను గ్రామీణాభివృద్ధి పనుల నిధులతో సమీకరించి పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల ఏజెన్సీ ద్వారా సాంఘిక సంక్షేమశాఖ పెడ్యూల్డు కులాలవారికి మంచినీటి బావులను ఏర్పాటు చేస్తున్నది. ఇందుకుగాను బడ్జెటు కేటాయింపు రూ. 12.00 లక్షలు.

(బి) పారిశుధ్య సౌకర్యాలు : ఈ శాఖ, పంచాయతీరాజ్ సంస్థల ఏజెన్సీ ద్వారా గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని పెడ్యూల్డు కులాల వారికి రోడ్లు, మురుగు పారుదల మొదలైనవి నటువంటి కొన్ని పారిశుధ్య సౌకర్యాలను కల్పిస్తున్నది. ఈ పథకంకోసం రూ. 5.89 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

(సి) బాటలు, స్మశానాలు :—కొన్ని ప్రదేశాలలో భూమి ఖరీదు ఎక్కువగా ఉండడంచేత బాటలు, స్మశానాలకోసం కూడా భూమిని సంపాదించడంలో పెడ్యూల్డు కులాలవారు పెక్కు ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. పెడ్యూల్డు కులాలవారికి ఈ ఇబ్బంది కలగకుండా చేయటానికిగాను యీ శాఖ వారికి ఈ అవసరాలను సమకూరుస్తున్నది. ఈ పథకంకోసం ఏటా రూ. 1.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడుతున్నది. గతసంవత్సరంమాదిరిగానే 1974-75 లో (ఎ) మంచినీటి సరఫరా, (బి) పారిశుధ్య సౌకర్యాలు, (సి) బాటలు, స్మశానాలు వంటి "సామాజిక సేవలు" అనే శీర్షిక క్రింద ఈ పథకాలకోసం రూ. 18.89 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

గత మూడు సంవత్సరాలలో ఈ పథకాలకోసం జిల్లాలకు విడుదల చేసిన మొత్తాలు, ప్రయోజనం పొందిన గ్రామాల సంఖ్య మొదలైనవి వివరాలు ఈ క్రింది వివరణలో చూపబడినాయి.

(Statement)

మందినీటి బావులు				పారిశుధ్య సౌకర్యాలు			బావులు, స్మశానాలు	
సంవత్సరం	విడుదల చేయబడిన మొత్తం (రూ. లక్షలలో)	త్రవ్విన బావుల సంఖ్య	ప్రయోజనం పొందిన గ్రామాల సంఖ్య	విడుదల చేయబడిన మొత్తం (రూ. లక్షలలో)	ప్రయోజనం పొందిన గ్రామాల సంఖ్య	విడుదల చేయబడిన మొత్తం (రూ. లక్షలలో)	ప్రయోజనం పొందిన గ్రామాల సంఖ్య	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1971-72	12.00	172 క్రొత్తవి 16 పాతవి	257	5.89	88	1.00	3	
1972-73	12.00	188 (దాదాపు)	187	5.99	85	1.00	3	
1973-74	12.00	188 (దాదాపు)	188	5.99	91	1.00	4	

(డి) హరిజన వాడల విద్యుదీకరణ :

సమాజంలో అట్టడుగునవున్న వారి జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచడంలో ప్రధాన మట్టంగా హరిజన వాడల విద్యుదీకరణ చేపట్టబడింది.

ప్రధాన గ్రామాలతోపాటు హరిజన వాడల విద్యుదీకరణ వనిని కూడా చేపట్టవలసిందిగా ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు ఆదేశాలు జారీచేసింది. అందుకు సంబంధించిన లెక్కలను విడిగా నిర్వహించవలసిందిగా కూడా ఆదేశించింది. ఆ విధంగా నిర్వహించడంవలన భారత ప్రభుత్వం ఏదైనా ప్రత్యేక ఋణ సహాయాన్ని అందజేసినట్లయితే రాబట్టుకోవడానికి, భారత ప్రభుత్వం ఎట్టి సహాయం అందజేయని పక్షంలో, ఈ పథకాలు ప్రతిఫలత్వంగా ఉండేటట్లు చేయడానికిగాను ప్రభుత్వం ఏదేమైనా బోర్డుకు ఇచ్చే ఋణంలో కొంత భాగాన్ని సబ్సిడీగా పరిగణించడానికి వీలవుతుంది.

ప్రధాన గ్రామాలు విద్యుదీకరింపబడి, హరిజన వాడలు విద్యుదీకరింపబడని చోట్ల హరిజన వాడలన్నింటినీ విద్యుదీకరించవలసిందిగా కూడా ప్రభుత్వం రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు ఆదేశాలు జారీచేసింది.

విద్యుదీకరించిన గ్రామాల సంఖ్యను విద్యుచ్ఛక్తి హరిజన వాడలు మున్నగు వాటికి విస్తరించబడిన గ్రామాల సంఖ్య యీ దిగువ యివ్వబడింది :

1. రాష్ట్రంలోని గ్రామాలు	... 27,000
2. ఇంతవరకు విద్యుదీకరించిన గ్రామాల సంఖ్య	... 10,858
3. విద్యుచ్ఛక్తి హరిజన వాడలు మున్నగువాటికి విస్తరించబడిన గ్రామాల సంఖ్య	... 4,000

ఇంకా 1000 హరిజన వాడలకు త్వరలో విద్యుచ్ఛక్తి విస్తరింపబడును.

7. ప్రత్యేక విభాగం :

1. 1968 లో ప్రభుత్వం సాధారణ పరిపాలన శాఖలో ఒక "విభాగాన్ని" ఏర్పాటు చేసింది. పెడ్యూల్లు కూలాలు, పెడ్యూల్లు తెగల ప్రయోజనార్థం రూపొందించిన అన్ని పథకాలు, ప్రత్యేక నిబంధనలు, సమర్థవంతంగా అమలు జరిగేటట్లు చూడటం, ఈ వర్గాల వారి ఇబ్బందులన్నీ సత్వరంగాను, సానుభూతి తోను, పరిష్కారమయ్యేటట్లు చూడడం "ఈ విభాగపు" తాత్పర్యం. ఇతర విషయాలతోపాటు పెడ్యూల్లు కూలాలు, పెడ్యూల్లు తెగలు, బలహీన వర్గాల వారి సమస్యలపట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించడంకోసం 1973 ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి ఉద్యోగవసతి, సాంఘిక సంక్షేమశాఖ అను పేరుతో ఒక కొత్త శాఖను ఏర్పాటు చేయడంతో పై "విభాగం", ఈ కొత్త శాఖలో ఒక భాగంగా పనిచేస్తున్నది. హరిజనులపై అత్యాచారాలను గురించి విజ్ఞప్తులు అందిన వెంటనే సత్వర చర్య కోసం—కొన్ని సందర్భాలలో విచారణ జరిపి తక్షణమే నివేదిక అందజేయటం కోసం ఆ విజ్ఞప్తులు కలెక్టర్లకు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుకు పంపబడతాయి.

2. పలు సందర్భాలలో ఈ అత్యాచారాలు జరగడానికి కారణం వారు హరిజనులై ఉండటం కాదని, భూమి తగాదాలు, తదితర రాజకీయ వివాదాలు అందుకు కారణమని ఇంతవరకు జరిపిన విచారణలవల్ల, నివేదికలవల్ల విడితమైంది. కొన్ని సందర్భాలలో అత్యాచారాలు జరిగినట్లు చేయబడిన ఆరోపణ అబద్ధమని కనుగొనటం, చర్య విరమించడం జరిగింది. అవి యదార్థమని కనుగొనబడినపుడు నేరస్తులపై కేసు నమోదు చేయటం, చట్టరీత్యా తదుపరి చర్య తీసుకోవటం జరుగుతుంది.

3. రాష్ట్రంలోని పలు గ్రామాలలో హరిజనులవల్ల అనుచితంగా ప్రవర్తించడం, వారిని ఇబ్బంది పెట్టడం, కొట్టడం, జరిగినట్లు పెక్కు ఫిర్యాదులు ప్రభుత్వానికి అందాయి. ఈ విషయంలో ప్రత్యేక నిఘా ఉంది, హరిజనులపై అలాంటి సంఘటనలు జరిగిన తక్షణమే ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావలసిందని, సత్వరమే తగిన చర్య తీసుకోవలసిందని కలెక్టర్లను, పోలీసు సూపరింటెండెంట్లను ఆదేశించడం జరిగింది. అలా ఆదేశించిన తర్వాత కూడా, పెద్దూర్ల కులాలు, పెద్దూర్ల తెగలవారిని బాధించడం, అస్పృశ్యతను పాటించడం జరిగిన సందర్భాలలో తక్షణమే తెలియకచేయకపోవటం, జిల్లాలలోని అధికారులు ఈ సందర్భాలలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించినట్లు కనిపించకపోవటం ఫలితంగా దర్యాప్తు, అభియోగం మొదలైన విషయాలలో జాప్యం జరగటం గురించి ప్రభుత్వానికి తెలియవచ్చింది. దీనిని పురస్కరించుకొని ఈ విషయంలో ప్రత్యేక నిఘా ఉంచవలసినదని, పెద్దూర్ల కులాలు, పెద్దూర్ల తెగలవారిని బాధించిన హింసించిన సంఘటనలను తక్షణమే ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసిందని కలెక్టర్లను, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలును కోరుతూ 18-5-1974 తేదీగల 1299/- పెద్దూర్ల కులాలు, తెగల విభాగం/74-1 మెమోలో ప్రభుత్వం మరల ఆదేశాలు జారీచేసింది. అలాంటి సంఘటనలు జరిగిన అన్ని సందర్భాలలోను తప్పనిసరిగా తక్షణమే తగు చర్య తీసుకోవాలని కూడా వారిని ఆదేశించడం జరిగింది. సవర్ణ హిందువులు హరిజనులను బాధించి, కొట్టిన కేసులలో ముద్దాయిలు విడుదల చేయబడినపుడు అలా జరగకుండా చూడటానికి, అలా విడుదల జరిగిన కేసులను సమీక్షించి అందుకు కారణం పోలీసువారి అలక్ష్యమే లేక ప్రాసిక్యూషను సిబ్బంది అలక్ష్యమే నిర్ణయించడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవలసిందని పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలును కోరటం జరిగింది.

II. వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం

జాబితాలోని వెనుకబడిన తరగతులు. హరిజన క్రైస్తవులు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులు—ఈ ముగ్గురిని కలిపి సాధారణంగా వెనుకబడిన తరగతులని వర్ణనహరించడం జరుగుతున్నది. వారి అభివృద్ధికోసం సాంఘిక సంక్షేమకాంక్ష పథకాలను అమలు జరుపుతున్నది. వెనుకబడిన తరగతుల వారితో విద్యాభివృద్ధిని శీఘ్రతరం చేయటంకోసం, ప్రభుత్వం వెనుకబడిన తరగతులకు వివిధ రూపాలలో విద్యా సౌకర్యాలను ధారాళంగా కల్పిస్తున్నది. స్కాలర్ షిప్పులు, వోల్టేజీ సదుపాయాలు, ఫీజు కస్టెషన్లు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పుత్తి విద్యా కళాశాలలలో రిజర్వేషనులు ఈ సౌకర్యాలలో పరిధానమైనవి.

ఈ విద్యా సదుపాయాలకు తోడు ప్రభుత్వం వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఇళ్ళ స్థలాలు, గృహ సదుపాయాలు సమకూరుస్తున్నది. వారి ఆర్థిక అభ్యున్నతి కోసం పథకాలు అమలు పరుస్తున్నది. భారత ప్రభుత్వం హరిజన క్రైస్తవులను పెద్దూర్లు కులాలుగా పరిగణించడం లేదు. వారికి ఏ విధమైన సదుపాయాలు కలిగించడంలేదు. కాగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, వారికి పెద్దూర్లు కులాలతో సమానంగా సమస్త విద్యా సౌకర్యాలను, కస్టోడియనులను అందజేస్తున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సర్వీసులలో వేరుగా భర్తీ చేసే ఉద్యోగాలలో 25 శాతం ఉద్యోగాలు జాతితాలోని వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన అభ్యర్థులకు రిజర్వేషన్లు ఉన్నాయి.

వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద చేసిన బడ్జెటు కేటాయింపులను ఈ క్రింది పట్టికలో తెలుపడం జరిగింది:

సంవత్సరం	ప్రణాళికేతరం	ప్రణాళిక	మొత్తం
1971-72	1,06,96,200	6,82,200	1,13,78,400
1972-73	1,04,96,000	8,00,000	1,12,96,000
1973-74	1,40,82,900	4,50,000	1,45,32,900
1974-75	1,64,81,900	30,75,000	1,95,56,900

8. గృహ వసతి

(ఎ) ఇళ్ల స్థలాలకోసం భూసేకరణ :

వెనుకబడిన తరగతులవారికీకూడా గృహవసతి తీవ్రమైనసమస్యగా ఉన్నది హరిజనులవలె వెనుకబడిన తరగతులలో చాలామంది దారిద్ర్యం కారణంగా ఇరుకైన ఇళ్ళలో నివసిస్తున్నారు. కనుక వివిధ పథకాలను అమలు జరపటం ద్వారా ప్రభుత్వం వెనుకబడిన తరగతులకు గృహ సౌకర్యాలు కలుగజేస్తున్నది.

సాంఘిక సమైక్యతా చర్యగా హరిజనులకోసం సేకరించిన ప్రతి నాల్గు ఇళ్లస్థలాలలో ఒక స్థలం వెనుకబడిన తరగతులకోసం రిజర్వ్ చేయబడుతున్నది. ఇళ్లస్థలాలను సమకూర్చే పథకంలో హరిజన క్రైస్తవులను హరిజనులతో సమానంగా పరిగణించడం జరిగింది.

(బి) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో భూమిలేని కార్మికులకు ఇళ్ళ స్థలాలు :

గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కుల మతాలతో నిమిత్తం లేకుండా, భూమిలేని కార్మికులందరికీ ఇళ్ళ స్థలాలను సమకూర్చడానికి భారత ప్రభుత్వంకూడా ఒక పథకాన్ని ఏర్పాటు చేసిందని గౌరవనీయ సభ్యులకు తెలియపర్చడానికి సంతోషిస్తున్నాను. భూమిలేని హరిజనులు, వెనుకబడిన తరగతులవారు కూడా ఈ పథకం క్రిందకు వస్తారు. రూ. 45.08 కోట్లు అంచనా వ్యయంతో 15,90,517 కుటుంబాలకు ఇళ్ల స్థలాలు ఏర్పాటు చేయాలని ఈ పథకం సంకల్పిస్తున్నది.

(సి) క్షేత్రవాసాధికారాలు :

ఈ పథకంక్రింద తొలిచర్యగా భూమిలేని కార్మికులకు ప్రస్తుతం నివసిస్తున్న ఇళ్ళు ఉన్న స్థలాలపై వారికి క్షేత్ర వాసాధికారాలు కల్పిస్తూ శాసనం చేయవలసి ఉంటుంది.

తెలంగాణ ప్రాంతంలో అట్టి హక్కులను బదిలీ చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణ ప్రాంతం) కౌలుదారీ, వ్యవసాయ భూముల చట్టంలో నిబంధన ఉన్నది. కాని ఆంధ్రప్రాంతంలో అటువంటి శాసనమేదీ లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమంతటాను భూములులేని పనివారికి వాసక్షేత్ర హక్కులను కలుగ జేసేందుకు సంబంధించిన సమగ్రమైన బిల్లు సభలో త్వరలోనే ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుంది

(డి) గృహవసతి :

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పెడ్యూల్డు కులాలు, తెగల సహకార సంఘాల గృహనిర్మాణ సమాఖ్య నిర్మించిన ప్రతి అయిదు ఇళ్లలోను ఒక ఇల్లును వెనుకబడిన తరగతులవారికి కేటాయించాలని ఉత్తరువులు జారీచేయబడినాయి. సహజీవనాన్ని సామాజిక సమైక్యతను సాధించడంలో ఇది దోహదకారి కాగలదు.

(ఇ) భూమిలేని పనివారికి ఇళ్ల స్థలాలు సమకూర్చే కేంద్ర పథకం :

దశలవారీగా గ్రామప్రాంతాలయందు భూమిలేని పనివారందరికీ ఇళ్ల స్థలాలు సమకూర్చడంకోసం కేంద్రం ప్రభుత్వం ఒక పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ఇళ్ల స్థలాలు లేనటువంటి 15,90,500 భూమిలేని పనివారి కుటుంబాలకు ఇళ్ల స్థలాలు సమకూర్చడం కోసం 48,175 ఎకరాల భూమిని సేకరించాలని ఈ పథకం సంకల్పిస్తున్నది ఇందునిమిత్తం రూ. 45.88 కోట్ల మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ దశలవారీ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించడంలో భూమిలేని గ్రామీణ పనివారు ముఖ్యంగా పెడ్యూల్డు కులాలు, పెడ్యూల్డు తెగలవారు అత్యధికంగా ఉన్నటువంటి జిల్లాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఆ ప్రకారంగా అన్ని జిల్లాలకు సంబంధించిన ప్రతిపాదనలు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపబడినాయి.

పథకంలోని ముఖ్య అంశాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

- (1) గ్రామీణ ప్రాంతాలలో క్షేత్రవాసక్షేత్ర హక్కులతో ఇళ్ల స్థలాలు కేటాయించడానికి వీలులేనటువంటి భూమిలేని పనివారి కుటుంబాలకు మాత్రమే ఈ పథకం ప్రయోజనాలు చేకూర్చబడతాయి.
- (2) గ్రామాలలో గ్రామీణ ప్రాంతంలో కుటుంబవెద్దగాని, కుటుంబంలోని ఇతర సభ్యులుగాని ఎట్టి భూమి (వ్యవసాయ భూమి లేదా ఇతర భూమి) కలిగిఉండరాదు.
- (3) కుటుంబం తన జీవనాధారం నిమిత్తం ఆ కుటుంబ సభ్యులలో ముఖ్యంగా నైపుణ్యంలేని పనివారిపై ఆధారపడివుండాలి.

(ఉదాహరణ : భూమిలేని వ్యవసాయ పనివారు).

- (4) సంవత్సరంలో ఎక్కువకాలం కుటుంబ సభ్యులు గ్రామంలో గ్రామీణ ప్రాంతంలో నివసించాలి.
- (5) ఏ కుటుంబానికి గాని ఒకటికంటే ఎక్కువ ఇళ్ళ స్థలాలు కేటాయించబడవు.
- (6) ఇళ్లస్థలం పరిమాణం 130 చ. గ. మించరాదు.

అదిలాబాదు, ప్రైదరాబాదు, కర్నూలు, కడప జిల్లాలలో భూమిలేని పేదవారికి ఇళ్లస్థలాలు సమకూర్చే పథకాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది ఒక్కొక్క జిల్లాకు సంబంధించిన పథకం వివరాలు ఈ క్రింది విధంగావున్నాయి.

అదిలాబాదు జిల్లా

అదిలాబాదు జిల్లాకు సంబంధించిన పథకం 41,499 కుటుంబాలకు ఇళ్ళస్థలాలు సమకూర్చేందుకు 1112.54 ఎకరాలు భూమిని సేకరించాలని సంకల్పిస్తున్నది

ఈ పథకానికి కావలసిన మొత్తం వ్యయం రూ. 97,40,116. అందులో భూమి ఖరీదు రూ. 8,12,250 లు. భూమి అభివృద్ధికయ్యే ఖర్చు రూ. 69,27,917 లు. కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 22,59,280 లు విడుదల చేసింది. పథకం అమలుపరచడానికి అవసరమైన అదనపు సిబ్బందిని మంజూరుచేయడం జరిగింది. ప్రారంభంలో ఈ పథకం అదిలాబాదు, బానాపూరు, చెన్నూరు ఈ మూడు జ్ఞాకులలో అమలుపరచబడుతుంది

ప్రైదరాబాదు జిల్లా

ప్రైదరాబాదు జిల్లాకు మంజూరయిన పథకం 1023.30 ఎకరాల భూమిని సేకరించాలని 38,099 మందికి అందుమూలంగా ప్రయోజనం చేకూర్చాలని ఉద్దేశిస్తున్నది పథకానికయ్యే మొత్తంవ్యయం రూ. 97,91,250 లు. భూమి సేకరణకయ్యే ఖర్చు రూ. 40,76,400 లు భూమి అభివృద్ధికయ్యే ఖర్చు రూ. 57,14,850 లు. కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 10,19,100 లు విడుదల చేసింది.

ఈ పథకంకోసం నూటికి మారుపాళ్లు సహాయం అందజేయ గలమని కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు మొదట్లో సూచించారు. కాని దరిమిలా అనగా 1974-75 లగాయితే కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఈ పథకాన్ని రాష్ట్ర రంగానికి బదిలీచేసి పథకానికయ్యే ఖర్చులో 25% మాత్రమే సమకూరుస్తామని పేర్కొన్నారు ఈ పథకం రాష్ట్ర రంగానికి బదిలీచేయబడడానికి పూర్వమే అనగా 1978-74 లో వైనతెలిపిన రెండు పథకాలు అనగా అదిలాబాదు, ప్రైదరాబాదుకు చెందిన రెండు పథకాలు మంజూరుచేయబడినందున ఈ రెండు పథకాలకు సంబంధించిన సహాయాన్ని నూటికి మారుపాళ్లు విడుదలచేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి సమాధానం అందవలసివుంది.

కర్నూలు, కడప జిల్లాలకు సంబంధించిన పథకాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. కర్నూలు జిల్లాలోని పథకానికి రూ. 1,20,82,960 ల ఖర్చుతో 2,808,22 ఎకరాల భూమిని సేకరించడానికి సంకల్పించబడింది.

అభూమిని అభివృద్ధి చేయడానికి రూ. 1,45,59,750 అవుతుంది, కడప జిల్లాలోని పథకానికి రూ. 47,52,560 ల ఖర్చుతో 1,607,29 ఎకరాలను సేకరించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఈ భూమిని మెరుగు పరచడానికి రూ. 80,88,800 ఖర్చు అవుతుంది. ఈ రెండు జిల్లాలలోని పథకాల మీద వెచ్చించబడే వ్యయంతో తన వాటా భాగం అయిన 25 % ని ఇంకా విడుదల చేయలేదు.

వి ద్య

9 (ఎ) స్కాలరు షిప్పులు :

ఆరవ తరగతి మొదలుకొని పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు తరగతులవరకు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులకు నివాస, నివాసేతర స్కాలర్ షిప్పులు ఇవ్వబడుతున్నాయి. పెడ్యూల్డుకులాల విషయంలో జరుగుతున్న విధంగా వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన మెట్రిక్ అనంతర విద్యార్థుల స్కాలరుషిప్పుల తిరిగి చెల్లుబడి, నవీకరణ కొత్త వాటిని మంజూరు చేసే అధికారం 1974-75 నుంచి జిల్లా కలెక్టరుకు ఇవ్వడం జరిగింది. రాష్ట్రం వెలుపల చదివే మెట్రిక్ అనంతర విద్యార్థుల స్కాలరుషిప్పుల మంజూరును, అనుబంధ హాస్టళ్లు, శరణాలయాలు, బోర్డింగ్ గృహాలలో నివసిస్తున్న విద్యార్థులకు మెట్రిక్ పూర్వ నివాస స్కాలరు షిప్పుల మంజూరును సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ద్వారా రెక్టరు కొనసాగిస్తున్నారు.

మెట్రిక్ పూర్వ కోర్సు చదువుతున్న వారికి మెట్రిక్ పూర్వ నివాసేతర రాష్ట్ర స్కాలర్ షిప్పులు అంధ్ర ప్రాంతంలో రూ. 9/- నుండి రూ. 32/- వరకు, తెలంగాణ ప్రాంతంలో రూ. 30 నుండి రూ. 80/- వరకు ఇవ్వడం జరుగు తున్నది. మెట్రిక్ అనంతరం కోర్సు చదువుతున్న వారికి రాష్ట్ర మొత్తం మీద ఏడాదిమీద రూ. 48 89 నుంచి రూ. 510 వరకు నివాసేతర స్కాలర్ షిప్పు ఇవ్వబడుతుంది. నివాస స్కాలర్ షిప్పులు, 8 నుండి 10 వ తరగతి వరకు చదువుతున్న వారికి భోజన నివాస ఖర్చుల క్రింద నెలకు రూ. 20 చొప్పున 10 నెలల పాటు కళాశాల విద్యార్థులకు నెలకు రూ. 40 చొప్పున 9 నెలల పాటు ఇవ్వబడుతున్నాయి, కర్నూలు, గుంటూరు, విశాఖ పట్నం, హైదరాబాదు, మద్రాసు వంటి పెద్ద పట్టణాలలో చదివే కళాశాల విద్యార్థులకు నెలకు రూ. 50 చొప్పున ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

ఇంతకుముందు తెలిపిన విధంగా స్కాలరుషిప్పు వైకాన్ని పంపిణీ చేయడంలో జరుగు తున్న జాప్యాన్ని నివారించుకోవడంకోసం మొదటిసారిగా గడువు నిర్ణయించిన కార్యక్రమం ఒకటి రూపొందించబడింది.

కళాశాలలో చదువుతున్న వెనుకబడిన తరగతులు, హరిజన మతాంతరులకు ఇచ్చే నివాసేతర స్కాలరుషిప్పులను పాటుబద్ధం చేసే పని చేపట్టినట్లు తెలపడానికి సంతోషిస్తున్నాను. కాలేజీ రుసుములు ప్రత్యేక రుసుములు చెల్లించడానికి ఇవి ఉద్దేశించబడ్డాయి. ఈ పట్టికలో చిల్లర చిల్లరగా రుసుముల రేట్లు వందలాదిగా ఉన్నాయి. రకరకాల రేట్లు ఉండడంవల్ల వివిధ దశలలో గందరగోళంగా ఉండడమే కాకుండా అవినీతికి అస్కారమిస్తూ మంజూరు చేయడంలో ఆలస్యం

జరుగుతున్నది. రుసుములను, ప్రత్యేక రుసుములను, పూర్తిగా రాయితీచేస్తూ ఇటీవల ప్రభుత్వ ఉత్తరువు వచ్చిన కారణంగా రుసుములనుబట్టి స్కాలరుషిప్పులను క్రమబద్ధం చేయవలసిన అవసరం లేదని గమనించబడింది. ఈ నాడు వెనుకబడిన తరగతులు, హరిజన మతాంశరులు అయిన ప్రతి విద్యార్థి రాయితీకి అర్హులయి ర్తిండున ఏటేట ధరలు పెరుగుతున్న పాఠ్యపుస్తకాలను కొనుగోలు చేయడానికి తగినంత మొత్తాన్ని ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం ఓద్యోగిస్తున్నది. ఇంటర్మీడియట్ విద్యా షి యేడాదికి రూ. 100/- చొప్పున ఎం. బి. బి. ఎస్., బి.ఇ. ఎం. ఓ., ఎ. ఎస్. సి., నం. కాం. విద్యార్థులకు ఏటా రూ. 200/- నుండి రూ. 300/- వరకు ఈ ఏడాది నుండి మంజూరుచేయడానికి సంకల్పించబడింది.

పెడ్యూల్లు కులాల విద్యార్థుల విషయంలో మెట్రీక్ అనంతరం స్కాలరు షిప్పుల మీద అయ్యే వ్యయాన్ని అంతటినీ కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తున్నది. ఇందు కోసం రాష్ట్రబడ్జెటులో రూ. 32.80 లక్షలు కేటాయించబడింది. వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు అయ్యే వ్యయాన్ని అంతా రాష్ట్ర ప్రభుత్వము మాత్రమే భరిస్తున్నది. మెట్రీక్ లోపు చదివే పెడ్యూల్లు కులాల, వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థుల మీద అయ్యే ఖర్చును పూర్తిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తున్నది.

బడ్జెటులో వెనుకబడినతరగతులకు కేటాయించిన స్కాలరుషిప్పుల మొత్తాన్ని హరిజన క్రైస్తవులు, పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడినతరగతులు, అర్ధకంగా వెనుకబడిన తరగతులు వీరిమధ్య పంపకం చేయబడింది. ఈ ఏడాది బడ్జెటులో వెనుకబడిన తరగతులకోసం రూ. 102.42 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ కేటాయింపులో హరిజన క్రైస్తవులకు ప్రత్యేకించి రూ. 25.3 లక్షల పైకంపోగా మిగిలిన మొత్తాన్ని 22-9-73వ తేదీగల సాంఘిక సంశ్లేమశాఖవారి జి.ఓ.ఎమ్.ఎస్. నెం. 285 ప్రకారం పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతులకు, అర్ధకంగా వెనుకబడిన తరగతులకు 7:31 దామాషాలో పంపకం చేయబడుతుంది. 1971-72, 1972-73, 1973-74లో వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించి వివిధరకాల స్కాలరుషిప్పులు పొందిన వారి సంఖ్య వీరిమీద వెచ్చించిన పైకం ఈ క్రింది పట్టికలో వివరించబడింది.

(Statement)

(రూపాయలు లక్షలలో)						
వరుస సంఖ్య	వర్షం నేరు	1971-72 ఖర్చు చేసిన పైకం-విద్యార్థులు	1972-73 ఖర్చు చేసిన పైకం-విద్యార్థులు	1973-74 ఖర్చు చేసిన పైకం-విద్యార్థులు	1974-75 ఖర్చు చేసిన పైకం-విద్యార్థులు	అంచనా
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	వెకనుబడిన తరగతులకు స్కూలు విప్పులు (నివాస, నివాసేతర మెట్రిక్ పరీక్ష, మెట్రిక్ అనంతర మరియు నివాసేతర మెట్రిక్ అనంతర)					
(ఎ)	పట్టికలో చేరిన వెకనుబడిన తరగతులు	63.61	81,442	81.81	17,640	42.43
(బి)	ఆర్థికంగా వెకనుబడిన తరగతులు	1.81	189	25.96	14,076	23.52
(సి)	జూరియన్ క్లెస్టులు	21.53	11,535	23.48	11,682	16.11
						9,523
						25.31

2.	ఐ. టి. ఐ. లో చదువుతున్న వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులకు ప్రియఫండ్లు	2.00	1.003	2.00	1.109	2.50	1,032	3 00
3.	స్కూలురాయ వర్ష తరగతులకు చెందినవారికి కేంద్ర ప్రభుత్వ స్కాలర్ షిప్పులు			0.35	641	0.17	18	0.75
4.	నివాసేతర తరహాకు చెందిన మెట్రిక్ లోపు చదివే వెనుకబడిన తరగతులకు చెందినవారికి స్కాలర్ షిప్పులు	10.00	*32,824	11.52	41,674	*10.00	*42,000	12.11
5.	నివాసేతర తరహాకు చెందిన మెట్రిక్ లోపు చదివే వారికిని కేంద్ర ప్రభుత్వ స్కాలర్ షిప్పులు	1.79	8,780	2.09	6,634	*2.00	*7,000	
		100.74	85,703	97.31	98,456	96.71	1,01,370	103.19

* ఉజ్జాయింపు సంఖ్య

(బి) ఆదాయపు, కులపు సర్టిఫికేట్లు

ఇంతవరకు స్కాలరుషిప్పుల విషయంలో ఎం. ఎల్. ఏ. లు ఎం.ఎల్.సి. లు ఎం. పి. లు, గెజిటెడు అధికారులు వెనుకబడిన, అర్థికంగా వెనుకబడిన విద్యార్థులకు సంబంధించిన ఆదాయపు సర్టిఫికేట్లను ఇస్తూవున్నారు. స్కాలరుషిప్పుల కోసం విద్యార్థులు, ఆదాయానికి సంబంధించి బోగను సర్టిఫికేట్లు దాఖలు చేస్తున్నారని కనుగొనబడింది. ఈ విధంగా రాష్ట్రంలో పరిమితంగా కేటాయింపు జరుగుతున్న స్కాలరుషిప్పులు అర్హులయినవారికి చెందకుండా చేస్తున్నారు అందు చేత ప్రస్తుతం జారీచేస్తున్న మరియు అందజేస్తున్న ఆదాయపు సర్టిఫికేట్ల విధానాన్ని నిక్కచ్చిగా పరిశీలించటానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

- (1) అవసరమైన సందర్భాలలో ఆదాయపు సర్టిఫికేటును, తహశీల్దారు హోదాకు తక్కువ హోదా లేని రెవెన్యూ అధికారినుండి పొందవలెను.
- (2) తప్పుడు ఆదాయపు సర్టిఫికేట్లను అందజేసే విద్యార్థులు ప్రాసిక్యూటు చేయబడతారు.
- (3) తప్పుడు లేదా పొరపాటు సర్టిఫికేట్లను జారీచేసే అధికార్లను, వారి విధి దుర్వినియోగం గురించి క్రమశిక్షణ చర్య తీసుకోబడుతుంది.
- (4) తప్పుడు సర్టిఫికేట్లను అందచేసి లాభం పొందినవారిమీద అభియోగం తేవటానికిగాను నిరుడు అందజేసిన సర్టిఫికేట్లలో 10 శాతాన్ని తనిఖీ చేయవలసిందిగా కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి.
- (5) పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఇచ్చే కులపు సర్టిఫికేట్లను ఇకముందుకూడా ఎం. ఎల్. ఏ. లు అందరూ ఇస్తారు.

10. హాస్టళ్లు

వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకోసం సాంఘిక సంక్షేమశాఖ హాస్టళ్లను నిర్వహిస్తున్నది. వెనుకబడిన తరగతుల కోసం ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం నిర్వహించే 178 హాస్టళ్లలో 7,828 విద్యార్థులు ఉన్నారు.

సాంఘిక సంక్షేమశాఖ నిర్వహించే వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన హాస్టళ్లు వాస్తవానికి సమతాళావం పెంపొందే హాస్టళ్లు అనే చెప్పాలి. హాస్టళ్లలో వివిధ తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులు చేర్చుకోబడుతున్నారు.

1971-72, 1972-73, 1973-74లలో ప్రభుత్వం వెనుక బడిన తరగతులకు చెందిన వారికోసం నిర్వహిస్తున్న హాస్టళ్లు, బోర్డర్ల సంఖ్య, వాటి నిర్వహణకోసం జిల్లాలకు విడుదల చేసిన మొత్తాల వివరాలు ఈ క్రింది పట్టికలో ఇవ్వబడ్డాయి.

సంవత్సరం	హాస్టళ్ళ సంఖ్య	బోర్డర్ల సంఖ్య	జిల్లాలకు విడుదల చేసిన మైకం (రు. లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)	(4)
1971-72	68	3,864	12,98
1972-73	68	3,864	11,828
1973-74	173	7,826	38,87
1974-75	173	7,826	1974-75 లో 59.61 లక్షలు కేటాయించబడింది ఓటు చేసిన బడ్జెట్ లో మూడవవంతు రు.17.54 లక్షలు విడుదల చేయ చేయబడింది.

11. ఇతర విద్యా సౌకర్యాలు

(ఎ) పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతుల వారికి రుసుముల దాయితీలు:

పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన బీద విద్యార్థులకు కళాశాల, ప్రత్యేక రుసుములను రద్దుచేస్తూ ప్రభుత్వం కొత్తగా తీసుకొన్న చర్యవల్ల బహుళ ప్రజానికానికి హర్షమూ, అధిక సంఖ్యాకులకు వెనకబాటూ కలుగుతుంది. ఈ చర్యమూలంగా అధిక సంఖ్యాకులుగావున్న వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులకు సరాసరిన ఏటా 175 రూపాయల మేర రాయితీ లభిస్తుంది పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన ప్రోప్రుగ్రాడ్యుయేటు తరగతుల్లోని 60,000 మందికి సహాయ పడటానికి ఏటా కోటి రూపాయలు కావలసివుంటుంది.

(బి) విశ్వవిద్యాలయాలకు నష్టపరిహారం :

ఏడాదికి ఆదాయం రు. 8,600 కన్నా ఎక్కువ లేని తల్లి దండ్రులకు చెందిన వెనుకబడిన తరగతులకు సంబంధించి విద్యార్థులకు వారివారి కులాంతో నిమిత్తం లేకుండా రుసుము మినహాయింపు ఇవ్వబడుతుంది. విశ్వవిద్యాలయాల రుసుము రాయితీ ఇస్తున్నప్పటికీ ఆ విధంగా రాబడిలో వచ్చే నష్టాన్ని సాంఘిక సంక్షేమశాఖ నుండి తీసుకొంటున్నాయి. 1972-73 బడ్జెటులో ఇందుకోసం రు. 8.00 లక్షలు కేటాయించబడింది. అందులో విశ్వవిద్యాలయాలకు రు.2.62 లక్షలు విడుదలచేయబడింది. 1972-74 బడ్జెటులో కేటాయించబడిన రు.4,583. లక్షల మొత్తం అంతా రాష్ట్రంలోని విశ్వవిద్యాలయాలకే విడుదల చేయబడింది. పోతే 1974-75 బడ్జెటులో రు. 4,58,800 లు కేటాయించబడింది.

(సి) వెనుకబడిన తరగతులకు ఇతర విద్యాసదుపాయాలు :

సాంఘిక సంక్షేమశాఖ అమలు జరుపుతున్న పథకాలలో సామాజిక సమైక్యతను ప్రోత్సహించటానికే చర్యలు తీసుకొన్నది. వేరే కావున తెలిపిన విధంగా హాస్టళ్ళలో కలిసిమెలసి జీవించడం ప్రోత్సహించడంకోసం ప్రభుత్వం హాస్టళ్ళలో వివిధ రకాల కులాలకు చెందిన విద్యార్థులకు రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడం జరిగింది. శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలలో 10 శాతం స్థానాలు వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్లు చేయబడ్డాయి. ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యార్థులుగా వున్న దశలోనే సామాజిక సమైక్యతను ప్రోత్సహించడం కోసం సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలలో హరిజనులతో పాటు ఇతర విద్యార్థులను కూడా చేర్చుకోవడం జరిగింది.

(డి) పాఠ్య పుస్తకాల ఉచిత సరఫరా :

జాతీయం చేయబడిన పాఠ్యపుస్తకాలను షెడ్యూల్లు కులాల విద్యార్థులకు మోస్తరుగానే పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులకుకూడా ఉచితంగా సరఫరా చేయటానికి సంబంధించిన ప్రతిపాదన ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. ప్రారంభ చర్యగా ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళలో వుంటున్న వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన విద్యార్థులకు పుస్తకాలను సరఫరా చేయటానికి సంకల్పించబడింది.

(ఇ) అడ్మిషన్ లో రిజర్వేషన్లు :

మన రాష్ట్రంలో పట్టికలో చేర్చిన వెనుకబడిన తరగతు వారికి వృత్తి విద్యాకోర్సులలో 25 శాతం స్థానాలు రిజర్వేషన్లు చేయబడ్డాయి. పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కోర్సులకు ఈ రిజర్వేషన్లు వర్తించదు.

12. వెనుకబడిన తరగతుల అర్థికాభివృద్ధి

పాడి పశువులను సరఫరా చేయడం, ఆయా వృత్తులు చేసుకునే వర్గాలకు సహాయం చేయడం, వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం చేపట్టిన ప్రధానమైన అర్థికాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

1972-73 లో సుమారు 200 కుటుంబాలకు పాడి పశువులను సరఫరా చేయడంకోసం రూ. 2 లక్షల మొత్తం కేటాయింపు చేయడం జరిగింది. భారీ ఎత్తున ఎక్కువ నిధులతో వెనుకబడిన తరగతుల అర్థిక సంస్థ, అర్థికాభివృద్ధి, పథకాలను చేపట్టగలదు కావున 1973-74 నుండి ఈ పథకం నిలిపివేయబడింది.

వెనుకబడిన తరగతుల అర్థిక సహాయ సంస్థ :

వెనుకబడిన తరగతుల ప్రయోజనం నిమిత్తం సంస్థాగత అర్థిక వనర్లకు పూర్తిగా వినియోగించుకోవడం కోసం, అర్థిక వనరులను సమీకరించుకోవడాని కోసం విభిన్నమైన వనర్లను చేపట్టి, ఈ తరగతుల అర్థికాభివృద్ధి, కార్యక్రమాలను ఇతోధికం చేయడం కోసం ప్రభుత్వం వెనుకబడిన తరగతుల అర్థిక సంస్థను ఏర్పాటు

చేసింది. ఈ తరగతుల ప్రయోజనం కోసం నిర్దిష్టమైన పథకాలను చేపట్టడానికి, సహాయం చేయడానికి ప్రత్యేకించి వ్యవసాయం, పశు సంవర్ధన చిన్న తరహా గ్రామీణ కుటీర పరిశ్రమలకు సంబంధించిన రంగంలో సహాయం చేస్తుంది లేక కార్యక్రమాలు చేపడుతుంది. అధికృత వాటా మూలధనం రూ. 5 కోట్లు.

ఈ సంస్థలో పెట్టుబడికిగాను 1974-75 బడ్జెటులో రూ. 25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తాన్ని ప్రారంభంలో వాటా మూలధనంగా వినియోగిస్తూ, జాన్లకులు జీవితభీమాసంస్థ మున్నగు ఆర్థిక సహాయసంస్థలనుండి ఆర్థిక సహాయం పొందడం ద్వారా ఈ సంస్థ మొత్తాన్ని ఇతోధికం చేయగలదని, ఆర్థిక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చేపట్టడానికి అనుకూలమైన పరతులతో వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఆర్థిక సహాయం సమకూర్చడానికి ఈ మొత్తాన్ని వినియోగించగలదని ఆశించబడుతున్నది.

III. ఇతర సాంఘిక సంక్షేమ చర్యలు

13. సాంఘిక భద్రతాచర్యలు

సాంఘిక భద్రతా కార్యక్రమాలలో భాగంగా ప్రభుత్వం వృద్ధులకు, అశక్తులైన వారికి గృహాలను, తల్లిదండ్రులు లేనివారికి భిక్షకులకు గృహాలను నిర్వహిస్తున్నది. వికలాంగులకు, దిక్కులేని వారికి వృద్ధాప్యపు పింఛనులు మంజూరు చేయడం కూడా జరుగుతున్నది.

(ఎ) వృద్ధాప్యపు పింఛనులు :—

రిస్ సంవత్సరాలు లేక అంతకు వైబడిన వయసు కలిగి జీవనోపాధి లేకుండా దిక్కులేనివారికి ప్రభుత్వం వృద్ధాప్యపు పింఛనులు మంజూరు చేస్తున్నది, జిల్లాలోని కలెక్టర్లు ఈ పథకాన్ని అమలుపరుస్తున్నారు.

సాలీనా ఈ పథకానికి రూ. 70 లక్షలు సమకూర్చబడుతున్నది.

(బి) వృద్ధులు అశక్తులు ఆయినవారికి గృహాలు :

వృద్ధులకు, శారీరకంగా అశక్తులైన జీవనోపాధిలేని వారికి రెండు గృహాలు ఒకటి ప్రాదరాశాదులతోను వేరొకటి విజయవాడలోనూ సాంఘిక సంక్షేమ శాఖచే నిర్వహించబడుతున్నాయి. వీటిలో ఉండేవారికి ఉచిత ఆహారం, దుస్తులు, వసతి, వైద్యం సమకూర్చ బడతాయి. ప్రాదరాశాదు గృహంలో 200 మంది, విజయవాడ గృహంలో 50 మంది ఉండటానికి మంజూరు ఉన్నది.

ఈ సంస్థలు రూ. 2 లక్షల బడ్జెటు కేటాయింపుతో నిర్వహించబడుతున్నాయి.

(సి) అనాథ శరణాలయము :

ప్రైదరాబాదులో ఒకటి, వరంగల్లులో ఒకటి, కాకినాడలో ఒకటి, మొత్తం 3 శరణాలయాలు ఉన్నాయి. ప్రైదరాబాదు శరణాలయంలో 65 మంది, వరంగల్లు శరణాలయంలో 80 మంది, కాకినాడ శరణాలయంలో 80 మంది వున్నారు. ప్రభుత్వం వీరికి ఉచితంగా భోజనం, బట్టలు, వసతి, చిద్రో సౌకర్యాలు సమకూర్చుతున్నది.

ప్రతి ఏటా ఈ శరణాలయాలపై సుమారు రూ. 1,75 లక్షలు ఖర్చుచేయడం జరుగుతున్నది.

(డి) భిక్షకుల గృహాలు :

ప్రభుత్వం ప్రైదరాబాదులో ఒక భిక్షకుల గృహాన్ని నిర్వహిస్తున్నది. దీనిలో 50 మంది ఉంటారు. ఈ వధికాన్ని ప్రైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషన్ రూ. 45,200/- ల బడ్జెటు కేటాయింపుతో అమలు జరుపుతున్నది.

భిక్షకుల నివారణ చట్టం (1860 ఫస్ట్ లోని 20 వ చట్టం) 1-10-1933 నుండి ప్రైదరాబాదు, సికిందరాబాదు హద్దులలో అమలు పరచబడుతున్నది.

భిక్షకులు ఇతరులపై ఆధారపడకుండా జీవనోపాధిని సంపాదించుకోవడం ద్వారా తమ జీవితానికి పునరావాసం కల్పించుకొని స్వతంత్రమైన, సంతోష కరమైన జీవితాన్ని గడిపేందుకు వీలుగా కొన్ని చేతివృత్తుల్లో శిక్షణ యివ్వడానికి భిక్షకుల గృహాలను ప్రారంభించే పథకం రూపొందించబడింది.

పూర్వపు ప్రైదరాబాదు ప్రభుత్వంలో, 1952-1956 లలో ప్రైదరాబాదు పట్టణంలో రెండు భిక్షకుల గృహాల (వృద్ధుల క్రొత్త పౌరుల గృహాలు) ను ప్రారంభించడం జరిగింది. ఈ రెండు గృహాలలో ఒకటి 1963 లోను వేరొకటి 1964 లోను ప్రైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు బదిలీ చేయడం జరిగింది. అవి ప్రైదరాబాదులోని లాలాపేటలోగల భిక్షకుల గృహంతో కలపి వేరుబడ్డాయి. ఈ గృహాన్ని 1-5-1966 నుండి మునిసిపలు కార్పొరేషను నిర్వహిస్తున్నది.

లాలాపేటలోని భిక్షకుల గృహంలోనివారికి పైలరింగు, వడ్రంగం, నేతపనివంటి చేతివృత్తులలో శిక్షణ యివ్వబడుతుంది.

ఈ చట్టం సమర్థవంతంగా అమలు పరచడానికిగాను రాష్ట్రంలోని ఇతర పట్టణాలన్నింటికీ ప్రత్యేకించి ఓకాఖవట్టణం, విజయవాడ, తిరుపతి, వరంగల్లు, కర్నూలు, రాజమండ్రి, గుంటూరు పట్టణాలకు విస్తరింప చేయబడవలసిఉన్నది.

భిక్షకుల ఒక సాంఘిక దురాచారం. భిక్షకులను నిర్మూలించే సమస్యలను అనేక సంవత్సరాలుగా మనం ఎదుర్కొంటున్నాం. భిక్షకులను నివారించడం కోసం ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఒకటి, తెలంగాణ ప్రాంతంలో వేరొకటి మొత్తము రెండు చట్టాలు ఇప్పుడు ఉన్నాయి. రాష్ట్రమంతటా ఒక సుశృత చట్టాన్ని

తయారుచేసి రాష్ట్రంలోని భిక్షాటన బెడదను మరింత సమర్థవంతంగా అధిగమించేయాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఇందు నిమిత్తమై ఒక బిల్లు శాసనసభలో త్వరలో ప్రవేశపెట్టబడుతుంది.

14. సంఘాలు

14. (ఎ) ప్రభుత్వం ప్రగతి నిర్ధారణ, సమన్వయకరణ సంఘాలైన I, II, నియమించింది. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ తదితర అభివృద్ధి శాఖల పెద్దాయలు కులాల, వెనుకబడిన తరగతులవారి సముద్ధరణ నిమిత్తం ఆపజరుపుతున్న వివిధ పథకాల ప్రగతి నిర్ధారణ చేసే వాటిని సమన్వయపరచడంకోసం ఈ సంఘం ఏర్పాటుయింది. సర్వీసులలో రిజర్వేషను, జిల్లా పరిషత్తుల నిధుల, పెద్దాయలు కులాల ప్రయోజనంకోసం వుద్దేశించిన 15% నిధుల వినియోగ ప్రణాళికా పథకాలు, స్కాలర్ షిప్పులు, వృద్ధావృద్ధుల పంచనాలు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన విషయాలు ఈ సంఘానికి ప్రత్యేకంగా నిర్దేశించబడ్డాయి.

(బి) సలహా సంఘాలు : ఇదివరకు పెద్దాయలు కులాలు, వెనుకబడిన తరగతులు రెండింటికీ సలహా సంఘం ఒకటి మాత్రమే ఉండేది. అయితే ప్రస్తుతం సమన్వయంలో ప్రభుత్వం పెద్దాయలు కులాలకు వెనుకబడిన తరగతులకు వేర్వేరు సలహా సంఘాలను ఏర్పాటు చేసింది.

(సి) సంప్రదింపుల సంఘాలు : ప్రభుత్వం సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ కోసం శాసనసభ్యుల సంప్రదింపుల సంఘాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేసింది. ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళకు ఒకటి అనుబంధ హాస్టళ్ళు, అనాథ శరణాలయాలు, బోర్డింగు గృహాల మొదలైనవి చొప్పున రెండు సంఘాలను కూడా ఏర్పాటు చేసింది. ఇవి ఆయా సంస్థల నిర్వహణ పరిస్థితులను విచారించి వాటిని మెరుగుపరచేందుకు తగు చర్యలను తీసుకుంటాయి.

అస్పృశ్యతా నేరాల చట్టాన్ని కట్టుదిట్టంగా అమలు జరపడంకోసం ఒక రాష్ట్ర స్థాయి సంఘం ఉన్నది.

(డి) సంక్షేమ సంఘాలు :—బలహీనవర్గాలవారి సాధారణ ఇబ్బందులను పరిశీలించేందుకు వారికి కల్పించిన వివిధ సదుపాయాల అమలును సమీక్షించేందుకు గాను ముఖ్యమంత్రి అధ్యక్షులుగా బలహీనవర్గాల సంక్షేమంకోసం రాష్ట్ర స్థాయి సంఘం ఒకటి, జిల్లా కలెక్టర్లు అధ్యక్షులుగా జిల్లా స్థాయి సంఘాలు ఉన్నాయి.

(ఇ) ప్రగతి నిర్ధారణ : (iv) వ్యవసాయ వృత్తిలో ఉన్న పెద్దాయలు కులాల పెద్దాయలు జాతుల, వెనుకబడిన తరగతుల ఇతర బలహీనవర్గాలకు చెందిన భూమిలేని పేదలకు ప్రభుత్వం తమ అధీనంలో ఉన్న భూములను కేటాయిస్తున్నది. భూములు వంశాగతముగా ఇవ్వబడవచ్చునుగాని అన్యాయక్రంతము చేయరాదన్నది కేటాయింపు నిబంధనలలో ఒకటి. కేటాయింపు పొందినవారు నగదు లేక ఇతర ప్రతిఫలానికై ఈ భూములను అనధికృతంగా అన్యాయక్రంతము చేస్తున్నారని, పట్టాలు కేటాయింపుదారుల పేరు మీదనే ఉన్నప్పటికీనీ అవి వాస్తవంగా ఇతరుల

స్వాధీనంలోను అనుభవంలోను ఉన్నాయని అనేక సందర్భాలలో ప్రభుత్వానికి తెలియవచ్చింది. అట్టి అనధికృతంగా చేసే అన్యాయక్రాంతాలు వేదలకు ఉచితంగా భూములను కేటాయింపు చేయబడాలను లక్ష్యాన్ని విఫలం చేస్తాయి. అట్టి అనధికృతంగా చేసిన అన్యాయక్రాంతాలను కనుగొనడానికి, అసలు స్వంత కారుకు భూములను తిరిగి స్వాధీనం చేయడానికి చర్యలు తీసుకునేందుకు సవివరమైన సర్వే జరగాలని భావించబడింది. రెండు జిల్లాలలో అసగా షెడ్యూల్లు జాతులకు కేటాయించిన భూములకు సంబంధించి ఆదిలాబాదు జిల్లాలోను షెడ్యూల్లు కులాలకు కేటాయించిన భూములకు సంబంధించి కృష్ణా జిల్లాలోను సర్వే నిర్వహించడంకోసం ప్రారంభంలో ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు జారీచేసింది. ప్రభుత్వం యీ అవసరం నిమిత్తమై తగు సిబ్బందినికూడా మంజూరుచేసింది.

(V) అర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులు స్కాలర్ షిప్పు నిమిత్తం సమర్పించే అధ్రువపత్రాల సక్రమతను తనిఖీ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఇదేమోస్తరు ఆదేశాలను జారీచేసింది.

(యవ్) ఇండ్ల స్థలాలకోసం భూముల కేటాయింపుకు కేటాయించిన

ఇండ్ల స్థలాల వినియోగానికి సంబంధించి సర్వే

హరిజనులందరికీని ఇండ్లస్థలాల సమకూర్చే ఉద్దేశంతో, సర్వే నిర్వహణను ఆరుమాసాల్లో పూర్తిచేయాలని ప్రభుత్వం యితీవల కల్తెక్లను కోరింది.

సర్వేపని త్వరితగతినీ నిర్వహించబడేందుకుగాను ఈ పనిని గ్రామ కరణాలకు అప్పగించవలసిందిగా కల్తెక్లను కోరడం జరిగింది. ప్రతి ఒక్కరికి నెలకు రూ. 20/-లు ప్రతిఫలం చెల్లింపుచేసే సమన్య ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది. తదనంతర చర్యను గమనించడానికి, హరిజనులకు వెనుకబడిన తరగతులకు కేటాయింపుచేసిన స్థలాలు వాస్తవంగా వారి స్వాధీనంలో ఉన్నాయేమో తెలుసుకోవడానికి సంబంధించిన ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

15. సర్వీసులలో రిజర్వేషను

(ఎ) 1971 జనాభా లెక్కల ననుసరించి మనరాష్ట్ర జనాభా మొత్తంలో షెడ్యూల్లు కులాల, షెడ్యూల్లు జాతుల, వెనుకబడిన తరగతుల జనాభాశాతం ప్రాతిపదికగా మన రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ సర్వీసులలో వీరి పరంగా ఈ దిగువ రిజర్వేషన్లు యివ్వుడు అమలుపరచబడుతున్నాయి,

షెడ్యూల్లు కులాలు 14 శాతం

షెడ్యూల్లు తెగలు 4 శాతం

వెనుకబడిన తరగతులు 25 శాతం

2, వెనుకబడిన తరగతులకు రాష్ట్ర సర్వీసులలో రిజర్వేష చేసిన 25 శాతం ఉద్యోగాలు వీరిలోని నాలుగు వర్గాలమధ్య ఈ క్రింది విధంగా కేటాయింపు

చేయ బడ్డాయి. (28—9—1970) తేదీగల విద్య (వెనుకబడిన తరగతులు) మీన్.
నెం 1798 జి. ఓ చూడుడు.

వర్గం—(ఎ) 7 కాతం

వర్గం—(బి) 10 కాతం

వర్గం—(సి) 1 కాతం

వర్గం—(డి) 7 కాతం

2. రిజర్వ్ కోటా క్రిందికివచ్చే ఖాళీలకు అదనంగా, పెడ్యూల్లు కులాల పెడ్యూల్లు తెగల వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన అభ్యర్థుల ప్రతిభ ప్రాతిపదికపై ఎంపికకు అర్హులైనట్లయితే ప్రతిభ ప్రాతిపదికపై పూర్తి చేయదగు బహిరంగ పోటీ ఖాళీలకు కూడా పరిశీలించబడితారు. తాత్కాలిక ఉద్యోగాలకు కూడా రిజర్వేషన్లు వర్తింపజేయబడతాయి. వెనుకబడిన తరగతులలోని ఒక ప్రత్యేక వర్గం కోసం రిజర్వ్ చేయబడిన ఉద్యోగానికి తగిన అభ్యర్థి లభించకపోయినప్పుడు ఆ ఉద్యోగం మార్పిడిక్రమంలో ఆ తరువాత వర్గానికి చెందుతుంది. నాల్గవ వర్గాలలో ఏ వర్గంలో కూడా తగు అభ్యర్థి లభ్యం కానట్లయితే, ఆ తరువాత రిజర్వ్ ఉద్యోగం సాధారణ రాజీలో కలిపి పేయబడుతుంది. వెనుకబడిన తరగతులకు ఉద్దేశించిన ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్లు పథకము రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నియంత్రణ క్రింద గల స్థానిక, ఇతర అధికార వర్గాలలోని ఉద్యోగాలకు కూడా వర్తింపజేయబడుతున్నది.

4 నియామక అధికార వర్గాలవారందరు రిజర్వేషన్లు నియమావళిని కచ్చితంగా అమలు జరిపేటట్లు చూడడానికి, ప్రభుత్వంలోగడ తీసుకొన్న అనేక చర్యలకు అదనంగా, రిజర్వేషన్లు నియమావళిని పాటించడంలో వైఫల్యానికి బాధ్యులైన అధికారులపై చర్యతీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ పనిలోని సాధారణ ప్రగతిని, సమీక్షా ప్రభావాన్ని ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు త్రైమాసిక సమావేశాలలో చర్చిస్తారు.

(బి) వయస్సు రాయితీలు :—రాష్ట్ర సర్వీసులకు నియామకం నిమిత్తమై పెడ్యూల్లు కులాల: వెనుకబడిన తరగతులవారికి ఐదు సంవత్సరాల వయస్సు రాయితీ ఇవ్వబడింది.

(సి) నియామకానికి విద్యార్హతల రాయితీ :—కొన్ని సర్వీసులకు సంబంధించిన నియామకానికి పెడ్యూల్లు కులాల, పెడ్యూల్లు తెగలకు చెందిన అభ్యర్థులకు నిర్ణయించిన విద్యార్హతలలో రాయితీ ఇవ్వబడుతుంది. ఉదాహరణకు ఆంధ్రప్రదేశ్ సహకార సబార్డినేటు సర్వీసులలో ఇనస్పెక్టర్లుగా నియామకానికి పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను నిర్వహించే పోటీపరీక్షలకు సంబంధించి, ఇంటర్మీడియట్ లేక పి. యు. సి లో ఉత్తీర్ణులైన పెడ్యూల్లు కులాల, పెడ్యూల్లు తెగల అభ్యర్థులు పోటీకి అర్హులౌతారు, కాగా ఇతరుల విషయంలో పట్టభద్రత కనీస విద్యార్హతగా ఉన్నది.

జూనియర్ ఇన్స్పెక్టర్ల నియామకానికి సంబంధించి, కనీస సాధారణ విద్యార్హతగల అనగా యస్. యస్. యల్. సి. లో ఉత్తీర్ణులైన పై అభ్యర్థులు పోటీకి అనుమతించబడతారు. అయితే ఇతరులు ఇంటర్మీడియట్ లేక పి. యు. సి. లో ఉత్తీర్ణత పొందవలసి వుంటుంది.

16 కులాంతర వివాహాల ద్వారా సాంఘిక సమైక్యత :

సాంఘిక సమైక్యత, సాంఘిక సంస్కరణ నిమిత్తం కులాంతర వివాహాలను ప్రోత్సహించడానికి మున్ముందు కులతత్వాన్ని క్రమేణా రద్దుచేయడానికి వివిధ రూపాలలో ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వడంగురించి ప్రభుత్వం శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తున్నది. ఈ సందర్భంలో ఈ క్రింది ప్రోత్సాహకాలు సమకూర్చడానికి సంకల్పిస్తున్నది:

1. వధూవరులలో ఒకరు పెద్దూర్లు కులాలకు చెంది వున్నట్లయితే, రూ. 1,000 ల నగదు గ్రాంటు వధూవరులలో ఒకరు వెనుకబడిన తరగతికి చెందినవారయినట్లయితే రూ. 500 లు.
2. భార్యభర్తల ఆదాయం రూ. 3000 లకు మించివున్నట్లయితే ప్రశంసాపత్రాలు బహూకరించడం ;
3. కులాంతర వివాహం చేసుకున్న దంపతులకు జన్మించిన బిడ్డను ఆ బిడ్డ తల్లిదండ్రులలో ఎక్కువ ప్రయోజనంపొందే కులానికి చెందిన బిడ్డగా పరిగణించి ఆ కులానికి లభించే రాయితీలను, సదుపాయాలన్నింటినీ కలుగజేయటం. ఇందు నిమిత్తమై తగు కాసనాన్ని రూపొందించవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. కులాంతర వివాహం చేసుకున్నవారికి, వారిపిల్లలకు సర్వీసులలో ప్రాధాన్యం ఇచ్చే సమస్యకూడ పరిశీలనలో వున్నది.
4. కులాంతర వివాహాలకు రిజిస్ట్రేషను రుసుము చెల్లించునుండి మినహాయింపు చేయడం.
5. ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యస్థానాల్లో జరిగే కులాంతర వివాహాలకు వ్యక్తిగతంగా ఆహ్వానించినప్పుడు ప్రభుత్వ అధికార్లు హాజరు కానడాన్ని ప్రోత్సహించడం ;
6. శాస్త్రీ, నాయుడు, రెడ్డి, చౌదరి మున్నగునట్టి పేర్ల చివరి పదాలను తీసివేసుకోవాలని కోరిన వ్యక్తులపేర్ల మార్పును, గెజిటులో ఉచితంగా ప్రకటింపజేయడం ;
7. పై పథకాల అమలుకు 1974-75 బడ్జెట్ అంచనాలలో రూ. 5 లక్షల మొత్తం కేటాయింపుకు ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

అస్పృశ్యతా చట్టం అమలుపర్చడంలో భాగంగా, రెవిన్యూ, పోలీసు అధికారుల కాఖలకు సంబంధించిన పరీక్షకు సదరు చట్టాన్ని ఒక విషయంగా చేర్చడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ రంగంలో ప్రముఖమైన సాంఘిక సంస్కర్తలకు ప్రోత్సాహకంగా నగదు బహుమతులు యివ్వడానికి కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నది.

17. వికలాంగులు

సాధారణ ఆరోగ్యం కలిగివుండి ఒకటి రెండు అవయవాలలో లోపం లేక వైకల్యం గల వ్యక్తులు మన రాష్ట్రంలో పెక్కుమంది ఉన్నారు. అట్టి వ్యక్తులను గౌరవంలేని, నిరుత్సాహ జీవితం గడిచే వారిగాను, ప్రత్యేకించి వేరువిధంగా సాధారణ ఆరోగ్యం కలిగి ఉన్నవృద్ధుల తమకు, సంఘానికి భారంగాను ఉన్నట్లు భావించడం తగదు, సంఘంలో వారికి పునరావాసం కల్పించడానికి ప్రభుత్వం పెక్కు చర్యలు తీసుకున్నది. వికలాంగులకు ప్రత్యేకంగా పాఠశాలలున్నాయి. వీటిలో ఉచిత భోజన వసతి సదుపాయాలు సమకూర్చబడతాయి. బట్టలు, పుస్తకాలు ఉచితంగా ఇవ్వబడతాయి.

రాష్ట్ర సర్వీసులలో, వికలాంగులకు నియామకాలలో ఏ శాతం రిజర్వు చేయబడ్డాయి. రాష్ట్రంలో మూడు సంవత్సరాలు నిరవధికంగా ఉండి స్థిరపడ్డ నిరాశ్రయులైన వికలాంగులు అందరు వయస్సుతో నిమిత్తంలేకుండా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వృద్ధాప్య పింఛను నియమావళి క్రింద దిగువ పేర్కొన్నరీతిగా పింఛనుకు అర్హులు అవుతారు.

స్థలం	నెల ఒక్కొంటికి రేటు
(ఎ) ప్రాదరాబాదు-సికిందరాబాదు జంటనగరాలలో	రూ. ... 25/-
(బి) ఒకలత, అంతకు మించిన జనాభాగల పెద్ద పట్టణాలలో	... 20/-
(సి) చిన్నపట్టణాల్లో, గ్రామాల్లో	... 15/-

వికలాంగుల కోసం ఒక గృహం, ఒక వర్కుషాపును ప్రారంభించే సమస్య పరిశీలనలో వున్నది.

వీరికి అనాథ శరణాలయాలు ప్రారంభించడంకోసం అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 5 లక్షల ఖర్చు కేటాయించబడింది. ఈ ఋణంలో 1974-75 కు ఈ అవసరం నిమిత్తం రూ. 1.50 లక్షలు కేటాయించబడింది.

స్కాలరుషిప్పులు, పాఠశాలలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలకు సహాయంవంటి వివిధ పథకాలకుగాను మన రాష్ట్రంలోని వికలాంగుల సంక్షేమం నిమిత్తం అయిదవ ప్రణాళిక కాలానికి ప్రణాళికా సంఘంలోని నిర్వహణబృందం రూ. 9.00 లక్షల ఖర్చును ఆమోదించింది. వీరి సంక్షేమంపట్ల ఆసక్తిగల స్వచ్ఛంద సంస్థలన్నింటినీ

ఒక త్రాటిపైకి తెచ్చి వాటిని మరింత చైతన్యవంతం చేయడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

18. స్వచ్ఛంద సంస్థలు

దళిత వర్గాల వారి సంతేమ కార్యక్రమంలో పనిచేస్తున్నందుకు సాంఘిక అక్కుతలను, అస్పృశ్యతను నిర్మూలించడానికి ప్రచారం చేస్తున్నందుకు పెక్కు స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ప్రభుత్వం సహాయక గ్రాంటు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం ప్రతి సంవత్సరం గ్రాంటు ఇస్తున్నది. శారీరకంగా వికలాంగులైన వారికి మానసిక వైకల్యంగల వారికి, నిరాశ్రయులైన పిల్లలకు, పరిత్యక్తులైన మహిళలకు సంఘంలోని బలహీన వర్గాలకు సంబంధించి మన రాష్ట్రంలో పెక్కు స్వచ్ఛంద సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయి.

రాష్ట్రంలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలపై సర్వే జరిపి, సవివరమైన వివేదిక సమర్పించే పనిని యువజన సేవల డైరెక్టరుకు అప్పగించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

అంతేగాకుండా, రాష్ట్రంలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలు సక్రమంగా పనిచేయడం ద్వారా వదాన్యులైన ప్రజలనుండి కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి గూడ అవకాశమైన ఆర్థిక సహాయాన్ని పొందే రీతిలో వాటిని ప్రోత్సహించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

పెద్దూర్లుకులాల, వెనుకబడిన తరగతుల శీఘ్రతర అభ్యున్నతికోసం ప్రభుత్వం, నిర్వహిస్తున్న కొన్ని ప్రధాన కార్యక్రమాలు పైన తెలియజేయబడినాయి. ప్రభుత్వం కృషి ఫలప్రదం అవుతున్నది. నేడు పెద్దూర్లుకులాలకు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన పెక్కుమంది ప్రభుత్వనర్వీసులలో ఉన్నత పదవులలో వుండడం మనం గమనిస్తున్నాం. ఈ వర్గాలలో పెక్కుమంది విద్యా వంతులు అవుతున్నారు. వల్లికు రంగంలోను ప్రైవేటు రంగంలోను, ప్రయోజన కరమైన ఉద్యోగాలలో వున్నారు. కొంతమంది స్వతంత్ర వృత్తులలో స్థిరపడుతున్నారు. ఈ ప్రగతిఅంతా హర్షదాయకంగా వున్నప్పటికీని సంఘంలోని ఇతరులతో సమంగా వారిని ప్రైవేటీసుకురావడానికి ఇంకా చాలా చేయవలసి వున్నదని అంగీకరించాలి.

పెద్దూర్లుకులాల, వెనుకబడిన తరగతులలోని అధిక సంఖ్యాకులకు సంతృప్తి కలిగించే రీతిలో బలహీనవర్గాలవారి సమస్యల పరిష్కారానికి నూతన కార్యవిధానాన్ని రూపొందించడానికి, క్రింద పేర్కొన్న చర్యల ద్వారా కార్యక్రమాల కృషిచేయగలనని సభనయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

DEMAND No. XXIX

Mr. Speaker Sir,

While moving the Deemand No. XXIX for Rs. 75.98 lakhs. I have to state that this Demand includes Rs. 5 00 lakhs under Plan Schemes. The Department of Women and Child Welfare has the emancipation and development of Women as its principal objectives. Any activity or the Welfare of Women is in complete without services for the Children. The Department has, therefore, been entrusted with schemes both for women and Children. The services provided by the Department cover executive, peventive and rehabilitative aspects of Welfare carried on through institutional and non-institutional services.

I shall now explain the salient features of the different schemes undertaken by the Department of Women and Child Welfare.

1. *State Homes*—The State Homes are meant for persons discharged from non-correctional institution, and those in moral danger who voluntarily seek shelter and it is the aim of the Department to rehabilitate within a perod of about 3 years the inmates either by equipping them with educational or other technical skills so that they may eke out their living or get married

DETAILS OF THE STATE HOMES ARE GIVEN BELOW

Place	Sanctioned strength	Units attached
Rajahmundry ..	100	1. Glass Ampules. , 2. Envelops and paper bags.
Hyderabad ..	100	1. Glass Ampules. 2 Ready made garments. 3. Thermameter unit.
Mahaboobnagar	75	1. Rexin and Jute Bags. 2 Tape weaving Unit. 3. Bamboo and Cane works. 4. Thunga mat weaving.
Kurnool ..	75	To give general education and to send inmates to midwifery training.

II. *Service Homes*.—The Service Homes unlike the State Homes are for destitute Women, helpless widows and deserted wives. The difference between this type of institutions and State Homes is that the persons seeking admission in the Service Homes are not morally fallen. Though the Services provided in both the types of institutions are more

or less similar, they have to be kept separate for the obvious reasons. There are 7 Homes in all, 5 run, by the Department and 2 by voluntary Organisations. The details in respect of which are given below :

Place	Sanctioned Strength		Training facilities in each Home
	Adults	Children	
Hyderabad	.. 150	60	1. Book Binding. 2. Leather Unit. 3. Craft Training. 4. Card Board Unit.
Anantapur	.. 150	60	1. Banian making 2. Toy making. 3. Craft training.
Kannapuram	.. 50	50	1. Craft training.
Warangal	.. 100	15	1. Craft training.
Vijayawada	.. 100	15	1. Craft training.
RUN BY THE VOLUNTARY AGENCIES :			
Seethanagaram (Kasturba			
Gandhi National Memorial Trust)	30	..	
Allagadda	30	..	
(Local Mahila Mandali)			

III. *Vocational Training Centres with attached Hostels.*—These are institutions aimed at providing technical education to girls belonging to low income groups who even after getting the minimum educational qualifications cannot either prosecute higher studies or get employed. There are 7 Vocational Training Centres in the State and in each Centre provision has been made for 20 boarders who receive a stipend of Rs. 30 per month each and 10 day scholars who do not get any stipends. These are located at Hyderabad, Warangal, Srikakulam, Eluru, Kurnool, Cuddapah and Anantapur with a sanctioned strength of 30 each.

IV. *District Tailoring Centres with Hostels.*—Tailoring as a profession for Women falls into two categories (a) the acquisition of the basic knowledge to enable the Women to stitch the ordinary garments and augment their economy (b) the training of Women with skill to the extent they can be employed as whole time servants, after obtaining the necessary technical qualifications. The latter type of institutions have been named District Tailoring Centres. There are two such centres, one

at Cuddapah and the other at Hyderabad, with a sanctioned strength of 50 each. Provision has been made for giving stipends at the rate of Rs. 25 per head per month for 50 trainees at each of the District Tailoring-Centres.

V. *Women's Welfare Branches*.—The Womens' Welfare Branches constitute the basic institutions of the Department. Each branch is in-charge of an Organiser who is a multipurpose worker. The daily programme consists of :

1. Pre-basic class.
2. House visits.
3. Training in Craft like Tailoring Embroidary, Tape weaving, leaf plate stitching, etc.,
4. Adult education.

5. Personal and Environmental Hygiene, Family Planning, post and pre-natal Care, simple remedies, thrift, etc. The total number of branches is 95 of which 51 are under the control of Panchayat Samithis.

VI. *Mahila Mandals*.—In order to encourage the Voluntary spirit of Service for Women and Children and recognising the fact that the Mahila Mandals constitute the nucleus for all activities for Women and Children assistance to these Mahila Mandals is provided. An amount of Rs. 1.00 lakh is provided during the current year as Grant-in-aid to Mahila Mandals.

VII. *Home for Aged Women*.—While the Service Homes and State Homes are for adult women, a Home for aged women who have nothing to expect in life except a peaceful passage of time, has been opened at Chittoor during 1971-72. The sanctioned strength of the Home is 50 inmates. The dietary charges are provided at the rate of Rs. 30 per head per month.

VIII. *Manufacturer of Uniform Centres*.—As employment oriented Schemes, the Manufacture of Uniform Centres, numbering 8 have been opened at the District Head-quarters of all the Telangana districts except Hyderabad. At these centres, work orders are obtained from Government Departments, and other organisations. Women workers are employed in the Centres for executing the orders and are paid wages.

PROGRAMME FOR CHILDREN

IX. *Children's Homes*.—It is a well known fact that inspite of making education free at the elementary and higher elementary levels a fairly large number of children of school going age group have not been receiving education. The reasons are obvious. Near relations

or even parents who may themselves be destitutes would like the Children to earn, what little they can by doing odd jobs, as it will not be possible for them to keep them at school, providing the necessary food and clothing. The department has opened Children's Homes for boys of the age-group 7-12 and girls of 7-18. They are admitted into these homes and sent to local schools. Free boarding and lodging and all other expenses on educational stationary and other miscellaneous items are provided by the Department. There are 39 Children's Homes in the State and one Regional Children's Home was opened at Cuddapah in the year 1970-71 for healthy children of persons stricken with leprosy. The total number of Children's Homes comes to 40.

X. *Creches*.—The Department is also running Creches. The Creches are meant to serve children of the age group of 0 to 5, while their mothers go for work. These creches provide care, protection and security to children. Mid-day meal and milk is supplied to these children. With the 10 Creches opened as part of the special Telangana Development Programme during the year, 1970-71 and also two more creches opened during 1971-72 and one creches Anantapur opened under Special Rayalaseema Funds during 1973-74, the total number of Creches running by the Department are 46.

XI. *Balavihars*.—There are 28 Balavihars. They are meant to provide recreational, cultural and emotional needs of the children. They were started in the Third Five-Year Plan and are being continued.

During the year 1973-74, a sum of Rs. 3 lakhs was allotted under Special Rayalaseema Development Funds for opening of one Creches at Anantapur at a cost of Rs. 0.07 lakhs and for construction of buildings for the Childrens' Home, Dharmavaram in Anantapur District at a cost of Rs. 0.93 lakhs. A sum of Rs. 1.25 lakhs was sanctioned for the toy making centre cum Service Co-operative Society in Chittoor District.

**THE PROVISIONS UNDER PLAN AND NON-PLAN FOR
WOMEN AND CHILD WELFARE FOR THE YEAR 1974-75
ARE AS FOLLOWS :**

					<i>Rs. in lakhs</i>
Non-Plan	..	..	..	..	70.98
Plan	..	..	..	..	5.00
Total :					75.98

The details of Plan Schemes are as given below :

No. of Institu- tions.	Agencies	Budget in lakhs
		Rs.
2. Children's Home	..	0.76
1 Integrated Child Care Services	..	1.00
2 Home for destitute Girls students (Collegiate)	..	1.00
2 Schemes for the Establishment of Working Women Hostels	..	1.00
Legal Assistant Cell	..	0.02
1 Stipends for Training in Trades	..	0.05
1 Diversification and Modernisation of Trades in Institutions	..	0.05
1 Strengthening of Directorate	..	0.47
1 Strengthening of Regional Assistant Directors offices and District Offices	..	0.39
1 Jeeps	..	0.26
Total Plan	..	5.00

The above Plan Schemes are briefly explained below :

I. *Children's Homes.*—2 Children's Homes are proposed to be opened one at Ongole and another at Adilabad. The Home at Adilabad is exclusively set apart for the Children's belonging to Scheduled Castes. These Homes are proposed to be served by the same staffing pattern as per the other Children's Homes. The expenditure on account of 2 Homes is Rs. 0.76 lakhs.

II. *Integrated Child Care Services.*—This scheme will be implemented during the year 1974-75 in 5 Blocks. The beneficiaries under the Scheme and the services to be rendered under the schemes are as follows:

Beneficiaries.

Services.

Children .. 0-5 years	Immunisation, Health check up, supplementary Nutrition, Referral Services, wherever necessary.
Children 3-5 years	Pre-School.
Nursing and Expectant mothers	Supplementary Nutrition, Health check up and Immunisation against Tetanus (Expectant mothers.)

Women 15 to 44 .. Nutrition and Health Education.
years.

The Supplementary Nutrition programme will cover 30 children and 15 Expectant and Nursing mothers in each village of 750 children and 375 Expectant and Nursing mothers in the 25 villages. The expenditure during the year 1974-75 will be Rs. 1.00 lakhs.

III. Home for Destitute Girl Students (Collegiate) :

The Department of Women's Welfare is running 40 children Homes. The programme envisages provision to retain girls upto the age of 18 years to enable them to pass the H.S.C. or the 10th Class Examination which is currently the minimum general educational qualification. Some of the girls who are below the age of 18 years do come out successful at the 10th Class with good record. Such girls have every reason to be frustrated if they are simply turned out when they are of no age to secure employment. As a special case, some of them have been sent to the local Colleges and their performance had been quite good. The destitute orphan girls however, by themselves would not be able to wait for the scholarships to prosecute higher studies. It is, therefore, proposed to establish two Special Children Homes for Collegiate girls one at Hyderabad and another at Tirupathi with a strength of 30 each. Admission into these Homes will be made by transfer from among the inmates of the children Homes in the region who pass their High School Examination strictly in the order of merit. The period of stay will be limited to 5 years attaining the age of 22 years which ever is earlier subject to adjustment upto end of the academic year. During the Year 1974-75, a sum of Rs. 1.00 lakhs proposed for this purpose.

IV. Schemes for the Establishment of Working Women's Hostels:

Over the past decade numerous establishments have come into being increasing enormously the scope for employment for Women. The increased avenues are not utilised by the local population. Only people from the Districts migrate to the city for appointment and the number of Women so doing is quite appreciable. Once they get a job, they need a place to stay befitting their employment. Working Women hostels have been started by Voluntary agencies in the capital city, Hyderabad but their in-take is not adequate for the demand. It is proposed to open two working Women's hostels by the Department one at Hyderabad and one at Visakhapatnam at a cost of Rs. 1.00 lakh.

The inmates will be accommodated in two or three in each room depending upon the room space. Each inmate would be provided with a cot and a small wooden almirah to keep her things. They will be provided with breakfast with tea or Coffee, lunch, an evening

tea and dinner. In each hostel, 50 employees are proposed to be accommodated. They will be charged as follows :

For Boarding—Rs. 85 per month each.

For Lodging—Rs. 15 per month each.

Overhead charges including water and Electricity etc., Rs. 40 per month each.

It is expected that these rates will not only be reasonable for the services provided but will also secure a return for the investment.

V. Stipends for Training in Trades.—Under this scheme, it is proposed to give stipends for girls to undergo training in trades which are capable of helping them to seek employment on whole time or part-time basis. Stipends will be given at the rate of Rs. 30 per trainee for a period of six months, preference being given to trades capable of securing immediate benefits. A sum of Rs. 0.05 lakhs will be spent during the year 1974-75.

VI. Diversification and Modernisation of Trades in Institutions.—The Department is running Service Homes and State Homes which have training-cum-production Units. The equipment in these units and the training programmes need to be diversified and modernised to keep pace with the changes so that the utility of the programmes can be sustained. A sum of Rs. 0.05 lakhs will be spent during the year 1974-75.

VII. Training and Administration :

(i) *Strengthening of the Directorate of women and child welfare.*—The Director of Women and Child Welfare has to provide guidance to all the 321 Panchayat Samithis and the 21 Zilla Parishads on Planning and execution of programmes for Women and Children in addition to the overall direction and supervision of the several institutions run departmentally. The Department has Block level, District level and Regional level authorities. The Director is assisted by a personal assistant of the grade of a Deputy Collector in administrative matters and an Assistant Director for the Internal audit of the institutions and offices. The Ministerial staff consists of hardly 6 sections. The set up for the magnitude of the task is hardly adequate. For technical Planning and execution or for decision making in all sorts of matters have to wait for the Director. Other Directorates do have Assistant Directors for the different branches in the Directorate. This provides time for the Head of the Department concentrate on more important items like policy, planning etc.,

With the implementation of successive plan schemes the loads of correspondence has increased manifold and the stage has reached where promptitude and efficiency are badly affected due to the heavy load.

It is, therefore, proposed to set apart one division for the administration of the institutions and evaluation of the programme exclusively headed by an Assistant Director and having two sections. The establishment matters and planning will be under the charge of the Personal Assistant with 3 sections, and Accounts and budget division under an Accounts Officer with two sections and Inspecting officer with one Section. This will entail the appointment of only 2 more officers and 2 Sections for the Directorate. During the year, a sum of Rs. 0.47 lakhs is proposed to be spent.

(ii) *Strengthening of Regional Assistant Directors, and District Officers:* The District, Women's Welfare Officers in the Andhra Districts are provided with a U.D.C., whereas their counterparts in the Telangana have been given the assistance of only one typist. It is proposed to standardise the staffing pattern in both the regions by appointing U.D.Cs. in each of the 9 District. Offices in Telangana as they are handicapped for want of clerical assistance. Similarly the office of the Assistant Director II has lesser staff than the other Regional Assistant Director. It is proposed to appoint a typist and an Attender for her. The Regional Assistant Directors are touring officers and when they go out there is no responsible person in the office. It is, therefore, proposed to appoint one Superintendent (Ministerial) for each of the 4 Regional Assistant Directors. During the year 1974-75, a sum of Rs. 0.39 lakhs is proposed to be spent.

(iii) *Jeeps to the District Officers.*—The District Officers of the Department as District level technical officers have to plan and guide the implementation of the programmes for Women and children in Panchayat Samithis. They have also to supervise the running of the institutions. That they are women officers is a factor that reduced their quick mobility and without a conveyance, they are handicapped badly in making their tours effectively. The District Women's Welfare Officers are alone the District level Officers without a Vehicle. It is very essential to provide all the 22 District Officers with Jeeps during the Vth Plan. During the year 1974-75, only one jeep is proposed at a cost of Rs. 0.26 lakhs.

VIII. Legal Assistance Cell.—It is proposed to give legal aid to the needy Women to protect them from unscrupulous elements. The Women and Child Welfare Department will provide necessary guidance under the scheme. Fees will be paid to lawyers of repute in the District Headquarters. A lumpsum provision of Rs. 0.02 lakhs is proposed to be spent on a Pilot Basis during the year 1974-75.

డిమాండు నెం. XXIX

సభాపతి మహోదయా,

రూ. 75,98 లక్షలకు XXIX వ నెంబరు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ప్రణాళిక పథకాల క్రింద రూ. 5.00 లక్షలు ఈ డిమాండులో చేరిఉన్నాయి. స్త్రీలలో జాగృతిని కలిగించడం. వారిలో అభ్యున్నతి సాధించడం. స్త్రీ, శిశు సంక్షేమశాఖ ప్రధాన లక్ష్యాల, పిల్లలకు అవసరమైన సదుపాయాలనుకల్పించనిదే స్త్రీ సంక్షేమానికి సంబంధించిన ఏ కార్యకలాపమైనా అసంపూర్ణంగానే ఉండి పోతుంది. అందుచేత స్త్రీ సంక్షేమానికి శిశు సంక్షేమానికి సంబంధించిన పథకాలు ఈ శాఖకు అప్పగించబడినాయి; ఈ శాఖ సేవా కార్యక్రమాలు కార్యనిర్వహణ ధృవృథంతో, నివారక ధృవృథంతో, పునరావాస ధృవృథంతో కూడి ఉంటాయి. ఇవి సంస్థాగతంగాను, సంస్థేతరంగాను నిర్వహించబడతాయి.

స్త్రీ, శిశు సంక్షేమశాఖ చేపట్టిన వివిధ పథకాలకు సంబంధించిన ముఖ్యాల కాలను గురించి వివరిస్తాను.

(1) స్త్రీ సదనాలు :

సంస్కరణా ధర్మాలేని సంస్థలనుండి వంపబడే స్త్రీలకు, నైతికంగా వివత్కర పరిస్థితిలో ఉన్న స్త్రీలకు తమంతటతాముగా అశ్రయం కోరివచ్చే స్త్రీలకు ఈ సదనాలు ఉద్దేశించబడినాయి. సదనంలోని స్త్రీలు, స్వయంగా బ్రతుకు తెరువు చూసుకోవడానికి, లేదా వివాహం చేసుకోవటానికి అవసరమైన విద్య లేదా ఇతర సాంకేతిక నైపుణ్యం గురించి మూడేళ్ళలోవల పునరావాసం పొందేటట్లుచేయడం ఈ శాఖ యొక్క లక్ష్యం.

స్త్రీ సదనాలకు సంబంధించిన వివరాలు ఈ దిగువ తెలియజేయబడినాయి :

స్థలం	మంజూరైన సంఖ్య	అనుబంధించిన యూనిట్లు
(1)	(2)	(3)
రాజమండ్రి	... 100	1. గ్లాసు యాంప్యూళ్ళు 2. కవర్లు, కాగితం సంచలు
ప్రైదరాబాదు	... 100	1. గ్లాసు యాంప్యూళ్ళు 2. రెడిమేడ్ దుస్తులు. 3. థర్మాపీటరు యూనిట్.
మహబూబ్ నగర్	.. 75	1. రేక్సిన్, జనవనారసంచలు 2 నవ్వారు నేత యూనిట్. 3. వెదురు. పేమువనులు. 4. తుంగచాప అల్లిక.
కర్నూలు	.. 75	సాధారణ విద్య గరిపి మంతసాని శిక్షణకు పంపడం.

(2) సేవాసదనాలు :

స్త్రీసదనాలవలె కాకుండా దిక్కులేని స్త్రీలు, నిస్సహాయులైన విచంతువులు, పరిత్యక్తులైన భార్యలు ఈ సేవా సదనాలలో చేర్చుకోబడతారు. సేవా సదనాలలో ప్రవేశం కోరేవారు నైతికంగా పతితలుకారు. ఆ విధంగా ఈ సదనాలకు స్త్రీసదనాలకు తేడా ఉన్నది. ఈ రెండు రకాలైన సంస్థలు సమకూర్చే సేవలు దాదాపు ఒకే విధంగా ఉన్నప్పటికీ అవి వేరువేరుగా ఉంచబడినాయి. ఇందుకు కారణం సుస్పష్టమే. ఈ రకమైన సదనాలు 7 ఉన్నాయి. అందులో 5 సదనాలను ఈ కాఖ, 2 సదనాలను స్వచ్ఛంద సంస్థలు నిర్వహిస్తున్నాయి. వాటికి సంబంధించిన వివరాలు ఈ క్రింద తెలియబడినాయి :

ప్రదేశం	మంజూరైన సంఖ్య		ఒక్కొక్క సదనంలోను ఉన్న శిక్షణ సదుపాయాలు
	వయోజనులు	పిల్లలు	
(1)	(2)	(3)	(4)
హైదరాబాదు ..	150	80	1. బుక్ టైండింగ్ 2. తోలుపరిశ్రమ యూనిట్ 3. క్రాఫ్ట్ శిక్షణ 4. కార్డు బోర్డు యూనిట్
అనంతపురం ...	150	80	1. బనియన్ల తయారీ 2. బొమ్మల తయారీ 3. క్రాఫ్ట్ శిక్షణ
కన్నాపురం	50	15	1. క్రాఫ్ట్ శిక్షణ
వరంగల్లు	100	15	1. క్రాఫ్ట్ శిక్షణ
విజయవాడ	100	15	1. క్రాఫ్ట్ శిక్షణ

స్వచ్ఛంద సంస్థలు నిర్వహించే సదనాలు.

సీతానగరం (కస్తూర్బా గాంధీ జాతీయ స్మారక ట్రస్టు)	80
అశ్వగడ్డ (స్థానిక మహిళా మండలి)	80

(III) వృత్తి శిక్షణా కేంద్రాలు (హస్తశు ఉన్నవి) :

కనీస విద్యార్హతలు సంపాదించిన మీదట ఉన్నతవిద్య నభ్యసించలేని, ఉద్యోగాలు పొందలేని స్వల్పాదాయవర్గాలకు చెందిన బాలికలకు సాంకేతికవిద్యను సమకూర్చడానికిగాను ఈ సంస్థలు ఉద్దేశించబడినాయి. రాష్ట్రంలో ఏడు వృత్తి శిక్షణాకేంద్రాలు ఉన్నాయి. ఒక్కొక్క కేంద్రంలో 20 మంది విద్యార్థినులు

ఉన్నారు. వీరికి ఒక్కొక్కరికి నెలకు రూ. 80 ప్రియఫండు. ఇవ్వబడుతున్నది. ఒక్కొక్క కేంద్రంలోను స్టయిఫండ్ల పకీ పొందని 10 మంది విద్యార్థినులు కూడ రోజూ వచ్చి శిక్షణ పొందుతారు. ఇవి ప్రైదరాబాదు, వరంగల్లు, శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, కర్నూలు, కడప, అనంతపురంలో ఉన్నాయి. ఒక్కొక్కదానిలో 30 మంది ఉండడానికి మంజూరు ఉన్నది.

(IV) జిల్లా టైలరింగ్ కేంద్రాలు (హాస్టల్స్ ఉన్నవి) :

శ్రీలకు టైలరింగ్ వృత్తి రెండు తరగతులుగా విభజించబడింది. (ఎ) శ్రీలు తమ ఆదాయాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి సాధారణదుస్తులను కుట్టడంలో వారికి ప్రాథమిక పరిజ్ఞానం కల్పించడం, (బి) అవసరమైన సాంకేతిక అర్హతలను పొందిన మీదట పూర్తికాలిక ఉద్యోగినులుగా నియమించబడటానికి అవసరమైన మేరకు నైపుణ్యం పొందటానికి తగు శిక్షణ ఇవ్వడం. రెండవ వర్గానికి చెందిన సంస్థలు జిల్లా టైలరింగ్ కేంద్రాలుగా వ్యవహరించబడుతున్నాయి. అట్టి కేంద్రాలు—కడపలో ఒకటి, ప్రైదరాబాదులో మరొకటి—రెండు ఉన్నాయి. వీటిలో ఒక్కొక్కదానిలోను 50 మంది ఉండటానికి మంజూరు చేయబడింది ప్రతి జిల్లా టైలరింగ్ కేంద్రంలోను శిక్షణ పొందే 50 మందికి ఒక్కొక్కరికి నెలకు రూ. 25 ల చొప్పున స్టయిఫండు ఇవ్వడానికి కేటాయింపు చేయబడింది.

(V) శ్రీ సంఠేమ ప్రాంచీలు

శ్రీ సంఠేమ ప్రాంచీలు కాఖలోని ప్రాథమిక సంస్థలుగా పరిగణించబడతాయి. బహుళార్థసాధక కార్యక్రమ అయిన అర్గనైజరు ఒక్కొక్క ప్రాంచీకి ఇన్ చార్జిగా ఉంటారు. దైనిక కార్యక్రమం ఈ క్రింది విధంగా ఉంటుంది :

1. ప్రి-టెనిక్ తరగతి
2. గృహ సందర్శనములు
3. టైలరింగ్, ఎంబ్రాయిడరీ, నవ్వారు శేత, విస్తర్లు కుట్టడం వగైరా వంటి చేతిపనులలో శిక్షణ.
4. వయోజన విద్య
5. వ్యక్తిగతమైన, పరిసర పారిశుధ్యం, కుటుంబ నియంత్రణ, గర్భిణీ శ్రీల వట్ల, జాతంతలపట్ల శ్రద్ధతీసుకోవటం, చిన్న పాటి చికిత్సలు, పొదుపు వగైరాలు.

మొత్తం 95 ప్రాంచీలు ఉన్నాయి. వీటిలో 51 ప్రాంచీలు పంచాయతీ సమితుల నియంత్రణలో ఉన్నాయి.

(VI) మహిళా మండలులు :

శ్రీల కోసం, పిల్లల కోసం స్వచ్ఛంద సేవాభావాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు శ్రీ శిశు సంఠేమ కార్యకలాపాలన్నింటికి ముఖ్యకేంద్రాలుగా మహిళా మండలులు పనిచేస్తున్న విషయాన్ని గుర్తించడంచేతనూ ఈ మహిళా మండలులు సహాయం సమూహపడుతున్నది. ప్రస్తుత సంవత్సరములో మహిళా మండలులు సహాయ గ్రాంటుగా రూ. 1,00 లక్ష కేటాయించబడింది.

(VII) వృద్ధ స్త్రీల సంరక్షణ :

వయోజన స్త్రీల కోసం సేవా సదనాలు, (స్త్రీ) సమస్యలు పనిచేస్తున్నాయి. కాగా జీవితంలో ప్రశాంతంగా కాలం గడవడం తప్ప చేసేదేమీలేని వృద్ధ స్త్రీల కోసము 1971-72 లో చిత్తూరులో ఒక సదనం ప్రారంభించబడింది. ఇందులో 50 మంది ఉండటానికి మంజూరుచేయబడింది. వారికి నెలకు ఒక్కొక్కరికి రూ. 300 చొప్పున ఆహార ఖర్చులు సమకూర్చబడ్డాయి.

(VIII) యూనిఫారం దుస్తుల తయారీ కేంద్రాలు :

హైదరాబాదు జిల్లా తప్ప మిగిలిన తెలంగాణ జిల్లాలన్నింటిలోను జిల్లా ప్రధాన కార్యస్థానాలందు ఉద్యోగ కల్పన ప్రధానోద్దేశంకాగల పథకాలుగా యూనిఫారం దుస్తుల తయారీ కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేయబడినవి ప్రారంభించడం జరిగింది. ఈ కేంద్రాలలో ప్రభుత్వ శాఖల నుండి, ఇతర సంస్థల నుండి పని ఉత్తరువులు పొందుతారు. ఈ కేంద్రాలలో పనులను నిర్వహించడానికి స్త్రీలు నియమించబడతారు. వారికి వేతనాలు చెల్లించబడతాయి.

పిల్లల కోసం కార్యక్రమం

(IX) శిశు సదనాలు :

ఎలిమెంటరీ స్థాయిలోను, హైయర్ ఎలిమెంటరీ స్థాయిలోను విద్యా బోధన ఉచితంగా జరుపుతున్నప్పటికీ బడికి వెళ్ళే వయస్సులో ఉన్న ఎంతోమంది పిల్లలు చదువులేకుండా ఉన్నారన్న సంగతి అందరకు తెలిసినదే. యిందుకు కారణాలు కూడా తెలిసినవే. ఈ పిల్లల దగ్గర బంధువులు లేదా తల్లిదండ్రులు కూడా నిరుపేగాలు కావచ్చు. అందుచేత ఆ పిల్లలను బడికి పంపి వారికి అవసరమైన ఆహారం, దుస్తులు సమకూర్చడము వారికి సాధ్యము కాదు కాబట్టి ఆ పిల్లల చేత చిన్న చిన్న పనులు చేయించి ఏదో కొంత సంపాదించేటట్లు చూడాలనుకుంటారు. 7-12 సంవత్సరాల వయస్సుగల బాలురకు, 7-18 సంవత్సరాల వయస్సుగల బాలికలకు ఈ శాఖ శిశు సదనాలను ప్రారంభించింది. పిల్లలను ఈ సదనాలలో చేర్చుకుని స్థానిక పాఠశాలలకు పంపుతారు. ఉచితంగా భోజనం, నివాస వసతి, విద్యాపరమైన ప్రేషనరీపై అన్ని యితర ఖర్చులు, తదితరమైన వాటిని ఈ శాఖ సమకూరుస్తుంది. రాష్ట్రంలో 39 శిశు సదనాలు ఉన్నాయి. కుటుంబాధిపతి గురియైనవారి పిల్లలలో ఆరోగ్యంగా ఉన్న పిల్లలకోసం 1970-71 లో కడపలో మరో ప్రాంతీయ సదనం ప్రారంభించబడింది. దీనితో శిశు సదనాల సంఖ్య 40 కు పెరిగింది.

(X) శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలు :

ఈ శాఖ శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలనుగూడ నడుపుతున్నది. 5 సంవత్సరాలలోపు వయస్సు గల పిల్లల తల్లులు పనికి వెళ్ళినపుడు ఆ పిల్లలను సంరక్షించడానికి ఈ శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలు ఉద్దేశించబడినాయి. యివి పిల్లలపట్ల శ్రద్ధ వహించి వారికి రక్షణ, భద్రత కల్పిస్తాయి. ఈ పిల్లలకు మధ్యాహ్నం భోజనం, పాలు యిస్తారు. 1970-71 లో తెలంగాణ ప్రత్యేకాభివృద్ధి కార్యక్రమంలో

భాగంగా 10 శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. 1971-72 లో మరో రెండు కేంద్రాలు ప్రారంభించబడినాయి. 1973-74 లో రాయలసీమ ప్రత్యేక నిధుల క్రింద అనంతపురంలో ఒక కేంద్రం ప్రారంభించబడింది. వీటితో మొత్తం 46 శిశు సంరక్షణ కేంద్రాలను ఈ శాఖ నడుపుతున్నది.

(XI) బాలవిహారాలు :

ప్రస్తుతం 23 బాలవిహారాలు ఉన్నాయి. ఇవి పిల్లల వినోద, సాంస్కృతిక, మనో వికాస అవసరాలను తీర్చే నిమిత్తం ఉద్దేశించబడినాయి. యివి మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికాకాలంలో ప్రారంభమై కొనసాగుతున్నాయి.

అనంతపురంలో రూ. 0.07 లక్షల వ్యయంతో ఒక శిశు సంరక్షణ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి, అనంతపురం జిల్లా ధర్మవరంలో రూ. 0.93 లక్షల వ్యయంతో శిశు సదనకోసం భవనాలను నిర్మించడానికి 1973-74 సంవత్సరంలో రాయలసీమ ప్రత్యేక 'ఆభివృద్ధి నిధుల క్రింద' రూ. 3 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. చిత్తూరు జిల్లాలో బొమ్మల తయారీ కేంద్రం-సర్వీసు సహకార సంఘం నిమిత్తం రూ. 1.26 లక్షల మొత్తం మంజూరు చేయబడింది.

1974-75 సంవత్సరానికి స్త్రీ, శిశు సంక్షేమం కోసం ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద కేటాయించుట ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

		రూ. లక్షలు
ప్రణాళికేతర పథకాలు	...	70.98
ప్రణాళికా పథకాలు	...	5.00

మొత్తం	...	75.98

ప్రణాళికా పథకాల వివరాలు ఈ క్రింద తెలియచేయబడినాయి :

సంస్థల సంఖ్య	పథకాలు	జాబ్బులు రూపాయలు లక్షలలో
2.	శిశు సదనాలు	... 0.76.
1.	పరీక్షిత శిశు సంరక్షణ సర్వీసులు	... 1.00
2.	దిక్కులేని విద్యార్థినుల కోసం సదనం (కళాకాల విద్యార్థినులు)	... 1.00
2.	ఉద్యోగినులకు హాస్టల్స్ నెలకొల్పడం కోసం పథకం...	1.00
1.	న్యాయపరమైన సహాయాన్ని అందజేసే విభాగం...	0.02
1.	వృత్తులలో శిక్షణ నిమిత్తం స్టయిఫండ్లు	... 0.50
1.	సంస్థలలోని వృత్తుల వైవిధ్యీకరణ, అధునికీకరణ	... 0.05
1.	దైరెక్టరు కార్యాలయాన్ని పటిష్ఠం చేయడం	... 0.47

(1)	(2)	(3)
1	ప్రాంతీయ అసిస్టెంటు డై రెక్టర్ల కార్యాలయాలు, జిల్లా కార్యాలయాలను పటిష్ఠం చేయడం ...	0.89
1.	జీపులు ...	0.28
ప్రణాళికా పథకాల మొత్తం..		5.00

పై ప్రణాళికా పథకాలు సంక్షిప్తంగా ఈ దిగువ వివరించబడినాయి.

I శిశు సదనాలు :

ఒంగోలులో ఒకటి, ఆదిలాబాదులో మరొకటి-రెండు శిశు సదనాలను తెరవాలని సంకల్పించబడింది. ఆదిలాబాదులోని సదనం కేవలం మెడ్యూల్స్ కులాలకు చెందిన పిల్లలకు మాత్రం ప్రత్యేకించబడింది. ఈ సదనాలలోని సిబ్బంది ఇతర సదనాలలోని సిబ్బంది మాదిరిగానే ఉంటారు. ఈ రెండు సదనాల ఖర్చు రూ. 0.76 లక్షలు.

II ఏకీకృత శిశుసంరక్షణ సర్వీసులు :

ఈ పథకం 1974-75 సంవత్సరంలో 5 బ్లాకులలో అమలు జరుపబడుతుంది. ఈ పథకం క్రింద ప్రయోజనం పొందేవారి వివరాలు, ఈ పథకం క్రింద అంద జేయబడే సర్వీసుల వివరాలు ఈ క్రింద తెలియచేయబడినాయి :

ప్రయోజనం పొందేవారు	సర్వీసులు
5 సంవత్సరాలలోపు వయస్సుగల పిల్లలు	వ్యాధి రక్షణ, ఆరోగ్య తనిఖీ, అనుబంధ బలవర్ధక ఆహారం, అవసరమైనచోట నిపుణులకు నిర్దేశించడం.
8 నుండి 5 సంవత్సరాల వయస్సు.... గల పిల్లలు	బడికి వెళ్ళే వయస్సురాని పిల్లలు
కాలింతలు, చూలింతలు	అనుబంధ బలవర్ధక ఆహారం, ఆరోగ్య తనిఖీ, ధనూర్వాతం కాకుండా (చూలింతలకు) వ్యాధి రక్షణ
15 నుండి 44 సంవత్సరాల వయస్సు.... గల స్త్రీలు	బలవర్ధకాహారం, ఆరోగ్య విద్య

ప్రతి గ్రామంలోను 80 నుండి పిల్లలకు, 15 నుండి కాలింత చూలింతలకు లేదా 25 గ్రామాలలోని 750 నుండి పిల్లలకు, 875 కాలింత చూలింతలకు అనుబంధ బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం వర్తిస్తుంది. 1974-75 సంవత్సరంలో వ్యయం రూ. 1.00 లక్ష ఉంటుంది.

III దిక్కులేని విద్యార్థినులకు (కళాశాల విద్యార్థినులు) సదనం :

శ్రీ సంతేమ కాఖ 40 శిశు సదనాలను నడుపుతున్నది. 18 సంవత్సరాల లోపు వయస్సుగల బాలికలు, ప్రస్తుతం కనీస విద్యార్హతగా పరిగణింపబడుతున్న హెచ్. ఎస్. సి లేదా 10 వ తరగతి పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులు కావడానికి వీలుగా వారిని ఈ సదనాలలో ఉంచే ఏర్పాటుకు ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశిస్తున్నది. కొంతమంది బాలికలు 18 సంవత్సరాలకంటే తక్కువ వయస్సులోనే మంచి రికార్డుతో 10 వ తరగతియందు ఉత్తీర్ణులవుతారు. అట్టి బాలికలు ఉద్యోగంలో చేరడానికి తగిన వయస్సు లేకపోవడంవలన వారిని బయటికి పంపినట్లయితే వారు నిరాశ చెందడానికి ఎంతో అవకాశం ఉన్నది. ప్రత్యేక చర్యగా వారిలో కొందరిని స్థానిక కళాశాలలకు పంపడం జరిగింది. వారు చక్కగా చదువుకుంటున్నారు. అయినా దిక్కులేని అనాధ బాలికలు ఉన్నత విద్య సభ్యసించడానికి స్కాలర్ షిప్పులకోసం వేచి ఉండలేరు. అందుచేత కళాశాల విద్యార్థినులకోసం—ఒక్కొక్క దానిలోను 30 మందిని చేర్చుకోవడానికి వీలుగా ప్రైడరాబాదులో ఒకటి, తిరుపతిలో మరొకటి—రెండు ప్రత్యేక శిశు సదనాలను ఏర్పాటు చేయడానికి సంకల్పించబడింది. ఈ ప్రాంతంలోని శిశు సదనాలలో ఉండి ఉన్నత పాఠశాల పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైన బాలికలలో నుండి ప్రతిభ ప్రాతిపదికపై బదిలీ చేయటంద్వారా ఈ సదనాలలో చేర్చుకోవడం జరుగుతుంది. వీటిలో ఉండటానికి గడువు 5 సంవత్సరాలు లేదా 12 సంవత్సరాల వయస్సు కలిగి ఉండడం—ఏది ముందు అయినచో అంతవరకు పరిమితం చేయబడుతుంది. అయితే విద్యా సంవత్సరం ఆఖరివరకు సర్దుబాటు చేయబడుతుంది. ఈ కార్యం నిమిత్తం 1974-75 సంవత్సరంలో రూ. 1.00 లక్ష కేటాయించాలని ప్రతిపాదించబడింది.

IV ఉద్యోగినుల కోసం హాస్టళ్ళు నెలకొల్పడానికి పథకాలు :

గత దశాబ్దం వైగా శ్రీలకు ఉద్యోగావకాశాలను విస్తృతం చేస్తూ పెక్కు సంస్థలు ఏర్పాటుయ్యాయి. ఈ అవకాశాలను స్థానిక ప్రజలు మాత్రమే వినియోగించుకోవటం లేదు. జిల్లాల నుండి ప్రజలు ఉద్యోగం కోసం నగరానికి తరలి వస్తున్నారు. అలా వచ్చే శ్రీల సంఖ్య చెప్పుకోతగినంతగా ఉంది. ఉద్యోగంలో చేరిన తరువాత వారి ఉద్యోగానికి తగినట్లుగా ఉండడానికి వారికి నివాసం కావాలి. రాజధాని నగరమైన ప్రైడరాబాదులో స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఉద్యోగినుల హాస్టళ్ళను నడుపుతున్నాయి. అయితే వాటిలో చేర్చుకోనబడే వారి సంఖ్య అవసరాలకు తగినంతగా లేదు. ఈ కాఖ ఉద్యోగినుల కోసం రూ. 1.00 లక్ష వ్యయంతో ప్రైడరాబాదులో ఒకటి, విశాఖపట్నంలో మరొకటి—రెండు హాస్టళ్ళను పారంభించడానికి సంకల్పించింది.

ఒక్కొక్క గదిలోను స్థలాన్నిబట్టి ఇద్దరు లేక ముగ్గురికి వసతి ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ప్రతి ఒక్కొక్కరికి ఒక మంచము, వస్తువులనుంచుకోవడానికి, ఒక కొయ్య మీదవా ఏర్పాటు చేయబడుతాయి. వారికి ఉదయం ఫలహారం, టీ లేదా కాఫీ, మధ్యాహ్న భోజనం, సాయంత్రం టీ, రాత్రి భోజనం ఇవ్వబడతాయి.

ప్రతి హాస్టల్‌లోను 50 మంది ఉద్యోగినులకు వసతి ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించబడింది. వారికి ఈ క్రింది విధంగా చార్జీచేసారు:

	రూ.
భోజన ఖర్చులు ఒక్కొక్కరికి నెలకు	... 85
నివాస ఖర్చులు ఒక్కొక్కరికి నెలకు	.. 15
నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలగు వాటితో సహా	
వ్యవస్థా చార్జీలు ఒక్కొక్కరికి నెలకు	... 40

ఈ రేట్లు సమకూర్చబడిన సదుపాయాలకు సముచితంగా ఉండడమే కాకుండా గిట్టుబాటు అయినవి అనికూడ ఆశించబడుతున్నది

V వృత్తులలో శిక్షణ సమీక్షం స్వయంపండు:

ఈ పథకంక్రింద, బాలికలు పూర్తికాలిక లేదా అంశకాలిక ప్రాతిపదికపై ఉద్యోగాలను పొందడానికి తోడ్పడే విధంగా వృత్తులలో శిక్షణ పొందడానికిగాను వారిని స్వయంపండు ఇవ్వడానికి సంకల్పించబడింది. శిక్షణ పొందే వారికి ఒక్కొక్కరికి రూ. 80 ల చొప్పున రీ నెలలపాటు స్వయంపండు ఇవ్వబడుతుంది. వెంటనే ప్రయోజనాలు చేకూర్చగలిగే విధంగా ఉండే వృత్తులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది 1974-75 సంవత్సరములో రూ. 0.05 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్ట బడుతుంది.

VI సంస్థలోని వృత్తుల వై విద్దికరణ, ఆధునికీకరణ:

ఈశాఖ, శిక్షణ-ఉత్పత్తి యూనిట్లుగల సేవాసదనాలు, స్త్రీసదనాలను నడుపు తున్నది. ఈ యూనిట్లలోని పరికరాలను, శిక్షణకార్యక్రమాలను మార్పుల కనుగుణంగా వై విద్దికరించి, ఆధునికీకరించల్సి ఉంది. అవిధంగా చేయటంలో కార్యక్రమాల వలన ఉపయోగంవుంటుంది 1974-75 సంవత్సరంలో రూ. 0.05 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టబడుతుంది.

VII శిక్షణ, పరిపాలన:

(i) శ్రీ. శకుంతలమశాఖ డైరెక్టరు కార్యాయాన్ని పటిష్ఠంచేయడం:—

శ్రీ, శకు సంతేమ శాఖ డైరెక్టరు, శాఖీయంగా నడుపుతున్న పెక్కు సంస్థలను మొత్తంమీద నిర్దేశిస్తూ పరవేక్షించడమే కాకుండా శ్రీ శకు సంతేమానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలుజరుపడంలో మొత్తం 821 పంచాయితీ సమితులకు, 21 జిల్లాపరిషత్తులకు సూచనలు ఇవ్వబడుతుంటుంది. ఈశాఖకు జ్ఞాకుస్థాయి, జిల్లాస్థాయి, ప్రాంతీయస్థాయి అధికారులు ఉన్నారు. పరిపాలనాత్మక విషయాలలో డెప్యూటీ కలెక్టరు గ్రేడుగల పర్సనల్ అసిస్టెంట్లు, ఇన్స్పెక్టర్లు, కార్యాలయాల అంతర్గత ఆడిటు విషయంలో అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు, డైరెక్టరుకు తోడ్పడుతారు. మినిస్ట్రీయల్ సిబ్బంది విషయంలో ఆరు విభాగాలు ఉన్నాయి. కార్యభారానికి తగినట్లుగా వ్యవస్థలేదు. సాంకేతిక ప్రణాళికలు రూపొందించి అమలుజరుపడానికి లేదా ఆన్ని రకాల విషయాలలోను నిర్ణయం

శీమకొనడానికి డైరెక్టరు కోసం వేచివుండాల్సివస్తుంది. ఇతర డైరెక్టరు కార్యాలయాలలో వివిధ ప్రాంతాలకు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్లు ఉన్నారు. ఇందుమూలంగా కాభాధిపతి విధానప్రణాళికలు రూపొందించడం మొదలైనటువంటి ముఖ్యాంశాలపై దృష్టిని కేంద్రీకరించడానికి వీలవుతుంది.

వరుసగా ప్రణాళికా పథకాలను అమలు జరపడంలో ఎన్నో రకాలైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపే పని బాగా అధికమైంది. కార్యాచారం అధికం కావటంవలన సత్వరత, సామర్థ్యాలకు విఘాతం ఏర్పడింది. అందువలన సంస్థల పరిపాలనకు, కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి ఒక అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు ఆధిపత్యంక్రింద రెండు విభాగాలతో ఒక డివిజనును ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేయాలని సంకల్పించబడింది. వర్సనల్ అసిస్టెంట్ క్రింద మూడు విభాగాలు ఉంటాయి. సిబ్బంది విషయాలు, కార్యక్రమ రచన ఆయన అజమాయిషీలో ఉంటాయి. అక్కొంట్లు ఆఫీసరు క్రింద అక్కొంట్లు, బడ్జెటు డివిజను ఉంటుంది. ఆయనక్రింద రెండు విభాగాలు ఉంటాయి. తనఖా అధికారి క్రింద ఒక విభాగం ఉంటుంది. ఇందుమూలంగా డైరెక్టరు కార్యాలయంలో ఇంకా ఇద్దరు అధికార్లను మాత్రమే నియమించాల్సి ఉంటుంది. రెండు విభాలను ఏర్పాటుచేయాల్సి ఉంటుంది. 1974-75లో రూ. 0.47 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టాలని సంకల్పించబడింది.

(ii) ప్రాంతీయ అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు కార్యాలయాలు, జిల్లా కార్యాలయాలను పబ్లిషింగ్ చేయడం:—అంధ్ర జిల్లాలలో వనిచేసే జిల్లా స్త్రీ సంక్షేమ అధికార్లకు అప్పర్ డివిజన్ గుమస్తా తోడ్పడుతూ ఉండగా తెలంగాణా జిల్లాలలో వనిచేసే స్త్రీ సంక్షేమాధికార్లకు ఒక టైపిస్టు సహాయం మాత్రమే లభిస్తున్నది. గుమస్తా సహాయం లేకపోవడం వనికి ఇబ్బంది కలుగుతున్నందున తెలంగాణాలోని తొమ్మిది జిల్లా కార్యాలయాలలోను అప్పర్ డివిజను గుమస్తాలను నియమించడం ద్వారా ఉభయ ప్రాంతాలలోని సిబ్బంది స్వరూపాన్ని ప్రమాణీకరించాలని సంకల్పించబడింది. అదే విధంగా అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు-II కార్యాలయంలోని సిబ్బంది ఇతర ప్రాంతీయ అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు కార్యాలయంలోని సిబ్బందికంటే తక్కువగా ఉన్నారు. ఆమె క్రింద ఒక టైపిస్టును, ఒక అటెండరును నియమించాలని ఉద్దేశించబడింది. ప్రాంతీయ అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు పర్యటనాధికార్లు, వారు పర్యటనకు వెళ్ళినపుడు కార్యాలయంలో బాధ్యత వహించేవ్యక్తి ఎవ్వరు ఉండరు. అందువలన నలుగురు ప్రాంతీయ అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్లలో ప్రతి ఒక్కరి క్రింద ఒక సూపరింటెండెంట్ (మినిస్టీరియల్) ను నియమించాలని సంకల్పించబడింది. 1974-75 సంవత్సరములో రూ. 0.89 లక్షల మొత్తం ఖర్చు పెట్టాలని ఉద్దేశించబడింది.

(iii) జిల్లా అధికారులకు జీపులు:—ఈ కాఖకు చెందిన జిల్లా అధికారులు, జిల్లా స్థాయి పౌరకేళిక అధికారులుగా వంచాయికి సమతుల్యంలోని స్త్రీ, శిశు సంక్షేమానికి సంబంధించిన కార్యక్రమాలను రూపొందించి వాటిని అమలు జరుపడంలో గొప్ప చిన్మవలసి ఉంటుంది. సంస్థలను నిర్వహిస్తున్న తీరు తెన్నులను గూడా వారు పర్యవేక్షించాల్సి ఉంటుంది. ఆ అధికారులు స్త్రీలు కావడంతో సత్వరంగా ప్రయాణంచేయడంకష్టం. వాహనం లేకుండా వారు తమపర్యటనలను

కట్టు దిట్టంగా చేయడానికి అటంకం ఏర్పడున్నది. జిల్లా స్థాయి అధికారులలో వాహనం లేకుండా ఉన్నవారు జిల్లా స్త్రీ సంక్షేమ అధికారులు మాత్రమే. అయిదవ ప్రణాళికలో 22 జిల్లాల అధికారులకు జీపులను సమకూర్చడం అత్యవసరం. 1974-75 సంవత్సరంలో రూ. 0.28 లక్షల వ్యయంతో ఒక జీపును మాత్రం నిర్వహించడానికి ద్వేషించబడింది.

Viii న్యాయపరమైన సహాయాన్ని అందజేసే విభాగం :

నిరుపేద స్త్రీలను దుష్టశక్తుల బారినుండి కాపాడే నిమిత్తం వారికి న్యాయ పరమైన సహాయాన్ని అందజేయడానికి సంకల్పించబడింది. స్త్రీ, శిశు సంక్షేమశాఖ ఈ పథకం క్రింద అవసరమైన సూచన లిస్తుంది. జిల్లా ప్రధాన కార్యస్థానాలలోని పేరుగల లాయర్లకు ఫీజు చెల్లిస్తుంది. 1974-75 సంవత్సరంలో వైలటు ప్రాతిపదికపై రూ. 0.02 లక్షల ఏకమొత్తాన్ని ఖర్చుపెట్టాలని సంకల్పించబడింది.

